

PENYATA RASMI

MESYUARAT KEDUA PENGGAL PERSIDANGAN KEEMPAT

DEWAN UNDANGAN NEGERI PULAU PINANG YANG KETIGA BELAS

24 NOVEMBER 2016 (KHAMIS)

Kandungan	Muka Surat
SOALAN-SOALAN LISAN	
Soalan No. 69 – Ahli Kawasan Batu Uban (YB. Dr. T. Jayabalan A/L A. Thambyappa)	5
Soalan No. 70 – Ahli Kawasan Kebun Bunga (YB. Cheah Kah Peng)	6
PENGUMUMAN OLEH Y.A.B. KETUA MENTERI	10
Soalan No. 72 – Ahli Kawasan Sungai Pinang (YB. Lim Siew Khim)	10
Soalan No. 73 – Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd Noor)	13
Soalan No. 74 – Ahli Kawasan Bukit Tengah (YB. Ong Chin Wen)	14
SESI PENGGULUNGAN PEMBENTANGAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN TAHUN 2017 DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN TAHUN 2017	
Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng) menyambung perbahasan	16
Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng) mengambil bahagian dalam sesi penggulungan.	27
<i>Dewan ditangguhkan pada jam 1.00 tengah hari</i>	
<i>Dewan disambung semula pada jam 2.00 petang .</i>	
Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng) menyambung penggulungan	41
Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim) mengambil bahagian dalam sesi penggulungan.	60
Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow) mengambil bahagian dalam sesi penggulungan	82
<i>Dewan ditangguhkan pada jam 6.45 petang.</i>	
<i>Dewan disambung semula pada jam 7.30 malam.</i>	

Kandungan	Muka Surat
SAMBUNGAN SESI PENGGULUNGAN PEMBENTANGAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN TAHUN 2017 DAN USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN TAHUN 2017	
Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow) menyambung semula sesi penggulungan.	88
YB. Timbalan Ketua Menteri II mengambil bahagian dalam sesi penggulungan.	92
YB. Timbalan Ketua Menteri I mengambil bahagian dalam sesi penggulungan	100
Y.A.B. Ketua Menteri mengambil bahagian dalam sesi penggulungan	114
PENGUMUMAN OLEH Y.A.B. KETUA MENTERI	143
JADUAL	147
USUL DARIPADA YB. TIMBALAN KETUA MENTERI I DI BAWAH PERATURAN 34(viii)	152
PEMBENTANGAN RANG UNDANG-UNDANG ENAKMEN PENTERNAKAN BABI 2016	
Ahli Kawasan Seberang Jaya (YB. Dr. Afif Bin Bahardin mengambil bahagian dalam sesi Pembentangan Rang Undang-undang	154
Ahli Kawasan Sungai Puyu (YB. Phee Boon Poh) menyokong usu Pembentangan Rang Undang-Undang.	154
PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG ENAKMEN PENTERNAKAN BABI 2016	
Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin) menambil bahagian dalam perbahasan.	155
Ahli Kawasan Jawi (YB. Soon Lip Chee) mengambil bahagian dalam perbahasan.	156
Ahli Kawasan Air Itam (YB. Wong Hon Wai) mengambil bahagian dalam perbahasan.	157
Ahli Kawasan Machang Bubuk (YB. Lee Khai Loon) mengambil bahagian dalam perbahasan.	157
PENGGULUNGAN RANG UNDANG-UNDANG ENAKMEN PENTERNAKAN BABI 2016	
Ahli Kawasan Seberang Jaya (YB. Dr. Afif Bin Bahardin) menggulung usul Rang Undang-undang Enakmen Penternak Babi 2016	157
NOTIS PENGANGGUHAN DI BAWAH PERATURAN 29	
Ahli Kawasan Tanjong Bunga (YB. Teh Yee Cheu) mengemukakan notis penangguhan di bawah Peraturan 29.	159
YB. Timbalan Ketua Menteri II mengambil bahagian dalam ucapan balas	160
<i>Dewan ditangguhkan pada jam 1.05 pagi.</i>	

LAPORAN PERSIDANGAN

MESYUARAT KEDUA PENGGAL PERSIDANGAN KEEMPAT

DEWAN UNDANGAN NEGERI PULAU PINANG YANG KETIGA BELAS

Tarikh : 24 NOVEMBER 2016 (KHAMIS)
Masa : 9.30 Pagi
Tempat : Dewan Undangan Negeri
Lebuh Light, George Town
Pulau Pinang.

HADIR

Bil.	Nama	Jawatan/Ahli Kawasan
1	Y.A.B. Lim Guan Eng	Ketua Menteri / Air Putih
2	YB. Dato' Law Choo Kiang	Yang di-Pertua, Dewan Undangan Negeri
3	YB. Dato' Haji Mohd Rashid Bin Hasnon	Timbalan Ketua Menteri I / Pantai Jerejak
4	YB. Prof. Dr. P. Ramasamy A/L Palanisamy	Timbalan Ketua Menteri II /Perai
5	YB. Chow Kon Yeow	Padang Kota
6	YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim	Batu Maung
7	YB. Chong Eng	Padang Lalang
8	YB. Lim Hock Seng	Bagan Jermal
9	YB. Law Heng Kiang	Batu Lancang
10	YB. Phee Boon Poh	Sungai Puyu
11	YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh	Datok Keramat
12	YB. Dr. Afif Bin Bahardin	Seberang Jaya
13	YB. Dato' Haji Maktar Bin Haji Shapee	Timbalan Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri/Sungai Bakap
14	YB. Wong Hon Wai	Air Itam
15	YB. Ong Kok Fooi	Berapit
16	YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin	Penanti
17	YB. Dato' Haji Mohd. Salleh Bin Man	Permatang Pasir
18	YB. Tanasekharan A/L Autherapady	Bagan Dalam
19	YB. Yeoh Soon Hin	Paya Terubong
20	YB. Teh Yee Cheu	Tanjong Bunga
21	YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji	Seri Delima
22	YB. Ong Chin Wen	Bukit Tengah
23	YB. Lau Keng Ee	Pengkalan Kota
24	YB. Cheah Kah Peng	Kebun Bunga

Bil.	Nama	Jawatan/Ahli Kawasan
25	YB. Lim Siew Khim	Sungai Pinang
26	YB. Teh Lai Heng	Komtar
27	YB. Soon Lip Chee	Jawi
28	YB. Lee Khai Loon	Machang Bubok
29	YB. Dr. T. Jayabalan A/L A. Thambyappa	Batu Uban
30	YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid	Telok Ayer Tawar
31	YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad	Pulau Betong
32	YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin	Pinang Tunggai
33	YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria	Sungai Acheh
34	YB. Datuk Haji Mohd Zain Bin Ahmad	Penaga
35	YB. Dato' Haji Omar Bin Haji Abd Hamid	Permatang Berangan
36	YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd Noor	Sungai Dua
37	YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah	Telok Bahang
38	YB. Haji Shariful Azhar Bin Othman	Bertam

TIDAK HADIR

Bil.	Nama	Jawatan
1	YB. Yap Soo Huey	Pulau Tikus
2	YB. Nordin Bin Ahmad	Bayan Lepas

AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT BAHAGIAN I BAB 3 PERKARA 6A PERLEMBAGAAN NEGERI PULAU PINANG.

Bil.	Nama	Jawatan
1	YB. Dato' Seri Haji Farizan Bin Darus	Setiausaha Kerajaan Negeri
2	YB. Dato' Anas Bin Ahmad Zakie	Penasihat Undang-Undang Negeri
3	YB. Puan Sarul Bahiyah Binti Haji Abu	Pegawai Kewangan Negeri

TURUT HADIR

Cik Maheswari A/P Malayandy - Setiausaha Dewan Undangan Negeri
Encik Mohd Roshidi Bin Azmi - Timbalan Setiausaha Dewan Undangan Negeri

Dewan disambung semula pada jam 9.30 pagi.

Setiausaha Dewan:

Ahli-ahli Yang Berhormat, YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri. Bacaan doa.

Timbalan Setiausaha Dewan:

Bacaan Doa.

Setiausaha Dewan:

Soalan lisan.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat soalan lisan seterusnya. Soalan 68 daripada Bayan Lepas memandangkan Bayan Lepas telah pun minta cuti maka 68 akan dilangkau, dan saya ingin persilakan YB. Batu Uban.

Ahli Kawasan Batu Uban (YB. Dr. T. Jayabalan A/L A. Thambyappa):

Soalan saya ialah soalan 69.

- No. 69. Apabila pihak SRS sebarang perubahan atau rombakan terhadap cadangan asal mereka, adakah kajian maklum balas daripada orang awam (*public consultation*) dijalankan terlebih dahulu?

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Selamat pagi YB. Dato' Yang di-Pertua, terima kasih atas soalan yang dikemukakan oleh YB. Batu Uban. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, setelah SRS Consortium dilantik sebagai *Project Delivery Partner* atau PDP bagi tujuan pelaksanaan Pelan Induk Pengangkutan (PIP), beberapa siri *lab* telah diadakan oleh Kerajaan Negeri. Keahlian *lab* ini melibatkan agensi teknikal seperti Pihak Berkuasa Tempatan (PBT), Jabatan Kerja Raya (JKR), Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS), Jabatan Perancang Bandar dan Desa (JPBD) dan Pejabat Daerah dan Tanah (PDT). *Lab* ini bertujuan meneliti dan memperhalusi cadangan tersebut agar ia memenuhi keperluan semasa dan persekitaran Negeri Pulau Pinang. Hasil *lab* tersebut beberapa komponen projek baru dan integrasi di antara projek sedia ada telah dimuktamadkan. Malah, Jawatankuasa Kerja Teknikal Pelaksanaan PIP dibentuk yang dipengerusikan bersama oleh Pengarah JKR dan Timbalan Pengarah Bahagian Kejuruteraan Majlis Bandaraya Pulau Pinang (MBPP) telah dibentuk untuk meneliti aspek teknikal semua projek PIP. Syor jawatankuasa ini perlu dibentangkan kepada Jawatankuasa Pemandu PIP dan Majlis Mesyuarat Kerajaan (MMK) untuk kelulusan sebelum sebarang perubahan dapat dilakukan ke atas PIP. Oleh itu, sejak dilantik SRS Consortium tidak membuat sebarang perubahan besar kepada cadangan asal yang dikemukakan melainkan pindaan kecil selaras dengan *lab* yang diadakan.

Berdasarkan penetapan Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat (SPAD), sebarang pelaksanaan projek rel, *public consultation* hanya boleh diadakan selepas tiga bulan (3) bulan selepas *conditional approval* diberikan. Walau bagaimanapun, atas dasar prihatin kepada rakyat, Kerajaan Negeri telah memulakan sesi-sesi penglibatan awam (*public engagement*) untuk mendapatkan pandangan, maklum balas dan kritikan penambahbaikan untuk memperkasakan pelaksanaan PIP daripada pelbagai pihak berkepentingan dan juga orang ramai. Malah cadangan jajaran projek rel seperti LRT telah dikemaskini sebanyak empat (4) kali sebelum dimuktamadkan setelah mengambil kira maklum balas rakyat. Sebanyak 30 sesi penglibatan awam telah dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri dan ini menunjukkan pelaksanaan PIP adalah *people centric* dengan menekankan pendekatan *bottom up*. Sukacita juga dimaklumkan bahawa jajaran yang dikemukakan kepada SPAD mungkin akan berubah sekiranya terdapat maklum balas yang berasas dalam tempoh tiga (3) bulan apabila Pameran dan Pendengaran

Awam (*Public Consultation*) wajib mendapatkan kelulusan penuh Skim Rel yang telah ditetapkan sebagai syarat wajib oleh SPAD. Sekian.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Seterusnya saya ingin persilakan YB. Kebun Bunga.

Ahli Kawasan Kebun Bunga (YB. Cheah Kah Peng):

Terima kasih YB. Dato' Speaker, soalan saya soalan 70.

- No. 70. (a) Apakah usaha Kerajaan Pusat atas pembinaan rumah mampu milik di Pulau Pinang?
- (b) Sehingga kini, berapakah rumah mampu milik ini telah dibina di bawah projek Kerajaan Pusat?
- (c) Adakah janji untuk membina lebih banyak rumah mampu milik untuk golongan miskin oleh Kerajaan Pusat telah ditunaikan?

Ahli Kawasan Datok Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

Terima kasih YB. Kebun Bunga. Terima kasih Yang di-Pertua Dato' Speaker, soalan yang ditujukan ialah usaha Kerajaan Pusat atas pembinaan rumah mampu milik di Pulau Pinang. Sehingga kini berapakah rumah mampu milik telah dibina di sini dan apakah janji untuk membina lebih banyak rumah mampu milik untuk golongan miskin oleh Kerajaan Pusat. Ini memang satu soalan yang begitu baik. Walaupun saya telah menjawabnya dari mula sehingga semalam tetapi saya akan jawab sekali lagi pagi ini.

Soalan yang pertama, "Apakah usaha Kerajaan Pusat pembinaan rumah mampu milik di Pulau Pinang". Jawapan yang senang adalah sehingga Disember tahun dahulu tiada usaha langsung. Apabila kita lihat ataupun sebut rumah mampu milik. Mungkin pagi ini saya tak mahu baca jawapan. Saya bagi terus-terang kerana marahkan saya pagi-pagi tapi siapa pun tak ada YB. Sungai Dua saja so kawan saya, saya tak mahu marahnya. Tapi *anywhere send the message* lah, *he also with angry*. Rumah mampu milik bukan rumah mampu milik jenis A atau B. Kerajaan Pusat apabila kita lihat pada rumah mampu milik adalah rumah mampu milik di bawah program-program mampu miliknya. Apakah program-program mampu miliknya?

YB. Kebun Bunga, tahukah? Kerajaan Pusat ada program mampu milik, perumahan mampu milik untuk semua rakyat Malaysia. Kerana semua rakyat Malaysia bayar cukai. Kita bayar cukai untuk apa? Untuk disalurkan ke dalam poket seseorang? Atau tidak? Tidak. Untuk disalurkan kembali kepada rakyat Malaysia melalui projek-projek kemudahan-kemudahan yang diperlukan antara lain infrastruktur saya selalu kata juga termasuk perumahan awam. Dan program-program perumahan awam pusat yang wujud apakah dia? Kita ada PR1MA, Program Rakyat 1 Malaysia, Perumahan Rakyat 1 Malaysia yang selalu saya katakan digubal secara undang-undang diperlukan menurut undang-undang untuk dibekalkan kepada rakyat Malaysia, perumahan mampu milik dan bila digubal? Tahun 2012, tahun ini 2016, saya berani kata kepada YB. Sungai Dua, yang akan bersetuju dengan saya bahawasanya di Negeri Pulau Pinang sehingga hari ini satu unit PR1MA pun tidak dibina. Betul YB. Sungai Dua? Setuju? YB. Sungai Dua Setuju. *He's a gentleman. Straight forward. Frankly, gentleman, I thank you for no nonsense*. Kerana itu hakikatnya. Saya tulis surat demi surat, demi surat, demi surat dari 2013 setelah saya jadi EXCO. Baru Disember 2015 saya terima surat ataupun permohonan daripada PR1MA datang ke pantai Pulau Pinang. Ada banyak tetapi ikhlas atau tidak? Saya sudah beritahu tempoh hari, ada permohonan dibawah PR1MA yang datang *joint venture* dengan pihak swasta langsung tidak hirau garis panduan yang wujud di Negeri Pulau Pinang. Permohonan untuk bina perumahan di kawasan Balik Pulau yang lebih daripada 76 meter. Saya sudah sebut permohonan untuk bina perumahan di kawasan Balik Pulau yang tidak benarkan perumahan lebih daripada 12 tingkat. Apakah ikhlasnya? Tidak ikhlas. Saya sudah kata saya mengalu-alukan permohonan daripada Kerajaan Pusat untuk perumahan mampu milik di Negeri Pulau Pinang kerana kita berhak kepada itu. Walaupun ada permohonan yang tidak menepati garis panduan, antara yang sudah

menepati, sejak bulan Disember, ada tiga (3) permohonan. Dan saya menepati kata-kata aluan saya, kalau tepati, saya akan lulus dan Kerajaan Negeri telah lulus tiga (3) setakat ini...(gangguan).

Ahli Kawasan Kebun Bunga (YB. Cheah Kah Peng):

Penjelasan.

Ahli Kawasan Datok Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

Belum habis lagi. Selain daripada itu, apabila kita lihat kepada PR1MA ada juga agensi-agensi lain seperti agensi persekutuan seperti JKP, UDA dan PERDA yang juga dari mula langsung tidak menepati apa yang perlu mereka buat. PERDA, JKP yang telah mengambil alih tanah melalui pengambilan tanah, *land acquisition*...(dengan izin), Dato' Speaker, hendak bina rumah mampu, bukan mampu milik, hendak bina rumah yang mewah dan dari mula, *I think* sudah dua, tiga tahun sekarang dalam Dewan ini ada pertanyaan daripada pihak pembangkang tentang mengapakah kita melewatkan kelulusan permohonan dari agensi persekutuan ini. Saya kata senang sahaja, mereka tidak tepati apa perlu dibuat mereka. Tanah yang diambil milik melalui pengambilan tanah digunakan untuk membina rumah yang mewah walhal undang-undang mengkehendaki apabila kerajaan membuat pengambilan tanah perlu ia untuk tujuan awam. Dan apa yang berlaku tidak tetapi dua, tiga tahun ini apa yang saya usahakan kita bekerjasama dengan pihak pembangkang minta mereka patuhi dan sehingga sekarang, saya ingat YB. Sungai Dua boleh setuju sekali lagi bahawa memang banyak permohonan daripada agensi persekutuan ini yang telahpun kita luluskan.

Dan oleh yang demikian, Dato' Speaker, walaupun ada janji-janji, saya ingin katakan, soalan yang terakhir YB. Kebun Bunga, begitu baik, janji itu satu perkataan yang begitu penting, Dato' Speaker. Saya kata janji itu begitu penting, mengapa? Saya sebagai EXCO Perumahan, pada 24 Oktober, saya ada huruf-huruf dan angka-angka ini dalam minda dan kepala saya Dato' Speaker, saya tidak perlu lihat pun kepada suratkhbar. 24 Oktober 2014, ada satu iklan di dalam akhbar The Star yang nyatakan bahawasanya PR1MA akan bina rumah di Pulau Pinang. Dua tempat disebut, Kampung Kastam dan Balik Pulau sehingga terperinci berapa unit akan dibina. Itu 2014, Dato' Speaker, tetapi saya kata tadi bila dia sampai ke Pulau Pinang, permohonan baru Disember 2015. Tidak perlu janji, dia bohong, melulu bohong dalam iklan, dalam suratkhbar, Dato' Speaker. Dan saya khuatir, walaupun 2015 Disember tahun sudah masuk permohonan, diluluskan tiga (3) permohonan kebenaran merancang, PR1MA kerana saya sekarang, saya cakap bukan sebagai EXCO Perumahan, saya khuatir ganda kali dua, mengapa? Kerana sebagai ADUN Datok Keramat, sejak Rancangan Malaysia Ke-9, berapa tahun sudah, 15 tahun sudah kata akan salurkan dana untuk lebarkan dan dalamkan Sungai Pinang, bila sampai? 15 tahun dahulu, baru sekarang sampai. So saya lulus tahun ini, 15 tahun baru PR1MA akan dibina di Pulau Pinang. Jaga janji kita.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Datok Keramat, ringkaskan.

Ahli Kawasan Datok Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

Terima kasih.

Ahli Kawasan Kebun Bunga (YB. Cheah Kah Peng):

Soalan Tambahan. Terima kasih YB. Dato' Speaker. Soalan saya, ini mengenai iklan-iklan dan juga perjanjian-perjanjian yang diberi kepada penduduk-penduduk di kawasan Kebun Bunga dari Barisan Nasional ataupun wakil-wakil daripada Barisan Nasional. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, sejak permulaan dan sejak tahun 2013, dan sebelum itu juga, iklan-iklan termasuk *show model*, *show house*... (dengan izin), bangunan-bangunan yang cukup besar, cukup mewah termasuk rumah mampu milik ataupun pada masa itu disebut sebagai *low cost* atau *medium low cost*, rumah mampu milik disenaraikan dan diiklan dan juga *show house* seperti yang dinyatakan diberikan kepada penduduk-penduduk di kawasan saya dengan *hand bill*, dengan jemputan ke *show house-show house* tersebut di Padang Tembak dan juga wakil-wakil Barisan Nasional...(gangguan).

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

YB. Kebun Bunga, bukan sesi perbahasan. Isu ini sudah berulang kali, minta ringkaskan.

Ahli Kawasan Kebun Bunga (YB. Cheah Kah Peng):

Iya, terima kasih Dato' Speaker. Kerana latar belakang ini kena beri kepada YB. Datok Keramat. Dan kemudiannya, penduduk-penduduk di kawasan saya, yang tidak perlu dikelirukan, Dato' Speaker. Dan saya gunakan peluang ini untuk sebarkan maklumat ini. Saya hendak tanya Dato' Speaker, kepada YB. Datok Keramat, sebagai EXCO Perumahan, adakah penduduk-penduduk di kawasan saya khususnya di Kebun Bunga kena percayai kepada maklumat-maklumat tersebut berkaitan dengan perumahan yang kata di tahun 2013, 2014, 2015 diiklan dan juga dengan wakil ke kawasan-kawasan kita mengatakan mereka hendak bina ini tetapi tidak, ternyata tidak direalisasikan. Adakah mereka perlu percaya kepada semua ini sampai, satu lagi, sampai datang rumah ke rumah, 700 rumah di kawasan saya. Rumah yang kurang mewah dan berjanji, ambil *quick rent*, ambil *assessment*, dokumen berjanji kepada mereka bahawa akan bina rumah ini tetapi tidak langsung berjaya dan perjanjian ini adakah kita kena percaya kepada Barisan Nasional sekali lagi pada pilihanraya yang akan datang. Terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Pendekkan. Saya pun tahu jawapan. Sudah berapa kali saya dengar.

Ahli Kawasan Datok Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

YB. Dato' Speaker boleh jawab bagi pihak saya ataupun saya ringkaskan. Saya cukup kongsi kemarahan YB. Kebun Bunga pada pagi ini kerana pengumuman demi pengumuman, demi pengumuman, demi pengumuman dibuat Barisan Nasional untuk bina rumah mampu milik di Pulau Pinang tetapi tidak jadi. Dan YB. Kebun Bunga rasainya. Y.A.B. Air Putih rasainya. Kerana pengumuman tidak lagi dari siapa? Perdana Menteri, Najib Razak yang pergi ke Air Putih kata akan bina 9,999 unit rumah mampu milik. Tipu pada rakyat Malaysia tetapi dia cakap macam itu pun tidak peduli kita kerana rakyat Pulau Pinang undi Air Putih, undi Kebun Bunga, undi Pakatan Harapan dan kita terus diundi oleh rakyat Pulau Pinang tidak akan percaya lagi janji kosong Barisan Nasional. Terima kasih.

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd. Noor):

Terima kasih YB. Dato' Yang di-Pertua.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Soalan, bukan bahas ya.

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhammad Yusoff Bin Mohd. Noor):

Kena minta penjelasan juga. Saya hendak nyatakan sedikit tentang isu perumahan persekutuan. Soalan ada di hujung. Jadi saya nampak peringkat awal terdapat banyak permintaan, permohonan daripada pihak agensi persekutuan dan sebagainya untuk membina rumah. Terdapat masalah dan juga mungkin tidak menurut syarat dan sebagainya dan saya rasa pihak agensi dan juga pihak Kerajaan Persekutuan berbincang dan hasil perbincangan itu sudah ada hasilnya. Dan sudah dapat kita bina rumah-rumah mampu milik mahupun rumah *low cost* ataupun *low medium cost*. Saya rasa ada dan saya hendak tambah di sini, hasil daripada perbincangan, saya rasa PR1MA pun sudah mula masuk, saya rasa sudah tiga (3) kelulusan. Sudah masuk pelan merancang ataupun sudah lulus pelan merancang untuk tiga (3) kawasan di Negeri Pulau Pinang. Kita sedia maklum, YB. Datok Keramat pun maklum, bukan mudah kita hendak melaksanakan perumahan yang memerlukan pelbagai syarat-syarat dari segi teknikal dan sebagainya. Saya rasa janji-janji ini walaupun tidak ditunaikan 100% tetapi ditunaikan sekurang-kurangnya ditunai, bukan tidak ditunaikan langsung. Pihak belah sana pun ada janji-janji yang tidak ditunaikan lagi pun. Ada sebahagian yang belum ditunaikan 100%. Jadi soalnya saya hendak tanya, dari segi pembinaan rumah ini, berapakah yang Kerajaan Negeri sendiri laksanakan dan berapa yang pihak swasta laksanakan untuk perumahan mampu milik, *low cost*, *low medium cost* dan sebagainya.

Saya nampak banyak pihak swasta yang laksanakan. Hasil daripada Kerajaan Negeri dan satu lagi apa sudah jadi dengan perumahan awam yang ada permohonan untuk dilaksanakan, mungkin saya tidak tahu maklumatnya, saya minta penjelasan sedikit Perumahan Awam 1 Malaysia (PPA1M). Saya rasa pihak Kerajaan Negeri juga boleh berbincang dengan Persekutuan untuk menyediakan tanah dan kita cuba melaksanakan projek walaupun, YB. Datok Keramat yang akan hentam saya nanti sebab dia kata 30 biji pun tidak siap lagi. 70 di Mak Mandin, *Insya-Allah* kalau bincang, saya rasa kita boleh laksanakan di bawah KPKT.

Ahli Kawasan Datok Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

Terima kasih kepada YB. Sungai Dua, YB. Dato' Speaker, yang pertama saya ingin sentuh berkenaan dengan berapa unit rumah kos rendah atau rumah mampu milik jenis A dan B, kos sederhana rendah yang dibina oleh Kerajaan Negeri. Saya sudah sebut dalam ucapan saya bahawasanya kita sudah bina dalam 11,000 dalam tempoh 2008 sehingga sekarang. Yang terperinci ada dalam ucapan saya. Daripada itu, saya juga telah sebut. Melalui PDC, melalui Kerajaan Negeri *is about* 2,093. Saya tidak lari tetapi pihak swasta yang bina lain itu, jangan kita tak ikhtiraf fakta atau hakiki bahawasanya mereka bina kerana ia adalah polisi kerajaan. Kita kehendaki mereka bina. Dahulu sebelum 2008, juga polisi kerajaan. Kehendaki pihak swasta bina apabila ada pemajuan 30% kuota pematuhan untuk bina kos rendah, kos sederhana rendah. Tapi kalau kira, 2008 sehingga 2016, jangan kira siapa bina kerajaan ataupun swasta. 2000 hingga 2007, 5,000 banding kepada kita 20,000. Empat (4) kali ganda. Itu yang saya hendak kata. Nombor satu ada apa untuk berkenaan...(gangguan).

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Soalan tambahan sesi lisan. Bukan perbahasan.

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff bin Mohd Noor):

Yang *low-cost* dan LMC itu adakah dia hasil daripada tahun 2008. Ataupun laksanakan sebelum. Okey.

Ahli Kawasan Datok Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

Itu sudah lama saya cakap. Projek-projek yang ada, ada sebahagian 2008 dibina, ada sebahagian 2013 tapi itu tak kira. Jadi kerajaan kita mahu keuntungan dia kita jadi kerajaan. Tapi yang penting *is* dalam kerajaan ini kita dapat bina kos rendah kos sederhana rendah RMM "A" 20,000 banding pentadbiran dahulu 5,000. 4 kali ganda nombor 1. Ada apa-apa soalan lagi. Setuju. Nombor 2 perumahan Penjawat Awam 1 Malaysia (PPA1M) terima kasih kerana tanya soalan ini. Tadi saya taruh PRIMA sekarang saya mau taruh PPA1M. Saya mau taruh PPA1M lagi teruk. PRIMA *at least got three* yang I dah lulus. Yang pohon bina atas 76 meter Dato' Speaker, 80 meter *non of foot print was below* 76. Ada permohonan dari pemaju kadangkala tanah tu besar so ada 76 ada yang landai dan sebagainya so kita cuba *let development there be there because we want to economy to grow*. So saya kata ok foot print below 76 you bina. Tak boleh sentuh *above* 76 tapi PPA1M, projek dia 80 hingga 120 saya cuba cari dalam projek itu ada saya 76 dan below tak ada lansung. So dia orang lansung tak hirau kita punya garis panduan. *I say that why I said* kalau kita pergi *Olympic you on the starting line, you're already disqualified*. Tak boleh lari pun tak perlu datang pohon, tak ikhlas.

Itulah apa yang saya kata kepada YB. Sungai Dua yang penting apabila kita kata dan saya akhiri dengan apa yang YB. Sungai Dua kata "okey tak apala. Sudah lama tanya, sudah lama minta. Kita pun bincang akhir-akhirnya jadi juga". Itu apa YB. Sungai Dua nak kata. Jadi juga. YB. Dato' Speaker jadi juga bila. Tiga (3) tahun lepas PRIMA nak bina satu apartment ambil berapa tahun. Kalau PRIMA nak betul-betul pelihara kepentingan orang yang perlu Rumah Mampu Milik kalau dia sudah penat 2012 harini ada ribu-ribu penduduk yang perlu rumah yang sudah akan ada rumah. Saya kata sama juga dengan banjir di Datok Keramat saya ulangi kerana ini sentuh hati saya YB. Dato' Speaker. *I just end it this*. 9 tahun tidur Barisan Nasional, 99 kita akhiri Rancangan Tebatan Banjir fasa 1, tidur. Tak tempatkan semula. Gerakan MCA cakap "oh kita sepatutnya buat" tapi Barisan Nasional tak buat penempatan semula, kita buat. Okey. Kita buat mula 2008, tak senang. 232 penduduk tersebut akhir buat. Saya dengan YB. Chow. Akhir buat tahun ini. Lapan (8) tahun yang ambil tapi sebelum 2008, sembilan (9) tahun dibazirkan. Dato' Speaker kalau mereka buat harini mungkin tak ada banjir 2, 3 minggu lepas. Betul atau tidak?. Jangan cakap "owh sudah datang sudah datang". Terlalu lambat Barisan Nasional. Kita derita di Pulau Pinang kerana kamu.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Datok Keramat. Saya nak persilakan soalan 71. YB. Sungai Acheh. Memandangkan YB. Sungai Acheh tiada dan soalan ini akan langkau. Yang Amat Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Terima kasih. Yang di-Pertua. Dato' Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri selaras dengan Peraturan Mesyuarat 6A (1) Peraturan-Peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang, saya mohon supaya masa persidangan hari ini 24 November 2016 (Khamis) tidak akan ditangguhkan sehingga semua urusan mesyuarat selesai.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Sokongan?

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Saya mohon menyokong.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat, Y.A.B. Ketua Menteri telahpun mengemukakan usul dibawah Peraturan 6A (1) bahawa persidangan hari ini 24 November 2016 hari Khamis tidak akan ditangguhkan sehingga semua urusan mesyuarat selesai. Ahli-ahli yang terhormat kalau setuju katakan "Ya".

Ahli-Ahli Kerajaan:

"Ya".

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Yang tidak setuju kata "Tidak". Lebih suara bersetuju usul dipersetujui cuma peringatan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat hari ini kita cuma akan dapat sesi rehat tengah hari 1 jam sahaja. Dan berkemungkinan besar henti rehat waktu petang setengah jam sahaja. Sila YB. Sungai Pinang untuk soalan 72.

Ahli Kawasan Sungai Pinang (YB. Lim Siew Khim):

Yang di-Pertua Dato' Speaker soalan saya no.72.

No. 72. Sungai Pinang adalah di antara aset yang berharga kepada Negeri Pulau Pinang. Adakah Kerajaan Tempatan berhasrat melibatkan NGO/NGI yang berpengalaman membantu memulihara alam sekitar khususnya sungai seperti pendidikan kesedaran awam terhadap kebersihan sungai, memperkasakan agro-tourism dan sektor ekonomi seperti *floating market* dan sebagainya?

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Terima kasih YB. Dato Yang di-Pertua untuk menjawab soalan YB. Sungai Pinang mengenai Sungai Pinang. Kerajaan Negeri tiada masalah dan mengalu-alukan kerjasama daripada NGO/NGI seperti *Penang Water Watch* dan Persatuan Pengguna Pulau Pinang yang berminat dalam boleh menyumbang idea untuk memelihara alam sekitar khususnya sungai dengan syarat memenuhi kehendak dan garis panduan yang ditetapkan. Cadangan *floating market* dan agro-tourism di Sungai Pinang berpotensi untuk menarik lebih ramai pelancong ke negeri ini. Walau bagaimanapun projek Rancangan Tebatan Banjir Fasa 3 perlulah disiapkan terlebih dahulu sepertimana YB. Sungai Pinang tahu, Sungai Pinang melainkan musim hujan tak banyak air. Saya pernah menaiki bot bersama pasukan JPS dari

muara sampai ke Patani Road sahaja, selepas itu memang terlalu cetek, bot pun tak dapat lalu. Jadi kita bukan sebuah negeri yang besar seperti Pahang di mana sungai-sungai pun besar sebab *catchment* dia dari bukit amat besar, tapi Sungai Pinang kecil la berbanding dengan sungai-sungai yang besar di tempat-tempat lain. Kalau dibanding dengan Seberang Perai, Sungai Perai misalnya Sungai Muda, Sungai Kerian itu pun kira lebih besar daripada Sungai Pinang lebih sesuai dengan kegiatan sedemikian.

Namun kita akan cuba lihat setelah siapnya Rancangan Tebatan Banjir Sungai Pinang Fasa 3 yang dinanti-nantikan oleh bukan sahaja Sungai Pinang tetapi oleh rakyat seluruh Negeri Pulau Pinang. Dalam tempoh ini Majlis Bandaraya Pulau Pinang telah mengambil pelbagai inisiatif untuk mentransformasi Sungai Pinang. Di antaranya membersihkan 165 tapak premis dan struktur bangunan di tepi sungai bagi mengatasi punca pencemaran dan untuk Rancangan Tebatan Banjir Sungai Pinang. Pelan tindakan untuk melaksanakan program pengasingan sisa di-punca yang melibatkan jawatankuasa JKKK, Kampung Rawa, Kampung Makam dan Kampung Makbul sebagai salah satu inisiatif bagi memelihara alam sekitar sepanjang Sungai Pinang. Dan kita pun sedia maklum *lock boom* di belakang Sekolah Rendah Tamil Jalan Sungai itu setiap hari perlu pungut beberapa tan sampah yang dibuang oleh arus sungai ke tempat itu, maka itulah satu masalah yang amat serius pembuangan sampah-sampah di dalam longkang dan di dalam parit yang akhirnya sampai ke sungai dan dicegah masuk ke laut dengan pemasangan *lock boom* itu. Bagi projek pembangunan bercampur perumahan di SP Chelliah, MBPP juga telah meluluskan pelan landskap bagi pembangunan taman rekreasi di *reserve* Sungai Pinang. Komponen taman disediakan di taman ini ialah laluan basikal, laluan *jogging*, alatan senaman luar, alatan permainan kanak-kanak dan lampu solar. Jika apabila Rancangan Tebatan Banjir siap mungkin di sepanjang *reserve* dari Sungai Pinang sehingga Sungai Dondang, Sungai Air Itam, Sungai Air Putih dan Sungai Jelutong boleh juga di naik taraf melalui landskap supaya jajaran sungai itu boleh digunakan sebagai tempat rekreasi yang sememangnya kita dapat saksikan banyak bandaraya di dunia ini. Sungai adalah aset tetapi orang buang sampah dalam aset itu.

Di samping itu MBPP sentiasa berusaha untuk menghidupkan semula sepanjang *reserve* sungai supaya dihargai oleh masyarakat dengan taman-taman awam seperti baru-baru ini atas permintaan YB. Batu Maung, MPPP bina Taman Jajar di Sungai Ara, Lorong Kenari 1, sebagai taman rekreasi sesuai dengan taraf Sungai Ara sebagai sungai yang paling bersih di Malaysia. Di Sungai Pinang pun melalui pengguna IQPR kita sudah capai kelas ke-dua. Ini satu pencapaian yang baik dari sebatang sungai mati dengan penggunaan teknologi IQPR sudah masuk tahun ke-tiga. Kontrak kita 3 tahun sahaja. Akan tamat bulan Julai. Lebih kurang *middle of next year*. Sekarang sudah capai tahap kelas 2. Itu maksimum la, itu sasaran sebab kita tak mungkin capai kelas 1. Kelas 1 adalah macam kualiti dalam botol minuman mineral itu susah nak capai tahap itu, melainkan di atas bukit. Jadi ia usaha-saha yang dilaksanakan dan ada cadangan mengadakan *reward carnival* di sepanjang sungai kita supaya melibatkan komuniti untuk sayang dan cinta sungai kita dan longkang juga. Longkang saya membiarkan YB. Padang Lalang mengusahakan. Kita usahakan pantai dan sungai juga. Jadi itulah usaha yang sudah dimulakan semasa Dato' Speaker menjadi EXCO Tebatan Banjir yang menjaga sungai dengan baik dan diteruskan oleh saya. Jadi kita berharap kita semua boleh usaha kearah menjadikan sungai benar-benar benar satu aset untuk kita hargai.

Ahli Kawasan Sungai Pinang (YB. Lim Siew Khim):

Soalan tambahan. Terima Kasih YB. Padang Kota. Saya berucapkan terima kasih lah pencapaian dan antara usaha oleh Kerajaan Negeri dengan IQPR dia kontrak dia akan tamat tahun depan dan kita taktau apakah pencapaian akan kemungkinan lebih bagus kalau rakyat jelata dengar suara daripada kita. Dan saya nak tahu adakah Kerajaan Negeri berhasrat menubuhkan seperti *learning centre* untuk pendidikan dan kajian atau penambahbaikan seperti kita boleh *engage* seperti NGO/NGI Water watch untuk menjalankan kalau mereka berminat. Adakah Kerajaan Negeri berhasrat dan untuk lebih pencapaian lebih *sustainable*, jangka panjang yang lebih *sustainable*.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Terima Kasih YB. Dato' Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri. Terima kasih atas keprihatinan YB. Sungai Pinang. Memang kontrak ini akan berakhir bulan Jun atau Mei tahun akan datang. Yang merupakan satu pilot projek untuk membersihkan Sungai Pinang dan mencapai kelas 2. Dan sudahpun dicapai. Kita baru terima laporan bulanan bulan Ogos ini. YB. Batu Maung pun tidak percaya di Sungai Pinang hari ini sedang dari *water* ada ikan, ada kura-kura, udang dan pelbagai jenis ikan di sana. Kita

boleh menganjurkan pertandingan memancing ikan selepas ini. Itulah sebabnya air kualiti sudah dipulihkan. Namun ini cuma satu program pilot sahaja yang melibatkan 5 juta lebih bagi tiga (3) tahun. Sama ada Kerajaan Negeri akan meneruskan akan diputuskan kemudian. Tetapi ini cuma satu permulaan. Kalau rakyat jelata tidak menghargai usaha-usaha ini dan terus buang sampah maka akan menjejaskan kualiti air yang sudahpun dipulihkan itu. Kalau sisa-sisa buangan masih berpunca dari *market-market* sepanjang lembangan Sungai Pinang ini maka kalau minyak dituang oleh kedai-kedai membaiki motor dan sebagainya akan mejejaskan usaha yang kita buat ini. Jadi sama ada IQPR ini akan diperluaskan kepada Sungai Juru dan Sungai Rambai dan lain-lain. Kita harap Kerajaan Persekutuan dapat membantu. Sebab program ini dimulakan di Kuala Lumpur, *The River Of Life* yang juga menggunakan teknologi ini. Kita berharap JPS pusat akan menggunakan teknologi ini atau lain-lain teknologi untuk membantu usaha meningkatkan kualiti air sungai kita.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Tambahan. Ya soalnya. Berapa lama yang di ambil menggunakan teknik IQPR untuk membersihkan sungai berbanding dengan macam YB. Sungai Puyu dia *recommend* untuk guna *em mudball*. Jadi berapa lama kalau guna *em mudball*. mana lebih cepat, yang mana lebih kesan dia tahan lama.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Terima kasih YB. Penanti. Pada permulaan tahun 2008 atau 2009 memang atas inisiatif YB. Berapit pada masa itu dan YB. Sungai Puyu. Penggunaan *mudball* Enzyme itu digunakan sebagai usaha untuk menjernihkan atau membersihkan kualiti air kita. Tetapi itu program tidak diteruskan mungkin kerana itu bukan satu inisiatif komersial. Manakala IQPR satu inisiatif ada kompenan komersial dia dapat satu kontrak yang bernilai 5.5 juta daripada Kerajaan Negeri. Jadi KPI itu mencapai kelas-2 dalam tempoh tiga (3) tahun. Sebenarnya bahagian-bahagian tertentu apabila masuk tahun ke-2 itu sudah capai kelas ke-2 mula dari kelas-4. Tapi itu tak konsisten. Kadangkala jatuh balik ke kelas-3. Naik balik,. Tetapi saya berasa tahun ini sudah mantap. Kita nampak *consistantly* kelas-2 dapat dicapai di beberapa station untuk kita mengambil sampel bagi ujian makmal. Jadi dalam tempoh dua (2) tahun, tiga (3) tahun kita sudah nampak terhasil. Jadi sama ada ianya diteruskan atau diperluaskan ke sungai-sungai yang lain sememangnya membabitkan perbelanjaan yang besar ya. Bukan kecil, kita berharap itu...(gangguan). Itu ada disahkan oleh ujian-ujian oleh *lab*. Maka Kerajaan Pusat atau JPS pusat boleh timbang sama ada teknologi ini dapat digunakan kepada tempat-tempat lain.

Ahli Kawasan Machang Bubuk (YB. Lee Khai Loon):

Soalan tambahan. Terima kasih Dato' Speaker. Soalan tambahan saya kepada YB. Padang Kota di mana kita tahu sungai itu adalah satu aset. Dan salah satu cabaran yang besar adalah rizab-rizab sungai kita yang senantiasa dicerobohi oleh pihak-pihak swasta dan salah satu kos yang tinggi untuk menyelenggara atau untuk memasuki ke sungai-sungai untuk membuat pendalaman adalah pengambilan balik tanah. So saya nak tahu apa sebabnya kenapa rizab-rizab sungai itu boleh diberi hakmilik pula dan juga ada pula yang dijadikan tempat pembinaan rumah yang menghalang projek-projek pembersihan dan juga pendalaman sungai-sungai kita.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Terima kasih Dato' Yang di-Pertua, dan terima kasih YB. Machang Bubuk yang sudah pun membangkitkan satu isu yang amat penting yang kita pun nak usahakan untuk mengembalikan rizab kepada sungai-sungai kita dan pantai kita. Mungkin atas faktor sejarah, Kanun Tanah Negara di mana sungai-sungai tidak digazetkan atau ditetapkan rizab sebenarnya pada hari ini ini sungai masuk ke tanah-tanah lot persendirian. Banyak. Jadi isu rizab tak timbul sama sekali. Sebab tak ada rizab sebabnya ia melalui tanah-tanah milik. Jadi apabila ada apa-apa pembangunan maka JPS dan Pihak Berkuasa Tempatan akan mengenakan syarat rizab enam (6) meter atau rizab yang sesuai supaya dikenakan kepada pemaju itu atau kepada JPS sebagai *maintenance reserve*. Kita percaya lambat laun isu ini perlu ditangani sebab tanpa rizab yang mencukupi maka timbul masalah pemeliharaan dan kerja-kerja untuk membaiki benteng dan sebagainya. Dan kitapun perlu tegas dan perlu mula tegas. Ada satu contoh seperti di sungai tak tahu apa nama dia sebab paritnya kecil.

Di Lorong Perak, MBPP telah belanja RM2.5 juta lebih kurang untuk menaik taraf saluran di sepanjang Lorong Perak, Jalan Trusan yang menjadi kawasan banjir kilat. Tetapi apabila sampai ke muara ada pencerobohan oleh orang-orang yang tebusguna *natural water way* di Jelutong belakang IWK punya loji. Ini menyekat air dari masuk ke laut dengan mudah. Jadi baru-baru ini kita putuskan memberi masa mungkin tiga (3) minggu atau satu (1) bulan kalau tak roboh kita masuk roboh terus. Dan atas ketegasan ini kita dapatlah membuktikan dengan ketegasan kita dapat menangani dan melawan pihak-pihak yang menceroboh rizab atau membina struktur dekat betul-betul ditebing pun ada struktur-struktur yang dibina. Kita mesti mulakan usaha ini. Contohnya di Sungai Pinang apabila setinggian atau penduduk dikeluarkan setelah pampasan dibuat maka JPS akan mempagar rizab Sungai Pinang itu supaya tidak dicerobohi dan sampai waktu pelaksanaan projek dan rizab itu pun sudah dibersihkan daripada struktur-struktur. Ini perlu kita buat di Negeri Pulau Pinang. Susah dibuat sebab undang-undang tanah sebelum ini tak ada rizab tetapi dengan perkembangan terkini mungkin JKPTG dan JPS, UPT semua memastikan rizab semua akan memastikan rizab disediakan sebelum projek-projek dapat diluluskan ataupun kalau tak ada tak diserahkan pun boleh di *maintain* oleh pemaju-pemaju tetapi rizab itu perlu ada. Samada kalau boleh sebaik-baiknya rizab itu diserahkan kepada JPS atau Agensi yang wajib. Setidak-tidak di *maintain* oleh pemaju sendiri.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Padang Kota. Saya ingin persilakan YB. Sungai Dua.

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd Noor):

Soalan saya. Soalan 73.

- No. 73. (a) Senaraikan ahli jemaah pengarah PBA Holding Sdn Bhd dan ahli lembaga (board of director) Perbandaran Bekalan Air Pulau Pinang Sdn Bhd beserta elaun yang dibayar sepanjang tahun 2015-2016.
- (b) Berapakah bilangan ketua divisyen, ketua jabatan dan eksekutif serta eksekutif baru dilantik? Senaraikan mengikut pecahan kaum.
- (c) Berapakah jumlah caj air mentah (raw water) yang dikumpul oleh PBA mengikut tahun dari 2008 – 2016?

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih YB. Dato Yang di-Pertua, Terima Kasih YB. Sungai Dua kerana bertanya mengenai dengan senaraikan ahli jemaah pengarah PBA Holding Berhad dan ahli Lembaga Perbadanan Bekalan Air Sdn Bhd. Ahli Lembaga Pengarah PBA Holding dan Ahli Lembaga Perbadanan Bekalan Air untuk tempoh 2015-2016, dua (2) tahun adalah seperti berikut:

Pengerusi	-	Y.A.B. Ketua Menteri;
Timbalan Pengerusi	-	Timbalan Ketua Menteri I;
Ahli Lembaga Pengarah-		Timbalan Ketua Menteri II, Dato' SUK Negeri, Pegawai Kewangan Negeri, Tuan Lim Hock Seng, Dato' Abdul Malik; dan Tuan Phee Boon Poh.

Untuk Ahli Lembaga Pengarah Bebas ataupun Independence Director, YBhg. Dato' Agatha Foo, YBhg. Dato' Athi Isvar seterusnya YBhg. Dato' Seri Nazir Ariff seterusnya Puan Mary Geraldine Phipps seterusnya YB. Chow Kon Yeow dan yang ke 14 - Tuan Brian Tan Gan Hooi.

Untuk senarai PBAPP :

Pengerusi	-	Y.A.B. Ketua Menteri,
Timbalan Pengerusi	-	Timbalan Ketua Menteri 1

Ahli Lembaga Pengarah yang lain ada 8 orang. Timbalan Ketua Menteri II, Dato' Seri Farizan SUK, Tuan Lau Keng Ee, Tuan Lim Hock Seng, Dato' Pegawai Kewangan Negeri, Tuan Eng Wei Aik, Tuan Sim Tze Tzin dan Tuan Teh Yee Cheu.

Bila ditanya mengenai dengan elaun sepanjang tahun 2015-2016, ia adalah sana dengan jumlah yang dibayar ketika Kerajaan Barisan Nasional sejak tahun 1999 hingga 2000 pada ketika itu tidak berubah selama 14 tahun sehingga kini. Kerajaan Pakatan Harapan tiada cadangan untuk menaikkan elaun tersebut.

Seterusnya bertanyakan mengenai bilangan Ketua Divisyen, Ketua Jabatan dan Eksekutif serta Eksekutif baru yang dilantik mengikut pecahan kaum adalah seperti berikut. Saya baca jadual. Ketua Jabatan Melayu 8, Cina 1, India 1, lain-lain bangsa 0. Ketua Jabatan selaku kepada Ketua Divisyen ada 4 orang, Cina 2, India 12 dan lain-lain 1 dan Peringkat Eksekutif, Melayu 39, Cina 27, India 11 dan lain-lain 1. Data ini diberikan sehingga 31 Oktober 2016 dan pada soalan terakhir bilangan Eksekutif yang baru dilantik tahun 2016 Melayu 1, Cina 3, India 2 dan lain-lain 0. Untuk soalan mengenai caj air mentah ataupun *raw water charges* yang dibayar kepada Kerajaan Negeri Pulau Pinang dari 2008 hingga 2016 akumulatifnya berjumlah RM76.22 juta. Sekian.

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd Noor):

Terima kasih kepada YB. Pantai Jerejak. Apa saya nak tanya di sini adalah berkaitan apakah rasional pihak PBA, saya dah tanya dulu tapi tidak ada jawapan yang memuaskan. Apakah rasional PBA Holdings Bhd. dan Perbadanan Bekalan Air Sdn. Bhd. mempunyai Ahli-ahli Lembaga Pengarah (ALP) yang begitu ramai dengan kos yang agak tinggi, bila ALPnya ramai mungkin kosnya tinggi tidak sama dengan *GLC-GLC* lain yang lembaga pengarahnya agak kurang, mungkin tujuh orang, lapan orang berbanding dengan PBA Holding dan juga PBA Pulau Pinang. Kedua tentang caj air mentah tadi sebanyak RM76.3 juta ini, kemanakah wang ini dibelanjakan untuk *CSR* ke ataupun untuk faedah rakyat Negeri Pulau Pinang, dikembalikan atau tidak kepada rakyat Negeri Pulau Pinang? Terima kasih.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih di atas soalan tambahan tersebut. Tentang ramai bilangan, berapa ramai bilangan sebenarnya kita, kami membuat penurunan daripada apa yang telah ditubuhkan sebelum ini maka tidak ada rombakan sebagaimana yang saya sebutkan tadi, tidak ada penambahan dan tidak ada pengurangan daripada yang telah sedia ada...(*gangguan*).

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd. Noor):

Saya tak ada maklumat, yang saya tahu yang dulu tak seramai ini lah.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Sama. Jadi kami masih mengekalkan jumlah yang sedia ada. Kalau kita lihat prestasi pada PBA pun ia tidak menjelaskan tentang jumlah berapa ramai yang penting pengurusan PBA dapat diurus dengan baik dan pada hari ini sebagaimana terbukti PBA, pengurusannya adalah yang terbaik di seluruh negara. Mengenai dengan jumlah ke mana perginya disalurkan sejumlah *raw water charges* ini saya tidak ada butiran kepada kes ini mungkin jawapan boleh diberikan kemudian. Terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Pantai Jerejak. Saya ingin persilakan YB. Bukit Tengah.

Ahli Kawasan Bukit Tengah (YB. Ong Chin Wen):

Terima kasih kepada YB. Dato' Yang di-Pertua. Soalan saya nombor 74.

No. 74. Bilakah Perbadanan Pengurusan (MC) untuk Taman Pelangi, Seberang Perai Tengah yang dimajukan oleh Perbadanan Pembangunan Pulau Pinang (PDC) ditubuhkan dan berapakah jumlah tunggakan yuran penyelenggaraan oleh pemilik *parcel* pada masa Perbadanan Pengurusan ditubuhkan.

Ahli Kawasan Datuk Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

Terima kasih YB. Bukit Tengah. YB. Dato' Speaker, soalan berkenaan tunggakan yuran penyelenggaraan oleh Perbadanan Pengurusan Taman Pelangi di Seberang Perai Tengah. YB. Dato' Speaker, Taman Pelangi adalah projek perumahan yang telah dibangunkan oleh Perbadanan Pembangunan Pulau Pinang ataupun PDC di Seberang perai Tengah. Pada masa ini, skim perumahan ini ditadbir oleh empat Perbadanan Pengurusan yang berasingan.

1. Perbadanan Pengurusan Taman Pelangi Blok A hingga H telah ditubuhkan pada 31 Mei 2000. Tanggungjawab pengurusan telah diserahkan kepada PDC pada 18 Jun 2015. Jumlah tunggakan penyelenggaraan semasa tarikh serahan ialah sebanyak RM1,187,374.16.
2. Perbadanan Pengurusan Taman Pelangi Blok I hingga M telah ditubuhkan pada 23 Februari 2000. Di mana tanggungjawab pengurusan telah diserahkan kepada PDC pada 28 Februari 2015. Jumlah tunggakan penyelenggaraan semasa tarikh serahan ialah sebanyak RM811,801.49.
3. Perbadanan Pengurusan Taman Pelangi Blok N hingga Q yang telah ditubuhkan pada 4 Mac 2000. Tanggungjawab pengurusan telah diserahkan kepada PDC pada 28 Februari 2015. Jumlah tunggakan penyelenggaraan semasa tarikh serahan ialah sebanyak RM443,476.80 dan akhirnya;
4. Perbadanan Pengurusan Taman Pelangi Blok R hingga W telah ditubuhkan pada 28 Mei 2002. Tanggungjawab pengurusan telah diserahkan kepada PDC pada 28 Februari 2015. Jumlah tunggakan penyelenggaraan semasa tarikh serahan ialah sebanyak RM1,042,510.83.

Sekian.

Ahli Kawasan Bukit Tengah (YB. Ong Chin Wen):

Soalan tambahan. Memandangkan semasa tarikh penyerahan tanggungjawab penyelenggaraan kepada keempat-empat Badan Pengurusan tunggakan yuran penyelenggaraan agak tinggi dan saya difahamkan oleh keempat-empat Perbadanan Pengurusan bahawa mereka sejak penyerahan tanggungjawab kepada mereka oleh PDC kepada mereka, perbincangan dengan perbincangan telah berbincang dan sehingga hari ini mereka masih tidak dapat senarai penuh ataupun butir-butir mengenai dengan pemilik-pemilik yang berhutang dengan yuran penyelenggaraan ini dan mereka masih tertunggu tentang promise ataupun janji PDC untuk membuat sedikit kerja-kerja penyelenggaraan kerana semasa penyerahan itu banyak yang perlu diselenggara dan soalan saya adalah setakat manakah pihak PDC telah membuat penyelenggaraan yang sempurna sebelum menyerahkan tanggungjawab mereka sepenuhnya kepada MC-MC tersebut.

Ahli Kawasan Datuk Keramat (YB. Jagdeep Singh Deo A/L Karpal Singh):

Terima kasih YB. Bukit Tengah. YB. Dato' Speaker, untuk projek-projek yang dimajukan oleh Perbadanan Pembangunan Pulau Pinang atau pun Penang Development Corporation (PDC), polisi yang sama wujud dimana untuk kes-kes yang perlu diselenggarakan mereka di PDC ada satu tabung. Tabung penyelenggaraan di mana 80% akan dikeluarkan oleh pihak PDC manakala yang bakinya akan terpaksa dibiayai oleh pihak Taman Perumahan tersebut. Jadi untuk perincian apakah projek-projek yang telah diselenggarakan mungkin saya tak dapat beri sekarang tapi saya akan kongsi dengan YB. Bukit Tengah selepas ini saya dapat maklumat daripada PDC tetapi sememangnya wujudnya tabung ini dan saya harap bahawa sekiranya ada apa-apa permintaan penyelenggaraan sepertimana yang saya nyatakan, PDC adalah satu agensi yang ada perumahan tapi saya menyelenggarakan Pejabat Perumahan dan mereka ada tabung penyelenggaraan yang tertentu dan saya pastikan bahawa saya beri komitmen Kerajaan Negeri sememangnya akan buat sedaya upayanya untuk selenggarakan flat-flat yang perlu diselenggarakan terutamanya sekiranya ianya berkenaan perkara-perkara kritikal.

So I think kalau YB. Bukit Tengah ada perkara-perkara kritikal di mana YB. Kebun Bunga kata semalam di Padang Tembak kita sememangnya pandang serius memang dia akan buat apa yang perlu secepat mungkin dan *of course* balik kepada soalan apabila diserahkan kepada PDC, Perbadanan Pengurusan tersebut, saya sebut tadi begitu tinggi tunggakan, itu masalah pokok yang telah saya sebut pada hari pertama sidang DUN ini iaitu kita perlu tukar atau ubah fikiran ataupun minda kita atau *mind set* di mana saya selalu kita apabila kita bayar *charge* penyelenggaraan kita perlu maklum bahawa kita bayar bukan untuk seseorang mengaut keuntungan ia adalah untuk kita selenggara rumah ataupun istana yang kita huni. Jadi *mind set* itu perlu ditukar dan *of course* apabila saya datang soalan yang pertama yang saya jawab dan terakhir daripada YB. Bukit Tengah tentang yang ada maklumat tentang siapa yang berhutang itu, saya akan dapatkan lebih maklumat daripada PDC berkenaan isu itu.

Tetapi *at the end of the day*, samada kita ada maklumat tersebut atau pun tidak isu itu ialah memang ada tunggakan sebegitu banyak kalau kita lihat kepada empat perbadanan pengurusan tersebut saya kira kesemuanya hampir-hampir RM3.5 juta *and this is just one project*. Jadi itulah permasalahan saya nak sebut pada Dewan yang mulia ini, YB. Dato' Speaker *just one project*. YB. Bukit Tengah, *pointed out* RM3.5 this is PDC, not counting Perumahan. Perumahan *I got the figures*. Tunggakan yang ada sekarang sehingga 15 juta di Bahagian Perumahan. PDC *only one project, of course many blocks RM3.5 is a big amount*. Kiranya semua taman-taman perumahan PDC mungkin lebih daripada Pejabat Perumahan. Jadi saya harap kita supaya ADUN, sebagai Wakil Rakyat dapat mendidik membimbing penduduk-penduduk di taman perumahan ini akan betapa pentingnya mereka langsung hutang mereka bayar caj-caj penyelenggaraan tersebut. Terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Datok Keramat. Ahli-ahli Yang Berhormat, dua soalan lisan terakhir No. 75 daripada YB. Penaga. YB Penaga tidak ada dalam Dewan soalan dilangkau, soalan terakhir No. 76 soalan daripada YB. Pulau Tikus, Pulau Tikus telah pun memohon cuti maka soalan yang terakhir juga tidak akan dijawab dalam sesi soalan lisan.

Ahli-ahli Yang Berhormat, memandangkan semua soalan lisan telah pun disebut dan dijawab maka sesi soalan lisan sudapun tamat dengan selaras dengan Peraturan 26 (7) Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Maka untuk jawapan yang telah, jawapan-jawapan kepada soalan-soalan lisan yang telah pun dijawab sebentar tadi Yang Amat Berhormat akan meletakkan jawapan tersebut di meja Ahli-ahli yang bertanya tadi dan dimasukkan di dalam Penyata Rasmi.

Sekarang Ahli-ahli Yang Berhormat kita sambung ke sesi penggulungan dan saya ingin mempersilakan YB. Bagan Jermal untuk menyambungkan penggulungan.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Terima kasih YB. Dato' Yang di-Pertua, saya ucap terima kasih kerana memberi peluang kepada saya berucap penggulungan saya apabila mesyuarat tamat pada semalam. YB. Pulau Tikus ada menanya adakah pam air PBA dibuat pemeriksaan berkala dan apakah pelan kecemasan PBA sekiranya gangguan air berlaku. PBA menjalankan pemeriksaan berkala dengan penyelenggaraan ke atas kesemua paip air pada kadar kekerapan sebulan sekali. Iaitu melalui program *preventive maintenance*. PBA juga akan memastikan semua pam air mempunyai pam gantian ataupun *stand-by pump set* sebagai pelan kecemasan bagi menangani masalah bekalan air serta bagi memastikan perkara ini tidak berulang.

YB. Teluk Bahang ada bertanya adakah kejadian gangguan bekalan air yang berlaku pada 20 September ini turut menjejaskan aktiviti di kawasan Perindustrian Bebas. Sekiranya berlaku berapakah kilang yang terlibat dan berapakah kos ditanggung oleh kilang tersebut? Izinkan saya menjelaskan bahawa Dewan gangguan bekalan air yang berlaku pada 19 dan 20 September yang lalu adalah disebabkan oleh kerosakan paip ukuran 900mm jenis keluli lembut di Medan Pantai Jerjak yang dikategorikan sebagai gangguan bekalan air tidak berjadual, *emergency breakdown* yang hanya menjejaskan bekalan air di kawasan industri kecil dan sederhana dan hanya disekitar Batu Maung. Bagi kilang-kilang utama yang beroperasi di *Free Trade Zone* adalah disalurkan melalui paip berukuran 600 mm jenis keluli lembut yang melalui sepanjang Jalan Sultan Azlan Shah.

Merujuk kepada Akta Industri Perkhidmatan Air 2006 dan Perjanjian Perkhidmatan Bekalan Air bagi sebarang gangguan bekalan air berikutan kejadian kecemasan atau kemalangan yang di luar kawalan operator air, maka operator air tidak boleh dipertanggungjawabkan ke atas sebarang tuntutan kerugian.

Perlu ditekankan di sini bahawa adalah merupakan tanggungjawab pengguna bagi mana-mana premis untuk menyediakan tangki simpanan air yang berupaya untuk menampung kapasiti minima yang cukup untuk penggunaan sehari. Namun dalam konteks kilang-kilang kapasiti air banyak, tangki simpanan yang berkapasiti tinggi berbanding dengan permintaan harian perlu dipertimbangkan dalam memastikan keseimbangan bekalan air.

YB. Pulau Tikus juga ada bertanya bilakah kerja-kerja penyelenggaraan penukaran paip PBA akan siap sepenuhnya di seluruh Negeri Pulau Pinang. Penukaran paip-paip lama yang sedia ada terutama jenis simen asbestos dapat digantikan sepenuhnya dalam tempoh 25 tahun berdasarkan bajet tahunan yang diperolehi ketika ini.

YB. Yang di-Pertua, terdapat lebih kurang 1,247 kilometer paip asbestos simen di dalam sistem rangkaian paip bekalan air di seluruh Negeri Pulau Pinang dan penggantian paip berdasarkan kepada bajet yang diperolehi diunjurkan pada kadar 50 kilometer setahun. Walau bagaimanapun pada masa yang sama paip-paip baharu yang dipasang sebelum ini juga akan digantikan apabila sudah mencapai usia dan juga yang usang. Kerja-kerja penukaran paip-paip ini akan dijalankan mengikut bajet yang ada serta berdasarkan kepada keutamaan paip-paip yang kerap kali rosak. Selain kerja-kerja penukaran paip, PBA juga menjalankan kerja-kerja pengurusan tekanan dalam sistem paip sedia ada bagi mengurangkan kerosakan paip-paip yang lama.

YB. Pulau Tikus menanya soalan berkenaan mengapa Kerajaan Negeri tidak mempunyai maklumat lengkap untuk *common utility trenching*. Sebagai makluman, Kerajaan Negeri sedang berusaha ke arah merealisasikan *common utility trenching* atau perparitan utiliti bersepadu di negeri ini dan telah pun bermula dengan *common utility trenching* kabel gentian optik atau fiber optik terlebih dahulu. Melalui perjanjian *non disclosure agreement* yang telah ditandatangani oleh Kerajaan Negeri bersama-sama syarikat-syarikat telekomunikasi pada 2 Oktober 2015. Syarikat telekomunikasi dikehendaki mengemukakan *pattern* jajaran kabel gentian optik dan juga *coordinate* struktur telekomunikasi masing-masing kepada Pusat Sistem Maklumat Geografi Pulau Pinang atau PEGIS bagi tujuan pemetaan digital di negeri ini. Penyelaras maklumat dan data yang lengkap di antara ke semua agensi perbadanan dan juga syarikat utiliti terlibat adalah sangat kritikal dalam merealisasikan pelaksanaan *common utility trenching* di negeri ini. Dengan adanya sumber maklumat yang lengkap sistem PEGIS kini Kerajaan Negeri melalui JKR akan meneruskan usaha untuk melengkapkan maklumat berkaitan *common trenching* dengan usahasama pihak utiliti.

YB. Dato' Yang di-Pertua, Pulau Pinang semakin menuju ke hadapan dengan mod pengangkutan dan pembinaan infrastruktur yang bakal direalisasikan di bawah Pelan Induk Pengangkutan Pulau Pinang atau *Penang Transport Master Plan* yang di bawah pimpinan YB. Padang Kota dan saya berganding bahu dengan beliau. Kita bakal mempunyai kemudahan *access* pengangkutan melalui pelaksanaan Sistem LRT, monorel, bas Rapid Transit, *tram*, pembinaan jalan-jalan utama di Pulau Pinang serta terowong bawah dasar laut. Sebagai maklumat laporan penilaian kesan kepada alam sekitar terperinci atau AEIA bagi cadangan dan Projek Kereta Kabel atau disebutkan *Penang Sky Cab* telah diluluskan oleh Jabatan Alam Sekitar melalui surat bertarikh 2 September 2016.

Di samping mod pengangkutan sedia ada yang menyambung bahagian pulau dan Seberang Perai buat masa ini iaitu Jambatan Pulau Pinang, Jambatan Kedua dan feri, *sky cab* turut akan menjadi pilihan pengangkutan dan juga mod pelancongan yang menghubungkan bahagian Pulau dengan Seberang Perai.

YB. Seri Delima menanya berkenaan isu kebocoran bumbung bangunan terminal ketibaan Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang. Bagi. Menjawab persoalan ini saya ingin memaklumkan bahawa kebocoran Terminal Lapangan Terbang yang berlaku, adalah disebabkan oleh kepenggunaan *sealants* sejenis bahan binaan seperti gam, yang kurang berkesan dan telah menyebabkan berlakunya rekahan dan menyebabkan air hujan tiris melaluinya. Ini juga ditambah oleh faktor tiupan angin yang kuat dan menyebabkan air meresap melalui rekahan tersebut seterusnya ke bahagian bawah lapangan terbang.

Pihak Malaysia Airport Holding Berhad telah mengambil langkah-langkah segera untuk mengatasi masalah tersebut pada masa kejadian dengan mengarah pihak kontraktor menggantikan *sealant* yang baharu yang lebih berkesan bagi kadar segera serta mengambil tindakan dengan menggantikan *ceiling board* yang retak dengan yang baharu. Bagi memastikan kejadian tersebut tidak berulang lagi pihak MAHB menjalankan pemeriksaan berkala, *schedule inspection* terhadap struktur bangunan terminal termasuklah bumbung bangunan. Di samping telah pun melantik pada kadar segera kontraktor yang khusus dan pakar dalam kontraktor atau *specialist contractor* dalam kerja-kerja pembaikan kebocoran.

Seterusnya adalah tidak benar berkaitan isu bahawa pekerja-pekerja yang menjalankan kerja-kerja penyelenggaraan dan pembaikan di lapangan terbang adalah terdiri daripada warga asing yang tiada kemahiran hanyalah *cosmetic changes* sahaja. Kenyataan ini dinafi oleh MAHB kerana pemilihan kontraktor untuk kerja-kerja penyelenggaraan di lapangan terbang adalah dibuat mengikut *standard operating procedure* dan juga garis panduan yang telah ditetapkan oleh pihak MAHB di mana *procedure corporate governance* diguna pakai. Kontraktor-kontraktor yang dilantik adalah berdasarkan kepada kemahiran dalam bidang tugas tertentu. Pembinaan kolam tadahan, saluran air dan juga pam adalah dibina berdasarkan reka bentuk dan kajian Juru Perunding yang bertauliah. Di samping itu pihak MAHB secara proaktif juga telah membaikkan terhadap sistem saluran yang sedia ada. Kesemua ini adalah di bawah bidang kuasa tanggungjawab MAHB dan Kerajaan Negeri tidak mempunyai kuasa untuk campur tangan dalam urusan kerja-kerja penyelenggaraan lapangan terbang, mahupun memantau kerja-kerja yang dilaksanakan. Walau bagaimanapun Kerajaan Negeri berharap kelemahan-kelemahan infrastruktur atau kelengkapan-kelengkapan yang ada di lapangan terbang agar terus memberi perkhidmatan, kemudahan yang terbaik kepada rakyat dan juga menjaga imej Negeri Pulau Pinang.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Terima kasih Yang Berhormat di atas jawapan yang telah diberikan terhadap perkara-perkara yang telah dibangkitkan oleh saya. Saya juga berterima kasih penjelasan di atas penjelasan Yang Berhormat bahawa Kerajaan Negeri Pulau Pinang tidak mempunyai apa-apa kawalan di atas kerja-kerja penyelenggaraan, kerja-kerja pembinaan dan kerja-kerja menaik taraf di Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang.

Cuma saya ingin tanya sama ada penjelasan yang diberikan oleh Yang Berhormat tadi berdasarkan kepada kemungkinan persoalan-persoalan yang telah dibangkitkan pejabat Yang Berhormat dengan pihak Malaysia Airport Holding Berhad dan jawapan itu adalah berdasarkan laporan dan jawapan secara bertulis. Saya ingin tanya sama ada Yang Berhormat EXCO bertanggungjawab telah sendiri dibenarkan untuk melawat Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang untuk memastikan bahawa perkara ini tidak berlaku.

Saya berulang kali membangkitkan perkara ini kerana kita lihat dalam persidangan sebelum ini dan sebelum itu tahun lalu pun Yang Berhormat telah memberikan satu jawapan yang begitu padat juga saya percaya berdasarkan maklum balas yang diberikan oleh Malaysia Airport Berhad. Masalahnya ialah laporan yang diberikan Malaysia Airport Holding Berhad cukup padat seolah-olah semuanya dilakukan dengan tepat, terperinci di mana perkara ini tidak akan berulang sekali lagi masalahnya ia berulang. Jadi saya ingin lontarkan soalan ini kepada Yang Berhormat sekali bolehkah Yang Berhormat sendiri memohon supaya Yang Berhormat dan juga mungkin agensi-agensi berkenaan sama ada JKR Negeri ataupun pihak Majlis Bandaraya Pulau Pinang, di mana Jurutera-Jurutera dari pejabat-pejabat ini dan agensi-agensi boleh juga bersama-sama melawat dan memberi pendapat tentang kerja-kerja yang dilakukan di situ supaya memastikan bahawa perkara ini tidak berlaku saya percaya Yang Berhormat bahawa saya minta maaf jangan salah faham tentang niat saya. Tetapi alasan yang diberikan oleh Yang Berhormat kononnya ianya disebabkan oleh perkara-perkara yang begitu kecil boleh menyebabkan masuknya air yang begitu banyak ke dalam bangunan terminal adalah sesuatu yang saya kurang yakin. Saya percaya ia mungkin disebabkan masalah-masalah struktur yang lebih serius. Saya bukan seorang Jurutera tetapi alasan yang diberikan oleh Malaysia Airport Berhad ini saya rasa tidak boleh diterima. Lebih-lebih lagi apabila mereka telah membelanjakan RM250 juta di dalam melaksanakan kerja-kerja menaikkan taraf.

Walaupun bagaimanapun saya mengucapkan terima kasih memohon jasa baik Yang Berhormat kalau boleh *insist...*(dengan izin) untuk membuat lawatan supaya perkara ini tidak berlaku sekali lagi. Terima kasih.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Terima kasih YB. Seri Delima ada dua perkara yang ada kelemahan di Lapangan Terbang Bayan Lepas ini. Satu kebocoran bumbung seperti tadi yang saya menjawab satu lagi adalah banjir kilat di bahagian bawah khasnya berdekatan dengan parkir teksi. Berkenaan dengan bumbung saya telah menjawab bahawa ini adalah kerana *sealant* gam untuk bumbung yang sambung dan *expansion joint structure* bangunan tersebut dan mereka telah mengatasi masalah ini. Sebenarnya apabila kebocoran bumbung ini berlaku bukannya bocor sehingga macam hujan lebat turun dari langit tidak, tetapi kebocoran bertitik-titik menerusi bumbung dan seterusnya melalui siling dan di mana ada rekahan-rekahan siling, titik turun ke lantai dan di mana mereka menggunakan tong-tong atau timba-timba untuk mengisikan kebocoran itu.

Dan sebenarnya itu bukan satu perkara di seluruh bangunan tersebut cuma di tempat-tempat yang ada berlaku sedikit sebanyak sana sini sahaja. Ini bukan sahaja satu masalah yang kritikal sangat sehingga seluruh bangunan itu tidak boleh diguna pakai. Mengenai banjir kilat di bahagian bawah di mana ada tempat parkir teksi, ini juga ditangani dengan mendapat pendapat dan reka bentuk dari konsultan atau Juruperunding bertauliah dengan membina *on site detention pond* iaitu mereka mengorek parit-parit yang lebih besar dan supaya parit-parit itu dijadikan sebagai *retention pond*. Dan perkara ini buat masa ini adalah berjalan dengan lancar dan memuaskan.

Justeru itu, sekiranya Kerajaan Negeri dengan kerjasama JKR, JPS dan semua-semua ini hendak mencampur tangan dalam urusan mereka ini, saya agak ini bukanlah masanya untuk kita campur tangan. Kita hanya bekerjasama dengan mereka apabila pergi ke tapak itu dan saya telah beberapa kali pergi ke tapak bersama-sama dengan MHB, JKR dan juga JPS untuk meninjau bagaimana saliran perparitan di sekeliling Lapangan Kapal Terbang ini dan sekiranya ia didalam lingkungan bidang kuasa MAHB, maka mereka perlu buat. Sekiranya ini adalah di bawah JPS, maka JPS kena mengorek atau melebarkan atau mendalamkan sungai-sungai daripada untuk pergi ke laut dan sekiranya itu di bawah bidang kuasa JKR dimana parit-parit ditepi longkang sudah runtuh atau sudah sekat atau sudah ada sampah sarap, JKR akan membuatnya. Jadi berbagai pihak agensi kita bekerjasama, demi untuk menyelesaikan perkara masalah-masalah di Lapangan Terbang....(gangguan).

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Sikit sahaja Yang Berhormat. Saya berterima kasih, saya tidak mahu Yang Berhormat salah faham tentang niat saya. Saya tidak menyalahkan Yang Berhormat ataupun pejabat Yang Berhormat. Tetapi saya tidak boleh terima jawapan daripada Malaysia Airport Berhad, di mana selepas membelanjakan RM250 juta, mereka mengatakan bahawa cuma ia adalah titisan air di mana baldi-baldi boleh diletakkan...(dengan izin) Dato' Speaker, *this is International Airport*, Yang Berhormat. *International Airport*, dan gambar yang terpapar dalam surat khabar *The Star* dibahagian hadapan, adalah sesuatu yang menunjukkan bukannya air sedikit sahaja, kelopak banyak sangat air dalam tempat Balai Ketibaan. Jadi saya di sini sekali lagi ingin menyeru Yang Berhormat, untuk memberi lebih penekanan, *pressure them* untuk memastikan bahawa perkara ini tidak berlaku kerana yang menjadi masalah adalah persepsi rakyat tentang Pulau Pinang terutamanya yang datang daripada luar negara apabila tiba di *Airport* lihat keadaan begini. Kalau ada satu baldi pun cukup. Kita tidak boleh menerima *because this is International Airport* Yang Berhormat, terima kasih.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Terima kasih kepada Yang Berhormat kerana memberi nasihat dan juga teguran yang sebenar. Kita akan sampaikan kepada MAHB demi untuk mereka mengambil tindakan-tindakan yang sewajarnya.

YB. Dato' Yang di-Pertua, Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang perancangan awal reka bentuk adalah untuk memuatkan penumpang kepada kapasiti 6.5 juta setahun sehingga tahun 2020. Walau bagaimanapun, peningkatan jumlah penumpang tahunan sehingga 2015 menampakkan *trend* peningkatan yang semakin menghampiri jumlah kapasiti maksimum tersebut di mana pada tahun 2015, sejumlah 6.258 juta orang penumpang telah menggunakan lapangan terbang dan bagi tahun 2016 sehingga bulan September sahaja, jumlah penumpang telah mencapai 5 juta orang penumpang.

Justeru itu Kementerian Pengangkutan telah memohon peruntukan kepada Unit Perancang Ekonomi Negeri, Jabatan Perdana Menteri melalui *Rolling Plan 2*, Rancangan Malaysia Ke11 bagi cadangan pembesaran bangunan terminal lapangan terbang. Permohonan peruntukan bagi cadangan tersebut telah dikemukakan oleh Kementerian Pengangkutan kepada Unit Perancang Ekonomi Negeri, Jabatan Perdana Menteri melalui *Rolling Plan 2*, Rancangan Malaysia Ke11, ini ulang ya.

Permohonan ini sedang dipertimbangkan oleh pihak EPU. Antara skop-skop kerja yang dicadangkan termasuklah pengambilan balik tanah seluas 126 ekar, pembesaran bangunan terminal bagi menampung 11.5 juta penumpang setahun dan kapasiti dijangka dicapai pada 2027. Pembesaran kawasan pemakiran pesawat beserta naik taraf infrastruktur dan juga kemudahan yang berkaitan dan pembangunan Kompleks Kargo di Batu Maung. Itulah untuk lapangan kapal terbang, dan saya ingin menjawab soalan daripada YB. Seri Delima juga mengenai feri. Kerajaan Negeri sememangnya memandang serius terhadap tahap keselamatan rakyat negeri ini, tidak kira di mana jua lokasi mereka termasuklah keselamatan ketika menggunakan perkhidmatan feri yang telah merupakan nadi perhubungan bahagian Pulau ke Seberang Perai setelah sekian lamanya. Ini saya jawab berkenaan perkhidmatan feri.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Ulasan. Sebelum ke feri, saya masih hendak....(gangguan).

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Lapangan Terbang.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Lapangan Terbang. Ya, terima kasih YB. Bagan Jermal. Sedikit tentang maklumat yang diberi oleh Bagan Jermal, bahawa Kerajaan Negeri telah memohon untuk melebar ataupun membesarkan Lapangan Terbang Bayan Lepas dan dicadangkan untuk membuat pengambilan tanah. Satu, soalan saya kenapakah dijual lot tanah yang bersebelahan dengan Bayan Lepas itu yang dahulunya kita cadang untuk digunakan untuk pembesaran? Dan sekarang kena buat pengambilan pula.

Nombor 2 pula. Kita mendapat laporan di dalam surat khabar, saya tidak bawa hari ini bahawa, penggunaan *cargo terminal* di lapangan terbang telah berkurangan tahun ini dan ada trend bahawa jumlah penggunaan pengangkutan kargo di Lapangan Terbang Pulau Pinang akan berkurangan berterusan oleh kerana beberapa faktor, yang saya rasa Bagan Jermal pun arif tentang perkara itu antaranya kerana penurunan jumlah penggunaan ataupun penghantaran kargo ke negara luar oleh sebab beberapa faktor antaranya kekurangan ataupun penurunan pengeluaran bahan-bahan yang perlu dihantar tadi dan kos yang lebih tinggi di sini di mana *freed* ataupun pengangkutan ini yang tidak *urgent* tidak perlu dihantar dengan segera, dihantar melalui kapal sahaja. Terima kasih.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Mengenai pengambilan tanah 126 hektar, ini tanah telah dikenal pasti di sebelah Selatan, dimana ada satu perkampungan dan juga terletaknya terminal kargo. Yang Berhormat memaksudkan tanah-tanah yang telah diberi kepada pekilang-pekilang atau siapa-siapa itu adalah di sebelah Batu Maung sini. Tanah sebelum kita.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Yang Berhormat, Ahli-ahli Yang Berhormat ataupun rakan-rakan yang berada, siapa telefon oh sudah tiada. Tolong padamkan ataupun *silentkan* telefon bimbit. Sila.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Pihak PDC telah berunding dengan pihak MAHB untuk mengenal pasti mana-mana bidang tanah yang mungkin terlibat dengan pembesaran Lapangan Terbang itu. Justeru itu, soalan mengenai tanah yang kalau dikehendaki untuk pembesaran itu dijual, itu bukan satu masalah disini. Kita tidak jual tanah-tanah yang dikenal pasti untuk pembesaran itu. Tidak.

Dan mengenai ada *trend* penurunan kapasiti kargo menggunakan Lapangan Terbang di Bayan Lepas itu, dan setahu umum semua bahawa buat masa sekarang bukan juga sekarang mulai tahun lalu atau lepas, telah ada penunjuk-penunjuk dimana ada penurunan bukan sahaja aktiviti-aktiviti kargo udara dan juga aktiviti-aktiviti kargo laut, pengangkutan darat kerana kemerosotan ekonomi sedunia. Jadi, trend ini tidak tahulah sampai bila memulih. Tetapi kita merancang untuk menghadapi cabaran dalam masa-masa akan datang dimana cadangan untuk meminda *cargo terminal* daripada sebelah Batu Maung untuk ke sebelah kanan iaitu di Selatan supaya kedua-dua terminal kargo ini boleh selaras.

Buat masa sekarang, satu *cargo terminal* berdekatan dengan Batu Maung iaitu dikilang-kilang ringan di sana, dan satu *cargo terminal* di sebelah kanan iaitu dekat itu kampung-kampung sana. Dan kereta atau pengangkutan perlu memusing mengikut jalan raya di luar pagar lapangan terbang ini. Jadi dalam perbincangan mereka ada cadangan supaya kedua-dua *cargo terminal* ini disatukan dan juga terminal bangunan lapangan terbang ini dipanjangkan.

Mengenai *runaway*, mereka kata buat masa sekarang masih cukup, masih boleh menampung kapal yang besar. Kapal terbang-kapal terbang yang besar tetapi bukan sebesar macam *jumbo jet*. *Jumbo jet* boleh naik turun, tetapi bukan *full capacity*, kalau *full capacity* ia memerlukan satu *run away* yang lebih panjang 3.5 kilometer mungkin. Jadi, itu adalah pendapat-pendapat yang kita temui semasa berbincang dengan mereka ini. Tadi saya ada menjawab berkenaan dengan perkhidmatan feri.

Izinkan saya memaklum perkhidmatan feri. Bermula 1 Januari 1994, urusan perkhidmatan feri bukan lagi di bawah SPPP dan telah diswastakan kepada pengendali berlesen iaitu Penang Port Sdn. Bhd. Walau bagaimanapun, pihak SPPP bertanggungjawab memantau prestasi perkhidmatan feri oleh Penang Port Sdn. Bhd. bagi memastikan tahap perkhidmatan feri mematuhi piawaian yang ditetapkan.

Sebagai makluman, pihak pengurusan Penang Port kini sedang mengkaji feri jenis *Catamaran* bagi menambah baik perkhidmatan feri sedia ada. Penelitian aspek keselamatan adalah paling utama dalam menentukan kesesuaian penggunaan feri jenis ini. Sementara itu, keselamatan para penumpang diutamakan dalam setiap operasi harian feri di mana pelbagai aspek dititiberatkan, termasuklah proses pembaikan dan juga penyelenggaraan feri bagi menjamin keselamatan penumpang di samping memastikan setiap feri beroperasi dalam keadaan optimum. Kesemua unit feri diwajibkan untuk menjalani kerja-kerja dok tahunan di Limbungan Bagan Dalam yang merangkumi pemeriksaan bahagian enjin, *propeller*, mekanikal, elektrik dan juga peralatan keselamatan di atas feri. Kerja-kerja ini mengambil masa lebih kurang 45 hingga 60 hari bagi satu-satu feri. Kerja-kerja dok tahunan ini akan diperiksa dan disahkan oleh pemeriksa kapal daripada Jabatan Laut Malaysia dan *Llyod's Register*. Sijil kelulusan pemeriksaan akan dikeluarkan setelah ke semua rekod penyelenggaraan berkaitan dikemukakan kepada kedua-dua pihak.

Selain itu, semua krew yang bertugas di atas feri adalah terlatih dan dipersijilkan oleh Jabatan Laut Malaysia mengikut standard piawaian maritim yang telah ditetapkan. Krew-krew feri perlu menjalani beberapa kursus mandatori mengikut bidang tugas masing-masing sebelum sijil perakuan kompetensi diperolehi. Bilangan krew yang bertugas di atas feri juga adalah mengikut ketetapan Jabatan Laut Malaysia.

Sebagai langkah persediaan menghadapi sebarang bentuk kecemasan di atas feri, Latihan Kecemasan Tahunan diadakan melibatkan unit-unit dalaman Penang Port, termasuklah Bomba Pelabuhan, Polis Pelabuhan, Unit Perubatan, Unit Operasi Marin dan juga agensi-agensi luar seperti SPPP, Jabatan Laut Malaysia, Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan iaitu (DOSH) serta Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia. Latihan yang diadakan merangkumi beberapa modul seperti latihan memadam kebakaran, latihan menyelamatkan orang yang jatuh ke dalam laut, latihan tatacara penggunaan alatan keselamatan di atas feri dan lain-lain lagi. Pihak Penang Port juga mempunyai Pelan Tindakan Kecemasan Laut atau MARCO PLAN mengikut *standard* maritim antarabangsa dan kesesuaian

kawasan pelabuhan. Latihan kecemasan tahunan di atas feri yang diadakan turut mengikut spesifikasi MARCO PLAN yang telah diluluskan dan diiktirafkan oleh pihak berkuasa yang berkaitan.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji):

Terima kasih Yang Berhormat untuk maklum balas dan penjelasan yang diberikan di atas isu feri, saya risau dengan satu jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat, cuma saya ingin bertanya kalau Penang Port Sdn. Bhd. ingin menggantikan feri yang sedia ada dengan *Catamaran* saya kurang berpuashati kerana kita lihat *Catamaran* ini boleh dinaiki di mana-mana, kalau kita hendak ke Langkawi juga kita menaiki satu jenis bot yang lebih kurang rupanya dan rasanya macam *Catamaran*, *Catamaran* boleh dinaiki di mana-mana di seluruh dunia, tetapi feri merupakan satu-satunya ikon tarikan bukan sahaja untuk Malaysia tetapi di seluruh dunia di mana kenderaan-kenderaan boleh menaiki feri tersebut dan ia menjadi tarikan secara semula jadi untuk Pulau Pinang.

Jadi saya hendak bertanya jikalau Penang Port Sdn. Bhd. pada akhirnya nampak tidak serius untuk menyelamatkan ikon feri ini, adakah Kerajaan Negeri Pulau Pinang yang pada satu masa dahulu telah menawarkan untuk mengambil alih perkhidmatan feri ini akan datang untuk menyelamatkan ikon feri ini untuk memastikan bahawa sama ada kita mengekalkan feri-feri yang ada mungkin memperbaiki untuk penggunaannya atau pun membeli feri-feri yang baru daripada syarikat-syarikat yang menyediakan feri-feri ini untuk terus mengekalkan tarikan pelancong ini atau ikon pelancong ini untuk feri selama-lamanya, inilah apa yang saya mohon penjelasan.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Terima kasih, mengenai gantian *Catamaran* kepada feri yang sedia ada, memang feri yang sedia ada ini adalah ikon kepada Pulau Pinang seperti di Hong Kong. Walaupun Hong Kong begitu maju tetapi masih mereka mengguna pakai feri akan-akan serupa dengan Pulau Pinang ini dan kita juga boleh nampak di mana feri-feri ini telah berusia dan mereka kena bertukar dengan feri yang baru dan untuk menjimatkan operasi feri maka Penang Port Sdn. Bhd. ada cadangan untuk mengguna *Catamaran*, kerana *Catamaran* dia lebih laju kapasiti guna oakai bahan-bahan bakar juga akan menjimatkan dan perjalanan agak singkat dan ini boleh menjimatkan kos operasi. Pada suatu masa dahulu (KTMB) Keretapi Tanah Melayu Berhad *railway* daripada (KTMB) dari pada Kuala Lumpur ke Utara dan Selatan juga lokomotif-lokomotif atau gerabak keretapi telah diganti dengan yang baru, dan kini kita nampak *double drake* keretapi menggunakan elektrik, so, dia kena bersesuaian dengan keadaan semasa dan buat masa sekarang KTMB bukan langsung memansuhkan semua ini, ada satu *oriental express* di mana gerabak yang lama *diesel locomotive* yang lama diubah suai dan dihias dengan ciri-ciri antik di mana dia boleh berjalan daripada *Singapore* hingga Bangkok, dan ini adalah untuk ciri-ciri perasaan penumpang seperti orang-orang yang menggunakan barangan-barangan kecil yang antik ini adalah model lama di mana mereka suka memilih dan juga di Pulau Pinang, hotel-hotel, *you talk about modern hotel, five star*. Ada orang yang moden mereka tidak suka, dia suka pergi ke Campbell Street, Penang Road, Penang Street dia cari-cari dan dia duduk di sana, walau pun *hotel read* itu tinggi seribu lebih pun ada, jadi saya hendak sampai ke sini pada satu hari yang akan datang sekiranya feri-feri ini akan diganti baru dengan *Catamaran* kita juga hendak mendesak Penang Port Sdn. Bhd. supaya mengekalkan sekurang-kurangnya satu atau dua feri sedemikian ini, ini adalah untuk kita mewarisi apa yang kita ada, supaya ini boleh diberi satu peluang kepada anak-anak cucu-cucu kita untuk merasai *mode* pengangkutan sekarang ini, itulah seperti apa yang saya kata itu, ini adalah untuk feri yang sedia ada sama ada kita hendak mansuhkan semua sekali saya agak pun Kerajaan Pusat tidak berniat berbuat demikian.

Mengenai pengambilan alih perkhidmatan feri ini, Kerajaan Negeri memang sudah membuat satu cadangan kepada Kerajaan Pusat khasnya MOT di mana mereka adalah tuan punya aset, mengenai pengambilan alih perkhidmatan feri dan dalam syarat-syarat itu kita mahu satu aset yang bersih dan juga tiada bebanan hutang sebab apa yang kita sekarang PPSB dia ada hutang yang berat dan juga ramai *senior staff* yang mungkin gaji mereka melampau tinggi tetapi kerja-kerja mungkin ringan sahaja dan kesemua ini ada di dalam syarat-syarat cadangan kita, tetapi buat sampai sekarang belum ada satu yang muktamad dan Kerajaan Negeri merasa sekiranya kita boleh beroperasi perkhidmatan feri ini secara bebas tanpa gangguan mana-mana pihak itulah matlamat kita, kalau kita mengambil feri ini dan masih di bawah kawalan SPPP yang dipimpin oleh seorang, siapa orang itu, dan itu kita tidak mahu tahu, kita mahu satu operasi yang bebas dari kawalan siapa-siapa bukan di bawah kawalan seorang pemimpin dari MCA yang menjadi Pengerusi SPPP di mana kita kena melihat dia, itu yang kita tidak mahu.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji):

Sedikit sahaja Yang Berhormat, saya juga risau kalau perkhidmatan feri ini digantikan dengan perkhidmatan *Catamaran*, daripada apa yang saya tahu katamaran cuma memerlukan penumpang-penumpang masuk mungkin tidak akan mengizinkan kenderaan juga masuk dalam katamaran tersebut dan ia hanya memerlukan dua orang juru pemandu yang akan memandu kenderaan tersebut, berbanding dengan feri di mana kita lihat ada banyak kelasi di bawah yang akan membantu semasa kenderaan itu masuk ke dalam feri, jadi apakah yang akan berlaku kepada nasib mereka yang mencari nafkah yang bekerja sebagai kelasi di semua feri-feri tersebut. Itu adalah satu perkara juga yang saya risau dan juga mohon kalau boleh Kerajaan Negeri membela nasib bukan sahaja feri tetapi yang berkerja di atas feri tersebut terus kekal ini adalah permintaan saya Yang Berhormat, terima kasih.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Seperti apa yang saya kata tadi kalau adalah satu hari katamaran akan diguna pakai dan Kerajaan Negeri masih akan mendesak supaya feri-feri seperti yang sedia ada ini dikekalkan satu, dua demi untuk kepentingan mereka-mereka seperti pejalan kaki dan juga motosikal-motosikal boleh diguna pakai, kita tidak akan risau tentang kenderaan-kenderaan kerana kenderaan-kenderaan mereka boleh pilih untuk menggunakan jambatan yang sedia ada dan mengenai pekerja-pekerja bukan bawahan sahaja tetapi pekerja-pekerja yang sedia ada kita akan meresap mereka dalam bidang-bidang yang lain, cuma staf-staf yang berpangkat tinggi, tetapi buat pada masa ini perkara-perkara ini masih dalam peringkat perbincangan sahaja, belum ada apa-apa keputusan muktamad.

YB. Dato' Yang di-Pertua, YB. Permatang Berangan bertanyakan mengenai Syarikat Consortium Zenith BUCG saya telah menjelaskan di Dewan yang mulia ini bahawa syarikat yang menarik diri daripada Projek Jalan-jalan Utama dan Terowong Dasar Laut di Pulau Pinang adalah Syarikat BUCG (M) Sdn. Bhd. dan bukan Konsortium Zenith BUCG Sdn. Bhd. Konsortium Zenith BUCG adalah satu syarikat yang besar, tetapi pemegang saham antaranya adalah BUCG dan hanya BUCG yang menarik diri, penarikan diri BUCG dibuat secara sukarela, susulan daripada penarikan diri BUCG daripada projek ini dan penarikan diri sebagai pemegang saham syarikat Konsortium Zenith BUCG Sdn. Bhd. pihak Konsortium telah mengemukakan permohonan penukaran nama syarikat kepada Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM), bagi mengeluarkan BUCG daripada nama Konsortium Zenith BUCG Sdn. Bhd. Tiada sebaran pampasan dijanjikan dan diberikan kepada syarikat BUCG ekoran penarikan diri. Suka saya jelaskan di sini sekali lagi, pegangan saham BUCG bukanlah paling besar seperti mana yang didakwa oleh YB. Permatang Berangan. Pemegang saham BUCG dalam Konsortium pada masa ini hanyalah 0.01% sahaja. Juga, ditegaskan di sini, penarikan diri BUCG tidak memberikan sebarang impak terhadap pelaksanaan projek ini....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Penjelasan, sebab saya ada juga bertanyakan soalan ini. Semasa kita membuat penilaian *tender revelation* pada RSP, saya pasti kita akan, saya pasti pihak akan *go through the finance capability* dan juga *technical capability consortium*...(dengan izin) YB. Dato' Speaker, *because* BUCG ini adalah satu syarikat yang besar dan mempunyai insurans dan kepakaran, hari ini BUCG telah pun keluar daripada Konsortium, siapakah diantara ahli konsortium ini yang benar-benar ada kepakaran. Sepatutnya kita mensyaratkan kepada mereka kena ada kepakaran, mereka yang telah diberi nilai yang tinggi dalam masa tender yang dikeluarkan itu, mereka harus kekal di situ sebagai pelaksana, bukan mereka keluar setelah projek ini diluluskan, betulkah YB. Bagan Jermal

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Terima kasih. Untuk makluman YB. Pulau Betong segala-gala soalan ini telah kita bincang dalam Laporan PAC, *Public Accounts Committee* dan di muka surat 202 *agreement* di mana selain daripada BUCG masih ada *China Railway Construction Consortium* (CRCC) dan dalam perjanjian awal ini di muka surat juga ada *acknowledgment of commitment to the Government of the State of Penang in respect of the major road and tunnel project in Pulau Pinang. We, China Railway Construction Corporation Limited of 40 fusing road, Beijing People Republic of China hereby acknowledge and confirmed that we shall provide our full commitment and shall render all assistance and expertise towards the project as per our agreements with Consortium Zennith BUCG Sdn.Bhd. and Zennith Construction Sdn. Bhd. to support the*

project and to ensure the successful completion of the project. In view of the above we hereby confirmed that we have enter into a joint venture with Zennith Construction Sdn. Bhd through our wholly owned subsidiary CRCC Malaysia Sdn. Bhd. or known as CRCC Malaysia Sdn. Bhd. with a company number and that joint venture between the company shall continue throughout the tenure of the project.

Jadi penarikan BUCG, *Beijing Urban Construction Group* tidak akan memberi apa-apa kesan kepada konsortium yang kita laksanakan projek-projek ini. CRCC memang satu syarikat yang begitu besar baik di China atau di seluruh dunia.

YB. Dato' Yang di-Pertua, Satu perkara sahaja di mana ada dakwaan-dakwaan mengapa Kerajaan Negeri boleh membelanjakan satu jumlah RM305 juta untuk menjalankan *feasibility study* untuk tiga (3) *major road* dan terowong, mengapa Kerajaan Negeri tidak mahu mengguna pakai jumlah besar ini untuk menjalankan projek-projek tebatan banjir. Ini saya kena cerobohi bidang kuasa YB. Padang Kota.

Perkara ini telah dibangkit beberapa kali dalam media Barisan Nasional dan perlulah saya membuat sedikit penjelasan di Dewan Yang Mulia ini. Kerajaan Negeri kesal dengan kenyataan yang tidak berasas Barisan Nasional yang menuding jari bahawa pembangunan tidak terkawal adalah punca utama banjir kilat dan bukannya kegagalan menghabiskan Fasa 3 Rancangan Tebatan Banjir Sungai Pinang yang merupakan fasa terakhir yang bernilai RM350 juta. Pada masa yang sama BN pula menfitnahkan bahawa Kerajaan Negeri bersedia membelanjakan RM305 juta untuk kos kajian *feasibility* lebuh raya dan terowong bawah dasar laut tetapi enggan membelanja RM350 juta untuk RTB Sungai Pinang. Penjelasan berkenaan RM305 juta untuk membuat kajian atas projek lebuh raya dan terowong dasar laut untuk projek tambakan laut oleh Bandar Sri Tanjung di bawah E&O Berhad adalah untuk menyurahi trafik dan bukannya untuk RTB. RM305 juta dibiayai daripada pemberian tanah oleh E&O Berhad kepada Kerajaan Negeri. Projek Bandar Seri Tanjung adalah projek tambakan laut sebuah pulau buatan manusia diluluskan di zaman Kerajaan Barisan Nasional dengan bayaran begitu murah sekali sebanyak RM1.00 sekaki persegi sahaja dan pemberian tanah sebanyak 50 ekar sahaja kepada Kerajaan Negeri. Penjualan murah oleh Barisan Nasional jelas tidak berkepentingan awam untuk mendesak E&O menyerah lebih banyak tanah, Kerajaan Negeri menggunakan alasan perlunya projek lebuh raya dan terowong dasar laut yang bernilai RM6.3 bilion untuk menyurahi trafik dalam kawasan projek mereka.

Di sini ada dua hal. Kita dapat RM305 juta untuk *feasibility study* bagi *major road* ini dengan apa yang dikatakan kita *land swap* guna pakai tanah E&O beri kepada Kerajaan dan kita beri kepada konsortium untuk menjalankan *feasibility study*. Ini tidak boleh disamakan sekali, semalam saya sudah kata dalam projek Rayston di Seberang Perai, Kerajaan Negeri Barisan Nasional hanya dapat 5% sahaja, *5% out of the total area reclamanation in Seberang Perai out of 650 hectare*, itu pada tahun 1999 semasa pemerintahan Barisan Nasional. Sekarang datang pula apabila berbincang dengan E&O untuk tebatan laut, sekaki persegi RM1.00 sahaja.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Penjelasan.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Biar saya habiskan di sini. Nanti saya beri Yang Berhormat.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Banyak kali sebut RM1.00 sekaki persegi.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

50 ekar tanah sahaja. Selepas kita runding dengan pihak mereka. Ada soalan hendak tanya, kalau tidak ada saya hendak teruskan.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya hendak timbulkan isu yang diulang-ulang banyak kali oleh YB. Bagan Jermal, Air Putih kononnya pemberian tanah kepada E&O dengan kos sebanyak RM1.00 sekaki persegi memang tidak masuk akal dan tidak betul. Ianya bukanlah harga jualan tetapi adalah konsesi untuk membuat penambakan laut dengan kos sebanyak RM1.00 sekaki persegi pada masa itu. Ia mempunyai syarat-syarat yang banyak, antaranya ialah tadi 5% tanah diserahkan kepada Kerajaan Negeri dan juga beberapa peratusan daripada keluasan tanah itu, saya tidak ada *detailnya* yang perlu dibina rumah kos rendah. Sekarang 5% itu yang diserahkan itu sudah tidak ada, saya tidak tahu, syarat untuk membina rumah kos rendah bahkan kebanyakannya adalah rumah-rumah mewah.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Fakta adalah fakta, ia tidak boleh lari. Mengenai pembinaan rumah kos rendah, ia perlu mengikut garis panduan *local government*. Sekiranya mereka dapat tanah seluas 850 ekar di pulau itu, kalau mereka masuk *plan* untuk memajukan tanah-tanah berkenaan ikutlah garis panduan daripada MBPP di mana sekiranya ada perumahan mereka perlu membina rumah kos rendah dan itu bukan syarat di mana saya beri tambakan laut dia mesti buat sebanyak begitu bilangan rumah kos rendah. Ia kena ikut garis panduan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Penjelasan YB. Bagan Jermal....(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

YB. Dato' Yang di-Pertua, sebenarnya dalam kelulusan *Master Plan* pembangunan E&O itu memang ada syarat pembinaan rumah kos rendah dan sudah pun dipenuhi syarat ini, sudah pun dibina rumah-rumah kos rendah dekat Jalan Tanjong Tokong.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

YB. Bagan Jermal, tanah 4 ekar itu saya juga bertanya untuk apa tanah itu, apa tujuan tanah itu. Saya dimaklumkan tujuannya adalah untuk membolehkan pihak Kerajaan membuat pemajuan pada masa hadapan dan membina rumah untuk rakyat, *contribution by the developer* itu asing. Tetapi tanah yang diberi kepada kerajaan itu diperuntukkan untuk pembinaan rumah kos rendah pada masa hadapan, hari ini apa yang berlaku tanah itu diberi kepada Zenith BUCG untuk dibina rumah-rumah yang mahal. Tetapi kalau dikekalkan oleh Kerajaan Negeri supaya tanah milik Kerajaan Negeri, Kerajaan Negeri boleh menggunakan ruang yang ada untuk membangunkan rumah-rumah kos rendah, menambahkan lagi bilangan daripada apa yang sedia ada, selain daripada apa yang dibina oleh pihak E&O.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Rakan sejawat saya telah menjawab bahawa syarat-syarat dalam *agreement* itu di mana mereka perlu membina rumah-rumah kos rendah telah ditunaikan. Jadi tanah-tanah itu yang baki itu adalah bebas untuk kegunaan lain.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Betul, diserahkan balik kepada Kerajaan Negeri dan sepatutnya Kerajaan Negeri menggunakan tanah milikan mereka itu untuk membina perumahan kos rendah, *over and above provided by the developer*, E&O.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Saya rasa dalam peraturan ini, tanah-tanah itu disasarkan untuk membiayai projek infrastruktur tiga (3) jalan utama dan terowong itu tujuan 110 ekar tambahan yang dapat diperolehi selepas rundingan

semula dengan E&O di mana pada asalnya 5% sahaja atau 50 ekar. Sekarang 110 ekar, tambahan daripada persetujuan asal, jadi itu tujuannya mendapatkan tambahan tersebut iaitu bagi membiayai projek-projek jalan yang dicadangkan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

YB. Bagan Jermal dan YB. Padang Kota, tentunya situasi pada masa itu saya rasa pemberian 5% atau 50 ekar itu berpadanan dan berpatutan dengan kos penambakan laut, selepas dibiayai oleh pihak Kerajaan dan EPU itu adalah yang terbaik pada masa itu. Tetapi masa sudah berlaku, hari ini sudah 1999, 2009 dan sekarang sudah 16 tahun, tentunya kiraannya dan kosnya berbeza.

Jadi situasi pada masa itu, itu yang terbaik. Kita boleh berbincang tetapi jangan menyalahkan yang dahulu hanya dapat 5% sahaja dan sebagainya. Situasi pada masa itu, itulah yang terbaik. Kerajaan Negeri juga telah membuat hasil kajian yang mungkin diberi oleh pihak JKR, pihak UPEN dan sebagainya, pegawai-pegawai telah melaksanakan perkiraan pada masa itu dan itulah yang terbaik pada masa itu.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Tadi saya menyatakan bahawa RM305 juta itu adalah untuk *fee* kajian, *feasibility study* untuk *major projects* ini. Dipertikaikan mengapa tidak menggunakan wang ini untuk tebatan banjir, itulah yang akan kita buat perbezaan. Wang sejumlah RM305 juta ini adalah *land swap* daripada E&O dan kita tidak boleh guna duit ini untuk tebatan banjir kerana pulau buatan manusia itu bukannya punca yang mengakibatkan banjir di Pulau besar ini. Itu yang kita pertikaikan, jangan katakan kenapa tidak gunakan dana ini untuk tujuan yang lain. Akhirnya ...(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Boleh saya minta penjelasan lagi.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Saya ingat cukuplah, kalau kita panjangkan lagi saya ingat satu jam pun tidak habis. Biar saya habiskan kenyaatan saya.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid bin Haji Saad):

Saya tidak berpuas hati kerana kita bercakap tentang keperluan semasa, kalau kita boleh membelanjakan RM305 juta ini untuk membuat kajian kemungkinan kepada lebuh raya dan terowong kenapa tidak cari duit yang sama juga untuk projek banjir kerana itu juga satu keperluan mendesak yang telah menimpa Pulau Pinang buat masa ini. Kita telah berhujah secara *detail* tadi, apakah alternatif lain yang kita ada sementara menunggu Kerajaan Pusat memberi bantuan atau kita sendiri berikhtiar bagaimana kita hendak buat, itu cadangan yang saya timbulkan dan pertanyaan-pertanyaan kalau ada sumber lain atau kaedah-kaedah lain untuk kita membiayai projek mengatasi masalah banjir.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Berhormat, saya hendak tanya mengenai *fee*, bagi saya RM305 juta itu(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Belum beri jalan lagi. Setelah YB. Bagan Jermal memberi penjelasan mengapa RM305 juta itu perlu digunakan hasil daripada tambakan dari E&O, nampaknya Barisan Nasional beralih pula kepada isu yang sama, mengapa tidak menggunakan tambakan laut SRS di selatan Pulau untuk membiayai projek-projek tebatan banjir seperti mana dihujahkan sebelum itu menggunakan hasil tambakan laut E&O untuk membiayai projek tebatan banjir. Tidak perlu tunggu peruntukan Pusat. Lepas penjelasan itu mereka beralih kepada SRS Consortium pula. Mengapa boleh membelanjakan RM27 bilion tetapi takkan tidak

boleh dari tambakan laut keluarkan RM1 atau RM2 bilion untuk rancangan tebatan banjir. Itulah hujah dari Dato' Seri Zainal Abidin dan juga lain-lain pemimpin Barisan Nasional. Saya hendak jelaskan persamaan logik yang digunakan oleh Barisan Nasional....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tapi YB. Lim Kit Siang bantah Bukit Bendera....(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Biar saya habiskan, sebab ini isu yang masih *current* lagi. Logik Barisan Nasional mengapa tidak keluarkan dari tambakan laut SRS itu RM1bilion mungkin.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Seharusnya semasa penggulungan menjawab soalan yang kami bangkitkan bukan membangkitkan soal orang luar, kenapa hendak membangkitkan cerita orang luar di sini.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Saya hendak jelaskan, YB. Pulau Betong pun sudah membangkitkan isu ini, mengapa takut hendak mendengar penjelasan. Dengarlah, dengar baik-baik. Itulah logik yang digunakan oleh Barisan Nasional mengapa tidak boleh keluarkan RM1bilion kalau dapat hasil tambakan oleh SRS. Projek itu pun belum diluluskan, saya terima kasih kepada Barisan Nasional kalau mahu projek tambakan laut itu diluluskan dan keluar dari hasil itu RM1 billion untuk rancangan tebatan banjir, kita setuju. Tak ada masalah asalkan Kerajaan Persekutuan luluskan projek tambakan laut untuk membiayai *Penang Transport Masterplan* kalau ada kita pun keluarkan RM1 billion, RM2 billion untuk Rancangan Tebatan Banjir, tetapi luluskan dahulu lah. Kalau projek itu begitu penting luluskan untuk membolehkan Kerajaan Negeri usahakan. Selain dari projek *Penang Transport Masterplan* rancangan tebatan banjir pun boleh dari hasil tambakan laut itu digunakan untuk tujuan itu, bolehkah pihak Barisan Nasional luluskan cadangan ini, barulah kita bincang.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Berhormat, sikit saja. Saya tak cakap pasal tadi, saya nak cakap pasal *fee* RM305 ini. Sampai sekarang pun tak dapat kelulusan daripada pihak *fee* yang dibayar ini. Maksud saya kenapakah kita tidak mengguna agensi yang kita ada JKR, Pejabat Daerah untuk mengenal pasti semua isu-isu yang berkaitan dengan tanah-tanah Persekutuan dan sebagai....(gangguan). Sekiranya kita guna dua jabatan ini, tentulah *fee* tak tinggi sampai macam ini.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Saya faham, saya faham, kalau pakai alasan sebegini semua projek projek Kerajaan *federal* tak payah menggaji *consultant independent*.... (gangguan)..

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Sebelum buat ini, *pre amp* dulu, sekarang ada masalah macam-macam, tanah tak boleh selesai dan sebagainya, projek tak boleh jalan.... (gangguan). Kalau Yang Berhormat betul-betul guna dua agensi jabatan kita ini, *pre amp* dulu dan kemudiannya lantik *consultant*, selesai masalah ini semua, saya rasa *fee* ini akan murah dan kita terus tak guna agensi yang kita ada.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Sudah, sudah. Dalam projek besar memang banyak masalah kita akan menghadapi, bagaimana kita nak menyelesaikan itu, kalau satu demi satu kita tak boleh selesai, maka jayalah projek itu. Buat satu batang jalan kecil pun kalau di kampung Yang Berhormat buat satu jalan kampung, kalau tuan tanah itu

bantah macam mana? Boleh lalu kah? Tak boleh juga! Okey lah cukup, saya tak mau panjangkan perkara itu. Dengan wujudnya sebuah pulau buatan seluas 850 ekar di E & O ini, Kerajaan Barisan Nasional masa itu tidak mewajibkan pemaju ini membina lebuh raya untuk menyelesaikan aliran trafik yang boleh dibawa atau bakal dibawa oleh kemajuan pesat dalam pulau buatan ini. Justeru itu Kerajaan Negeri telah berbincang dengan E & O untuk menyelesaikan perkara ini dan akhirnya telah mendapat satu persetujuan di mana pada asal E & O hanya menyerah 50 ekar tanah kepada Kerajaan Negeri saja, masa itulah dan kita sekarang sudah dapat 190 ekar tanah daripada E & O hasil dari tambakan laut, sebilangannya adalah di Gurney Drive, di mana sekarang mereka sedang menambak dan tanah itu diberi untuk membina lebuh raya mungkin 8 link, 9 link untuk menyuraikan trafik yang bakal di *generate* daripada pulau buatan ini dan sekarang kita dapat 190 ekar bukan macam dulu, 5% 50 ekar cukup RM1 cukup....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Kalau kata dulu tak ada perancangan untuk mengatasi masalah laluan trafik Pulau Pinang adalah tidak betul YB. Bagan Jermal, YB. Bagan Jermal pun tahu sudah ada perancangan untuk membina lingkaran luar Pulau Pinang, *Butterworth Penang Outer Ring Road* tak jadi banyak bantahan, antaranya juga bantahan yang dibuat oleh DAP dan juga penduduk di Gurney Drive, sekarang penduduk Gurney Drive saya tak tahu kenapa terima dengan baik untuk ditambah kawasan depan *apartment* mereka....(gangguan)

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Di zaman Yang Berhormat tak ada tol pada masa itu, kena tol itulah bezanya mengapa rakyat bantah.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Berhormat, lagi satu, dulu Yang Berhormat nasi lemak RM0.50 sen saja, sekarang nasi lemak RM1.50 sen, Yang Berhormat duk *compare* dulu dengan sekarang ini, nilai pun dah jauh lari... (gangguan)

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Ya, betul, tapi bukan masa itu harga tanah rendah sekarang tinggi dia sama-sama naik, kedua-dua kapal di atas laut bila air pasang dua-dua kapal naik seimbang bukan satu ini macam, satu ini macam, jadi rumusan saya jangan mempertikaikan RM305 juta yang hasil dari pertukaran tanah dari E & O dengan projek tebatan banjir ini....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

RM305 juta terlampau boros, terlampau tinggi, sebab kita ada agensi yang boleh potong dengan harga itu, macam mana Yang Berhormat tak boleh guna itu *pre amp*...(gangguan). Memboros duit Kerajaan Negeri...(gangguan).

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

YB. Teluk Bahang, nak bercakap minta laluan. Tak boleh bangun begitu....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Tarik balik samseng....(gangguan)

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Sudah, duduk!, duduk! Tak mau dengar ni, duduk!...(gangguan).

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

Jelaslah dimana dalam perbincangan Barisan Nasional kerajaan dahulu hal dalam *rest ant* juga hanya dapat 5%, sekarang kita dapat 35%, hal E & O juga dapat 50 ekar, sekarang kita dapat 190 ekar jangannya, ini ada bezanya di mana mementingkan rakyat atau mementingkan sendiri, jadi inilah rumusan saya dan jangan lagi mempertikaikan RM305 juta dengan RM350 juta Tebatan Banjir.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Sedikit lagi RM350 juta lagi. Adakah beza sangat dengan *schedule of fees* kalau dilakukan oleh JKR berbanding dengan *consultant* bebas dari luar itu? Saya rasa itu, pun sudah dijelaskan apa yang dikenakan itu memang dalam piawaian yang boleh diterima.

Ahli Kawasan Bagan Jermal (YB. Lim Hock Seng):

YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, semalam saya ada kata segala-gala mengenai jenis projek, jenis ini dalam buku ini begitu tebal, begitu susah payah untuk mereka kumpul kan, begitu *detail* segala-galanya dokumen-dokumen berkaitan ada dalam buku ini, jadi baca dengan baik-baik, jadi Kerajaan Negeri *transparent*, telus dan amanah dalam hal ini, sekian saja terima kasih saya, menyokong.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Seterusnya YB. Padang Lalang.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih, YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya merakamkan penghargaan dan ucapan banyak terima kasih ke atas kesempatan yang diberi kepada saya untuk menggulung perbincangan ke atas Rang Undang-Undang Perbekalan Dan Usul Anggaran Pembangunan 2017 dan saya mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan melibatkan portfolio MMK Belia Dan Sukan Dan Pembangunan Wanita Keluarga Dan Komuniti. Pada sidang kali ini, Yang Berhormat dari Teluk Ayer Tawar, Penanti, Berapit, Paya Terubong, Jawi, Pulau Tikus, Seri Delima, Bagan Dalam, Pulau Betong, Pengkalan Kota, Tanjung Bunga dan Sg. Pinang telah menyentuh dan membangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan portfolio MMK Belia Dan Sukan Dan Pembangunan Wanita Keluarga Dan Komuniti. Saya ingin mengambil kesempatan di Dewan yang mulia ini untuk mengucapkan syabas dan tahniah kepada Yang Berbahagia Dato' Lee Chong Wei dan saudara Chang Peng Soon di atas kemenangan pingat perak dalam Olimpik 2016. Sebagaimana yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat di dalam Anggaran Perbelanjaan 2017, Kerajaan Negeri juga akan membina sebuah kolam renang bertaraf antarabangsa yang turut dilengkapi dengan platform untuk sukan terjun di Ampang Jajar Permatang Pauh.

Sebenarnya saya hendak mengucapkan terima kasih kepada Ketua Menteri dan Kerajaan Negeri kerana dalam bajet 2017 telah bersetuju untuk menyediakan beberapa fasiliti atau kemudahan sukan. Kerajaan Negeri juga telah memutuskan untuk membina sebuah stadium hoki yang baru di Bukit Mertajam sebagai insentif dan galakan kepada sukan hoki lelaki yang mendapat pingat emas dalam SUKMA Sarawak 2016. Mengapa hoki lelaki ini begitu *special*, dia menang pingat emas, kita nak buat nak bina sebuah stadium hoki kerana sudah beberapa tahun kebelakangan ini, sebenarnya tak ada hoki untuk mereka buat latihan tapi dalam keadaan yang begitu susah juga mampu menjadi juara, itulah sebabnya Kerajaan Negeri nak membinakan sebuah stadium hoki yang baru. Saya pun difahamkan oleh YB. Pinang Tunggal bahawa Kementerian Belia Dan Sukan juga akan menepati janji untuk membaiki stadium hoki di Bertam. Untuk ini saya harap ia dapat dijadikan realiti secepat mungkin kerana kita masih belum ada hoki *turf* untuk mereka berlatih dan saya ucapkan terima kasih walaupun ini merupakan tanggungjawab Kementerian Belia dan Sukan tetapi saya masih ucapkan terima kasih kerana melaksanakan tanggungjawab.

Kerajaan Negeri berhasrat menaikkan taraf stadium mini Permatang Rawa di Seberang Perai Tengah melibatkan padang bola sepak dan *club house* selain itu pembinaan kompleks kolam renang dan badminton oleh MBPP di Relau yang belanja sebanyak RM20 juta dijangka siap pada tahun 2017.

Kerajaan Negeri Pulau Pinang amat berharap agar program sukan di Negeri Pulau Pinang tidak hanya berkonsepkan riadah semata mata tetapi diterapkan dengan konsep beramal sambil bersukan bagi memastikan golongan komuniti kelainan upaya turut sama mendapat manfaat dari program kelolaan di bawah Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Salah satu program *Sports For Charity* telah berjaya meraih dana dan bantuan sebanyak RM1.0 juta yang telah disalurkan kepada *Hidden Handicap Centre* oleh pihak penganjur bagi pembelian lima (5) buah kenderaan manakala melalui *BM Charity Ride* pihak penganjur telah menyumbangkan sebanyak RM34,000 kepada sekolah-sekolah tempatan. Kerajaan Negeri melalui MSN juga akan terbitkan sebuah buku yang menampilkan atlet-atlet Pulau Pinang yang pernah mengambil bahagian dalam sukan SEA sebagai pengiktirafan mereka dalam bidang sukan sempena Malaysia menjadi tuan rumah sukan SEA tahun depan iaitu 2017.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini Kerajaan Negeri bakal menganjurkan kejohanan Asia Pasifik Master Game atau APMG 2018 iaitu pada tahun 2018. Kejohanan ini akan menyaksikan penyertaan sekurang-kurangnya 3,000 orang peserta daripada negara-negara di peringkat Asia Tenggara, Asia Selatan, Asia Timur dan Kepulauan Pasifik dan 2,000 orang peserta dari Malaysia.

Sasaran kejohanan ini adalah untuk menarik penyertaan atlet dan bekas atlet atau penggiat sukan yang berumur 35 tahun dan ke atas bagi penyertaan dalam 26 jenis sukan yang akan dipertandingkan di bahagian Pulau dan mungkin di bahagian Seberang juga. Kejohanan ini merupakan sebuah kejohanan bertaraf antarabangsa yang diilhamkan oleh *International Masters Games Association* yang berpusat di Switzerland dan pertandingan tersebut dijangka akan menyumbang dan memperkembangkan sektor sukan pelancongan dan industri pelancongan kepada Negeri Pulau Pinang tapi yang lebih penting lagi, penganjuran APMG melibatkan persatuan-persatuan sukan dan komuniti sukan kami harap melalui penganjuran ini kapasiti kita akan menaikkan kapasiti persatuan-persatuan sukan dan komuniti sukan di dalam Negeri.

Menjawab soalan YB. Berapit mengenai pembinaan sebuah stadium yang dilengkapi dengan kemudahan gelanggang bola keranjang terbuka dan sebuah kompleks renang bertaraf antarabangsa sebagaimana yang dimaklumkan pada Bajet 2016 yang lalu, projek yang dinyatakan itu telahpun bermula dan kini masih di fasa awal projek yang mana pihak pemaju sedang melaksanakan proses penambakan tanah di persisiran pantai Queensbay. Mengenai pertanyaan YB. Berapit mengenai tempat latihan renang atlet-atlet negeri Pulau Pinang sehingga kini terdapat seramai 32 orang perenang Pulau Pinang dibawah program persediaan fasa 1 bagi menghadapi Sukan Malaysia ke-19 di Perak 2018, yang sedang menjalankan latihan bersama kelab-kelab yang diwakili oleh mereka di pelbagai lokasi kolam di Pulau Pinang.

Antaranya adalah di *Penang Swimming Club* - 7 orang, *Penang Chinese Swimming Club* - 12 orang, *Penang Golf Club* - 7 orang, Kolam Renang Desa Permata - 2 Orang dan di Kolam Renang SPICE Arena - 4 Orang. Latihan berpusat untuk sukan renang ini termasuklah latihan untuk sukan terjun air akan dilaksanakan secara berpusat apabila Kompleks Kolam Renang dan Badminton MBPP siap dibangunkan di Relau pada tahun 2017 nanti. Untuk makluman YB. Berapit antara program sukan yang dirancang penganjurannya pada tahun 2017 yang turut menerima penyertaan dari peserta-peserta dari dua negara oleh Jawatankuasa MMK Belia dan Sukan adalah seperti berikut,

1. Program berbasikal 'Ride For Compassion' di stadium MPSP
2. Program mendaki Bukit di Home Hike for happiness Carnival 2017 pada bulan March
3. Program bola keranjang *three by three Penang World Hope Challenges* di bulan Mei akan berlaku di Gurney Paragon
4. Program Sukan Futsal FMM Penang 5th Futsal Carnival 2017 pada Julai 30hb akan diadakan di Seberang Perai.

Kerajaan Negeri bakal mengadakan kejohanan *Asia Pacific Masters Games* pada tahun 2018. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, sebagaimana yang kini sedang diuar-uarkan di media sosial. Gol melengkung yang cantik dari pemain Bola Sepak Pulau Pinang iaitu dari Faiz Subri telahpun, nanti saya habiskan perenggan ini dulu dicalonkan dalam senarai akhir 10 gol untuk merebut anugerah Puskas FIFA tahun ini.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Terima kasih YB Padang Lalang memberi jawapan kepada saya dalam soalan bertulis dan bahasan, maknanya tadi jawapan yang bagi oleh YB. Padang Lalang itu semenjak 2013 sampai hari ini dibawah sukan dibawah portfolio EXCO Padang Lalang tidak ada apa-apa bangunan tempat latihan sukan yang sudah dibina sebab tadi jawapan kepada saya itu masih dalam perbincangan, masih dalam program, masih tak ada lagi dan atlet kita bagi persatuan perenang itu masih berenang di kelab-kelab *private* atau di tempat Penang Golf dan mereka berlatih pada awal pagi kalau tak salah dari dulu sampai sekarang juga sama dari awal pagi 9.00 sebelum *members of the club they coming into the club for swimming. That why this is all the* kesusahan atlet yang menghadapi *and* pada waktu yang dulu saya cuba untuk mencari, mendapatkan tempat tak dapat dan saya harap YB. Padang Lalang boleh mencepatkan mendapatkan kolam renang yang bertaraf antarabangsa untuk persatuan perenang kita dan terjun, *diving* seperti atlet kita Ooi Tze Liang saya kena hantar dia ke Kuala Lumpur untuk *centralized training* sebab tak ada *dry gym* di Pulau Pinang dan saya nampaknya pengerakkan sukan tidak begitu pesat kalau dibandingkan dan saya harap YB. Padang Lalang akan memberi lagi banyak masa Padang Lalang kepada pembangunan sukan. Terima kasih.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng) :

One by one la saya *answer* dulu, terima kasih kepada tunjuk ajar YB. Berapit. Memang mantan EXCO ya. Saya rasa Kerajaan Negeri pun ingin memberikan segala kemudahan kalau boleh ya tapi saya rasa ini dia akan memakan masa sedikitlah kerana kita sekarang sudah dalam proses Relau punya kolam renang akan dibina habis ataupun akan *complete* dibina dan dia boleh diguna pada tahun depan dan di Ampang Jajar tender akan mula. Jadi saya pun mau atlet kita mempunyai kemudahan yang munasabahlah walaupun bukan *standard* yang antarabangsa. Kalau boleh kita mahu antarabangsa juga tetapi saya lihat dari pasukan Hoki lelaki Pulau Pinang mereka tanpa Pulau Pinang tanpa membekalkan mereka *training turf* tapi mereka muncul sebagai *champion* juga, saya rasa itulah semangat yang kita mahu dan kita harapkan dari semua atlet dan kita cuba sedaya-upaya kita dan kita nak bagi semua atlet kita ada kemudahan tapi sekiranya kita tak mampu pada waktu ini tapi mereka masih boleh muncul sebagai juara itulah juara dalam juara. Ya Bertam, Sungai Acheh *sorry*.

Ahli Kawasan Sungai Acheh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Berkait dengan sukan, saya nak sebut tentang sukan bola sepak. Apa nama di Nibong Tebal selain ada Batu Kawan, Sekolah Mutiara Impian sebagai kilang industri bakat-bakat sukan di Nibong Tebal pekan Nibong Tebal ada satu padang yang dinamakan Padang Aston Nibong Tebal, padang ini pun memang dulu terkenal dengan kawasan orang persekitaran bermain dan berlatih bola sepak dan banyak juga dari padang sebut melahirkan pemain-pemain bola sepak yang terkenal dan satu lagi padang bola sepak di Jawi di Pejabat Daerah. Saya melihat padang-padang ini tak berapa cantik, penyelenggaraannya juga agak kurang mungkin dari segi peruntukan dan sebagainya. Adakah tidak rancangan Kerajaan Negeri melalui portfolio sukan ini untuk menaikkan taraf padang-padang yang saya sebut tadi? Adakah tidak pihak Kerajaan Negeri juga nak mempertingkatkan peruntukan kepada agensi yang menjaga padang ini supaya penyelenggara padang-padang ini diselenggara dengan baik dan pemain-pemain bola sepak dapat menggunakan padang tersebut dengan lebih bermakna lagi? Terima kasih.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih kepada Sungai Acheh, YB Sungai Acheh, memang hasrat Kerajaan untuk menaik tarafkan semua kemudahan-kemudahan sukan dan kami sedang dalam proses untuk menubuhkan satu perbadanan untuk menjaga atau satu Perbadanan Kompleks Sukan dan semua kemudahan sukan dia dalam proses sekarang kerana dahulu ini padang-padang dia tak ada pihak yang *specific* untuk yang menjaganya. Dia ada dibawah *Local Government* yang di antara lain mungkin di bawah pertubuhan yang lain dan dia tidak diberikan peruntukan yang *specific* tiap-tiap tahun dalam bajet untuk *maintenance* jadi kita sudah sedar bahawa memerlukan satu perbadanan untuk menjaganya. Terima kasih.

Ahli Kawasan Sungai Acheh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Saya nak mencadangkan macam ini, kita ada Majlis Sukan Negeri, MSN dan saya yakin diperingkat daerah pun ada Majlis Sukan Daerah. So nak tubuh banyak-banyak badan buat apa bagilah duit kepada Majlis Sukan ini kalau tidak Majlis Sukan tak ada kerja pula.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya rasa masih ramai yang tidak faham tentang peranan MSN. MSN dia ditubuhkan untuk sukan prestasi tinggi, *competitive sports* dan semua kemudahan-kemudahannya tidak dibawah MSN sebenarnya. Pembinaannya juga bukan di bawah MSN, MSN boleh mencadangkan boleh katakan kita memerlukan kemudahan-kemudahan seperti ini tetapi MSN tak ada pakar untuk menjaga semua kemudahan ini. Di Melaka, di Perak dan di Sarawak mereka sudah tubuhkan Perbadanan ataupun satu agensi untuk menjaga semua kompleks, satu agensi untuk menjaga semua kemudahan sukan. Jadi kita memerlukan bukan senang dia MSN sangat *specific* dia menjaga 44 ataupun 44 persatuan dan atlet-atlet berprestasi tinggi. Dia juga adalah untuk menyebabkan dalam sukan tapi ini kemudahannya bukan di bawah MSN. Umpamanya sekarang kita mahu bina sebuah stadium hoki yang baru. MSN boleh berikan *input* teknikal. Kita *identify*kan tempat ataupun tanah bersama-sama dengan Tuan DO dan *local government*. Tapi *Local Government* yang akan sediakan semua dokumen untuk *tender*. Tapi *tender* akan dijalankan oleh Pejabat SUK.

Jadi, ini adalah pelaksanaan Kerajaan Negeri. Jadi, saya harap, kalau kita mahu menaikkan taraf sukan, kita memerlukan lebih banyak *expertise* umpamanya kalau di Singapura, ia adalah satu negara, bukan negeri. Singapura ada Sukan Singapura dan di bawahnya ada institusi sukan, sekolah sukan, kemudahan sukan. Semua ada bahagian yang tidak sama. Jadi, kalau kita nak menaikkan lagi taraf sukan negeri kita, kita memerlukan lebih banyak *expertise* dan juga lebih banyak kemudahan dan juga *resources* untuk menghasilkan lebih ramai atlet. Terima kasih.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

YB. Padang Lalang, soalan tambahan daripada saya iaitu mendengar jawapan daripada YB. Padang Lalang itu, saya mahu tanya berapakah peruntukan daripada Kerajaan Negeri kepada MSN tahun ini? Adakah tambahan atau sama juga seperti tahun lalu. Kalau YB. Padang Lalang kata perlu membuat banyak kerja dan berapakah peruntukan kepada Belia dan Sukan yang 2,3 hari yang lalu YB. Padang Lalang kata 'cukup, tak payah tambah'. *You conferred with the* peruntukan. Tetapi melihat begitu banyak rancangan mahu ambil *specialties*, dengan peruntukan yang sedia ada itu, cukup ke? Saya nampak dalam tiga (3) tahun ini tak tambahan. Saya tak tau tahun ini sebab tak ada dalam *budget record* itu. Adakah YB. Padang Lalang rasa dapat merealisasikan pada tahun ini atau kena tunggu tahun depan?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya merasa hairan, masih ada Ahli-ahli Yang Berhormat tidak faham bahawa MSN ia mengenai program untuk SUKMA untuk program-program. MMK Belia dan Sukan pun untuk program-program. Untuk infrastruktur ini ialah perbelanjaannya akan datang dari tempat yang lain. Mungkin dari Kerajaan Negeri tapi bukan di bawah MSN. Jadi, saya....(gangguan).

Ahli Kawasan Pengkalan Kota (YB. Lau Keng Ee):

Minta jalan. Terima kasih YB. Padang Lalang. Memang kami faham, bukan tak faham. MSN adalah satu agensi. Ini tempat-tempat untuk sukan adalah *under Local Government*, tapi pun kena MSN membuat permintaan atau EXCO Belia dan Sukan buat permintaan, buat satu cadangan, manakah tempat nak didirikan stadium atau tempat-tempat sukan. Kami memang faham tapi sebagai EXCO, kami sebagai ahli di sini, hanya memberi cadangan kerana kami bukan EXCO. Jika kami ialah EXCO, kami sendiri boleh buat permohonan. *That's why* kami hanya bagi cadangan sahaja supaya kita boleh menaik taraf atlet-atlet kita. Kita mahu atlet-atlet kita dapat beraksi dengan lebih bagus di antarabangsa tapi tak ada tempat untuk mereka berlatih atau mereka bergantung kepada persatuan-persatuan yang melatih mereka, akhirnya mereka langsung tak ada *loyalty* kepada Negeri Pulau Pinang kerana bagi mereka,

mereka hanya dari satu kelab yang melatih mereka sahaja. Apabila negeri lain bagi gaji yang lebih tinggi, mereka akan mewakili negeri tersebut. Saya berharap EXCO, kami bukan nak bertentangan dengan EXCO berkenaan, kami hanya beri cadangan sahaja. *Don't always think that we want to attack your portfolio, because we hope that we can give the cadangan and help to develop Penang's Sports only. Thank you.*

Ahli Kawasan Sungai Acheh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Terima kasih. Bila sebut soal Majlis Sukan Negeri, saya setuju tadi dengan rakan saya dari Pengkalan Kota. Bukan tak faham, kami pun faham. Mungkin EXCO tak faham. Jadi, satu badan yang cukup besar. Majlis. Majlis, satu badan yang induk menjaga sukan. Bukan nak jaga ahli-ahli sukan sahaja, tapi yang lebih penting, ahli-ahli sukan kalau nak berjaya, kemudahan yang disediakan kepadanya mesti berkualiti dan bermutu tinggi. Baru bakat-bakatnya dapat dicungkil melalui kemudahan yang kita sediakan. Jadi, saya nampak pelik. Dulu sebut Majlis Belia Negeri. Pernah diberi peruntukan oleh Kerajaan Negeri tapi tak pakai juga, pakai Majlis juga dan sekarang seolah-olah tidak ada satu keyakinan pula pada Majlis Sukan Negeri. Jadi, saya mencadangkan tak payahlah wujud mana-mana badan lain, gunakan badan yang sedia ada. Soal mereka mampu tidak mampu, bukan badan. Individu yang duduk dalam badan itu mampu. Begitu juga dengan Kerajaan Negeri, tak boleh sebut tak mampu, tapi kemampuannya kerana ada ahli mesyuarat yang berkualiti yang mampu dalam Kerajaan Negeri. Saya nak mencadangkan begitu, lebih elok, sebagai contoh padang-padang ini, saya nak sebut Padang Aston dan Padang Jawi di kawasan Jawi. Dia pesan kat saya suruh cakap. Dia segan dengan *you* tadi, dia suruh cakap. Serahkan kalau boleh, padang-padang ini kepada Majlis Sukan Daerah dan salurkan peruntukan tertentu tanpa ada badan lain lagi dan letakkan keanggotaan, kakitangan yang ada kemahiran itu bersama-sama dengan Majlis Sukan Negeri. Soalannya, Padang Aston Nibong Tebal, Padang Jawi di Kompleks Jawi. Yang Berhormat tahu tak tempat ni?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Tak tahu.

Ahli Kawasan Sungai Acheh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Tak turun padang. Orang main bola sepak turun padang. Tak habis lagi. Saya nak bertanya YB. Padang Lalang, setakat ini siapakah yang bertanggungjawab untuk jaga, memantau, menyelenggara dua padang ini. Padang Kompleks Pejabat Daerah Jawi, Padang Aston Nibong Tebal. Terima kasih.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya akan semak tengok ini siapa yang bertanggungjawab. Pihak yang mana. Sebenarnya, Ahli-ahli Yang Berhormat, kalau sedar di kawasan ada apa-apa kemudahan yang perlu dinaiktaraf, boleh terus memaklumkan sama ada MSN ataupun MPSP, MPPP ke. Tak perlu tunggu sampai ke Dewan ini. Tapi, ini adalah tanggungjawab bersama-sama. Kita pun ada Jabatan Belia dan Sukan Pulau Pinang yang di bawah kementerian. Tanggungjawabnya ataupun tugas mereka ialah untuk menguruskan tempahan atau fasiliti untuk penggunaan Kompleks Belia dan Sukan dan juga padang-padang. Jadi ini bukan sahaja tanggungjawab MSN atau Kerajaan Negeri. Kerajaan Pusat pun ada tanggungjawabnya. Sama-sama bertanggungjawab dan kemudahan sukan sahaja di semua terletak di bawah MSN, tapi juga ada satu KADUN, satu padang futsal. ADUN-ADUN yang dipertanggungjawab untuk *identify* atau mengenal pasti mana tempat yang sesuai. Jadi kerajaan akan membangunnya. Ataupun bola keranjang. Kalau futsal tak sesuai, bola keranjang boleh. Ini adalah kemudahan-kemudahan dan juga *open park* adalah *facilities* dan sekiranya ada atlet yang tak ada tempat untuk latihan yang di peringkat negeri, saya rasa tak ada lah. Memang kita hendak *facilities* yang baik tapi itu memakan masa sedikit dan saya harap semua boleh bekerjasama untuk menaiktaraf kemudahan-kemudahan.

Ahli Kawasan Jawi (YB. Soon Lip Chee):

Minta penjelasan YB. Padang Lalang. Saya nak jawab soalan yang telah dibangkitkan oleh YB. Sungai Acheh di mana di kawasan saya KADUN Jawi ada dua padang. Satu padang di depan Pejabat Daerah di mana kerja-kerja penyelenggaraan akan diselenggara oleh Pejabat Daerah dan bukan sahaja

padang itu sahaja, di depan Pejabat Daerah ada gelanggang tenis, gelanggang bola keranjang, gelanggang *volleyball* dan juga satu gelanggang futsal baru yang telah siap dibina pada tahun lepas. Ke semua kerja-kerja penyelenggaraan saya rasa di bawah tanggungjawab Pejabat Daerah. Jika Pejabat Daerah tak cukup peruntukan, mereka boleh minta sama EXCO Belia dan Sukan. Minta pertolongan daripada EXCO Belia dan Sukan. Saya telah bangkitkan masalah-masalah ini di mana saya faham, gelanggang bola keranjang itu sudah tak ada jaring bola untuk main bola keranjang, cuma tinggal papan sahaja dan simen-simen pun telah retak sebab lama. Tahun lepas saya pernah bangkitkan dalam Jawatankuasa Tindakan Daerah tapi tak dibuat tak tau apa masalah. Tahun ini saya sekali lagi telah minta Tuan DO kita di SPS untuk baiki, saya telah bangkitkan masalah ini pada 27 Ogos 2016.

Di mana Pejabat Daerah akan membaiki gelanggang bola keranjang dan kerja-kerja penyelenggaraan pun telah sampai di kawasan sekeliling akan juga diselenggara oleh Pejabat Daerah. Cuma, nak menaiktaraf balik gelanggang bola sepak itu memang ia kena *involve* satu kos yang tinggi maka buat sementara waktu Pejabat Daerah masih tak cukup peruntukan untuk mempertimbangkan untuk menaiktaraf padang bola sepak itu.

Di samping itu, satu lagi padang bola sepak iaitu Padang Aston, memang pada tahun 2013 selepas saya di lantik menjadi KADUN Jawi, saya pernah melawat di kawasan sana. Memang satu tempat yang cantik sebab ia ada *hostel* untuk JKR dan ia di kawasan yang cantik tetapi ia mengalami masih bertakung air dan satu Kelab Sukan Nibong Tebal FC, mereka telah membuat pengumuman untuk menyewa daripada Pejabat Daerah jadi Pejabat Daerah pun telah sewakan kepada mereka tetapi sebab-sebab mereka tidak menjalankan kerja-kerja penyelenggaraan, Pejabat Daerah telah tarik balik penyewaan tapak tersebut kepada kelab ini dan sekarang kerja-kerja penyelenggaraan di bawah Pejabat Daerah. Memang tapak itu cantik tapi masalahnya ia bertakung air. Jadi mungkin ia juga kena *involve* kos-kos yang tinggi untuk menaiktaraf dan di mana saya percaya Tuan DO kita akan menulis surat kepada EXCO kita untuk mencari jalan penyelesaian pada tahun depan secepat mungkin lah supaya dia dapat dijadikan tempat permainan. Saya sebagai ADUN kawasan saya pun harap tempat itu dapat di naik tarafkan supaya budak-budak kita dapat pergi bermain bola sepak di kawasan tapak tersebut. Terima kasih.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih YB. Jawi. Ini sikap yang positif yang bertindak dan ada masalah pergi bertindak dan cuba menyelesaikannya dan juga jabatan-jabatan yang berkenaan, sekiranya Jabatan DO masih tidak mencukupi wang dia akan memohon melalui SUK dan sekira boleh kerajaan akan bagi wang untuk meyelesaikan seperti hoki di Bertam kan kita perlukan kewangan untuk membaikinya....(gangguan).

Ahli Kawasan Jawi (YB. Soon Lip Chee):

Minta penjelasan, saya tambah sikit untuk....(gangguan).

Ahli Kawasan Sungai Acheh (YB. Dato' Hj. Mahmud Bin Zakaria):

Saya nak tambah sikit sahaja...(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya nak jawab kepada YB. Betong dululah. Pulau Betong sorry. YB. Pulau Betong dia ada kata mengenai kekurangan bantuan MSN kepada Persatuan Angkat Berat untuk menyertai sebarang kejohanan termasuk SUKMA.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya ada sebut termasuk SUKMA. SUKMA itu isu petanque. Ini tak masuk SUKMA

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Ini tak masuk SUKMA ya. Kerana kalau SUKMA, tak boleh jadi masalah seperti ini. Bukan SUKMA lah. Dia untuk menganjurkan kejohanan...(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Itu diada-adakan supaya nak cover.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Bukan. Saya nak kalau boleh sampaikan kerana saya sudah semak masalah ini saya rasa YB. Pulau Betong sudah membawa pada sesi yang lalu. Yang ini adalah isu yang sama ke ataupun ada permohonan yang baru. Okey. Sama lah. Jadi sudah la. Sekiranya ada permohonan baru....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Ada permohonan baru tetapi dia bersangkutan dengan isu yang lama lah. Bermakna mereka memerlukan pertolongan bantuan dari segi kewangan. Baru ini mereka pergi bertanding di Melaka, kalau tak silap saya.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Kalau saya kita ada kita punya SOP juga. Bukan semua pertandingan yang disertai akan diberi peruntukan. Tapi sekiranya menganjurkan pertandingan pun kalau di dalam negeri ini, kita akan membayar ataupun kita akan memberi sokongan umpamanya untuk menyertai SUKMA tentu dia akan diberi. MSN Pulau Pinang pada tahun 2016 telah menyalurkan bantuan kewangan berjumlah RM29,364.20 kepada Persatuan Angkat Berat Amatur Pulau Pinang untuk menyertai pertandingan di Kejohanan Karnival Bakat Terengganu. Bantuan pakaian dan peralatan sukan untuk Sukan SUKMA ini tentu mesti beri punya lah.

Dan kami juga telah memberi bantuan kewangan untuk penganjuran *Commonwealth Weightlifting Championship* 2016. RM20,000 dan diberi juga konsesi SPICE lima (5) hari untuk melangsungkan *championship* ini. Menjawab soalan yang dibangkitkan berkaitan dengan makanan atlet dari sukan petanque semasa penyertaan Sukan Petanque Malaysia Sarawak ya, 2016 sememangnya para atlet seramai 14 orang berserta tiga (3) orang pegawai dan satu Chaperon Wanita telah menginap di *homestay* bertempat di Santubong, Sarawak. Penginapan di *homestay* ini telah dipersetujui oleh Persatuan Petanque Negeri Pulau Pinang yang diputuskan di dalam Mesyuarat Jawatankuasa Kerja bersama Persatuan Sukan Negeri pada tahun 2015 dan 2016.

Keputusan ini dibuat memandangkan lokasi tempat pertandingan Sukan Petanque yang berjalan dengan tempat perkampungan sukan rasmi SUKMA 2016. Perkampungan rasmi SUKMA 2016 bertempat Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS) dan Kompleks Sukan Petanque Santubong adalah 55 kilometer dari UNIMAS.

Sehubung itu, Persatuan Petanque telah bersetuju untuk menginap di *homestay* yang jaraknya hanya 200 meter dari lokasi pertandingan. Kemudahan di *homestay* tersebut tidak lengkap seperti kemudahan di hotel akan tetapi pihak persatuan telah bersetuju disebabkan jaraknya yang sangat dekat dan memudahkan pergerakan para atlet. Mengenai isu pemakanan yang dibangkitkan di mana pembekal telah memberikan ikan kembung bersaiz separuh pada salah satu waktu makan. Tindakan segera telah dilaksanakan oleh pihak pembekal di mana telah menyediakan ayam goreng KFC sebagai makanan tambahan kepada para atlet sejurus selepas aduan dibuat oleh pihak MSN.

Daripada laporan yang diterima daripada presiden Persatuan Petanque Pulau Pinang merangkap Pengurus pasukan untuk Pasukan Petanque ke SUKMA 2016, beliau memaklumkan bahawa makanan yang dibekalkan untuk sesi pagi, sesi tengah hari dan malam adalah mencukupi di samping lain-lain makanan melibatkan biskut, roti, milo dan air mineral yang dibekalkan oleh pihak MSN kepada pasukan sepanjang Kejohanan Petanque tersebut berlangsung.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Terima kasih. Ada tak pengurus pasukan ataupun pegawai MSN menunjukkan gambar *homestay* yang mereka tinggal kepada YB. Padang Lalang?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Tak ada.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tak ada, tak terfikir kah Yang Berhormat nak tanya. Bila kita bangkit isu ini, tak terfikir kah untuk menyiasat. Tengok gambar. Betulkah mereka tinggal *homestay* tidur atas lantai? Ada Yang Berhormat minta tak? Yang Berhormat hanya mendapatkan maklumat daripada pegawai yang mungkin nak *protect* diri dia dan sebagainya. Yang Berhormat, ini gambar dia. ...(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terlalu kecil. Boleh bagi satu keping.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Nanti saya bagi. Mereka tidur atas lantai. Bergelimpangan. Tak ada katil. Ini bukti dia. Paling kurang saya *expect* lepas saya cakap macam ini Yang Berhormat akan minta mana dia tunjuk kat saya betulkah apa yang YB. Pulau Betong cakap ni. *Homestay* yang hanya dibayar RM250.00 sehari padahal MSN mendapat RM680.00 sehari. Inlah kualiti *homestay*nya. Kalau betul menggunakan sepenuhnya RM680.00 bukan *homestay* yang macam ini. Tapi sebab bagi *sub-contract* mungkin. Dengan bayaran RM250.00 sehari, inilah yang dapat. Sebuah pondok. Tak ada katil. Yang Berhormat, inikah layanan kita kepada atlet kita yang juga menyumbang emas kepada Pulau Pinang.

Saya ingat Yang Berhormat akan lebih *detail* sikit apabila kita bangkitkan isu ini. Bukan sekadar panggil pegawai, minta laporan dan jawab dalam Dewan. *Check to investigate*. Kalau tidak saya akan membangkitkan isu ini di dalam Dewan Undangan Negeri ini dan saya ada banyak lagi isu yang berkaitan dengannya saya tak mahu sebut di sini.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Penjelasan. Sikit sahaja.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Nanti, *one by one*. Terima kasih YB. Pulau Betong kerana membawa isu, tapi saya rasa sekiranya kita faham macam mana pelaksanaannya, ialah kita mendapat persetujuan Persatuan Petanque. *Homestay* kerana dia jauh dari....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Betul, bersetuju dengan *homestay* dengan RM680 sehari sudah cantik ada katil. Sebenarnya Ya Allah!, macam ini punya *homestay* kah? Kalau mereka tahu macam ini mereka tak mahu saya rasa.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Sebenarnya, apa yang patut dibuat ialah pengurus pasukan harus memaklumkan kepada MSN dan minta kalau mahu pada waktu itu kalau hendak minta pertukaran dan kita akan buat. Walau bagaimanapun saya mengucapkan terima kasih kepada YB. Pulau Betong supaya kita akan lebih berwaspada, lebih berhati-hati pada tahun yang akan datang kita mesti memastikan dimana pusat tinggal ataupun dimana atlet mahu tinggal dia mesti ada *standard minimum*. Jadi senang untuk semua kita untuk membuat keputusan. Terima kasih. YB.Dato' Yang di-Pertua, saya....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Berhormat, penjelasan. Tak selesai lagi ini. Yang Berhormat seorang EXCO, seorang ibu, seorang wanita. Mestilah ada perasaan kasih sayang, keibuan. Dan saya hairan Yang Berhormat tidak hantar pegawai pergi lihat keadaan mereka. Yang Berhormat hanya ambil ketika dapat emas Yang Berhormat *announce* kita Pulau Pinang dapat emas. Kita bagus. Tapi saya nampak Yang Berhormat tak proaktif sebagai seorang wakil kita Kerajaan Negeri tidak proaktif dan tidak kisah pun macam mana nasib orang tidak peduli *and result* kami dapat emas. Yang Berhormat tak tanya langsung. Kalau Yang Berhormat ambil *measure* awal, letak hati sikit kat sini, saya percaya masalah ini..

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Sila teruskan dengan soalan ataupun...(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Soalan saya, Yang Berhormat nak tukar portfolio lain kah?

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Itu bukan soalan. Lain kali saya tak bagi jalan dah. Tak ada apa pun yang ditanya.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya berterima kasih kepada YB. Telok Bahang. Saya terima semua teguran dan saya harap teguran itu juga terhadap Menteri-Menteri yang di pihak sana. Maksud saya mahu katakan bahawa semua apa yang dikatakan itu semua tidak benar dan dia tidak kena mengena sama ada seorang ibu atau seorang bapa. Ini adalah profesionalisme didalam satu sistem dan dalam sistem dia memang ada kelemahan sini sana. Dan kita sanggup menerima segala teguran supaya kelemahan ini boleh diperbaiki pada masa-masa yang akan datang....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Sikit lagi Yang Berhormat. Ada saya difahamkan ada ibu bapa atlet yang prihatin tentang nasib yang dihadapi oleh anak mereka yang pergi berjumpa dengan pegawai MSN. Saya rasa dalam kes ini Yang Berhormat, eloklah panggil Pengarah MSN dan semua pegawai MSN bermesyuarat supaya benda ini tidak berulang di masa akan datang. Kita nak yang terbaik untuk Pulau Pinang. Kalau kita menang biarlah kita menang dengan rasa bangga. Bukan dengan penuh kesedihan.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih YB. Pulau Betong. Kita ada 384 atlet dan saya rasa kalau ada aduan ibu bapa itu adalah normal. Pada waktu-waktu biasa pun ada ibu bapa yang mengadu bahawa mengapa anak mereka tidak dipilih untuk menjadi wakil Negeri Pulau Pinang. Pemilihan ini dilaksanakan oleh persatuan-persatuan dan sebagai EXCO Sukan pun bukan setiap kali kita campur tangan dalam semua aduan, tapi ini kalau di peringkat MSN, saya akan campur tangan.

Tadi ada katakan bahawa kita mesti adakan *centralize training*. Memang sebelum SUKMA kita ada *centralize training* tetapi tak mungkin untuk setiap sukan bagi *centralize training* dan dikatakan bahawa kerana dia tidak di *centralize training* jadi dia mungkin tidak akan setia kepada negeri itu. Saya rasa itu kesetiaan itu lebih bergantung kepada individu lah bukan kerana ada *centralize training* atau tidak. Kerana walaupun tak ada *centralise training* jurulatihnya adalah diupah oleh Kerajaan Negeri *under* MSN. MSN yang menggunakan semua kemudahan di dalam Negeri ini yang kita boleh guna. Supaya kita tak perlu membelanjakan wang untuk *centralize training* untuk 26 ataupun 40 jenis sukan kita tak mampu. Tapi saya harap ialah kita sama-samalah untuk membangunkan semangat sukan ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya terima kasih mengucapkan terima kasih kepada YB. Telok Ayer Tawar atas pujian beliau terhadap prestasi program PWDC. Pada masa yang sama beliau dan YB. Berapit mengemukakan soalan tentang pencapaian PWDC dari segi langkah-langkah memperkasakan dan membangunkan wanita di Pulau Pinang termasuk dasar atau polisi dan keberkesanan program baru seperti Program Tampil. Saya juga mengambil maklum tentang pandangan YB. Telok Ayer Tawar dan YB. Pulau Tikus bahawa peruntukan bajet PWDC harus ditambah dari RM1.5 juta yang sedia ada. YB. Berapit dan YB. Pulau Betong mempersoalkan sama ada peruntukan ini mencukupi. Mengapa tidak ditambah sehingga kini dan sama ada terdapat penambahbaik program PWDC sedangkan bajet tidak ditambah.

Izinkan saya menjawab tentang isu-isu dan soalan-soalan ini sekaligus kerana saling berkaitan. Sejak PWDC bermula dengan penubuhan sebuah NGO yang dikenali sebagai *Good Government Gender Equality Society (3G)* atau ini *short 3G* pada tahun 2009. Mengapa PWDC ditubuhkan kerana apabila kita menjadi kerajaan pada 2008, kita dapati bahawa tak ada mekanisme untuk Kerajaan Negeri untuk melaksanakan program-program wanita. Walaupun ada Jabatan Pembangunan Wanita di Pulau Pinang dan Jabatan Pembangunan Wanita berfungsi sebagai jentera pelaksanaan Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga & Masyarakat dan menjalankan program dan aktiviti pembangunan wanita selaras dengan mis dan visi KKWK. Pada waktu itu mantan EXCO telah berjumpa dengan Jabatan ini Jabatan JPW tapi dan juga Menteri pada waktu itu. Menteri pada waktu menasihatkan sekarang *you are your own* jadi *you* Negeri Pulau Pinang *you* buatlah sendiri apa *you* nak buat. Itulah sebabnya kita mewujudkan PWDC dan untuk mewujudkan satu jawatan seperti itu, ada agensi seperti itu, bukan dia boleh jadi pada *instant* ataupun dengan cepat, jadi kita tubuhkan 3GS dulu iaitu *Good Government Gender Equality Society*. Untuk melaksanakan program-program wanita di dalam Negeri dan satu tujuan 3GS ialah untuk menubuhkan PWDC supaya dia adalah di dalam sistem kerajaan. Supaya walaupun pada tahun-tahun yang akan datang sekiranya ada kerajaan yang lain saya harap mereka wujudkan PWDC juga, sekarang meneruskan PWDC juga sekarang Kerajaan Negeri Selangor dia akan menubuhkan pusat yang lebih kurang sama iaitu Institut Berdaya Wanita, kerana sistem yang berpusat ini kurang berkesan. Dia tak dapat melaksanakan apa yang kita laksanakan melalui PWDC. Jadi PWDC dia diwujudkan pada 2013 dan selepas kita ada PWDC kita mansuhkan 3GS. Pada waktu itu 3G dipengerusikan oleh saya dan juga dibantu oleh pakar-pakar *expert* atau aktivis wanita seperti Dr. Cecelia Lim Kah Ching. CEO WCC ialah Miss Loo Ching Kooi dan lain-lain. Saya harap Negeri-Negeri yang lain di bawah Barisan Nasional juga mewujudkan pusat yang seperti ini.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Terima kasih YB. Padang Lalang. Sebenarnya Negeri-Negeri di bawah Barisan Nasional tidak perlu lagi dah menubuh PWDC kerana kita sudah ada Majlis Pembangunan Wanita dan Keluarga di peringkat Negeri dan di peringkat Parlimen-Parlimen. Jadi saya nak tanya adakah MMK Wanita 100% menjalankan aktiviti di bawah PWDC dan soalan kedua adalah sama ada Briged Wanita ditubuh terus di bawah MMK Wanita ataupun sebahagian daripada aktiviti di bawah PWDC?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Briged Wanita ditubuh di bawah Kerajaan Negeri, Sekretariatnya di bawah PWDC dibantu oleh PWDC. PWDC melaksanakan lebih tertumpu kepada dasar-dasar dan pelaksanaan dasar ini. Jadi saya nak tanya juga sama ada di Negeri Pulau Pinang ini masih ada lagi Majlis Pembangunan Wanita di bawah ini apakah mereka buat? Dahulu ada Nur, Rumah Nur di semua daerah sama ada Rumah Nur ini masih beroperasi. Apakah peranan JPW di Pulau Pinang? Adakah Kerajaan Pusat sekarang telah tinggalkan semua wanita di Pulau Pinang?

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Penjelasan. Saya rasa ini satu kenyataan yang cukup tidak tepat.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya tanya.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Okey. Sebenarnya JPW adalah Jabatan di bawah Kementerian dan mereka ada produk-produk sendiri maknanya ada program-program sendiri dan di bawah JPW adalah juga Majlis Pembangunan Wanita dan Keluarga peringkat Negeri dan peringkat Parlimen-Parlimen yang juga mempunyai produk-produk sendiri juga termasuklah Rumah-rumah ataupun Dewan-dewan Nur ini yang menjalankan pelbagai aktiviti dan semua aktiviti-aktiviti di peringkat Parlimen dilaksanakan di Rumah-rumah Nur ini dan dia memang aktif dan menjalankan banyak program akar umbi dan di peringkat Negeri dan di peringkat Parlimen-Parlimen dan tak benarlah kalau diabaikan wanita di Negeri Pulau Pinang ini.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Ya tak ada diabaikan wanita, wanita dijaga juga oleh JPW ya. Okey. Itu memang tanggungjawabkan kerana wanita di Pulau Pinang pun membayar cukai pendapatan dan cukai ini semua pergi ke Pusat dan tak ada di sini dan wanita ini memang *portfolio* wanita ini dia di dalam *concurrent list* di bawah Negeri dan juga di bawah Kerajaan Pusat. Jadi saya harap di pihak sana apabila bertanya-tanya jugalah tanya sama ada JPW ini ada melaksanakan tanggungjawabnya yang cukup di Pulau Pinang.

Keperluan sebuah jentera Negeri untuk membaiki program-program MMK Pembangunan Wanita, Keluarga dan Komuniti menjadi semakin jelas. Dengan itu Kerajaan Negeri bersetuju memberi peruntukan membentuk PWDC dan PWDC telah banyak melaksanakan tugasnya. Visi PWDC adalah sebuah Pulau Pinang yang mengamalkan prinsip kesaksamaan substantif antara wanita dan lelaki. Tadbir urus baik dan keadilan sosial. Misi PWDC adalah untuk mengurus perdanakan *gender* dalam dasar program dan amalan dalam sektor awam dan untuk mengubah sepertimana yang perlu *structure* dan budaya, persekitaran melalui *advocacy*, pembangunan kapasiti dan kerjasama statistik dengan pelbagai sektor masyarakat. PWDC mempunyai tiga (3) objektif utama yang mempengaruhi hala tuju program-program ini untuk menyokong kapasiti Kerajaan Negeri dan Kerajaan Tempatan untuk menginteraksikan perspektif *gender* dalam dasar program dan amalan. Untuk memperkukuhkan kepimpinan dan pernyataan politik. Wanita untuk menambahbaik penyertaan wanita dalam kehidupan ekonomi.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Yang Berhormat, sikit saja nak tanya tentang soalan. Terima kasih kepada YB. Padang Lalang yang telah memberikan satu penjelasan sempurna di atas soalan-soalan yang dibangkitkan. Saya nak tanya adakah Kerajaan Negeri Pulau Pinang akan menunjukkan apa-apa sikap toleransi terhadap sesiapa punlah termasuk dengan Ahli-ahli Yang Berhormat yang mengeluarkan kenyataan-kenyataan yang menghina kaum wanita seperti yang telah dinyatakan oleh Yang Berhormat daripada Pasir Salak baru-baru ini di Parlimen yang menghina Ahli Parlimen Seputeh. Kalau kita lihat ini menjadi satu *trend* kenyataan kurang ajar dan biadap terutamanya daripada Ahli-ahli Barisan Nasional, terutamanya daripada Ahli UMNO.

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Penjelasan YB. Dato' Speaker, yang itu di Parlimen itu.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Saya nak tanya soalan. Yang Berhormat. Kita lihat kenyataan-kenyataan seperti ini yang biadap kurang ajar selalu dikeluarkan terhadap kaum wanita dan saya tak lihat YB. Telok Ayer Tawar.... (gangguan).

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Tak adil YB. Dato' Speaker, yang tak ada kena dalam Dewan. Peraturan.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Tapi ini menunjukkan Yang Berhormat mungkin Sungai Aceh sendiri tak menghormati kaum wanita. Daripada kelakuannya yang...(gangguan).

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Saya menghormati wanita, tapi saya tak hormat Seri Delima.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Tak apalah. Tapi saya akan terus menanyakan soalan ini adakah Kerajaan Negeri Pulau Pinang akan berkompromi dengan mana-mana individu termasuklah Yang Berhormat – Yang Berhormat termasuklah daripada YB. Sungai Aceh sendiri kalau beliau mengeluarkan apa-apa kenyataan yang menghina kaum wanita. Dan apakah pendapat pendirian Yang Berhormat daripada Telok Ayer Tawar?

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Tak payah jawab. Sila teruskan YB. Padang Lalang.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya dicabar YB. Dato' Speaker. Jangan gunakan perkataan kalau-kalau itu kalau. Tapi kita di sini tak pernah kita mengeluarkan apa-apa kata yang menghina, yang merendahkan martabat dan juga yang menyakit hati seperti YB. Seri Delima. Yang selalu menggunakan perkataan yang menyakitkan hati orang.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih YB. Seri Delima kerana membawa isu ini. Isu ini bukan hanya terjurus kepada seorang saja tapi kelakuan itu. Kelakuan itu saya rasa semua orang pun tak boleh terima kerana itu kita semua tak boleh terima jadi yang apabila kita kata YB. Pasir Salak dialah yang mengeluarkan perkataan seperti itu bukan semua lelaki, ya, Kinabatangan itu kita spesifik. Tapi ini memang kepada segelintir lelaki, bukan semua lelaki, ya segelintir lelaki seperti Yang Berhormat seperti Kinabatangan, seperti Pasir Salak. Mereka ada satu mentaliti yang kurang senang dengan wanita yang berjaya. Jadi wanita yang berjaya di dalam buku ini, ini ialah Sheryl Sandberg CEO *Facebook* dalam bukunya "*Lean In: Women, Work, and the Will to Lead*". Dia katakan dalam *page 40*, "Memang wanita yang berjaya *professionally* tidak disukai sama ada lelaki atau wanita". Jangan *respond* dulu, baca buku dulu baru *respond*, baca buku dulu ya. Bukan saya ada, dia cakap macam ini. "*Success and likeability are positively correlated for men and negatively correlated for women. When a man are successful, he is like by both man and women. When a woman is successful, people of both gender like her less. Mengapa? Because our stereotype of men holds that they are providers, decisive and driven. Our stereotype of women holds that they are caregivers, sensitive, and communal*".

Jadi kalau wanita dan lelaki mempunyai kualiti yang sama, tetapi lelaki itu disukai lebih kalau berbanding dengan wanita yang mempunyai kualiti yang sama. Dan ini adalah ditunjukkan oleh Pasir Salak di mana dia senang-senang keluarkan perkataan seperti itu terhadap wanita tetapi tidak pernah dia keluarkan perkataan seperti itu kepada lelaki di dalam Dewan yang mulia. Nanti-nanti, saya belum habis.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

YB. Dato' Speaker, saya hendak minta YB. Telok Ayer Tawar tarik balik kenyataan kepada saya...(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Nanti-nanti, saya belum habis.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

YB. Telok Ayer Tawar tuduh saya mengatakan saya mengeluarkan perkataan tidak baik. Waktu saya puji dia dalam perbahasan, saya dilupakan.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Duduk semua.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Saya puji dia, dia sudah lupa. Saya minta tarik balik.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

YB. Padang Lalang, kita sambung nanti lepas rehat.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Hanya satu *sentence* sahaja.

Ahli Kawasan Bertam (YB. Haji Shariful Azhar Bin Othman):

Padang Lalang, tebal sangat itu, sampai pukul 5.00 tidak habis baca.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Ahli-ahli Yang Berhormat, kita tangguh dahulu Dewan ini dan bersambung semula pada jam 2.00 petang.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Okey, saya sambung. *Thank you.*

Dewan ditangguhkan pada jam 1.05 petang.

Dewan bersambung semula pada jam 2.00 petang.

Setiausaha Dewan:

Ahli-ahli Yang Berhormat, YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Penggulungan disambung semula, silakan.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Tuan Yang di-Pertua, saya sambung. Saya sambung dengan mengucapkan terima kasih kepada YB. Seri Delima kerana membawa isu di mana Ahli Parlimen Pasir Salak telah mengeluarkan perkataan seperti, apa dia cakap, tetapi dia cakap tidak boleh ulang.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Ini isu Parlimen, tidak perlu kita bincang di sini.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Bukan, itu bukan isu Parlimen, itu isu gender. Di mana di Parlimen, di mana-mana. Ahli Yang Berhormat DAP tidak pernah mengeluarkan perkataan seperti itu terhadap siapa-siapa. Tetapi selalunya ialah Barisan Nasional, khususnya UMNO. Tetapi adalah satu fenomena yang biasa kepada segelintir lelaki. Di dalam ucapan Emma Watson, dia adalah UN, dia memberi ucapan di *United Nations Headquarters, New York in 2014 campaign He For She*. Dia adalah *spokesman*, dia adalah *United Nations Women Goodwill Ambassador*. Dia kata, *I quote just one of it. "For the record, feminism by definition is, "The belief that men and women should have equal rights and opportunities. It is the theory of the political, economic and social equality of the sexes." I started questioning gender-based assumptions when she was eight because dia dapati feminism has become an unpopular word. I quote dia cakap. Apparently, ini Emma Watson cakap, "Apparently, I am among the ranks of women whose expressions are seen as too strong, too aggressive, isolating, anti-men and unattractive". Ini bukan feminism ataupun berjuang untuk kesaksamaan gender ini bukan anti-men. Kita hendak men as partner, as equal partner. Kita hanya anti kelakuan yang menghinakan wanita. Kelakuan yang oppress the women. Jadi selalunya kita, mungkin kita tidak sedar, kerana stereotyping lelaki dia mesti macam ini, perempuan dia mesti macam itu. Kalau kita tidak sama ataupun tidak leave to expectation of this stereotyping, then you are different. When you are different, then you will make fun off or you will be bullied. Sepertinya lelaki yang tidak begitu macho mereka selalunya dibuli juga. Jadi ini dikatakan gender equality is not just women issues. Gender equality is men issues as well. It's your issues as well, it's both issues because this world, you need men and women. For keluarga you also need father and mother. You need men and women. So kalau ia affect satu isu, dia affect satu gender, dia akan juga ada kesan terhadap gender yang lain.*

So I want to quote lagi sedikit, "I've seen young men suffering from mental illness unable to ask for help for fear it would make them look less "macho". In fact in the UK suicide is the biggest killer of men between 20 - 49 years of age, it's more than road accidents, cancer and heart attack. I've seen men made fragile and insecure by a distorted sense of what constitutes male success. Men don't have the benefits of equality either. In these aspect". YB. Seri Delima kata kalau suami diganas juga, kadang-kadang ada suami diganas juga dan memang ada pada hakikat. Tetapi suami ini tidak cakap, dia tidak berani cakap. Kalau dia cakap, orang lain ketawakan dia. Dia rasa malu. Ini adalah sama dengan mangsa rogol. Mereka rasa malu untuk cakap, malu untuk mendapat bantuan. Jadi wanita dan lelaki masing-masing memerlukan sedar bahawa stereotype ini adalah mengongkong kedua-duanya, masing-masing. Jadi gender equality bukan anti-men. Seri Delima, saya mengalu-alukan YB. Seri Delima dan semuanya Yang Berhormat-Yang Berhormat di sini untuk menyertai kempen kita, anti keganasan.

Tuan Yang di-Pertua, pencapaian PWDC ke arah pembangunan dan pemerksaan wanita. Dia ada dalam lima tahun sejak penubuhan iaitu selepas pilihanraya 2013, PWDC telah berjaya menyertai enam MMK Kerajaan Negeri untuk memastikan bahawa gender dan kepentingan wanita diambil kira dalam pembuatan keputusan dalam pelbagai portfolio Kerajaan Negeri iaitu MMK Kerajaan Tempatan, MMK Perhubungan Masyarakat, MMK Kesihatan, MMK Pembangunan Desa, MMK Agama Islam dan juga MMK Pembangunan Wanita dan Keluarga.

Pendekatan GRPB telah menerima pengiktirafan antarabangsa termasuk oleh *United Nations Development Project* sebagai Model Pulau Pinang, *The Penang Model*. GRPB turut diterimapakai dalam proses bajet kedua-dua Kerajaan Tempatan, MBPP dan MPSP. Di bawah program GRPB, Kontrak Komuniti Program Pembersihan di komuniti PPR Jalan Sungai dan Ampangan telah dimulakan sebagai sebahagian daripada projek perintis antara tahun 2012 dan 2014. Projek ini membawa transformasi ketara di kedua PPR tersebut, bukan sahaja dari segi infrastruktur fizikal dan persekitaran tetapi budaya pentadbiran komuniti juga. Kawasan rumah pangsa yang dahulunya kotor dan tidak terurus, kini menjadi begitu bersih dan selesa. Peluang pekerjaan seimbang gender juga diwujudkan untuk penduduk setempat. Pemilihan Ahli Jawatankuasa Persatuan Penduduk dirombak semula dengan memasukkan klausa keseimbangan gender dalam pucuk kepimpinan dan pembuatan keputusan. Ini telah mewujudkan satu suasana yang membudayakan gender dalam komuniti tersebut. Kalau kita mengembangkan sistem ini ke semua komuniti jadi saya rasa aktiviti-aktiviti di komuniti itu akan lebih berjaya.

Pada tahun 2015, pendekatan GRPB dikembangkan kepada projek membaik pulih dan menaik taraf Pasar Lebu Campbell, membina taman kejiranan di Taman Sri Kenari, Sungai Ara dan taman rekreasi di Taman Tunku, Seberang Jaya. Terdapat juga fokus kepada penggunaan dan analisis Sistem Data Pecahan Jantina dan KPI Dialog Bajet dalam proses-proses pembuatan keputusan di peringkat Kerajaan Tempatan ke arah pengistitutan GRPB. Tahun ini program GRPB PWDC melancar sebuah buku

bertitle, "Gender Responsive & Participatory Budgeting: Imperatives for Equitable Public Expenditure" yang merupakan buku pertama jenis ini di dunia tentang model GRPB Pulau Pinang yang mengintegrasikan pendekatan *gender responsive* dan *participatory*.

Peningkatan kapasiti wanita dalam kemahiran kepimpinan amat penting untuk mencapai sasaran minimum 30% wanita dalam pembuatan keputusan. Melalui advokasi di bawah Program *Women's Empowerment and Leadership*, PWDC dan kerjasama daripada Jawatankuasa MMK Pembangunan Masyarakat, Pulau Pinang kini menerimapakai kriteria minimum 30% penyertaan wanita dalam Anugerah JKKK Terbaik peringkat Daerah dan Negeri. Maksudnya kalau JKKK tertentu kalau dia tak mempunyai 30% wanita ahlinya dia tidak layak masuk pertandingan ini. PWDC tetap berusaha ke arah penginstitusian dasar meningkatkan perwakilan wanita di peringkat JKKK dan Pihak Berkuasa Tempatan ke tahap minimum 30%. Harus disebut di sini bahawa peratusan minimum 30% bukanlah satu had tetapi merupakan anggaran bilangan kritikal *mask* yang diperolehi daripada teori fizik tentang peratusan jisim minimum yang diperlukan untuk membawa perubahan kepada sesuatu objek atau situasi. Perwakilan Wanita tidak terhad kepada peningkatan bilangan wanita sahaja tetapi merangkumi perwakilan *substantive*. Dari segi kapasiti pemimpin wanita tersebut untuk membawa perubahan positif ke arah kesaksamaan gender dan perkasaan wanita, PWDC mengalu-alukan sebarang peluang untuk menganjurkan bengkel bagi pemimpin wanita dan lelaki untuk meningkatkan kefahaman tentang isu ini.

Sejak 2013, PWDC telah melatih seramai 87 orang wanita melalui program-program kepimpinan wanita di peringkat kepimpinan sebagai bakal Ahli Majlis, Ahli JKKK dan pemimpin komuniti akar umbi. Setakat ini, enam (6) daripada wanita tersebut telah berjaya dilantik sebagai Ahli Majlis di kedua-dua PBT. Untuk tahun 2016, peratusan perwakilan wanita sebagai Ahli Majlis telah meningkat sebanyak 8%. Di MBPP bilangan Ahli Majlis wanita dari dua (2) orang ke lima (5) orang iaitu 20% daripada keseluruhan Ahli Majlis. Manakala untuk MPSP pula, peningkatan adalah dari seorang Ahli Majlis wanita ke tiga (3) orang iaitu 12% daripada keseluruhan Ahli Majlis tahun ini. Trend di Pulau Pinang menunjukkan bahawa Ahli Majlis PBT kerap kali berjaya melanjutkan karier politik ke peringkat ADUN dan Ahli Parlimen.

Jadi di sini, saya ingin menegaskan bahawa saya berpendapat bahawa kesedaran gender ini bukan hanya wanita yang ada. Dia bukan satu ilmu yang dia dilahirkan. Seorang wanita dengan *natural you* adalah gender sensitif. *You* seorang lelaki tentu *you* tak boleh gender sensitif, bukan. Ini adalah *inquirer*, satu ilmu yang dibelajar. Jadi sekiranya ada lelaki yang juga sensitif dan juga ada ilmu tentang gender *equality* ini saya rasa patut mereka boleh mengisikan kouta 30% ini juga. Saya sudah pun memberitahu Pengerusi DAP, YB. Chow ada di sini bahawa patutnya dalam memilih calon-calon, kalau ada beberapa kriteria saya harap kriteria *sensitivities* ini juga masuk sebagai satu kriteria. Jadi tak kira dia lelaki atau wanita, kalau dia sensitif, dia ada berjuang, dia ada ucapan tentang isu gender dia akan beri markah. Saya rasa ini bukan terhad sahaja kepada wanita sahaja. Kita mahu, memang mahu lelaki ataupun wanita sama-sama kita berjuang, kita berusaha baru lah dapat keseimbangan.

Program Tampil 2.0: Siri Pemberdayaan Wanita Setempat yang dibangkitkan oleh YB. Berapit memainkan peranan yang sangat penting dalam proses ini. Program Tampil dianjurkan oleh PWDC dengan kerjasama strategik dengan ADUN dan Ahli Parlimen setempat. Selain daripada menyebarkan maklumat kesedaran tentang gender, Program Tampil juga berfungsi sebagai platform untuk PWDC turun ke padang dan mengenalpasti serta mencungkil bakat baru di kalangan wanita dari segenap lapisan masyarakat Pulau Pinang.

Melalui Program Tampil tahun ini yang telah dijalankan di 13 kawasan Parlimen, PWDC telah melibatkan kira-kira 350 orang wanita dalam sesi taklimat gender. Daripada jumlah ini, PWDC telah berjaya mengenalpasti dan melatih 25 orang wanita yang berpotensi menjadi pemimpin di peringkat JKKK. Satu pencapaian PWDC juga ialah di dalam JKKK, MMK Perhubungan Masyarakat yang menjaga JKKK ini telah menerima pakai 30%. Walaupun pada waktu sekarang, masih ada JKKK yang tidak dapat memenuhi peratusan ini. Bahkan ada JKKK yang tak dapat cari seorang wanita pun. Hari itu kita sudah buat keputusan sekiranya JKKK ini tidak dapat seorang wanita mereka tidak dibenarkan diberi lantikan. Mesti ada sekurang-kurangnya satu. Dalam dua (2) tahun dia mesti meningkat dua (2) atau tiga (3) orang. Dalam lima (5) tahun lagi, dia mesti meningkat dalam peraturan ini. Ini adalah masalah dengan wanita sendiri juga kerana wanita dikatakan dia tak ada hasrat nak jadi pemimpin, *no willing to lead*. Wanita selalunya dia dibesarkan untuk menjadi penyokong, untuk menjadi *capable*, dia jaga orang lain, dia selalu kata "tak apa lah, tak ada jawatan pun tak apa, kalau ada jawatan dia lagi beban, lagi susah." Jadi itulah kita tak dapat cukup wanita yang tampil ke depan, itulah kita ada Program Tampil. Sila YB. Berapit.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Kepada YB. Padang Lalang, iaitu Program Tampil ini semata-mata untuk berusaha, untuk memperkasa atau menambahkan pemimpin wanita untuk menjadi ahli atau AJK JKKK dan bukannya kerjaya mereka.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Ini kalau kita lihat pada peringkat yang paling rendah ialah AJK JKKK sekiranya dia ada kapasiti dan dia tunjuk prestasinya jadi dia mungkin boleh meneruskan terus naik ke tangga untuk berjaya dalam karier politik.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Soalan saya ialah adakah kegunaan peruntukan Kerajaan Negeri program-program sepatutnya membuka kepada semua rakyat untuk meningkatkan kebolehan mereka di mana-mana portfolio dan bukan hanya *training* mereka dalam AJK JKKK sahaja. *What I mean is* adakah wang ini digunakan, program ini dibuat untuk rakyat jelata?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Mereka yang menyertai program itu juga layak. Jadi kalau ada sesiapa yang mahu menyertai dan tidak dapat peluang bolehlah beritahu PWDC, mendaftar dengan PWDC.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Adakah program ini dibuka kepada semua NGO-NGO atau persatuan belia dan beliawanis?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Projek Tampil 2.0 ada tujuan spesifik iaitu menambah perwakilan wanita dalam semua peringkat. Jadi kami mengenalpastikan wanita sahaja. Wanita ada di NGO, di mana-mana sekiranya kita, *we come across* dan kita dapati bahawa ini adalah potensi kita akan jemput dia.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Soalan. Saya berterima kasih kepada Kerajaan Negeri yang telah memberi peruntukan kepada wanita *especially* kepada Briged Wanita, Kerajaan telah beri setiap KADUN Kerajaan RM30,000 dan ini adalah satu kalau dibandingkan di Selangor pun, walaupun Negeri Selangor lebih kaya daripada Pulau Pinang mereka pun beri RM30,000. Dia pun ada yang YB. EXCO Wanita sebut tadi Pusat Berdaya Wanita, mereka juga dapat peruntukan yang sama. Jadi saya rasa ini satu program yang sangat baik dan adakah 30% ini juga akan dikenakan sebagai kuota dikembangkan untuk Pengerusi dan Setiausaha JKKK sebab buat masa ini 30% itu hanya untuk tak kira JKKK pun boleh. Sebagai contoh di Penanti kita tak pernah ada Pengerusi JKKK yang wanita disebabkan oleh aktiviti yang telah dilakukan dan *confidence* keyakinan dalam 10 pasukan Briged Wanita di Penanti. Pada tahun hadapan 2017, kita mempunyai dua (2) Pengerusi JKKK termasuk juga dan juga penambahan SU JKKK. Jadi saya nak tanya, sama ada Kerajaan Negeri akan memperkembangkan supaya bukan setakat 30% pada JKKK tetapi lebih daripada itu mungkin pada Pengerusi dan juga SU.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Memang kita mempunyai sasaran begitu. Tapi semua Ahli Yang Berhormat kalau mereka bekerja, berusaha seperti Penanti saya rasa akan lebih cepat mencapai sasaran itu kerana di sesetengah kawasan masih ada kesusahan, dapat seorang wanita menyertai AJK JKKK. Tapi saya rasa Briged Wanita telah banyak membantu YB. Penanti kerana dia turun padang, dia buat banyak kerja. Itu lah tujuan Kerajaan Negeri supaya ada wanita dia turun padang, dia bantu wanita yang lain. Jadi dari situ ada pemimpin akan muncul. Ada pemimpin akan muncul kalau dia mampu dia akan boleh jadi Pengerusi dan juga Setiausaha JKKK. Terima kasih YB. Penanti.

Penyebaran kesedaran awam tentang kesaksamaan gender dan kepimpinan wanita amat penting bagi mewujudkan *enabling environment* untuk kepimpinan dan penyertaan politik wanita. Sejak tahun 2012, PWDC telah menganjurkan bengkel, taklimat, forum dan latihan untuk menyebarkan mesej kesaksamaan gender kepada lebih daripada 5,900 orang peserta wanita dan lelaki dari pelbagai sektor, etnik, umur dan latar belakang sosial di seluruh Pulau Pinang dalam empat bahasa.

Kesaksamaan gender melibatkan kedua-dua wanita dan lelaki dan mempunyai impak yang besar atas kehidupan seharian mereka. Selama ini, dasar-dasar kesaksamaan gender telah digolong sebagai isu wanita kerana wanita merupakan penggerak utama di sebalik usaha ke arah kesaksamaan gender. Pandangan ini menyumbang kepada persepsi salah bahawa hanya wanita yang akan mendapat manfaat daripada sebuah masyarakat yang saksama. Itu lah YB. Seri Delima kata selalu cakap pasal wanita sahaja. Surat khabar *code* dia punya cakap YB. Padang Lalang selalu *attack male*, Yang Berhormat lelaki ada lagi lebih teruk dia kata Yang Berhormat Padang Lalang selalu *attack male* EXCO. Macam mana ini selalu ya. Kerana tanggungjawab saya, jawatan saya ialah Pembangunan Wanita dan Keluarga jadi saya merupakan jurucakap mereka. Jadi saya minta maaf jangan sakit hati.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Boleh beri sedikit penjelasan. Gender iaitu bukan hanya lelaki dan wanita merangkumi semua gender di masyarakat dan juga merangkumi rakyat warga emas atau budak-budak yang kecil. So ini kena diteliti sebagai YB. Tanjong Bunga saya kata tidak salah pendekatan saya 2013 bila YB. Tanjong Bunga berdiri dan bercadang untuk mengadakan *committee transgender* ini. YB. Padang Lalang yang berdiri dan beri satu *promise* kepada dia akan mencari jalan tetapi sayangnya kelmarin saya terbaca surat khabar yang *committee transgender* YB. Tanjong Bunga seperti tidak dapat dilaksanakan.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

PWDC dia panggil Pembangunan Wanita. Perbadanan Pembangunan Wanita atau *Penang Women's Development Corporation* dan bukan panggil *Ending Gender Development Cooperation*. *Gender and sex* dia ada perbezaan yang *fundamental sex*, *sex* ialah jantina kita, kita dilahir wanita, perempuan atau lelaki. Kita dilahir jantina sama ada perempuan atau lelaki. Gender di dalam konteks ini maksudnya *social construct of our sex*. Umpamanya seorang wanita dia dibesarkan dengan cara yang lain berbeza dengan lelaki.

Dan golongan lelaki ekspektasi masyarakat adalah tidak sama dengan kaum wanita, wanita diharap menjadi ibu, dia menjadi *care giver* tetapi lelaki dia diharap menjadi *provider*. Dia mesti cari rezeki kalau dia tidak dapat cari rezeki ramai orang akan ketawa kata dia bukan lelaki bukan jantanlah. Dia ataupun lelaki tidak gunalah. Ini ialah *stereotyping* yang mengharap gender ini ataupun jantina ini mesti melakukan mengikut harapan ini. Ini dipanggil gender. Ini dipanggil gender. Gender di sini bukan tidak termasuk transgender, transgender ialah *sexuality* di mana kalau biasanya *sexualitynya* lelaki atau wanita. *Transgender* dia ada satu *spectrum* dia lelaki tetapi dia ingin menjadi perempuan atau dilahir perempuan tetapi dia ingin menjadi lelaki, itu dipanggil *sexuality*. Atau dia lelaki tetapi dia suka lelaki, itu *sexuality* ataupun dia perempuan dia suka perempuan dia bukan suka lelaki itu dipanggil *sexuality*. Jadi untuk... (gangguan) nanti, nanti ada satu.....(gangguan). Nanti belum *come to your point yet*. Tadi saya katakan nanti.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Tadi jawapan yang Yang Berhormat beri nantilah.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Nantilah ini yang apa yang saya janjikan bukan *transgender committee* yang itu saya mahu *code* hansard di sini.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

YB. Padang Lalang ialah Yang Berhormat yang bertanggungjawab Wanita, Keluarga dan Komuniti. YB. EXCO, Yang Berhormat Keluarga, Wanita dan Komuniti. Apabila kita menubuhkan PWDC itu disebabkan tiada jabatan yang dibawah EXCO Wanita, Keluarga dan Komuniti. PWDC itu ialah untuk mewujudkan dan menjalankan semua tugas ini bukan hanya wanita, ini masalah ini ialah komuniti. So PWDC pun ada tanggungjawab *that is why transgender input. That is why budget is include all this. This is* awal-awal saya bila saya menubuhkan PWDC untuk menjalankan tugas di bawah EXCO Wanita, Keluarga dan Komuniti. PWDC untuk belia dan sukan.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya nak *code* ini hansard 2013. Di sini YB. Tanjong Bunga, dia datang ke Dewan dia nak bangkitkan isu *transgender* dan dia sungguh *persistent*. Itu saya hormat beliau usaha beliau. Tetapi tidak pernah Dewan ini mengatakan mewujudkan satu *committee transgender* yang tepatnya ialah satu *committee* yang mengkaji isu-isu *transgender* khususnya yang tiga itu yang apabila mereka di dalam *lock up*, apabila mereka di dalam hospital, apabila mereka hendak guna tandas awam. Ini adalah *committeeenya* bukan dipanggil *committee transgender*.

Ini adalah sangat jelas pada waktu itu yang ditubuh, yang saya katakan menubuhkan *committee* ini dan dia juga pihak di sana ada tiga, empat orang pun setuju untuk menyertai tetapi saya difahamkan bahawa mereka pun sudah tarik keluar dari *committee* ini kerana namanya. Jadi mereka sangat susah untuk menyertai. Kalau mereka dipanggil *transgender committee* atau Jawatankuasa *Transgender* mereka sebagai orang Islam mereka susah nak menyertai. Saya apabila saya di Parlimen memang isu ini juga dikemukakan kerana *transgender* memang mengharap sebagai sepertimana mana-mana minoriti golongan minoriti mereka menghadapi masalah. Mereka menghadapi isu umpamanya kalau mereka sudah tukar sex biologi mereka, dahulu di dalam IC ialah *man* tetapi mereka lupa sudah menjadi wanita.

Kalau mereka nak cari kerja dia tulis sana IC ialah lelaki tetapi pergi ke sana mereka tengok wanita macam mana? Mereka akan susah dapat pekerjaan. Mereka susah pergi ke hospital mana mahu letak kalau mereka *hospitalized ward* mana? Inilah isu yang benar dan inilah isu yang saya rasa patut ditangani. Kalau kita hanya cakap kalau kajikan kalau kita nak berniat untuk menangani isu ini saya rasa banyak pihak boleh terima dan itulah saya kata *confine this committee to this three (3) issue*. Kerana kalau melebihi daripada itu susah untuk ramai orang. Jadi saya rasa walaupun keberanian adalah penting dalam perjuangan tetapi adalah sama penting kita tahu keadaan sekarang. Berapa orang boleh menerima perjuangan kita, khususnya kalau kita tidak boleh pergi terus untuk menubuhkan *committee transgender* kalau kita tumpukan kepada tiga (3) isu ini dan selesaikannya tidak mungkin akan dia boleh *go beyond* pada masa yang akan datang dan saya pun tidak tahu.

Tetapi saya rasa sayang bahawa YB. Tanjong Bunga tidak menggunakan peluang ini dan *platform* ini, untuk menangani masalah. Jadi saya cuba membantu. Saya pun tanya pihak Polis sekarang macam mana *how you all retain, how you all lock up the transgender*, yang saya diberitahu ialah sekarang mereka memang di *lock up* berasingan. Kerana mahu melindungi hak mereka. Saya rasa ini adalah hak asasi setiap manusia tidak kira *sexuality* dia tidak diganas, tidak dieksplotasi ini adalah hak asasi setiap orang. Tadi YB. Tanjong Bunga hantar dia panggil semua media, *reporter* dan dia hantar buku ini kepada saya. Saya tidak sempat nak baca lagi ya. Tetapi saya pun kenal lah orang-orang yang dalam *movement* ini.

Saya rasa umpamanya *Justice For Sister* saya pernah bertemu dengan mereka dan kita berbincang bagaimana nak *move forward* kempen seperti ini. Kempen BERSIH susah *already* ini kempen lagi susah. saya pun faham dan mereka pun faham. Kita cuma nak cari jalan bagaimana dalam kesusahan ini boleh maju ke depan. *One step by one step*. Saya rasa saya hanya *flake through* buku ini saya rasa buku ini *very well written* dan ada banyak juga laporan-laporan mengenai *transgender* mengenai *sexuality* pun *very well written*. Saya berharap bahawa YB. Tanjong Bunga menggunakan *strategized* menggunakan strategi *how to, how do you move forward*. Kerana masyarakat sekarang majoritinya tidak boleh terima. Itulah mengapa ada NGO-NGO seperti *pink triangle*. NGO-NGO seperti *pink triangle* pun sangat berjaya. Dalam perjuangan hak untuk *transgender* atau pun *homosexual*, dia di luar sistem kerajaan tetapi dia juga boleh maju ke depan. Saya haraplah, saya harap mereka berjaya. Saya harap bahawa hak asasi mereka dilindungi dan mereka juga hak asasi bebas dari keganasan. Jadi

itulah yang setakat itu yang majoriti masyarakat boleh sokong. Dan kita buatlah itu pada waktu ini. *You want to ask something?*

Ahli Kawasan Tanjong Bunga (YB. Teh Yee Cheu):

Terima kasih YB. Padang Lalang. Memang isu *transgender* ini dibangkitkan di Dewan ini dan satu isu yang begitu mulia dibincangkan semua pihak dan dari salah faham hingga memahaminya dan jawatankuasa ini memang mengikut keperluan atau cadangan yang telah tidak kita tidak kita dapatkan. Dua (2) simposium telah diadakan atas tiga (3) perkara itu. Dan simposium ini adalah satu (1) simposium untuk mengumpulkan data-data yang terkini supaya boleh dibentangkan balik kepada Dewan yang mulia jadikan satu penyata supaya kita boleh rujuk. Ini memang kita jalankan, satu perkara yang penting dan apabila komuniti ini memberi meluangkan masa dan bertungkus lumus untuk menjalankan tugas ini dan juga mendapat fahaman daripada beberapa jabatan untuk bincang dan hendak dapatkan satu keputusan dan ini menunjukkan adalah satu isu yang *serius*, yang mana komuniti *transgender* meminta kerajaan dengan jasa baik mengambil kira data-data atau apa-apa yang telah dibincangkan dan satu laporan sudah dibuat.

Jadi, kawan-kawan dalam Dewan ini memang ada yang tidak setuju. Tetapi kita adalah dalam satu komuniti sosial yang mesti beri keprihatinan kepada mereka yang perlu kita jaga walaupun minoriti dalam *gender*, saya harap laporan ini boleh bagi semua keterangan yang lebih betul daripada pandangan komuniti ini agar kita memahami mereka, bukan pada masa ini menghina siapa-siapa atau Kerajaan Negeri ini adalah penting. Saya cuma seorang *backbenchers*, saya buat apa yang saya boleh buat. Memperjuangkan bukan seorang sahaja, nampak seorang tetapi banyak juga diluar tetapi masa ini mungkin tidak nampak.

Jadi, saya faham kesukaran dua-dua kerajaan mahupun tempatan negeri ataupun pusat memang susah hendak menerima hakikat ini. Tetapi kalau kita mengikut apa yang kita sudah setuju dan memorandum yang diterima, apabila kita tandatangan menjalankan satu tugas yang begitu mulia, dengan sokongan daripada *backbenchers*, ini satu *result* yang kita dengan mulia, makan masa dan kita capai dan memang ini tidak perlulah dipertikaikan dan kita hendak robohkan sesiapa. Ini satu sahaja saya hendak jelaskan, *hand over* buku ini kepada MMK yang tertentu didepan media, bukan menghina mana-mana pihak, tetapi ini ada satu memang politik hendak buat publisiti, kalau tidak ada publisiti mana boleh dapat *information* disebabkan itu media memang satu saluran supaya kita menghantar mesej kepada rakyat bahawa apa yang kita buat, apa yang mungkin...(gangguan).

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Yang Berhormat, selepas ini kita buat program.

Ahli Kawasan Tanjong Bunga (YB. Teh Yee Cheu):

Ya.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Jemput kita semua.

Ahli Kawasan Tanjong Bunga (YB. Teh Yee Cheu):

Saya harap Dewan boleh buat program untuk ini.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Ya, terima kasih.

Ahli Kawasan Tanjung Bunga (YB. Teh Yee Cheu):

Terima kasih.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Sila teruskan YB. Padang Lalang.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Ya.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin)

Saya ada soalan tambahan bolehkah?

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Yang itu juga kah? YB. akan buat program nanti.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin)

Bukan-bukan. Saya hendak tanya sebab dari statistik, saya tidak pasti sama ada EXCO Wanita mempunyai statistik berkenaan dengan bilangan *transgender* di Pulau Pinang dan kaum. Tetapi, andaian yang saya fikirkan tetapi saya tidak ada statistiknya maknanya ramai orang Melayu. Ini andaian saya. Jadi kalau begitu, mungkin perkara isu *transgender* ataupun masalah-masalah yang berkenaan dengan komuniti *transgender* boleh diambil tanggungjawab oleh MMK ataupun EXCO Agama. Jika bilangan *transgender* itu adalah ramai dikalangan orang-orang Melayu. Maknanya MMK Agama boleh mempunyai satu Jawatankuasa Kecil untuk melihat sebab di dalam Islam kita perlu...(gangguan).

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Tidak apa nanti, YB. Penanti buat kunjungan ke pejabat YB. Padang Lalang dan juga YB. Batu Maung.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin)

Soalannya, itulah saya hendak tanya sama ada....(gangguan).

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Tidak apa. Nanti datang.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Norlela Binti Ariffin)

Statistik itu ada ke?

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Sila teruskan YB. Padang Lalang. Saya hendak balik awal ni.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Kerana *transgender* tidak didaftar ya. Jadi tidak ada data-data, hanya melalui mungkin melalui *research*, mungkin ada *research* yang mengatakan ada lebih kurang 10,000. Itu pun *research* beberapa

tahun yang lalu. Jadi, saya memang hormat YB. Tanjong Bunga kerana *very persistent* dalam isu ini, tetapi *persistent* itu kadang-kadang tidak boleh hasilkan *result* yang baik. Kita mesti menggunakan strategi, menggunakan kebijaksanaan macam mana nak *move forward*.

Tuan yang di-Pertua, saya kembali kepada *gender equality*, kesaksamaan *gender*. Hakikatnya kaum lelaki juga akan menerima manfaat daripada kesaksamaan *gender* kerana lelaki juga menghadapi isu-isu *gender* spesifik yang berbeza daripada wanita, seperti jangka hayat yang lebih pendek di Malaysia. Tahap kesihatan yang lebih rendah kerana mereka lebih stress. Tahap pendidikan saya rasa sekarang di universiti pun lebih ramai wanita, mahasiswa wanita, dan *normal gender* yang memaksa kaum lelaki memikul peranan dan beban sosial yang tertentu. Wanita lelaki perlu sedar tentang manfaat kesaksamaan *gender* kepada mereka sebagai individu dan sebagai ahli komuniti dan masyarakat. Matlamat ini hanya dapat dicapai dengan penyertaan kedua-dua pihak, dan bukan wanita sahaja seperti yang pernah dikatakan oleh *United Nation Goodwill Ambassador* Emma Watson "*Man, gender equality is your issue too*".

Kajian antarabangsa oleh *McKenzie And Company* yang dipaparkan oleh *United Nation Women* menyatakan bahawa jika wanita dan lelaki memainkan peranan yang sama dalam pasaran buruh, sebanyak USD28 trilion atau 26% dapat ditambah kepada KDNK Tahunan sehingga Tahun 2025. Pendek kata pendidikan wanita akan menggalakkan pertumbuhan ekonomi dan taraf kehidupan yang lebih tinggi untuk anak-anak dan keluarga. Penyertaan dan perwakilan yang lebih seimbang *gender* dalam kepimpinan politik akan membantu meningkatkan perhatian dan agihan sumber untuk isu-isu sosial penting yang lazimnya terpinggir seperti penjagaan kanak-kanak, warga tua dan OKU serta kerja domestik namanya lelaki. Saya amat berharap Ahli-ahli lelaki dalam Dewan yang mulia ini akan menyokong ke arah kesaksamaan *gender* untuk membawa perubahan positif kepada masyarakat Pulau Pinang secara keseluruhannya.

Pada tahun 2013, Pulau Pinang menjadi Kerajaan Negeri pertama yang menerimapiakai Dasar Dan Pelan Tindakan Penjagaan Kanak-Kanak di peringkat negeri. Selain itu PWDC juga pernah menjalankan kursus asas asuhan kanak-kanak di rumah di bawah Pelan Tindakan Penjagaan Kanak-Kanak. Karnival Usahawan Wanita, dan baru-baru ini aktiviti Keusahawanan Wanita "*Women And Entrepreneur Showcase We R.O.C.K*" kearah pemerksaan wanita dari segi sosial ekonomi telah dijalankan tahun ini melalui evokrasi dan kerjasama baik dengan Jawatankuasa MMK Pembangunan Desa. Kriteria minimum 30% penyertaan wanita dalam program-program Dasar Pembangunan Desa, telahpun diterima.

PWDC telah memulakan kempen '*Penang Goes Orange*' atau PGO yang dilancarkan pada tahun 2014 dengan tujuan untuk meningkatkan kesedaran awam dan menyebarkan mesej untuk menghentikan keganasan terhadap wanita. PWDC juga telah menganjurkan Sambutan Hari Wanita Sedunia Peringkat Negeri, pada tahun 2016 sambutan secara besar-besarnya diadakan selama satu (1) bulan dimana 13 program yang melibatkan lebih kurang 1000 peserta dianjurkan dengan kerjasama PBT, Jabatan Agensi Negeri dan Persekutuan serta ADUN-ADUN. PWDC juga terserlah diperingkat antarabangsa melalui penganjuran Program *Voices* dengan kerjasama *George Town Literary Festival* selama tiga (3) tahun berturut-turut sejak tahun 2014. Program ini memberi platform kepada penulis wanita untuk menggabungkan bakat seni, sastera, kreatif untuk menyampaikan mesej penting tentang kesaksamaan *gender*.

Kempen-kempen dan program-program awam ini, menyumbang ke arah meningkatkan visibiliti Pulau Pinang sebagai sebuah Kerajaan Negeri yang prihatin dan progresif serta mengorak langkah terhadap *vision* ketaksamaan *gender* dan pemerksaan wanita. Saya ingin menekankan bahawa selain daripada Bajet RM1.5 juta yang diperuntukkan kepada PWDC. Kerajaan Negeri juga memperuntukkan peruntukan khas yang lain untuk memperkasakan dan membangunkan wanita termasuk seperti berikut:

1. RM500,000.00 untuk Program Memogram Penang yang percuma;
2. RM30,000.00 setiap KADUN Kerajaan dan ADUN Kerajaan; dan
3. RM10,000.00 setiap penyelarass KADUN untuk Program-program Belia Wanita dan Wanita Setempat mulai tahun ini;
4. RM100.00 untuk setiap wanita yang layak dibawah Program Ibu Emas,
5. RM100.00 untuk setiap wanita yang layak dibawah Program Ibu Tunggal.

Sebelum Kerajaan Pakatan Harapan, MMK Pembangunan Wanita dan keluarga Dan Komuniti hanya mendapat RM200,000.00 sahaja. Sekarang dibawah Kerajaan Pakatan Harapan, peruntukan telah meningkat sebanyak empat (4) kali ganda kepada RM800,000.00.

Selain itu ramai ADUN dan Ahli Parlimen yang bekerjasama dengan PWDC turut menyumbangkan peruntukan mereka untuk program-program yang memanfaatkan masyarakat setempat termasuk wanita dan juga sebagai *partner* PWDC dalam Program GRPB, kedua-dua Kerajaan Tempatan MBPP dan MPSP juga menyumbangkan RM200,000.00 setiap tahun kepada Projek GRPB.

Untuk menjawab soalan YB. Pulau Betong, salah satu faktor yang menyumbangkan kepada lebih Bajet, *surplus budget* PWDC adalah pengurusan dana dan sumber yang cekap, di mana langkah-langkah mengelakkan pembaziran sentiasa diamalkan. Selain itu banyak daripada kepakaran subsentif PWDC termasuk dalam Program GRPB diberikan oleh para Pengarah dan Penasihat Program yang menyumbangkan tenaga, dan idea dan masa mereka secara sukarela tanpa sebarang bayaran. Selain itu juga telah berjaya mengurangkan kos melalui kerjasama strategik dengan pihak-pihak Kerajaan dan Bukan Kerajaan termasuk menerima dana untuk projek-projek khusus.

Oleh itu berbalik kepada YB. Pulau Betong, isunya bukanlah bahawa dia ada penambahbaik PWDC, kita melihat bahawa PWDC telah meningkatkan program dan pencapaiannya adalah sangat jelas. Sekiranya kita memerlukan lebih bajet pada masa yang akan datang saya rasa kerajaan akan menimbang untuk memberi peruntukan-peruntukan yang lebih besar.

Untuk isu jumlah kemudahan yang disediakan untuk ibu-ibu, menyusu di kompleks-kompleks Kerajaan Negeri, terima kasih kepada YB. Telok Ayer Tawar atas keperihatinan beliau dalam membangkitkan soalan ini. Sudah pasti YB. berucap berdasarkan pengalaman beliau sebagai mantan EXCO Wanita dalam Kerajaan Negeri yang lepas. Pada masa kini sebuah bilik penyusuan disediakan untuk kakitangan Kerajaan Negeri Pulau Pinang di tingkat 47 KOMTAR, Majlis Perbandaran Seberang Perai (MPSP) juga mempunyai bilik latasi untuk kakitangannya.

Walau bagaimanapun saya ingin menekankan bahawa sokongan untuk ibu-ibu yang baru bersalin harus dilihat dengan perspektif yang lebih luas *holistic* bukan terhad kepada kemudahan-kemudahan fizikal sahaja. Saya melihat bahawa *breast feeding* merupakan satu *trend* yang baru, ramai ibu yang bekerja juga menyusu anak mereka kerana sekarang ada *facility* boleh pam *fresh milk* saya rasa sekarang *society* atau masyarakat sudah lebih terbuka jadi sekiranya menyusu anak kalau tidak terdedah, dia boleh diterima di mana-mana, yang penting ialah kaum bapa mesti menyokong isteri mereka untuk mengamalkan *breast feeding*. Sekiranya kaum bapa menyokong saya rasa lebih ramai ibu akan menyusu anak mereka, dua tiga hari ini Dewan bermesyuarat sampai larut malam, sampai 11.30 malam, saya juga bimbanglah kerana ada ibu-ibu di sini mungkin ada anak kecil di rumah...(gangguan).

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Buat kesimpulan.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Kesimpulannya ialah...(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Ada suami di rumah juga.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Ya, ya ada bapa, ada suami juga. Lebih penting kalau dia menyusu, tetapi saya mendapati bahawa memang ada kesefahaman di pejabat-pejabat di mana mereka ada giliran, mereka selalunya bagi kepada ibu-ibu yang ada anak kecil di rumah, mereka balik dahulu saya rasa inilah dipanggil *flexi hour*, dan dia memerlukan sokongan semua Ketua-ketua Jabatan.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Adakah YB. Padang Lalang setuju tak kalau kita katakan bahawa sesi persidangan sampai berbelas-belas jam sehari ini adalah tidak sihat untuk semua Ahli-ahli Yang Berhormat termasuk juga pegawai-pegawai yang ada di dalam Dewan ini bukan sahaja meninggalkan keluarga terutama sekali yang ada urusan-urusan dengan anak-anak tetapi juga dari segi *stress* dan kesihatan mental kita yang ada di dalam dewan ini, setuju tak?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Jadi kalau kita adakan satu sistem demokrasi yang lebih matang yang lebih menghormati dewan yang lebih menghormati fungsi Parlimen saya rasa kita akan lebih maju dengan meng*schedule*kan lebih masa untuk bersidang, ada di Parlimen-parlimen di luar negara mereka bersidang sepanjang tahun hanya *summer holiday* atau *winter holiday* saja, tetapi mungkin demokrasi kita belum sampailah tahap itu, tapi YB. Dato' Timbalan Speaker boleh....(gangguan). Ya memang *stress* lebih *stress* lagi, kalau ibu menyusui, ibu yang menjaga kerja-kerja di rumah ia mesti memastikan bahawa hari esok anak dia ada baju yang bersih untuk pergi ke sekolah, selalunya bukan kaum bapakan?

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Boleh tak Yang Berhormat buat cadangan kepada Kerajaan Negeri supaya disusun semula persidangan Dewan ini supaya lebih *family friendly, healthy*...(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Ya, ya YB. Dato' Timbalan Speaker, bolehkah kita berunding supaya kita adakan dan berunding juga dengan kerajaan dan juga pembangkang juga lah, kalau pembangkang tidak bersetuju tidak boleh, jikalau kita menunjukkan satu model yang baik berharaplah juga negeri yang lain di bawah Barisan Nasional dan Parlimen di bawah Barisan Nasional juga mengikut, okey. YB. Dato' Timbalan Speaker, kita runding lah.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Boleh, boleh. Cakap seorang 30 minit saja.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk memperkenalkan *gender checklist* yang telah di deraf oleh PWDC untuk reka bina infrastruktur mesra gendar dengan jawatankuasa kecil Aksesibiliti Sejagat *Universal Accessibility Sub-Committee* sebagai garis panduan untuk pereka, perancang dan pemaju projek awam, komersial dan kawasan perumahan yang boleh diguna pakai oleh Pihak Berkuasa Tempatan dan Kerajaan Negeri. *Gender Checklist* ini merupakan satu usaha advokasi ke arah infrastruktur yang boleh menyokong keperluan wanita dan keluarga. Antara pengesyoran *checklist* ini ialah bilik untuk ibu menyusui, sebuah *family room*, tandas-tandas yang mempunyai kemudahan untuk kanak-kanak dan bayi di tandas perempuan dan juga tandas lelaki, kerana sekarang juga ramai kaum bapa yang membawa anak-anak mereka keluar, betul ya, sokong ya. Usaha ini bukan sahaja untuk memastikan yang keperluan wanita dipenuhi tetapi merupakan satu usaha yang lebih progresif untuk memecahkan *stereotype* yang hanya wanita atau kaum ibu bertanggungjawab terhadap keluarga dan keperluan kanak-kanak. Ini juga akan memperkasakan kaum lelaki untuk lebih terlibat dalam penjagaan anak-anak mereka. Saya berharap agar Kerajaan Pusat dapat memainkan peranan yang penting bersama dengan Kerajaan Negeri untuk mencapai persekitaran kerja yang mesra gender dan keluarga.

Terima kasih kepada YB. Telok Ayer Tawar kerana membangkitkan salah satu isu yang berkait rapat dengan diskriminasi terhadap wanita di sisi undang-undang. Khususnya dalam aspek kewarganegaraan pasangan berkahwin dan anak. Malaysia telah meretifikasikan Konvensyen CEDAW, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women* sejak tahun 1995. CEDAW mengkehendaki negara-negara pihak supaya memastikan, antara lain, hak yang saksama antara wanita dan lelaki dari segi kewarganegaraan. Dukacitanya, di bawah Perlembagaan Persekutuan kita, hanya

wanita asing yang berkahwin dengan lelaki warganegara Malaysia boleh memohon didaftarkan sebagai warganegara, sedangkan wanita tempatan yang berkahwin dengan lelaki asing tidak diberikan peluang ini. Jadual Kedua Perlembagaan Persekutuan membenarkan bapa yang berwarganegara Malaysia untuk mendaftarkan anak-anak mereka yang dilahirkan luar negara sebagai warganegara, tetapi ibu berwarganegara Malaysia dalam keadaan yang sama perlu membuat permohonan khas untuk anak-anak beliau di bawah Artikel 15(2) Perlembagaan Persekutuan.

Diskriminasi gender dalam hak dan undang-undang ini mempunyai implikasi yang serius. Terdapat kira-kira 32,000 orang kanak-kanak tanpa kewarganegaraan *stateless children* di Malaysia yang disekat daripada menikmati hak asasi mereka seperti menerima pendidikan dan persekolahan. Isu ini bukanlah isu baru dan pernah dibangkitkan berkali-kali oleh NGO-NGO wanita serta Ahli-ahli Parlimen seperti YB. Teo Nie Ching, YB. Kulai yang menekankan isu gender. Saya menyeru agar Kerajaan Pusat memberikan perhatian dan keutamaan kepada pengiktirafan dan pemeliharaan hak asasi wanita dan kanak-kanak yang terlibat kerana dalam aspek ini Kerajaan Negeri hanya oleh menyeru kita tidak boleh membawa enakmen kepada Parlimen.

Saya ingin mengucapkan terima kasih kepada YB. Bagan Dalam kerana cadangan beliau untuk menubuhkan sekretariat di kawasan Parlimen untuk Briged Wanita, pada masa ini terdapat lebih kurang 3,000 ahli Briged Wanita di Pulau Pinang dan PWDC merupakan sekretariat bagi Briged Wanita Pulau Pinang. Jawatankuasa Pemandu dan Pengoperasian Briged Wanita atau *Steering Committee* sedang merancang untuk menjalankan audit bagi menilai keberkesanan untuk memastikan manfaat dari program ini dapat diakses oleh lebih ramai wanita dan komuniti. Cadangan oleh YB. Bagan Dalam untuk penubuhan sekretariat di Parlimen untuk isu wanita merupakan satu cadangan yang bernas dan akan dipertimbangkan dengan lebih lanjut.

Saya bersetuju dengan YB. Penanti bahawa pusat jagaan kanak-kanak (PJKK) harus dikategorikan sebagai khidmat sosial oleh Majlis Bandaraya Pulau Pinang (MBPP) dan Majlis Perbandaran Seberang Perai (MPSP). Penyediaan penjagaan kanak-kanak yang berkualiti dan mampu harus dilihat sebagai satu kebaikan awam, iaitu satu pelaburan sosial yang merupakan sebahagian daripada dasar awam berhubung dengan perkhidmatan asas kerana, ia membentuk generasi akan datang yang sihat dari segi fizikal, emosi, sosial dan intelek agar mereka dapat menyumbang kepada pembangunan masyarakat dan ekonomi pada masa yang akan datang. Ia juga membolehkan wanita melibatkan diri dengan aktif sebagai tenaga kerja dan menyumbang secara ketara kepada kemajuan ekonomi.

Kerajaan Negeri sememangnya prihatin tentang cabaran yang dihadapi oleh ibu-ibu yang bekerja di luar rumah. Usaha dan inisiatif yang telah diambil oleh Jawatankuasa MMK Pembangunan Wanita, Keluarga dan Komuniti Negeri Pulau Pinang dengan kerjasama MBPP, MPSP dan Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) adalah sekarang dalam proses memutihkan TASKA dan PJKK di Pulau Pinang bagi memastikan kualiti penjagaan dapat dikawal melalui pendaftaran dan pemantauan. Proses pemutihan ini juga melibatkan mencari jalan penyelesaian untuk kos tukarguna yang amat tinggi yang menjadi halangan utama proses pendaftaran. Usaha sama ini membawa hasil dan PJKK yang layak telah berjaya didaftarkan. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, setakat Oktober 2016 terdapat 91 buah PJKK yang telah berdaftar dan 82 yang belum berdaftar di Pulau Pinang. Sementara itu, Jawatankuasa MMK saya juga telah menerbitkan, belum *public* lagi dalam pentadbiran, sebuah video ringkas cabaran-cabaran yang dihadapi oleh kaum ibu yang bekerja. Video ringkas ini bertujuan untuk meningkatkan kesedaran tentang isu ini dan menyeru supaya kita perlu bersama-sama mengubah keadaan kini.

Saya mengambil maklum tentang pandangan YB. Penanti bahawa untuk mencapai model PJKK yang bestari, efisien dan *sustainable*, Kerajaan Negeri perlu memastikan bahawa perkhidmatan ini disasar kepada golongan miskin yang paling memerlukannya seperti yang telah saya maklumkan. Dari segi realiti permintaan daripada golongan miskin masih rendah pada masa kini. Ini menjadikan PJKK tersebut menerima kanak-kanak yang lebih berkemampuan dengan *fees* yang lebih tinggi. Walau bagaimanapun, Kerajaan Negeri akan mempertimbangkan cadangan ini termasuk melihat semua penyebaran maklumat dan publisiti tentang perkhidmatan yang ditawarkan kepada golongan miskin. Saya pun berpendapat bahawa mungkin banyak keluarga yang berpendapatan rendah, ibunya tidak bekerja, jadi ibu menjaga anak-anak sendiri.

Terima kasih kepada YB. Paya Terubong yang juga telah meminta kita supaya mengadakan pusat jagaan kanak-kanak di kawasannya, kita akan mempertimbangkan. *First we have to look into feasibility study.* Terima kasih juga kepada YB. Jawi atas keperihatinan beliau atas keperluan PJKK kepada kanak-kanak keperluan khas. Kepada YB. Pulau Tikus yang menekankan kepentingan memperkasakan golongan ini. YB. Pulau Tikus memang bertanggungjawab dan menjadi Pengerusi Sub Committee OKU ini.

Saya mengambil maklum cadangan YB. Sungai Pinang supaya Kerajaan Negeri menyeru syarikat swasta menubuhkan PJKK di tempat kerja mereka. YB. Seri Delima yang sangat perihatin terhadap keadaan keluarga, dia pun membawa kes perkahwinan yang menjadi masalah. Perceraian adalah satu perkara yang sangat susah kepada peguam, ada peguam yang tidak mahu menguruskan kes-kes perceraian kerana sangat menyakitkan hati, kadang-kadang sakit hati, kedua-dua pihak pun tidak mahu menerima *term and conditions*. Perkahwinan di mana perhubungan telah retak sehingga mengakibatkan keganasan rumah tangga sudah menjadi masalah masyarakat yang serius. Mengikut data kes yang dilaporkan, di antara tahun 2006 sehingga 2015, terdapat sejumlah 38,314 kes keganasan rumah tangga di Malaysia. Dalam situasi begini kita mesti mengambil tindakan di peringkat awam termasuk meningkatkan kepekaan gender dalam siasatan pihak Polis agar isu ini tidak diketepikan sebagai isu peribadi yang dapat diselesaikan dengan mudah melalui perbincangan di antara pasangan. Mangsa keganasan memerlukan perlindungan dan bantuan di peringkat sistem sokongan. Saranan saya adalah agar pasangan yang mempunyai rancangan untuk berkahwin dan juga mereka yang sudah berkahwin terutamanya mereka yang telah pun dikurniakan anak menilai semula sikap dan tanggapan mereka tentang institusi perkahwinan.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Penjelasan Yang Berhormat. Bolehkah saya membuat cadangan. Saya mengambil maklum bahawa bagi pasangan-pasangan yang beragama Islam sebelum mereka bernikah, saya percaya mereka diwajibkan untuk hadir kursus sebelum mereka dibenarkan bernikah. Saya difahamkan juga di bawah *Marriage and Divorce Act...* (dengan izin) tidak ada keperluan begitu bagi pasangan-pasangan yang bukan beragama Islam. Untuk kita cuba mengelakkan daripada kes-kes perceraian ini yang semakin meningkat, memang saya akur ia bukanlah merupakan satu peruntukan di bawah undang-undang tetapi bolehkah Kerajaan Negeri mempertimbangkan untuk menubuhkan satu jawatankuasa sama ada melalui PWDC dan sebagainya, untuk kita menjemput pasangan-pasangan yang akan berkahwin di Pulau Pinang bagi mengadakan kursus, memanggil sama ada peguam atau ahli-ahli NGO untuk memberi nasihat kepada mereka. Juga meminta kepada Kerajaan Negeri Pulau Pinang untuk menimbang kepada pengurangan kes-kes perceraian di kalangan pasangan yang bukan beragama Islam yang kita lihat semakin lama semakin meningkat. Dengan izin saya berpendapat yang belum lagi berkahwin tergesa-gesa hendak berkahwin, selepas berkahwin tergesa-gesa hendak bercerai. Ini merupakan satu *trend* hanya berkahwin kerana adik-abang sudah berkahwin dan kawan-kawan sudah berkahwin, mereka pun kahwin. Lepas berkahwin, macam-macam masalah timbul, ada masalah yang tidak sehaluan dengan ibu mertua, anak-anak dan macam-macam lagi.

Bolehkah Yang Berhormat mempertimbangkan, saya sendiri dari kalangan kaum India banyak sangat kes, perkara-perkara kecil saja boleh menimbulkan macam-macam masalah. Bagi kaum lelaki bila kita balik ke rumah ada yang datang cerita, kita baru balik rumah selepas penat, bila masuk ke pintu rumah kita sudah dengar ibu dengan isteri berkelahi. Ini juga menyebabkan bermacam-macam masalah dan saya hanya melontarkan masalah dan kalau boleh kita mempertimbangkan dan EXCO untuk menubuhkan satu jawatankuasa dan memberi nasihat atau pun kaunseling percuma sebelum berkahwin kerana dalam sistem perundangan yang kita ada sekarang *Marriage and Divorce Act...* (dengan izin) Timbalan Speaker, pasangan bukan Islam hanya akan pergi untuk kaunseling sebelum bercerai, apabila perkahwinan sudah pun retak, selepas kahwin dan sebelum bercerai. Bolehkah perkara ini kita beri pertimbangan, maksudnya sebelum mereka bercerai, kalau mereka ingin mengfaikailkan petisyen cerai di mahkamah, mereka ini diwajibkan hadir untuk sesi kaunseling dengan Jabatan Pendaftaran. Sebelum mereka diberikan sijil dan sebelum ahli-ahli dari Lembaga Penasihat akan menasihatkan bahawa memang mereka telah cuba sedaya upaya untuk mendamaikan mereka dan perkahwinan itu tidak dapat diselamatkan dan sijil dikeluarkan. Bukankah wajar sepatutnya sesi kaunseling ini dilakukan sebelum mereka berniat untuk berkahwin, ini cuma satu pandangan saya dan bolehkah perkara ini diberi pertimbangan oleh YB. EXCO. Terima kasih.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih YB. Seri Delima. Pada waktu sekarang pun ada banyak NGO-NGO yang telah menjalankan perkhidmatan ini dan portfolio atau pejabat saya menyokong dengan memberi peruntukan setakat mana yang mampu. Di peringkat Pusat, saya rasa peringkat Pusat harus mengkaji semula mengapa hanya menetapkan hanya orang Islam yang perlu menjalani kaunseling dan tidak orang bukan Islam. Juga mengenai isu nafkah, Pejabat Syariah ada satu dana untuk menyokong isteri-isteri yang tidak diberi nafkah oleh suami mereka dan mengalami kesulitan tetapi tidak ada dana yang sama untuk isteri-isteri dalam keadaan yang sama tetapi bukan Islam. Saya rasa kita mahu 1Malaysia iaitu semua dilayan dengan saksama....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya ingin buat pembedaan sedikit. Mengenai dana itu adalah untuk kes-kes yang sudah ada perintah untuk bayaran nafkah dan dia tidak bayar. Ini adalah macam *stop gap measure* di mana MAIPP membantu di dalam kes ini, bukan semua.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih Yang Berhormat dengan pembedaan ini. Saya rasa perlu ada juga keperluan bagi mereka yang bukan Islam, kalau boleh saya rasa adalah baik untuk kita menubuhkan dana seperti itu untuk mereka yang bukan beragama Islam supaya kita betul-betul 1Malaysia. Memang ada banyak NGO yang menjalankan *Free Marital Counseling* dan Kerajaan Negeri boleh memberi sokongan melalui ini. Saya rasa Kerajaan Negeri setakat ini ini tidak perlu untuk mengadakan satu unit sendiri kerana kita boleh bekerjasama, *smart partnership* dengan NGO. Untuk menangani keganasan terhadap wanita, jadi kita ada *Penang Goes Orange* untuk meningkatkan kesedaran kepada masyarakat umum supaya tahu bahawa keganasan terhadap isteri sendiri adalah satu jenayah. Untuk kanak-kanak kita juga pada Jun tahun ini, Pejabat saya telah mengadakan Dialog Meja Bulat bersama-sama Ahli-ahli Parlimen, ADUN-ADUN dan NGO-NGO untuk membincang dan mencari penyelesaian berkaitan perlindungan kanak-kanak daripada jenayah seksual. Isu ini turut diberi perhatian di peringkat Parlimen melalui Akta Kanak-kanak (Pindaan) 2016 yang telah diwartakan pada Julai 2016. Antara pindaan utama akta ialah senarai daftar pesalah laku seks terhadap kanak-kanak (*child sex offenders registry*) yang diharap dapat membendung penularan kegiatan pedofilia dan sebagainya. Selain itu, kempen *#Mps Against Predators* baru sahaja dilancarkan pada bulan Oktober lepas untuk menyeru agar undang-undang baru berbentuk *anti grooming laws* diwujudkan untuk memperketatkan perlindungan jenayah seksual terhadap kanak-kanak. Saya rasa kita semua di dalam Dewan ini pun menyokong usaha seperti ini.

Menurut perkongsian maklumat daripada Pusat Kesedaran Wanita Pulau Pinang atau *Women's Centre for Change*, 77% daripada mangsa rogol adalah berumur di bawah 18 tahun, 45% adalah di antara 13 hingga 15 tahun. Perkembangan teknologi komunikasi dan internet (ICT) juga menghasilkan satu jenis keganasan terhadap gadis iaitu keganasan *cyber, cyber predator*. Apa yang kita boleh buat di sini ialah selain daripada undang-undang kita hendak meningkatkan kesedaran ibu-bapa supaya lebih ambil berat tentang aktiviti-aktiviti anak mereka dan juga mendidik mereka tentang bahayanya *cyber predator* ini.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Panjang lagi ka?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Ya. Saya merujuk kepada isu yang dibangkitkan oleh YB. Berapit tentang perlunya Kerajaan Negeri menubuh beberapa lagi Pusat Khidmat Wanita (PPW) di Daerah SPU, SPS dan DBD. Memang hasrat kami untuk menubuhkan pusat-pusat seperti ini kerana PPW di Perai menerima kes-kes yang lebih dasyat lagi daripada PWDC di sebelah Pulau ini dan lebih banyak kes. Pertamanya saya ingin mengambil kesempatan ini untuk menekankan kepentingan untuk melakukan penilaian keperluan atau *needs assessment* sebelum memulakan projek dan komitmen sedemikian. Penilaian keperluan adalah satu proses sistematik untuk menentukan dan memenuhi keperluan, *needs* atau mengenal pasti jurang, gaps,

antara keadaan sekarang dan keadaan yang dikehendaki. *Gaps* ini bukan sahaja dari sumber kewangan tetapi sumber manusia, adakah kita mempunyai sumber manusia yang *expert* dan boleh mengenali pusat-pusat seperti ini.

Walaupun data nasional tentang keganasan rumah tangga menunjukkan *trend* yang meningkat data tempat terperinci diperlukan misalnya di DBD untuk memastikan keperluan dan jurang antara perkhidmatan yang sedia ada dengan apa yang diperlukan tanpa menjalan penilaian keperluan yang menyeluruh akan menyebabkan risiko tanggungan projek yang tidak mendapat impak dan membazirkan wang Kerajaan Negeri yang diamanahkan oleh rakyat. Kerajaan Negeri bersifat terbuka tentang kemungkinan penambahan PWDC di Pulau Pinang tertakluk kepada penilaian keperluan dan juga data yang dikumpul seperti mana yang saya maklumkan peruntukan untuk PWDC telah ditingkatkan sebanyak RM60,000 dari RM150,000 ke RM210,000 setahun berdasarkan kepada permintaan dan keperluan.

YB. Berapit mengalu-alukan kalau boleh pun mengambil inisiatif untuk memaklumkan PWDC tentang keperluan. Jadi saya tak ingin mengulang-ulang untuk isu ibu tunggal YB. Sungai Dua, memaklumkan projek beliau untuk membantu ibu tunggal saya rasa itu satu modal yang baik dan kalau boleh kita nak belajar dari situ kerana ibu tunggal susah kalau dia sendiri, dia seorang-seorang, dia susah nak mulakan projek apa-apa kerana dia tak mampu tetapi sekiranya ada lima (5) orang atau 10 orang menjadi satu kumpulan kecil jadi mungkin mereka boleh terlibat dalam projek ini. Ini pun saya rasa dia mesti dibekalkan infrastruktur jadi saya kagum dengan YB. Sungai Dua dia kata, dia berikan semua kuih-kuih yang dibuat oleh ibu tunggal jadi sama ada ini, dana sendiri ataupun ada dana dari mana-mana, ada tabung ka, macam mana. Dia sendiri, tapi saya rasa ini adalah ke atas usaha perseorangan, individu sendiri, dia usahawan, dia ada *network*, yang di antara kami bukan usahawan kita tak ada *network*. Jadi adalah penting saya rasa ini saya mahu kerjasama dengan Kerajaan Pusat supaya betul-betul kita ada satu modul satu contoh yang efektif, yang boleh jalan kerana ada banyak projek kita lakukan tapi dia tak hasil *result* yang baik. Jadi kita mungkin guna pakai modul YB. Sungai Dua. Saya suruh PWDC untuk pergi ke Sungai Dua untuk....(gangguan). Bolehkah *share* sikit-sikit tapi ini untuk ibu tunggalkan?

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd Noor):

Terima kasih. Benda ini saya ingat Kerajaan Negeri pun boleh buat, cuma kita *arrange* pemasaran kita nak Kerajaan Negeri bantu sampai ke tahap dia boleh berdikari tak mahu kita bantu di peringkat atasan tapi diperingkat bawah kita tak tengok, jadi kita kena lihat macam tu.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Memang itulah modul begitu lah kami mahu mencari jadi saya harap saya suruh PWDC aturkan satu masa untuk melawat YB. Sungai Dua untuk mengkaji belajar tentang modul ini.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Arifin):

Soalan tambahan, saya rasa *since* YB. Pantai Jerejak tidak berapa membantu Koperasi Ibu Tunggal dan Wanita di SPT, saya rasa mungkin EXCO Wanita sebab mungkin ini peranan wanita jadi saya rasa EXCO wanita juga boleh membantu bersama dengan kita pun nak tengok bagaimana YB. Sungai Dua buat. Terima kasih .

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Banyak lagi ke tu?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Banyak lagi.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Bagi laluan sikit, sikit.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Nanti, nantilah saya *answer* ini, saya rasa YB. Pantai Jerejak pun banyak menolong banyak berusaha tak sampai kepada semua lah *be fair*, kita tak sampai semua tapi rasa dia pun berusaha. Kalau semua isu wanita nak datang ke portfolio saya, saya pun akan dibanjiri. Ia memang ada orang yang kata ada seorang wanita dia mengadu kerana dia wanita dia *refer* kepada saya dia beli satu kereta dan kereta itu ada masalah, itu bukan masalah wanita itu masalah kereta.

Ahli Kawasan Pinang Tunggai (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Bagi laluan, bagi laluan, Terima kasih YB. Padang Lalang, Terima kasih Timbalan Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, sekali lagi dalam Dewan yang mulia ini saya nak ambil kesempatan untuk melahirkan perasaan simpati sungguh-sungguh, simpati yang amat sangat kepada YB. Penanti, jadi kepada YB. Penanti kerana apa, kerana YB. Pantai Jerejak tak ambil tanggungjawab ni, so hat kami yang kami duk belashah YB. Pantai Jerejak memang betul. Bila kata YB. Pantai Jerejak macam tu, YB. Batu Maung senyum nampak gigi. Jadi tak apa YB. Penanti jangan bimbang, jangan ragu, Kerajaan Persekutuan masih ada tadi YB. Padang Lalang duk sebut 1 Malaysia, 1 Malaysia, so YB. Padang Lalang pun setuju dengan Barisan Nasional, cuma satu saja YB. Padang Lalang saya tak berkesempatan tadi saya lihat dekat *handphone* saya memang saya membantu YB. Padang Lalang juga bab stadium hoki itu jadi kena terima kasih kat saya pun bukan YB. Sungai Dua saja, sudah? Okey, okey. Terima kasih saya tak berapa sebut sangat, sebut banyak-banyak lagi, jadi bukan setakat RM500,000 bukan setakat RM1.8 juta malah kemungkinan boleh pi sampai RM4 juta untuk memastikan stadium hoki itu siap sempurna. Dan satu lagi YB. Padang Lalang, saya dimaklumkan bahawa YB. Padang Lalang ambil bahagian sampai dah 3 jam lebih ni, janganlah lama sangat menggulunglah, YB. Padang Lalang gulung lama macam manapun bukan boleh nak jadi Ketua Menteri, Ketua Menteri, YB. Padang Kota, terima kasih.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Saya minta lalu sikit, baik. Terima kasih, bila disebut tentang sokongan kepada wanita saya akan gulung dalam penggulungan saya, lihat PTSR dalam PTSR tengok lebih daripada 50% adalah wanita. Terima kasih

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Sila, boleh buat kesimpulan.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih, selepas ini saya akan gulung isu-isu belia...(gangguan). Saya ucap terima kasih kepada YB. Pinang Tunggai tadi tak ada di sini itu *blood pressure* sudah turun belum? Itulah tidak bersenam tidak bersukan mesti bersukan tiap-tiap hari.

Saya rasa ini masalah ibu tunggal ini adalah rumit dan tidak dapat diselesaikan dalam tempoh singkat tanpa pendekatan dan komprehensif dan tanpa sokongan daripada pelbagai pihak jadi saya di sini betul-betul nak bekerjasama dengan Kementerian Pembangunan Wanita dan Komuniti Keluarga supaya kita sama-sama berusaha untuk mengadakan beberapa program untuk ibu-ibu tunggal yang miskin.

Untuk ini Pembangunan Belia Kerajaan Negeri Pulau Pinang komited dalam pembangunan belia dengan harapan dapat mencorak serta melahirkan golongan pelapis yang berkualiti memilik jati diri mampuan, bersemangat patriotik, dan berdaya saing, demi cabaran masa depan. Kerajaan Negeri melalui Perbadanan Pembangunan Belia Pulau Pinang PYDC menyediakan platform membangunkan belia pencapaian PYDC dalam pembangunan belia dapat dilihat kerana dia masa singkat 2, 3 tahun jadi kita hanya boleh lihat beberapa program yang dibuat. Mengapa kita wujudkan PYDC juga kerana kita tidak mempunyai *machinery* untuk melaksanakan program-program pembangunan belia kerana yang Kementerian ataupun Jabatan Belia dan Sukan Kerajaan Pusat dia hanya jaga diri dia sendiri saja, dia tak bekerjasama dengan kita, jadi kita lah mewujudkan PYDC....(gangguan).

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd Noor):

Adakah YB. Padang Lalang setuju yang PYDC ini tak banyak memfokuskan atau mengambil pertubuhan belia yang ada dikawasan-kawasan dalam setiap aktiviti dan perancangan kerana kata tadi tak ada satu *network*, sedangkan *network* sedia ada melalui pertubuhan belia kalau melibatkan tak ada masalah.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Saya rasa ada kebenaran apa yang dicakap oleh YB. Sungai Dua kerana *network* kita belum luas lagi dan perlu disempurnakan tapi kita sekarang kita menunggu Pelan Tindakan Belia Pulau Pinang kalau ia sudah diputuskan kita akan mengubah program-program untuk mencapainya kesemua NGO-NGO belia tapi PYDC sekarang sebenarnya dia banyak menumpukan pelajaran dan pendidikan PYDC telah bekerjasama dengan Kluster Sains Pulau Pinang, *Penang Cluster Science* untuk memberi pengajaran robotik, *coding*, *programming*, sains asas dan bahasa Inggeris kepada golongan pelajar sekolah yang juga terdiri daripada golongan belia, melalui program *ESTEEM*, *Engaging In The Science*, *Technology Engineering*, *English And Mathematics* untuk mencungkil mengetengahkan bakat mereka dalam bidang-bidang tersebut. Kita lebih tertumpu untuk menyediakan satu *environment* supaya anak-anak muda sekarang, suka mengkaji Sains dan Matematik supaya mereka boleh jadi saintis, boleh jadi pereka, bukan seperti sekarang kita hanya menjadi konsumer. Kita gunakan ini *phone* semuanya bukan produk Malaysia. Kita bukannya banyak alat-alat elektrik, bukan rekaan kita. Jadi kita mahu generasi yang akan datang itu boleh menjadi pereka. Ini usaha Kerajaan Negeri mungkin tidak cukup yang lebih penting adalah sistem pelajaran. *Education system* di mana pada waktu sekarang kita lihat walaupun dalam makmal khasnya makmal di luar bandar tak cukup alat-alatnya. Adanya tak buat eksperimen dia hanya *study* saja, dia hanya *study* teori saja kerana tiada makmal, ini lah Kerajaan Pusat harus meningkatkan kemudahan khasnya di sekolah-sekolah luar bandar.

PYDC juga menyediakan sesi-sesi lawatan, dialog, soal selidik dan forum dikalangan belia dan kita juga menjemput pemimpin-pemimpin atau wakil wakil NGO untuk berdialog supaya mereka juga dapat memberi input mereka. Kita dalam keusahawanan *Penang'Accelerator for Creative, Analytics and technology or Penang CAT* merupakan program pemecut yang menawarkan khusus pengekodan dengan kadar yang rendah, pemberian *mentoring* dan pengkongsian sumber kepada golongan muda untuk memperkembangkan bakat mereka dalam sektor keusahawanan yang penuh dengan cabaran dan harapan. Sehingga September 2016, *Penang@CAT* telah meluluskan lebih daripada 100 permohonan *co-working space*. *Penang@CAT* juga menganjurkan dua (2) program *accelerator iaitu lot Accelerator Lite dan Founder Institute, Penang Chapter*. Jadi kita agak berlainan sikit berbanding dengan Kerajaan Barisan Nasional yang program program mereka yang agak berlainan. Kerajaan Negeri juga memfokuskan dalam membangunkan kepimpinan dikalangan belia yang menyokong pertubuhan belia yang menunjukkan sifat kepimpinan dalam penganjuran program dan aktiviti seperti Okestra Zero dan Northern Drum. Okestra Zero dia diketuai oleh seorang pemuda 20 tahun, umurnya 20 tahun. Dia semenjak 11 tahun dia mula mengajar muzik dan melalui pengajaran dia dapat sedikit rezeki dan juga dia adakan Orkestra ini. Sekarang dia ada 60 ahlinya. Dia adakan konsert, konsert ini untuk NGO dan pada 4hb Disember ini mengadakan konsert untuk mengutip dana supaya boleh membeli alat-alat muzik dan juga boleh menyewa satu tempat untuk praktis, sekarang dia praktis di dalam rumah dia.

Saya rasa pemuda-pemuda seperti inilah kita mahu beri sokongan dan juga Northam Drum juga dia adalah satu kumpulan yang memainkan drum. Mereka menubuhkan kumpulan sendiri, membelikan peralatan sendiri, melatih sendiri dan sekarang mereka mengajar memainkan drum juga di sekolah-sekolah dan mereka ingin juga melalui *performance* supaya mengutip dana untuk perbelanjaan pada tahun akan datang. Kumpulan seperti ini Pejabat saya akan memberi sokongan kerana mereka sudah menunjukkan keinginan hasrat dan keazaman mereka untuk berjaya.

Kerajaan Negeri turut menumpukan dalam pengwujudan kemudahan sukan dan riadah untuk remaja berumur 13 hingga 18 tahun terutamanya di kawasan rumah pangsa kos rendah dan kos sederhana rendah kerana pada waktu sekarang kita ada tempat-tempat kosong, ruang kosong, padang dan kita ada permainan kanak-kanak tapi untuk golongan ini untuk 13 sampai 18 tahun ini mereka yang banyak *energy* yang suka cabaran kita mesti sediakan alat peralatan atau alat-alat yang sesuai dengan umur mereka. Kerajaan Negeri juga membina pusat pembelajaran dan *cafe sains* bagi memberi penekanan kepada pembelajaran Sains dan teknologi bahasa Inggeris dan STEM yang dijalankan ini

dijalankan secara percuma mereka yang ingin anak mereka pergi ke pusat ini boleh berdaftar dengan PYDC.

YB. Penanti akan mengadakan *street workout* ini untuk remaja-remaja inilah saya rasa adalah aktiviti yang sesuai kita mengikut kita mengikut keperluan bukan sahaja *gender* perempuan atau lelaki tetapi juga peringkat umur yang berlainan mereka perlukan *exercise* yang berlainan. Okey.

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Terima kasih, saya nampak YB. Dato' Timbalan Speaker, YB. Padang Lalang menceritakan aktiviti banyak macam berkisah satu kelompok kecil di kawasan pekan dan bandar, boleh dak saya dapat penjelasan daripada YB. Padang Lalang, setakat ini sejauh manakah YB. Padang Lalang mendekati pemimpin atau persatuan belia di luar bandar? Setakat ini sejauh mana dan berapakah persatuan belia yang telah YB. Padang Lalang temui untuk memberi satu suntikan semangat kepada mereka di mana yang disebutkan oleh YB. Padang Lalang?

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Terima kasih, saya baru mahu masuk tajuk ini, ini mengenai soalan daripada YB. Berapit berkaitan peruntukan untuk Majlis Belia Negeri Pulau Pinang (MBNPP) dan pertubuhan-pertubuhan Belia dalam Negeri. Kerajaan Negeri menyalurkan peruntukan kepada badan-badan, organisasi-organisasi dan persatuan-persatuan belia yang berdaftar di bawah Akta Pertubuhan Belia Dan Pembangunan Belia 2007 atau Akta Pertubuhan 1966 dan membantu dari segi kegunaan fasiliti-fasiliti Kerajaan Negeri atau agensi-agensi di bawah Kerajaan Negeri Pulau Pinang.

Terdapat pertubuhan-pertubuhan belia di bawah MBNPP terus memohon peruntukan daripada MMK Belia dan Sukan antaranya adalah Gerakan Belia Bersatu Malaysia (CBBN), Persatuan Belia Buddhist Pulau Pinang, Young Malaysia Movement, Majlis Belia Hindu Negeri Pulau Pinang, Majlis Belia Hindu Daerah Timur Laut. Kerajaan Negeri melalui MMK Belia dan Sukan dan PYDC telah memberi bantuan kewangan dan perkhidmatan fasiliti kepada pertubuhan-pertubuhan Belia seperti berikut:

Pertubuhan Pemuda GEMA Pulau Pinang;
Pertubuhan IKRAM Malaysia Cawangan Pulau Pinang;
Pertubuhan Muda George Town;
Persatuan Kebudayaan Tamil Pulau Pinang;
Penang Indian Wellbeing Association, Bahagian Belia Dewan Perhimpunan Cina Pulau Pinang;
Penang Model United Nations;
Persatuan Belia Buddhist Malaysia Negeri Pulau Pinang;
The Wanderers Association Malaysia;
Persatuan Orkestra Zero Penang;
Persatuan Sahabat Belia, Persatuan Mahasiswa Mahasiswi Pulau Pinang, Universiti Malaya;
Persatuan Kebangsaan Pelajar-Pelajar Pulau Pinang Malaysia di Indonesia;
Persatuan Bahasa Tionghoa USM; dan Persatuan Belia Kampung Setol.

Oleh itu saya tegas disini bahawa MMK Belia dan Sukan mengamalkan prinsip dasar terbuka kepada semua organisasi Belia dalam Negeri Pulau Pinang tidak mengira Agama, jantina, pegangan politik dan tahap pendidikan. Pihak MMK senantiasa terbuka memberi bantuan kewangan dan perkhidmatan yang sesuai bagi organisasi yang memohon kepada Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Jadi ini adalah sedikit sebanyak mengenai pembangunan belia di Pulau Pinang dan saya rasa, okey.

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Sikit sahaja. Tadi pun bila dihurai YB. Dato' Timbalan Speaker cerita juga berkisar kepada sekelompok negeri yang saya nampak kampung ini Kampung Setol sahaja tadi, yang lain semua atas-atas negeri betul tak? Maknanya tak sampai lagi sampai peringkat akar umbi...(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

Sahabat Persatuan Belia dia datang dari Kampung Chenaam.

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

ADUN-ADUN kawasan tak tahu, masuk kawasan tak tabik itu yang susah itu.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng) :

Itu Menteri Belia dan Sukan datang Penang dia pun tak bagitau saya, pun tak jemput saya juga jadi kita sama-sama kita tau la, itu NGO bukan kita yang anjurkan, itu NGO yang anjur. Jadi bergantung kepada mereka mahu jemput siapa.

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Takkan CAT macam itu, slogan CAT kata Cekap, Akauntabiliti, Telus mana boleh orang buat balas dendam tak betullah tadi dok perjuang anak dan cucu tak boleh berjuang tak apa, Okey. Cuma saya nak dapat maklumat peruntukan diberi kemungkinan atas permohonan berdasarkan aktiviti yang akan dilakukan yang Batu Maung nak tumpang buat apa nak ambil tempat itu....(gangguan) sama. Okey. Jadi ada tak persatuan-persatuan lain yang membuat permohonan tak diluluskan sebagai contoh Majlis Belia Negeri sebagai satu badan induk yang jaga banyak persatuan yang berdaftar di peringkat luar bandar dan bandar.

Ahli Kawasan Padang Lalang (YB. Chong Eng):

MBN dia sebagai satu gabungan NGO, betul? Gabungan NGO ada banyak bukan MBN sahaja. Cara yang MBN mahu beroperasi adalah seolah-olahnya dia adalah agensi Kerajaan Negeri, tapi sebenarnya dia bukan. Wang yang pada tahun-tahun yang lepas *grant* yang diberikan kepada MBNPP ini setinggi paling tinggi adalah RM300,000 satu tahun. Dia tak perlu berakaun kepada JKN Pejabat JKN, di dalam Pejabat ADUN pun apabila kita nak mohon satu projek melebihi RM10,000. Itu mesti mendapat kelulusan yang khas tetapi di sini RM300,000 *grant*. Diberi sini sana tapi tak ada melalui proses ini dan dia bukan agensi kerajaan, kalau dia Agensi Kerajaan dia mesti melalui auditan seperti ini tapi dia tak ada. Jadi untuk satu penggunaan dana yang lebih baik, jadi kita tukar cara tidak lagi memberi kepada MBAPP *grant* RM300,000. Ambil sahaja dan tak perlu buat akaunan jadi kalau NGO-NGO ini saya mengalu-alukan mereka memohon untuk program-program dan sekiranya programnya sesuai dan berfaedah kepada golongan belia-belia kita akan meluluskan permohonan mengikut keperluan dan juga kemampuan Negeri Pulau Pinang jadi saya nak mengucapkan banyak terima kasih kepada semua pihak yang telah mengambil bahagian sekiranya ada mana-mana yang belum saya jawab mungkin boleh saya minta maaf mungkin boleh dijawab dengan bertulis.

Saya juga mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua pihak termasuk jabatan dan agensi-agensi Kerajaan termasuk NGO-NGO serta komuniti dan institusi-institusi swasta yang telah membantu Kerajaan Negeri untuk melaksanakan program-program Belia dan Sukan, pembangunan Wanita dan Komuniti demi kesejahteraan dan kemakmuran rakyat Negeri Pulau Pinang semoga kerjasama antara Kerajaan dan masyarakat akan sentiasa membantu Kerajaan Negeri dalam pembaikan perkhidmatannya. Kepada *shareholder-shareholder* terbesar iaitu rakyat Negeri Pulau Pinang bagi mengakhiri ucapan pengulangan saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat telah membangkitkan pertanyaan dan mengemukakan isu-isu yang berkaitan dengan portfolio saya jadi sekian terima kasih. Saya memohon menyokong.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Seterusnya YB. Batu Maung.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Audzubillahiminasyaitonirojim Bismillahir rahmanir rahim, Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh, Salam Sejahtera, Salam Bersih kepada semua hadirin hadirat terutama sekali kepada YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua Dewan, Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri yang hadir bersama-sama kita dan juga semua ketua-ketua Jabatan. YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, terlebih dahulu izinkan saya untuk merakamkan penghargaan dan jutaan terima kasih atas kesempatan diberi kepada saya untuk mengulung pembaharuan sempena Mesyuarat yang kedua bagi penggal keempat Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang yang ketiga belas terutama sekali mengenai isu-isu menyentuh tanggungjawab saya dibawah portfolio saya sebagai EXCO Kerajaan Negeri Pulau Pinang yang bertanggungjawab dalam Hal Ehwal Agama Islam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna. Kita juga ingin memanjat kesyukuran kehadiran Allah SWT dengan limpah kurniannya kita dapat bersama-sama hampir 9 tahun menjadi Kerajaan di Negeri Pulau Pinang dan kita mendoa kepada Allah SWT supaya panjangkan umur dan diberi keselamatan dan kejayaan untuk terus menjadi Kerajaan di Negeri Pulau Pinang.

Ribuan terima kasih juga dirakamkan kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam pembaharuan terutama sekali yang membawa isu-isu dan persoalan-persoalan berhubung dengan portfolio saya dan saya juga menyambut baik dan mengucapkan terima kasih kepada Kerajaan Negeri Pulau Pinang di bawah pimpinan Ketua Menteri Pulau Pinang di bawah pimpinan Y.A.B. Ketua Menteri Pulau Pinang, Saudara Lim Guan Eng ketika pembentangan Rang Undang-Undang Pembekalan dan Usul Anggaran Pembangunan 2017 di Dewan Undangan Negeri pada 15 November 2016 bertemakan Negeri Keusahawanan dan Kebajikan.

Sehubungan ini, saya ingin merakamkan ribuan terima kasih sekali lagi kepada pihak Kerajaan Negeri kerana terus memperuntukkan sejumlah kewangan yang besar kepada Portfolio Hal Ehwal Agama Islam Negeri Pulau Pinang sejak bermula tahun 2009 sehingga kini mencecah setinggi RM64 juta pada 2012. Sepertimana yang diumumkan Ketua Menteri pada tahun 2017 nanti, peruntukan Hal Ehwal Agama Islam Jabatan Mufti, Jabatan Kehakiman dan seterusnya mencecah RM49,375,900.00. Pecahan dalam buku bajet hanya menunjukkan RM40,625,900.00. Ini tidak termasuk sumbangan-sumbangan lain di bawah tajuk-tajuk lain seperti program-program rasmi Kerajaan Negeri, peruntukan MMK Agama, peruntukan pembangunan masjid dan surau serta sebagainya. Kalau dibandingkan dengan belanjawan 2016, kekurangan yang dapat dilihat ialah pada tahun 2016, untuk keseluruhan portfolio agama saya ialah RM55,841,230.00, perbezaannya ialah RM8.5 juta iaitu 13.1% dan ini disebabkan oleh peruntukan Mahkamah Syariah yang terbengkalai setakat ini dan sedang diusahakan untuk disambung semula dan kita telah memperuntukan RM10 sebagai token dan jikalau projek ini berjaya disambung semula, pihak Jabatan Ketua Menteri dan Jabatan Kewangan Negeri melalui UPEN akan memberi peruntukan yang sewajarnya.

Di bawah peruntukan untuk tahun 2017, program bantuan pendidikan sekolah masih dikekalkan dengan RM1.75 juta, sumbangan *ex gratia* guru-guru KAFA RM930,000, projek-projek pembangunan di Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Pulau Pinang yang termasuk pembinaan masjid, surau, sekolah-sekolah dan sebagainya ialah RM9.05 juta, Peruntukan Mengurus Jabatan Hal Ehwal Agama Islam ialah RM21.4 juta, Peruntukan Mengurus Jabatan Mufti RM2.9 juta, Peruntukan Kehakiman RM7.6 juta, suguhati pegawai-pegawai masjid RM3 juta dan perbelanjaan-perbelanjaan lain yang saya masukkan tadi seperti Program Ijtima Huffaz, sumbangan Maal Hijrah, Maulidur Rasul dan MMK Agama berjumlah RM2.5 juta.

Kerajaan Negeri Pulau Pinang mengekalkan bantuan tahunan pendidikan sekolah agama rakyat, sumbangan *ex-gratia* guru-guru, bayaran suguhati masjid kepada pegawai masjid, bayaran khas kewangan, bonus kepada guru-guru Kafa, sekolah agama-agama rakyat, pondok, tahfiz, TADIS dan program-program keagamaan peringkat Negeri Pulau Pinang. *Insyah-Allah* seperti mana yang telah diumumkan oleh Y.A.B. Ketua Menteri, *Insyah-Allah* selagi Pakatan Harapan mentadbir Pulau Pinang, bantuan pendidikan Islam akan diteruskan sejak 2008 dan itu adalah janji Yang Amat Berhormat semasa merasmikan Sekolah Rendah Islam Maahad Al Tarbiah, Guar Jering bersama dengan Ahli Parlimen Permatang Pauh, Datuk Seri Wan Azizah pada 13 November baru-baru ini. Dalam majlis itu Ketua Menteri menyarankan yang sekolah-sekolah agama rakyat supaya mengengahkan dan menekan dengan pembelajaran matematik dan sains dalam pengajaran mereka. Untuk pengetahuan Ahli-ahli Yang Berhormat, sekolah yang bernilai RM1.3 juta di Guar Jering ini yang telah disempurnakan pecah tanah oleh bekas Ahli Parlimen Permatang Pauh, Dato' Seri Anwar Ibrahim pada 31 Ogos 2014. Ia telah sempurna siap pada 1 Februari 2016 dan diserahkan pada 5 Februari 2016.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan bin Saidin):

Terima kasih YB. Batu Maung. Terima kasih YB. Dato' Timbalan Speaker. Persoalan yang saya nak bangkitkan iaitu dari peruntukan yang sebanyak itu, fokus saya kepada Sekolah Agama Rakyat sepertimana sebut sebelum ini berjumlah RM1.75 juta kan? Dewan yang mulia ini sedia maklum, berapa banyak sekolah agama rakyat di Negeri Pulau Pinang ini berbanding dengan Sekolah Tamil. Tapi saya ambil kesempatan syabas dan tahniah kepada YB. Perai kerana dia sorang-sorang saja dalam EXCO, dia mampu bawa peruntukan yang sama banyak RM1.75 juta untuk kaumnya. Tetapi, YB. Pantai Jerejak, YB. Batu Maung, YB. Seberang Jaya, ada tiga (3) orang dalam EXCO hanya mampu bawa RM1.75 juta juga.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik bin Abul Kassim):

YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, saya dah bagitau tadi ni. Secara menyeluruh tentang peruntukan yang RM1.75 juta. Saya nak bagitau tadi, iaitu selain RM1.75 juta, kita juga ada projek-projek pembangunan RM9 juta, kita juga ada peruntukan di bawah program-program yang lain.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan bin Saidin):

Boleh saya sebut sikit lagi? Belum habis lagi.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik bin Abul Kassim):

Ia boleh sampai kepada beberapa juta ringgit, bukan sahaja setakat RM1.75 juta.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

YB. Batu Maung, saya nak fokuskan hanya kepada perbezaan peruntukan kepada Sekolah-sekolah Cina... (gangguan).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Dan kita juga kena tanya. YB. Pinang Tunggal juga kena tanya. Adakah Sekolah-sekolah Tamil dan Sekolah-sekolah Cina yang lain mendapatkan peruntukan-peruntukan yang lain-lain.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Tunggu saya sebut, Tunggu saya sebut...(gangguan).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Jangan kita bandingkan apel dengan oren.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Saya nak sebutkan benda yang betul YB. Batu Maung. Peruntukan kepada Sekolah Cina, Sekolah Mubaligh dan sekolah-sekolah persendirian RM8.5 juta tak apa, okey. Tiga (3) peruntukan. Tetapi pada Sekolah Agama Rakyat dan Sekolah Tamil, kita tahu perbezaan yang ketara. Tetapi peruntukan yang sama. Saya nak sebut, dalam EXCO Kerajaan Negeri yang ada hari ini, itu sebab saya ucap syabas dan tahniah kepada sahabat saya YB. Perai....(gangguan). Saya ucap syabas dan tahniah, kawan saya. Seorang diri sahaja mampu....(gangguan).

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Sorang-sorang la cakap. Bagi YB. Pinang Tunggal cakap bagi habis.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Sebabnya ini satu fakta... (gangguan).

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Terima kasih. YB. Dato' Timbalan Speaker, baik.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Sekarang ni saya nak bagitau. Ini adalah satu pencemaran fakta. Beliau cuba menyelewengkan fakta. Saya nak tanya, sebelum 2008, hanya RM22 juta sahaja peruntukan kepada hal ehwal Agama Islam di Pulau Pinang di bawah Kerajaan Barisan Nasional. Saya tak mau pergi kepada benda-benda itu. Sebab itu saya nak kata, YB. Pinang Tunggal cuba memutar-belitkan fakta. Jangan kita putar-belitkan fakta.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Kalau saya tempik jauh lebih kuat dari YB. Batu Maung. Saya cuba *control* ni.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Saya tak payah tempik-tempik.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Tapi YB. Batu Maung tempik ni.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Jangan putar-belitkan fakta.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Saya tak nak putar-belitkan fakta. Saya sebut benda yang betul berdasarkan laporan bajet yang diberikan kepada kami. Saya masih ingat sebutan-sebutan Y.A.B. Air Putih mengatakan dengan jelas peruntukan untuk Sekolah Mubaligh, Sekolah Cina, Sekolah Persendirian, kepada Sekolah Agama Rakyat RM1.75 juta, kepada Sekolah Tamil RM1.75 juta. Saya nak timbul hat tu sahaja tapi Yang Berhormat bawa pi sampai... (gangguan). Jagalah tertib sikit.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Sekarang ni saya tak mau bagi dah.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

YB. Batu Maung tak bagi kerana dia memutar-belitkan fakta. Saya nak bagitau berapa banyak peruntukan puluhan million, ratusan million daripada Kerajaan Barisan Nasional, bina masjid, bina sekolah agama rakyat, awat hat tu tak mau sebut?

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Saya tak sebut tu saya sebut tentang peruntukan. Sebab YB. Pinang Tunggal cuba putar-belitkan fakta.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Saya tak putar-belitkan fakta.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Saya dah habaq RM1.75 juta itu adalah sebahagian daripada peruntukan kepada Sekolah-sekolah Agama Rakyat dan juga Hal Ehwal Agama di Negeri Pulau Pinang. Sebahagian sahaja. Okey?

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Saya faham yang tu. Tapi saya nak sebut saya ucap syabas tahniah kat YB. Perai. Dia seorang diri saja dia mampu bawa RM1.75 juta. Hangpa tiga (3) orang, hangpa tiga (3) orang dalam EXCO, Sekolah Agama Rakyat kalau di Pulau Pinang macam ni punya banyak. Sekolah Tamil banyak mana saja. Hangpa tiga (3) orang dok ada....(gangguan).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

RM49 juta telah diperuntukkan kepada Hal Ehwal Agama Islam... (gangguan).

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Dalam DUN saya, enam (6) Sekolah Agama Rakyat tak berapa suka...(gangguan). Satni saya dok cakap tak habis lagi. Tunggu sat. satgi saya bagi kat YB. Perai.....(gangguan).

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Nama saya disebut....(gangguan).

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Hang jangan masuk campur YB. Jawi....(gangguan).

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Untuk DUN saya, sekolah agama rakyat ada enam (6) buah...(gangguan). Ini tiga (3) orang EXCO....(gangguan).

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Sila teruskan. Tajuk lain terus.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Sedikit sahaja sebab kawasan saya disebut dan saya rasa bahawa ini bukanlah adil kepada YB. Batu Maung. Saya rasa kita melihat secara keseluruhannya, RM8.5 juta untuk Sekolah Cina, Mubaligh. Saya rasa tak cukup. RM1.75 juta kepada Sekolah Tamil pun tak cukup, saya minta lebih. Saya ingat YB. Batu Maung pun minta lebih. Tapi untuk sekolah agama, guru-guru KAFA dan semuanya hampir keseluruhan ini mungkin lebih daripada Sekolah Tamil. Sekolah Tamil ini sama ada mereka dapat daripada Kerajaan Pusat saja tahu. Mungkin dapat, mungkin tak dapat. Cuma inilah disalurkan kepada 28 buah Sekolah Tamil. Keadaan sekolah Tamil di Pulau Pinang ini mungkin lebih baik kalau dibanding dengan Kedah atau negeri-negeri lain. Jadi saya minta bahawa ini bukanlah sesuatu yang adil kepada YB. Batu Maung. Dia pun naikkan juga, saya pun naikkan juga. Tak cukup. Jadi, saya sudah minta Ketua Menteri, ini tak cukup tapi kita ini, dana ini terhad jadi saya minta bahawa ini, saya bukan mempertahankan kawan saya, tapi ini kita mesti nampak secara keseluruhannya. Jangan pecah-pecah. Bila pecah-pecah, nampak tak adil. Terima kasih.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Tahniah kepada YB. Perai. Tahniah.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Yang penting, YB. Perai, tahniah. 28 sekolah, Tamil 1 Pulau Pinang, 28 Sekolah Agama Rakyat satu DUN sahaja. Bayangkan satu negeri ada berapa Sekolah Agama Rakyat?

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

Duduk YB. Pinang Tunggal. Sila teruskan YB. Batu Maung.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Ini adalah satu sikap YB. Pinang Tunggal dan setengah daripada ADUN-ADUN Pembangkang yang cuba putar-belitkan fakta. Saya kata setengah, bukan semua.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Sebut satu persatu.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Ada segolongan.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Siapa? Sebut, sebut.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

YB. Sungai Aceh bagus....(ketawa).

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

YB. Batu Maung dah kata bagus, nak minta YB. Batu Maung dah dua (2) lulus peruntukan.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Ya, *Alhamdulillah*. Saya akan sampai kan jawapannya..

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Khairah Seri Ampangan dok tengok YB. Batu Maung nak lulus, tak lulus. Tunjukkan bukti bahawa YB. Batu Maung lebih hebat daripada YB. Perai.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Saya tak payah tunjuk. Saya lebih hebat daripada YB. Perai. Saya nak tunjuk saya lebih hebat daripada EXCO UMNO dahulu.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Minta laluan. Yang Berhormat-Yang Berhormat, pengurusan umat Islam yang khusus di bawah ADUN Batu Maung, kalau lihat jumlah kutipan yang memberi sokongan kepada dia, kutipan zakat, mungkin nanti YB. Batu Maung akan sentuh. Kutipan daripada zaman UMNO Barisan Nasional hanya setakat RM28 juta tetapi dalam tempoh Pakatan Harapan di bawah EXCO Agama boleh mampu dapat tiga (3) kali ganda sehingga dapat RM80-90 juta kutipan bagaimana sokongan kepada Pentadbiran Pakatan Harapan....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Takkanlah zaman Barisan Nasional orang Islam tak bayar zakat.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Dia kata pentadbiran, Pantai Jerejak kata pentadbiran pengurusan bawah Kerajaan Pakatan ini lebih efektif, lebih cekap yang dapat mengutip sehingga naik mencecah RM100 juta lebih kurang.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Sebab tu saya kata masa itu orang Islam tak bayar zakat ka? Ini menunjukkan orang Islam tak bayar zakat. Saya tidak langsung menuduh orang Islam tak bayar zakat...(gangguan). Jangan cakap macam itu...(gangguan).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Saya tidak kata(gangguan). Saya minta Telok Bahang tarik balik. Kita tidak....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Jangan cakap macam tu. Ia seolah-olah *indirect* macam tu...(gangguan). Itu tak betul. Tak kan nak kata ketika zaman Barisan Nasional orang Islam tak bayar zakat.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Jangan cakap *indirect*...(gangguan). Saya akan teruskan. Saya ingin jelaskan di sini iaitu peruntukan Hal Ehwal Agama Islam dan juga sekolah-sekolah agama di Pulau Pinang ini sangat banyak melebihi RM1.75 juta dan kita seterusnya akan memberi bantuan dan sokongan kepada sekolah-sekolah agama rakyat di Pulau Pinang termasuk juga institusi KITAB kita. Iaitu institusi di mana kita sedang berusaha untuk mendirikan satu kampus tetap di Pantai Aceh dan juga menaikkan taraf daripada ke kolej universiti dan *Insyah-Allah* kepada universiti Islam pertama di Pulau Pinang di bawah Kerajaan Pakatan.

Saya juga ingin menjelaskan di sini apa permintaan YB. Sungai Aceh iaitu tentang peruntukan kepada Tahfiz Seri Ampangan dan Sungai Aceh. Saya ingin jelaskan di sini secara dasarnya segala kemudahan dan keperluan para pelajar dan tahfiz disediakan oleh pihak pengurusan. Tapi, bagi mendapat bantuan kerajaan, dan juga menjaga tahap pengurusan Maahad-Maahad Tahfiz ini, Maahad-Maahad Tahfiz ini perlulah berdaftar dengan Bahagian Pendidikan Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Pulau Pinang. Ini membolehkan Kerajaan Negeri memproses permohonan dan keperluan *Insyah-Allah*. Kerajaan Negeri menyedari terdapat beberapa kelemahan dan masalah yang membelenggu maahad-maahad tahfiz di negeri ini dan amnya di seluruh Malaysia. Pihak Kerajaan Negeri menubuhkan dalam usahanya kita telah menubuhkan Majlis Pengetua maahad-maahad tahfiz sebagai wadah dua hala untuk merungkaikan permasalahan Maahad-Maahad Tahfiz ini sebagai sebahagian daripada usaha menambahbaik dan menaiktaraf pencapaiannya *Insyah-Allah*.

Namun begitu, permintaan YB. Sungai Acheh, *Insyah-Allah* pihak Bahagian Pendidikan Jabatan Hal Ehwal Agama Islam akan meneliti permohonan termasuk yang diminta iaitu Maahad Tahfiz di Seri Ampangan dan Sungai Acheh. Berhubung dengan permintaan YB. Permatang Berangan yang memohon peruntukan yang lebih besar kepada masjid-masjid dan surau di luar bandar. Untuk makluman Yang Berhormat, seperti mana lain-lain institusi agama, peruntukan yang disalurkan untuk pembaikan di masjid-masjid dan surau adalah berdasarkan permohonan dan keperluan sesebuah masjid dan surau tanpa mengira di bandar ataupun luar bandar, Kerajaan Negeri akan menyalurkan peruntukan berdasarkan kemampuan kewangan dan keutamaan keperluan seperti tirih, dan juga menambah ruang solat dan juga menambahbaik bilik air dan tempat wuduk dan sebagainya.

Merujuk kepada cadangan YB. Telok Ayer Tawar agar...(gangguan).

Ahli Kawasan Sungai Acheh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Permohonan peruntukan yang...(gangguan audio).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Tak, yang ini untuk masjid. Kubur dok mai. Merujuk kepada cadangan YB. Telok Ayer Tawar agar masjid menggunakan duit tabung masjid bagi membela nasib orang islam yang memerlukan bantuan dan kemudahan dan membuat tuntutan semula dan sebagainya. Tetapi *Insyah-Allah* untuk makluman Yang Berhormat, Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Pulau Pinang telah mengeluarkan surat pekeliling arahan yang bertarikh 20 November 2015 kepada masjid-masjid Pulau Pinang untuk menggalakkan mereka menggunakan wang tabung dan juga menubuhkan tabung khas bagi kebajikan umat-umat islam di kawasan kariah masing-masing dan yang memerlukan kewangan seperti yuran melanjutkan pelajaran, rawatan perubatan, sara hidup dan sebagainya. Dan juga dalam pihak Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Pulau Pinang dan Yayasan Islam Negeri Pulau Pinang telah menjalankan beberapa kursus-kursus pemantapan pengurusan masjid, dan surau. Aspek kebajikan anak-anak kariah sentiasa diingatkan dan ditekankan kepada jawatankuasa-jawatankuasa kariah.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Terima kasih YB. Batu Maung di atas tindakan segera.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Kita banyak menekankan perkara ini oleh sebab pada kali ini, selepas pemilihan masjid kali ini, kita telah mengadakan KPI-KPI kerana selepas ini dah *term* kedua pemilihan masjid. Yang mula dah lepas. Dan untuk *term* ketiga ini besar kemungkinan kita akan menggunakan KPI-KPI yang telah dicapai dan tidak dicapai oleh Jawatankuasa Masjid yang ada sekarang. So, ini adalah penambahbaikan yang kita sedang lihat. Masjid menghayati konsep masjid sebagai pusat pembangunan Ummah dan baru-baru ini di bawah konvensyen Al-Islam Rahmatun Lil Alamin, kita tambahkan satu aspek lagi iaitu pembangunan komuniti. Maksudnya adalah kita nak melihat masjid bukan sahaja sebagai pembangunan ummah umat Islam, tetapi sebagai komuniti yang orang-orang bukan Islam di sekeliling masjid.

Tidak dinafikan terdapat pentadiran masjid yang bersaing mengumpul tabung dan berbangga apabila ia mencecah ratusan ribu dan sebagainya. Bagi mempertingkatkan kemantapan dan kecekapan pengurusan dan juga pengurusan perakaunan yang berkonsepkan CAT, pihak Bahagian Pembangunan Masjid Dan Surau JAIPP akan memperkenalkan Jawatankuasa Audit sepertimana yang saya sebut dahulu yang akan berteraskan *management audit*, *account audit* dan *forensic audit*.

YB. Telok Ayer Tawar juga telah membangkitkan isu masjid yang tidak membantu perbelanjaan urus jenazah di kawasan itu dan ini juga termasuk dalam aspek tadi iaitu pembangunan Ummah dan juga kebajikan anak kariah. Ini kerana pihak MAIPP mengambil perhatian serius terhadap perkara ini dan mana-mana kariah yang enggan meguruskan jenazah, dan untuk makluman Yang Berhormat, MAIPP telah menamatkan seorang Pengerusi Kariah yang telah menolak permohonan seorang mualaf yang bukan dari kariah tersebut yang meninggal untuk dikebumikan di kariah itu. Bahkan, MAIPP juga tidak melantik semula beliau sungguhpun beliau telah dipilih dalam sebagai Pengerusi Jawatankuasa Kariah pada tahun yang berikutnya.

Semasa ucapan YB. Telok Ayer Tawar, beliau timbulkan masalah nafkah dan sebagainya ADUN ataupun YB. Penanti juga telah membangkitkan tentang penguatkuasaan di atas perintah mahkamah. Saya telah mendapat *feedback* daripada Mahkamah Syariah iaitu beberapa cadangan untuk menambahbaikkan pelaksanaan dan penguatkuasaan perintah diantaranya adalah penstrukturan semula SBSK iaitu Seksyen Bahagian Sokongan Keluarga dengan menambahkan pegawai bagi melancarkan proses kerja pelaksanaan dan penguatkuasaan perintah Mahkamah Syariah. Ini termaktub ataupun usaha untuk penstrukturan semula untuk menambah pegawai-pegawai adalah kelulusan SPA iaitu Suruhanjaya Perkhidmatan Awam dan peruntukan daripada Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia.

Walau bagaimanapun, di peringkat negeri kemungkinannya adalah untuk melantik pegawai-pegawai kontrak di peringkat negeri. Dan aspek ini juga perkara kedua yang dicadangkan oleh pihak penambahbaikan ini adalah untuk menambah dan memperluaskan bidang pelaksanaan selain daripada nafkah isteri dan anak-anak kepada semua kes yang melibatkan pelaksanaan dan penguatkuasaan perintah mahkamah. Dan yang ketiga adalah memberi dana khas bantuan kepada bekas isteri atau anak-anak yang tidak mampu membayar balik pendahuluan diri yang sedia ada. Ini adalah satu *weakness* dalam sistem ini iaitu bantuan yang telah dikeluarkan *advance* yang dikeluarkan oleh SBSK ini adalah hanya kepada mereka yang mempunyai pekerjaan tetap bekas suami punya pekerjaan tetap supaya ini adalah tabung pusingan di mana bila bekas suami itu membayar balik, maka ia akan dimasukkan ke dalam tabung itu untuk memberi bantuan.

So, sebab itu cadangan ketiga ini iaitu untuk melihat melonggarkan. Bila suami itu hilang ka, bekas suami itu masuk penjara ka dan sebagainya, boleh digunakan SBSK ini. Ini adalah dalam pertimbangan selain daripada sepertimana yang saya sebut, mahkamah mempunyai kuasa setelah mendapat permohonan daripada isteri ini untuk menyabitkan kaum keluarga ataupun waris si bekas suami ini untuk membayar nafkah kepada isteri yang diceraiakan tadi. Juga saya ingin melaporkan iaitu kepada Dewan yang mulia ini dalam ucapan penangguhan saya yang lepas, perkara yang sama telah ditimbulkan dan saya telah bangkitkan satu perkara yang kemungkinannya kalau lah juga kes-kes yang kata *delay*, kes-kes perceraian yang tarik sampai 2, 3 tahun dan sebagainya. Ini dapat dilihat sebagai ketidakadilan kepada kaum wanita, di antara usahanya adalah untuk melantik hakim-hakim wanita dan pihak Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan telah membolehkan pelantikan hakim-hakim wanita dalam Mahkamah Syariah dan saya telah sebutkan dalam pengumuman yang lepas iaitu pihak negeri akan membawa kes ini kepada Jawatankuasa Fatwa Negeri untuk dipertimbangkan dan jikalau dibolehkan oleh Jawatankuasa Fatwa Negeri, maka Pejabat Kehakiman Negeri Pulau Pinang dapat melantik hakim-hakim wanita, tetapi baru-baru ini Jawatankuasa Fatwa telah membuat keputusan yang tidak membolehkan pelantikan hakim-hakim wanita.

Saya di sini saya ingin mengumumkan yang pihak Kerajaan Negeri akan membuat satu *presentation* kepada Jawatankuasa Fatwa untuk membawa kes ini kembali kepada Jawatankuasa Fatwa untuk dibincangkan semula melihat keperluan untuk diadakan hakim-hakim wanita dalam Mahkamah Syariah agar dapat diperlihatkan satu keadaan keadilan yang dapat dikeluarkan daripada keputusan-keputusan mahkamah, *Insyaa-Allah*.

Meneruskan daripada YB. Telok Ayer Tawar, berhubung dengan tanah perkuburan Islam, maaf daripada YB. Sungai Acheh. YB. Sungai Acheh dan YB. Sungai Dua. Untuk makluman YB. Sungai Acheh, Jabatan Agama Islam telah menerima permohonan Yang Berhormat dan untuk menambun tanah di perkuburan masjid Seri Ampangan pada 17 November 2016 dan sedang dalam pertimbangan untuk bajet 2017. Walau bagaimanapun, YB. Sungai Dua yang membangkitkan berhubung dengan 6 buah masjid di Sungai Dua yang tiada tanah perkuburan. Untuk makluman Yang Berhormat-Yang Berhormat, pihak MAIPP dan juga pihak UPEN yang membuat kajian keperluan tanah perkuburan di Pulau Pinang ini dan sebagainya, kita telah mengadakan projek-projek perkuburan berpusat dan di SPU seluas lapan (8) ekar di Bertam dan telah dibangunkan secara berperingkat. Tanah seluas satu (1) ekar telah pun sedia untuk digunakan dan MAINPP menggalakkan penggunaan tanah kubur berpusat supaya dapat ditadbir secara sistematik dan ingin mengurangkan pembukaan tanah-tanah perkuburan di khariah-khariah seperti yang dipraktikkan dahulu.

Walau bagaimanapun permintaan Yang Berhormat – Yang Berhormat akan terus kita memberi pertimbangan dan hasrat Kerajaan Negeri pihak Kerajaan Negeri MAINPP akan mengadakan *road show* untuk kita memberi penerangan kepada pemimpin-pemimpin masyarakat terutamanya sekali khariah-khariah masjid apakah usaha kita ini untuk kita melihat tanah perkuburan cukup bagi umat Islam di Pulau Pinang dalam jangka lima sepuluh tahun yang pertama. Dan yang kedua adalah konsep tanah

perkuburan yang elok yang baik urusannya sepertimana saya sebut baru-baru ini seperti taman-taman yang indah untuk kita laksanakan. Dan perkara satu lagi kita juga kena melihat masa ke hadapan iaitu kubur bertingkat, ini juga apabila kita merancang tanah perkuburan yang baru kita akan *take consideration*...(dengan izin) konsep perkuburan bertingkat ini oleh sebab tanah makin lama makin kurang dan sebagainya so ini adalah konsep-konsep yang kita akan buat *road show* untuk kita bagi penerangan kepada masyarakat agar faham akan apakah usaha kita ini dan tidaklah kalau kita tidak dapat memberi kelulusan kepada perluasan tanah-tanah kubur di peringkat-peringkat khariah ataupun permohonan yang baru ini akan dapat pihak pemimpin masyarakat akan faham, *Insyallah*.

Berkaitan dengan tanah wakaf, yang dibangkitkan oleh YB. Permatang Berangan. Untuk makluman Yang Berhormat – Yang Berhormat pihak MAINPP telah tidak membiarkan tanah-tanah wakaf terbiar dan akan dibangunkan dan usaha ini telah dibuat dengan pembangunan tanah-tanah wakaf termasuk penubuhan Wakaf Pulau Pinang pada awal tahun ini. Ingin dinyatakan di sini iaitu setelah enam (6) tahun kita mengurus Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang kita telah memikirkan untuk mengadakan satu badan iaitu Wakaf Pulau Pinang yang dinamakan dan *Insyallah* kita telah menubuhkan dan kita telah melantik *consultant* untuk membuat kajian dan pada awal tahun ini iaitu 2016 kita telah menubuhkan satu badan Wakaf Pulau Pinang dan Wakaf Pulau Pinang ini berbentuk seperti zakat Pulau Pinang di mana urusan-urusan pengurusan tanah-tanah wakaf dan pembangunan tanah-tanah wakaf akan diuruskan di bawah badan ini yang mempunyai yang MAINPP mempunyai *control* ataupun 100% *control* seperti mana zakat Pulau Pinang dan keputusan pembangunan dan juga pengurusan tanah wakaf ini akan diputuskan di peringkat MAINPP sungguhpun pengurusan tanah wakaf ini adalah badan yang akan mengendalikan program-program yang diusahakan *Insyallah*.

Untuk makluman Ahli-ahli Dewan sekalian, sehingga kini 10 projek pembangunan tanah wakaf yang dirancang seluruh Negeri Pulau Pinang melibatkan tanah wakaf seperti Tanah Wakaf Sheikh Yusoff di Timur Laut, Wakaf Hashim Yahya di Timur Laut, Wakaf Settee Aishah di Seberang Perai Tengah, Wakaf Abdul Kadri di Seberang Perai Utara dan berapa lagi yang dianggarkan kos pembangunannya ataupun kos pembangunan yang melebihi RM1.0 billion. Saya telah pun menjawab soalan bertulis dengan memberi *detail* semua projek-projek tanah wakaf yang sedang diusahakan dan sedang dirancang. YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua kita juga sedang merancang satu lagi *road show* ini saya rasa DUN yang lepas saya rasa saya telah bantangkan iaitu ada dikalangan NGO -NGO yang mempersoalkan penghapusan kampung-kampung Melayu di Pulau Pinang ini kalau tanah wakaf itu mempunyai kampung yang tidak terurus parit perparitannya mengurus jalannya sehingga *ambulance* tak boleh masuk dan Bomba tak boleh masuk dan sebagainya, keadaan yang daif apa salahnya kalau kita bangunkan kampung itu menjadi kampung moden dengan dapat dimasukan beberapa 100% tambahan seperti Wakaf Abdul Kadir, 30 penduduk keluar 500 penduduk Islam dapat dimasukan dengan keadaan yang selesa dengan apa ini satu kadar yang terancang dan sebagainya. So inilah satu lagi yang kita akan mengadakan *road show* untuk kita beri penerangan kepada masyarakat umum kepada NGO -NGO kepada Profesor-Profesor USM yang saya tak mahu kata di sini yang tidak melihat keadaan yang sebenarnya yang ada di kampung-kampung Melayu di Pulau Pinang terutama sekali kampung-kampung wakaf tanah wakaf di Pulau Pinang. So *Insyallah* kita akan adakan *road show* kita akan bagi penerangan kepada pemimpin-pemimpin termasuk Parti-Parti Politik *Insyallah* saya juga akan memberi penerangan kepada UMNO sebagai ADUN-ADUN yang di kawasan-kawasan Melayu Islam kita akan beri penerangan *road show* ini memberi penerangan konsep pembangunan tanah wakaf kerana dana-dana dia cukup baru-baru ini MIVS telah menubuhkan satu dana wakaf yang mempunyai sumber kewangan yang besar untuk membantu JAWHAR apa iaitu Jabatan Wakaf oleh JAKIM yang mempunyai sumber kewangan yang besar untuk memberi bantuan dan juga untuk memajukan tanah-tanah wakaf di seluruh Negara dan juga di Pulau Pinang.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Penjelasan. Terima kasih YB. Batu Maung. Tadi YB. Batu Maung ada menyatakan ditubuhkan dana wakaf untuk ambil *to take control* tanah-tanah wakaf.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Bukan untuk *to take control*. Untuk memajukan.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Memajukan tanah-tanah wakaf tapi ada juga disebut tadi ada tanah-tanah wakaf yang tidak dikuasai oleh MAINPP.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Tak, tak sebut.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya percaya MAINPP mempunyai satu inventori semua tanah-tanah wakaf di Negeri Pulau Pinang. Adakah semua tanah-tanah wakaf yang ada dalam senarai inventori ini telah dinyatakan kepada umum ini hak milik Majlis Agama Islam, penceroboh akan didakwa seperti mana yang biasa dibuat kerana apa sampai sekarang ini pun ada lagi tanah-tanah wakaf yang tidak dipagar yang tidak diurus dengan baik dan dicerobohi oleh pihak-pihak lain yang mungkin juga menjalankan aktiviti yang bertentangan dengan Agama Islam.

Jadi saya mengalu-alukan usaha untuk menguruskan tanah-tanah wakaf ini dan juga tentu tentang tadi tanah Wakaf Sheikh Yusoff dan sebagainya bila MAINPP nak membangunkan tanah-tanah wakaf ini dan saya dimaklumkan ada juga sekarang menghadapi yang pergi ke mahkamah dan sebagainya. Seelok-eloknya ialah berbincang walaupun waris pewakaf sudah tidak ada hak dalam sesi undang-undang tapi mereka tinggal atas tanah itu mereka rasa mereka ada kepentingan di dalam tanah itu sebaik-baiknya ialah berunding dengan elok memaklum pada mereka bahawa tanah ini akan bangunkan dan mereka tak terasa tersisih dibuang langsung tidak beri perhatian dalam pembangunan tanah yang asalnya adalah milik keluarga mereka.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Terima kasih...(gangguan).

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Tajuk yang sama. Boleh tak, sikit saja. Cuma nak dapat maklumat daripada Batu Maung berkait dengan tanah wakaf, yang disebut tadi merupakan tanah-tanah wakaf yang telah didaftarkan atas nama Majlis Agama Islam tapi sebenarnya banyak juga YB. Dato' Timbalan Speaker tanah-tanah wakaf yang orang tua-tua dulu wakaf, yang buat surau yang masih belum didaftarkan lagi. Adakah YB. Batu Maung mempunyai rekodnya berapa banyakkah tanah-tanah surau yang diwakaf oleh orang tua-tua yang tidak didaftarkan termasuk kubur, surau pun ada di kawasan saya yang belum didaftarkan dan apakah tindakan selanjutnya supaya ianya didaftarkan. Terima kasih.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Terima kasih.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Minta penjelasan, juga kalau disebutkan bukan saja Program Tanah Wakaf Sheikh Yusoff mungkin ada lagi projek-projek lain yang mungkin dalam perancangan yang perlu ditambahkan. Terima kasih.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Tadi ada saya sebutkan wakaf-wakaf Sheikh Yusoff, Wakaf Hashim Yahaya, Wakaf Sittie Aishah, Wakaf Abdul Kadir dan lain-lain lagi dan disenaraikan dalam jawapan bertulis lebih kurang 10 projek yang dalam perancangan dan dalam implimentasi. Saya setuju dengan YB. Telok Ayer Tawar dan juga YB. Sungai Aceh kita sejak kita mengambil-alih MAINPP sungguhpun Kerajaan Pakatan Rakyat pada masa

itu mengambil-alih kerajaan 2008 kita hanya dapat mengambil MAINPP pada tahun 2009 akhir 2010 boleh dikatakan mula pentadbiran. Pada mulanya kita telah mencadangkan untuk *re-option* MAINPP kini kerana jabatan pegawai-pegawai yang bertanggungjawab kepada tanah-tanah wakaf ini sungguh kecil tak mampu dan juga gaji-gajinya biasalah gaji-gajinya kecil tidak boleh kita dapat *recruit* ataupun *employ* pakar-pakar dalam apa hal-ehwal profesional dalam hal ehwal tanah dan sebagainya so kita telah beberapa kali menghantar kepada SPA dan sebagainya untuk mendapat satu *re-option* untuk kita menambah pegawai-pegawai kita dan akhirnya kita telah orang kata apa terbuntu kira tak boleh *move on*.

Sebab itulah kita telah memutuskan untuk mengadakan, untuk menubuhkan satu badan satu badan di bawah MAINPP seperti Zakat Pulau Pinang *is company* yang *hold on* oleh MAINPP di mana syarikat ini iaitu dipanggil Wakaf Pulau Pinang seperti Zakat Pulau Pinang akan dapat orang kata apa menggajikan ataupun *employ professional* dapat belanja seperti syarikat-syarikat lain untuk kita *employ consultant* untuk kita lantik *consultant* dan sebagainya untuk menguruskan dan saya setuju banyak lagi tanah-tanah wakaf yang tidak diurus dengan baik sungguhpun inventornya ada itu satu, yang kedua ialah tanah-tanah wakaf yang kita tidak tahu dia tanah wakaf tetapi dalam Enakmen Hal Ehwal Agama Islam jikalau terdapat surau, masjid dan kubur dia *automatically* menjadi tanah wakaf dan ini juga kita menhadapi beberapa isu dengan macam dia punya apa dipanggil itu waris dan sebagainya. Tetapi walau bagaimanapun bagi kita, polisi kita, kalau orang-orang itu mempunyai masalah, bawa MAIPP ke mahkamah. Biar mahkamah putuskan. *Simple*. Dan *Insyah-Allah* kita sedang menguruskan supaya tanah-tanah wakaf ini akan didaftarkan, akan terus diurus dan ditadbirkan dengan baik *Insyah-Allah* dengan pengwujudan Wakaf Pulau Pinang ini. Dengan izin, *Insyah-Allah*.

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Disebut tadi, secara automatik, contohnya kalau ada sebuah surau, cuma wakaf itu wakaf mulut dahulu, so secara automatik menjadi hak tetapi adakah ianya didaftarkan di dalam geran, saya tengok ada surau yang masih nama...(gangguan).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Prosesnya akan dibuat.

Ahli Kawasan Sungai Aceh (YB. Dato' Haji Mahmud Bin Zakaria):

Jadi takut dari segi adatnya, dunia, warisnya berhak dibuat pusaka untuk hendak tuntutan tanah itu. Benda nak berlaku ini. Kalau minta dipercepatkanlah.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Ya, perkara ini bila, bila urusan mahkamah dan sebagainya sepertimana ada tanah di Barat Daya, saya tidak mahu sebut. Warisnya jual dan didapati satu wakaf punya *deed*, tulisan tangan tahun 1800 berapakah, tulisan tangan. Sebab itu *deed* itu telah dibuat oleh sebab dia wakaf dan perkara-perkara ini akan kita uruskan *Insyah-Allah*. Kita tidak menang tangan juga. Oleh sebab kadang-kadang dia ada tanah-tanah yang kecil-kecil. Di celah-celah, di sana sini dan sebagainya. Dan saya juga setuju dengan YB. Telok Ayer Tawar dan ada terdapat juga iaitu aktiviti-aktiviti yang bukan, yang tidak mengikut, yang menyalahi agama yang sedang diadakan di atas tanah itu, sungguhpun perkara ini lama, *heritage* dan sebagainya perkara ini berlaku. Tetapi *Insyah-Allah*, kita telah berjaya, tengok Lebu Buckingham, *Alhamdulillah*, kita telah berjaya mengesan terdapat, mengambil alih bangunan ini menambahbaik dan seterusnya kita bagi kepada orang-orang Islam untuk berniaga.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Penjelasan. Terima kasih YB. Batu Maung. Saya hendak tanya, kalaulah keluarga itu dia buat tanah dia untuk buat masjid, *then* dia minta Majlis Agama Islam untuk dia urus, keluarga itu urus turun menurun, pengurusan masjid.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Ini masjid lain sedikit.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Ataupun surau, salah satu.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Sebab masjid dan surau ini, dia ada lain daripada kalau sekolah. Katalah kalau masjid dan surau kalau keluarga itu buat, dia tidak boleh kita, kita tidak boleh kata masjid ini, Jawatankuasa Kariahnya mesti keluarga itu. Itu tidak boleh. So dia terpaksa melalui proses biasa iaitu masjid di bawah pengurusan MAIPP, pelantikan dan pemilihan jawatankuasanya adalah tertakluk kepada kaedah. Lainlah kalau masjid itu terletak di kawasan yang tidak ada kariah. Tidak ada anak kariah sepertimana di Tanjong sini, Tanjong sini ada lapan (8) buah masjid yang tidak ada kariah, di mana MAIPP akan melantik. Apabila MAIPP boleh melantik jawatankuasanya tanpa melalui kaedah pemilihan maka bolehlah kita hormat dengan apa cadangan dan permintaan tetapi lain daripada kalau sekolah-sekolah, ada orang yang hendak wakafkan tanah, nak wakafkan sekolah tetapi dia nak tadbir. Itu boleh kita uruskan kerana dia berbentuk juga aspek-aspek perniagaan, dalam aspek itu. Itu boleh dibincang dengan MAIPP dan urusannya. Tetapi masjid, surau dan kubur itu agak susah kerana ia tertakluk kepada beberapa perkara.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Penjelasan. Terima kasih YB. Batu Maung. Memang pihak MAIPP boleh mengarahkan semua jawatankuasa-jawatankuasa kariah untuk membuat kajian kawasan kariah masing-masing, berapa keping tanah yang diwakafkan dan boleh disemak semula sama ada sudah dibuat pindah milik kepada MAIPP. Dan MAIPP di bawah Enakmen Agama Islam Pulau Pinang mempunyai kuasa untuk membuat perintah perletakan hak, *placing order*. Soalan saya di sini, mungkin terdapat isu teknikal, misalannya tadi Batu Maung mengatakan bila ada masjid atau surau, tapak itu automatik jadi tanah wakaf. Tetapi kalau tanah itu sekeping tanah besar, sebahagian sahaja ada surau, ada masjid, dia perlulah berunding balik dengan keluarga. Bahagian mana, besar mana yang hendak diwakafkan. Juga saya ingin bertanya tentang tanah-tanah Baitulmal. Adakah ia juga termasuk di dalam skop wakaf Pulau Pinang. Dia bukan wakaf tetapi Baitulmal. Perlu juga ada satu sistem pengurusan untuk tanah-tanah dan harta-harta Baitulmal. Ia mungkin bangunan bukan tanah tetapi juga rumah dan sebagainya. Terima kasih.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Menjawab soalan itu, sebelum itu saya nak, sebelum saya terlepas, saya nak jawab tentang pembangunan tanah-tanah wakaf mengambilkira waris dan sebagainya. Memang itu adalah satu perkara yang paling mustahak. *Priority* kita yang pertama, sungguhpun tidak termaktub dalam *deed*, *trust deed* dia yang mengatakan warisnya si anon, si anon, dan sebagainya, tetapi kita akan sebaik mungkin berbincang dan mengambilkira semua orang yang digelar waris. Ini juga yang menyebabkan kelewatan pembangunan. Ini juga yang menyebabkan susahnya untuk, saya faham sungguhpun benda ini sudah beratusan tahun, kerajaan dahulu pun saya tahu memang usaha untuk bangunan Kampung Makam dan sebagainya yang terbantut dan sebagainya. Saya faham oleh sebab-sebab dan perkara-perkara ini. Ada yang tidak semena-menanya timbul kata waris, pergi mahkamah sampai pergi Mahkamah Persekutuan. Jadi perkara-perkara ini memang kita akan mengambilkira selagi mereka hendak duduk dan bincang dengan kita sepertimana *exampleny* adalah Wakaf Che Yusof, Wakaf Che Yahya, *even* Wakaf Abdul Kadir baru-baru ini timbul waris. Kita duduk bincang juga kerana konsep MAIPP adalah bukan keuntungan, yang pertama. Yang kedua, kita hendak *cover the cost and service* dan yang ketiga barulah kalau ada untung untuk kita *share* dengan waris yang termaktub dalam *trust deed* dan untuk kita gunakan wang itu untuk kita tambah lagi tanah-tanah wakaf. Itu menjawab persoalan YB. Telok Ayer Tawar tadi yang berhubung dengan waris.

Yang kedua adalah berhubung dengan kariah-kariah masjid untuk mengurus mereka minta untuk agak berat sikit, susah sikit sebabnya untuk *priority* pertama kita adalah untuk kariah ini mengurus anak kariah dahulu. Untuk mendapat data-data anak kariah dahulu. Itupun berat. Kebajikan anak-anak kariah

ini. Kalau itu dapat dilaksanakan maka alhamdulillah maka 50% daripada masalah kita di peringkat bawah selesai. Dan kita akan berusaha dan akan terus berusaha untuk mendapatkan kariah membantu untuk melaporkan apa, tanah wakaf dan sebagainya. Menjawab persoalan yang satu lagi ditimbulkan berhubung dengan tanah Baitulmal. Ini Wakaf Pulau Pinang telah ditubuhkan dan kuasanya diberi oleh MAIPP. Setakat ini kita hanya bagi satu dahulu, iaitu tanah-tanah wakaf. Banyak dah itupun dan setakat ini, tanah-tanah Baitulmal masih lagi diuruskan oleh MAIPP dan jika perlu kita akan, jika Wakaf Pulau Pinang ini sudah bersedia, kita akan juga menurunkan kuasa untuk menguruskan tanah-tanah Baitulmal ini yang juga banyak kepada Wakaf Pulau Pinang. Setakat ini, selain daripada MAIPP, kita juga ada Jawatankuasa Aset dan pembangunan MAIPP yang menguruskan secara terus tentang polisi-polisi dan juga keputusan-keputusan untuk tanah-tanah wakaf dan juga tanah-tanah Baitulmal.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan bin Ayoob Hussain Shah):

Satu lagi, terima kasih Yang Berhormat. Saya ingat Yang Berhormat katakan tadi di kawasan Tanjong ini kita ada enam masjid yang dahulu mesti ada kariahnya kan? Dahulunya, dalam 50, 80 tahun dahulu. Tapi masa yang akan datang ini, kita tengok pembangunan semakin pesat. Kalau boleh saya ambil contoh, Masjid Daerah Barat Daya, Balik Pulau. Sekarang ada masjid so kita khuatir juga masa akan datang mungkin tidak ada ramai orang di situ. Sebab pembangunan. Ada tidak pelan Majlis Agama Islam, bila ada masjid, dia pelan kariah. Boleh tidak Yang Berhormat berfikir begitu?

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Ya, ini memang perkara yang penting sepertimana pengambilan tanah Jelutong. Kalau kita tengok kariah masjid hendak minta tanah perkuburan yang besar, minta Kerajaan Negeri ambil satu tanah yang besar untuk perkuburan tetapi saya masih ingat lagi, Ketua Menteri Pulau Pinang, Saudara Lim Guan Eng tanya kepada saya, kalau tanah besar ini you ambil hendak buat kubur, lepas ini siapa hendak sembahyang di masjid? Kerana tanah ini semua tanah kampung. Saya kata betul juga. Ini satu ikut cara pemerintahan Umar Abdul Aziz. Saudara Lim Guan Eng. Dia telah cadangkan supaya separuh tanah sahaja diberi kepada untuk kubur dan separuh lagi dibangunkan untuk orang-orang Melayu Islam, tinggal di situ supaya boleh mengimarahkan masjid. Dan *Insyah-Allah* cadangan Telok Bahang itu kita akan mengambil perkara yang serius sungguhpun itu menjadi satu *priority* kita untuk melihat masjid-masjid terus mempunyai kariah tetapi kita juga kena faham, kita punya *constraint* kita ialah tanah-tanah sekeliling itu. Sebab itulah, dua perkara yang kita lakukan, satu ialah Wakaf Pulau Pinang dan dua adalah Wakaf Tunai. Kita sedang ikhtiarkan untuk kita menaikkan semangat dan juga mengembalikan semangat orang-orang Melayu Islam, pertama sekali seperti tok-tok nenek kita dahulu. Kalau kita harta benda wakaf tidak ada macam ini. Sebab itu kita sedang memajukan usaha tentang Wakaf Tunai dan jikalau Wakaf Tunai ini dapat kita majukan maka wang yang kita kutip ini dapat kita beli tanah-tanah di sekeliling masjid terutama sekali untuk kita wujudkan perumahan-perumahan agar orang-orang Islam akan terus duduk di kawasan masjid supaya dapat mengimarahkan masjid, ada kariah, *Insyah-Allah*.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Penjelasan. Saya hendak tanya pada YB. Batu Maung. Saya hendak patah balik tentang isu tanah Baitulmal tadi. Oleh kerana tanah Baitulmal ini wujud hasil daripada faraid. Bila faraid, kalau lotnya berasingan senang diurus. Tetapi kemungkinan besar, bila difaraid, sebahagian sahaja daripada lot ataupun sebahagian *portion* sahaja daripada rumah atau bangunan. Jadi saya berharap pihak MAIPP dapat menggalakkan dan mempermudah waris untuk membeli balik bahagian-bahagian Baitulmal ini dan juga mempertimbangkan waris-waris yang berpendapatan rendah dan tidak mampu untuk memberi jumlah atau mengurangkan kos sebab tanah ini akan dinilai dan mereka kena beli pada harga nilai pasaran. Jadi ini yang mengekangkan, menyusahkan waris untuk dapat bahagian Baitulmal tadi. Jadi kalau boleh dipermudahkan, dikurangkan kos dan sebaliknya, tanah-tanah yang mungkin ataupun harta yang mempunyai komersial *value*, MAIPP sendiri beli balik bahagian yang waris pegang supaya ianya boleh dimajukan atau dirundingkan untuk dimajukan.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Ya, itu adalah memang dasar kita. Dasar kita ialah satu untuk mengutamakan tanah-tanah Baitulmal yang kebanyakan datang dari faraid ini untuk dijual balik kepada waris yang memohon. Katalah kalau sebahagian daripada rumah, kita pejam mata sahajalah. Berapa harga, kita bagi sahajalah,

sebahagian daripada rumah, apa hendak buat? Ataupun satu per sepuluh, ada yang satu per tiga puluh dua pun ada. Begitu punya kecil tetapi kita juga berwaspada jika ada *third party* yang dibelakang. Ini ada, *third party* dah tunggu siap di belakang. Kalau kita rasa pulangan dia lumayan, juta-juta, kita akan terus *negotiate* bahagian itu memang tak boleh buat apa. Kalau merugikan kita tidak akan *touch*, kita akan biarkan nombor 1, nombor 2. Nombor 3 kita juga berusaha untuk beli bahagian tu, kalau kita tau dia mempunyai *market value* yang tinggi, untuk *future* Insya Allah. Ini juga berdasarkan juga kewangan, sumber kewangan. Inilah wakaf tunai yang mustahak untuk kita majukan agar kita mempunyai sumber kewangan untuk kita beli balik tanah-tanah ini.

Izinkan saya menyentuh persoalan zakat yang dibangkitkan oleh YB. Penaga, YB. Bertam dan YB. Permatang Berangan. Tentang Pusat Zakat, peruntukan kewangan kepada masjid. Untuk makluman Yang Berhormat Zakat Pulau Pinang memberi bantuan kewangan kepada masjid dalam bentuk bayaran 30% elaun bilal dan siak dan 70% lagi oleh Kerajaan Negeri. 30% diberi oleh Zakat. Bermula Mei 2011, elaun bilal dinaikkan dari RM180.00 ke RM324.00 sementara siak dari RM200.00 ke RM360.00. Pihak Zakat juga memberi bantuan tahunan, saguhati tahunan kepada Pengerusi, Timbalan Pengerusi dan Setiausaha dan Bendahari Kariah berjumlah RM2,000,00 setahun. Jumlah besarnya ialah RM408,000.00 setahun kepada semua masjid-masjid. Namun begitu masjid juga boleh memohon bantuan kewangan dari Zakat melalui program-program kerjasama dan aktiviti-aktiviti keagamaan untuk kepentingan anak-anak kariah.

Masalah musafir putus belanja, saya terlebih dahulu memohon maaf, bagi pihak Zakat dan juga JAIP, kerana kesilapan error bukan 20 orang, tapi dua orang so kesilapan iaitu yang mana YB. Bertam, dia tak masuk logik 200 orang RM283.00. Apa ni. Tapi yang betulnya dua orang dan ini adalah untuk beli tiket bas dan seterusnya kembali ke tempat mereka. Dan kita juga telah memberi terperinci, kepada.... (*gangguan*).

Ahli Kawasan Penaga (YB. Datuk Haji Mohd. Zain Bin Ahmad):

Tentang musafir ni saya nak tanya sikit. Saya ingin tahu bagaimana kita nak memastikan bahawa orang yang datang ke Pusat Zakat dan mengaku dia musafir dan putus punca kewangan. Macam mana kita nak menentukan.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kasim):

Betul. Ini satu masalah yang kita menghadapi. Saya harap juga pemimpin-pemimpin masyarakat, Ahli-ahli Yang Berhormat, dapat kita usahakan satu proses *education process* ini kerana saya kesian kepada Yang Berhormat-Yang Berhormat, kepada Ahli-ahli, kepada Jawatankuasa Kariah dan JKKK. Kadang-kadang kita dapat nama untuk bantuan raya, bantuan puasa ke, bantuan persekolahan tapi mai dengan kereta. Kadang-kadang dua (2), tiga (3) orang satu rumah dapat. Ini bukan nak salahkan Yang Berhormat, JKKK dan pemimpin masyarakat. Tapi ini adalah proses orang yang terima tu sendiri dia kena faham yang dia terima, kalau benar tak betul haram. Ini saya harap ustaz dapat membetulkan Timbalan Speaker, kalau betul. Kerana ini bukan hak dia. Macam tipulah yang ni kita terpaksa usahakan sebaik mungkin. Di pejabat saya pun dok-dok mai, saya beri duit sendiri, kadang-kadang dia pusing, dia pi Tingkat 52, dia pi kat Pantai Jerejak, dia mai pejabat saya esok pulak dia pi kat YB. Penanti, pi kat YB. Permatang Pasir so ini kita akan usaha sebaik yang mungkin so kita dapat tentukan.

Ahli Kawasan Teluk Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Minta laluan. Macam mana nak hadapi mereka yang depan ATM, minta jual Al Quran, minta derma negeri-negeri lain, dekat stesen minyak, kata Majlis Agama Islam beri kebenaran. Macam mana nak hadapi.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kasim):

Ini adalah masalah masyarakat. Masalah yang susah nak kita selesaikan. Kita dah ada banyak tangkapan masalah dia timbul. Tapi yang satu yang kita cukup-cukup jaga, mana-mana tahfiz guna kanak-kanak yang ini saya *take action*, kalau Maahad Tahfiz yang guna pelajar-pelajarnya yang boleh kita kategorikan maafah kalau saya silap YB. Dato' Timbalan Speaker minta sedekah, boleh dikategorikan

minta sedekah, kesian budak-budak ni. Itu kita akan ambil tindakan ke atas Maahad Tahfiz ini supaya perkara-perkara ini dihentikan jikalau kita boleh, kalau luar kita susah sikit. Bolehlah kita beri *information* kepada JAKIM, ataupun pada negeri berkenaan. Kalau depa mai daripada Sungai Petani, kita beritahu kepada Jabatan di sana dan sebagainya. Ini kita akan buat sebaik yang mungkin, tapi masalah dia yang susah.

Berhubung dengan pertanyaan YB. Permatang Berangan, tentang senarai kutipan, kita juga telah beri bentuk jawapan bertulis dan untuk makluman *Insyah-Allah* pihak zakat Pulau Pinang sedang dengan giatnya kerana kita menghadapi satu masalah persepsi, masaalah besar, sebab itulah kita *never stop...* (dengan izin), *never stop* usaha untuk membetulkan persepsi dengan cara *social media* kita, *whatsapp*, *instagram*, *facebook*, zaman *web site*, *banner*, risalah, kaunter bergerak, khutbah-khutbah dimasjid-masjid dan sebagainya, kita tidak akan berhenti dimana-mana kita akan teruskan, bangkitkan persepsi dan juga menaikkan *image*, sebab itu di antara sebab nak membetulkan YB. Teluk Bahang yang kata dulu orang Islam tak bayar zakat, bukan. Bila kita membetulkan persepsi dan bila masyarakat *confidence* tentang kita nak bayar zakat di Pulau Pinang, dan sebab itulah diantara kita mendapat kutipan yang lebih dan saya senantiasia berusaha untuk berbuat demikian sehingga kita telah pergi ke Kuala Lumpur kepada ahli-ahli perniagaan di Kuala Lumpur dan sebagainya untuk kita kembalikan kutipan zakat itu kepada negeri kita dengan menunjukkan transparensi kita dan menunjukkan perbelanjaan yang baik, *Insyah-Allah*, berharap dengan usaha ini kita akan menambahkan kutipan kita.

Ahli Kawasan Penaga (YB. Datuk Haji Mohd. Zain Bin Ahmad):

Mohon laluan. Pasal kutipan ini, apa itu bagi saya mungkin salah satu sebab kenapa bertambahnya kutipan itu mungkin juga kita ambil dari segi ekonomi satu tetapi saya tertarik tadi YB ada menyebut bahawa cari pembayar-pembayar zakat dari negeri lain...(gangguan).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kasim):

Anak Pulau Pinang.

Ahli Kawasan Penaga (YB. Datuk Haji Mohd. Zain Bin Ahmad):

Anak Pulau Pinang. Boleh tak kita tahu jumlah pembayar zakat yang tinggal di luar dan bayar untuk Negeri Pulau Pinang.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kasim):

Saya tidak mempunyai data, statistik tapi kita berusaha atas ahli-ahli perniagaan tu terutama sekali kerana ahli perniagaan anak Pulau Pinang yang mempunyai *HQ* di Kuala Lumpur diantara sebab Wilayah dapat lebih kurang RM500 juta serupa dengan Penang punya *revenue*. Diantara sebab ialah *headquarters-headquarters* syarikat-syarikat ini kita sedang dan berusaha selalunya diantara zakat tu kita akan masukkan seorang ahli perniagaan, ahli perniagaan yang ada *link* dengan dia punya *network* untuk jadi lembaga supaya kutipan itu dikembalikan di Pulau Pinang, *Insyah Allah* kita berharap dengan izin Allah pada tahun 2016, 2017 ini kita dapat sampai ke RM100 juta. Setakat ini sudah RM89 juta lebih dan *Insyah-Allah* kita berharap 2017 kita dapat mencecah RM100 juta *Insyah-Allah*. YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, Kerajaan Negeri berazam berazam untuk meningkatkan syiar Islam di Negeri Pulau Pinang, sebab itulah sejak tahun lepas 2015, memandangkan keadaan sekarang ini dan persepsi terhadap Islam, kita telah mentemakan Maal Hijrah kita dan seterusnya program-program Islam ini kepada Al Islam Rahmatullahil alamin dalam usaha ini konvensyen telah diadakan. Dalam konvensyen ini kita telah menengahkan berbagai aspek untuk kita memperbaiki imej Islam dan meninggikan persepsi terhadap agama Islam di mata masyarakat.

YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, melalui syarikat usaha sama Yayasan Islam Pulau Pinang dan Majlis Agama Islam Pulau Pinang, satu hospital, Hospital Islam yang cantik seperti ini *Alhamdulillah*, *Insyah-Allah* di atas kepunyaan Majlis Agama Islam di Bayan Baru berkonsepkan membina hospital patuh syariah dan berkonsepkan wakaf. *Insyah-Allah* kita akan mengadakan pecah tanah pada 11 oleh T.Y.T. Tun, unuk kita memulakan proses pembinaannya selewat-lewatnya 2017 dengan kos RM280 juta, 14 tingkat, 200 bilik dan hospital ini akan...(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

200 katil kot bukan 200 bilik.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kasim):

Maaf, 200 katil bukan 200 bilik. Bukan hotel. Dengan mempunyai bidang-bidang-bidang perubatan *pediatric, gynecologist, endoscopy*, kardiology dan juga kemudahan *teaching facility* kerana dengan kekurangan pekerja-pekerja hospital bila kita ada *teaching facility* maka kita akan dapat menampungnya. Yayasan Islam Pulau Pinang telah memilih Hospital Pakar An Nur sebuah hospital yang patuh syariah sebagai operator hospital ini setelah melalui proses pemilihan yang tetap. Kementerian Kesihatan Malaysia telah memberi kelulusan *medical zoning* ini pada Disember 2014, kelulusan telah diberikan untuk menubuhkan dan menyelenggarakan kemudahan dan perkhidmatan kesihatan swasta pada Ogos 2016.

So kita telah mendapat kedua-dua kelulusan daripada Kementerian Kesihatan dan saya juga ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Timbalan Menteri Kesihatan iaitu Ahli Parlimen Balik Pulau yang bersama-sama membantu pihak Yayasan Islam dan MAIP untuk mendapatkan kelulusan daripada Kementerian. *Alhamdulillah*, terima kasih banyak-banyak kepada Ahli Parlimen Balik Pulau dan pihak Majlis Bandaraya Pulau Pinang telah meluluskan kelulusan merancang pada 15 November 2016. Ya, silakan.

Ahli Kawasan Teluk Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Ya, saya bersetuju dan mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat dan saya merakamkan terima kasih secara peribadi atas kawan saya, program yang baik untuk umat Islam, patutnya negeri-negeri lain mencontohnya. Terima kasih.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Proses pelantikan kontraktor oleh konsultan dalam peringkat akhir dari prosedur yang ketat. Pembinaan hospital ini dijangka akan dapat mewujudkan peluang pekerjaan di dalam bidang kepakaran kedokteran dan menampung permintaan yang tinggi daripada masyarakat untuk mendapatkan perkhidmatan perubatan patuh syariah.

Selain daripada itu pusat perubatan Islam ini juga bukan kepada semua rakyat negeri ini dan bukan untuk orang Islam sahaja dan kawasan sekitarnya, kerana *Islamic concept* hospital ini di negeri-negeri utara ini *will be the first one*, Kedah, Perlis, Penang, *northern Perak probably is gonna be the first one* dan ia juga akan menarik pelancong tempatan seperti daripada Indonesia dan *Insyah-Allah* daripada Timur Tengah.

Pada sidang DUN kali ini saya berbesar hati menjemput semua Ahli-Ahli Dewan Undangan Negeri dan kita akan menghantar jemputan untuk hadir bersama-sama dalam majlis yang akan disempurnakan oleh Tuan Yang Terutama Tun pada 11 Disember nanti *Insyah-Allah* petang Maulidur Rasul.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Ini perkembangan yang cukup positif dan saya mintalah kalau boleh ya dah ada satu, sebab yang ramai umat Islam sebelah Seberang, MAIPP ada tanah buat satu lagi di Seberang Perai MAIPP ada tanah di Pongsu Seribu yang boleh digunakan untuk hospital swasta ini.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Insyah-Allah kita akan usahakan kerana perkara-perkara seperti ini adalah satu *risks* yang kita *involve* dan bukan senang institusi pendidikan dan institusi perubatan bukan senang. *Insyah-Allah*, kalau kita berjaya nanti kita berhijrah ke sebelah Seberang Perai. Sungai Bakap ka Telok Ayer Tawar ka.... (gangguan). Pongsu Seribu ka....(gangguan).

Ahli Kawasan Bertam (YB. Haji Shariful Azhari Bin Othman):

Yang Berhormat saya nak merekodkan Pongsu Seribu adalah di KADUN Bertam dan saya mengalu-alukan pembinaan di KADUN Bertam.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Saya nak *share* sikit di Turki memang dah ada *compliance syariah* hospital yang terbaik di Europe konsep Islamik kalau Yang Berhormat ambil maklum lebih arif boleh berhubung di sana, tengok konsep dan bawa kita semua pergi *visit* sekali la.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Kita punya konsep pertama kita lihat di Jordan dan Oman pada tahun 2012 dan pada 2011 kalau tidak salah. Kita telah melawat satu hospital di Oman selain daripada menjadi hospital pakar mereka merawat pelarian-pelarian Palestin secara percuma. So itu adalah usaha yang sangat baik bila kita melihat konsepnya di Jordan. *Insyah-Allah*. Satu lagi kejayaan Kerajaan Negeri di bawah Kerajaan Pakatan Harapan adalah dengan penubuhan Sekolah Islam Antarabangsa *Insyah-Allah* dan ini juga dari usaha Kerajaan Negeri yang telah memberi sebidang tanah di Sungai Ara kepada Yayasan Islam. Apabila kita melihat kejayaan sekolah-sekolah beroperasi di luar negara di Singapura misalan apa Al-Irsyad di Singapura sangat berjaya. Di Indonesia, Turki dan malahan dekat dengan UIA ada sekolah antarabangsa yang berjaya.

Cadangan ini juga telah dibincangkan semasa YIPP mengadakan perjumpaan dengan Rektor, Universiti Al-Azhar di Mesir. Penubuhan Sekolah Islam Antarabangsa Pulau Pinang ini telah diluluskan di dalam Mesyuarat Ahli Lembaga Pengarah Yayasan Islam Pulau Pinang ke-2/13 pada 22 Julai 2013 dan sedang dirancang. Ia dilihat menepati objektif penubuhan YIPP sebagai pemangkin kepada agenda pembangunan ummah khususnya di Negeri Pulau Pinang. YIPP telah mengadakan beberapa siri perjumpaan dan mesyuarat bagi membincangkan usaha-usaha untuk membangunkan projek Sekolah Islam Antarabangsa Pulau Pinang ini.

Pada 16 Oktober 2013, Kerajaan Negeri Pulau Pinang telah memberi kelulusan untuk membina tanah di atas tanah 4.87 ekar di Mukim 10, Daerah Barat Daya Pulau Pinang Sungai Ara kepada Yayasan Islam Pulau Pinang untuk tujuan pembangunan ini. Sekolah Islam Antarabangsa Pulau Pinang ini akan dibina dengan kos RM65 juta yang akan dilengkapi sembilan (9) tingkat blok pentadbiran dan akademik, 10 tingkat blok bangunan asrama pelajar, dewan serbaguna dan kompleks sukan. Penubuhan Sekolah Islam Antarabangsa Pulau Pinang ini dilihat akan dapat meningkatkan taraf pendidikan umat Islam di Pulau Pinang dengan melahirkan pelajar-pelajar yang berpotensi dan mempunyai kemahiran Bahasa Inggeris dan Bahasa Arab yang seterusnya akan dapat membantu mereka di dalam menyebarkan syiar Islam di peringkat antarabangsa.

Projek ini juga dilihat sebagai mempromosikan Pulau Pinang sebagai hub pendidikan di rantau dan merupakan Sekolah Islam Antarabangsa yang pertama yang dibina di utara tanah air. Ini kita ingin kembalikan kerana Pulau Pinang dulu adalah satu hub pendidikan rantau ini. Iaitu termasuk daripada *southern Thailand* kepada utara Pulau Pinang. So kita ingin kembalikan ini *Insyah-Allah*. Usaha untuk merealisasikan impian ini agar ia dapat dimulakan menjadi telah dimulakan sejak Februari 2013 lagi. *Insyah-Allah* kita akan mulakan perancangan bangunan ini secara fizikal kita dapat di bina mulai Mac 2017.

YB. Dato' Timbalan Speaker, agama ada apa-apa sebelum saya pergi ke *portfolio* yang lain , sebelum apa-apa saya nak...(gangguan).

Ahli Kawasan Penaga (YB. Datuk Haji Mohd. Zain Bin Ahmad):

Saya teringat semasa perbahasan saya ada bertanya sama ada Kerajaan Negeri boleh menaikkan Elaun Guru KAFA sekarang ini RM50.00 hingga RM100.00 itu soalan saya.

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Bahagian Kerajaan Negeri adalah RM50.00 dalam pembayaran Elaun Guru KAFA dan yang lainnya oleh Kerajaan Pusat dan pihak Kerajaan Negeri kita setakat ini belum lagi kita dapat melihat untuk penambahan elaunnya tetapi setakat ini kita memberi bantuan tahunan kepada guru-guru dengan cara bonuslah, bonus yang kita beri. *Insyah-Allah* kita berdoa agar kewangan Kerajaan Negeri dapat ditambah baik *Insyah-Allah*, kita akan melihat untuk kita menambah di masa akan datang. *Insyah-Allah*.

YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat-Yang Berhormat. Dalam usaha untuk menjadikan Pulau Pinang sebagai pusat tumpuan perniagaan yang berdaya maju, Kerajaan Negeri telah merancang untuk melaksanakan beberapa program-program inovatif, agresif bagi mempertingkatkan nilai tambah aktiviti perdagangan yang sedia ada.

Kerajaan Negeri telah meneruskan usaha-usaha melaksanakan program-program seperti pemadanan perniagaan, *showcase* usahawan untuk tahun 2016 bagi memberi peluang kepada para peniaga, usahawan untuk menjadi usahawan yang lebih kompetitif dalam perniagaan masing-masing.

Antara program yang telah dianjurkan oleh MMK Perdagangan Dalam Negeri bagi tahun 2016 adalah dengan kerjasama *together* dengan penganjuran oleh *Halal Penang* adalah *International Halal Expo And Conference* di SPICE Arena. Kita juga telah mempromosikan Pulau Pinang sebagai destinasi *trade event* kepada syarikat-syarikat dan juga organisasi-organisasi dan kita juga menggunakan *climate* perniagaan di bulan Ramadan dan sudah ke enam kali kita telah mengadakan, *six times Penang Souq Ramadan Dan Ehya' Ramadan 2016* dan ini kita telah melihat peningkatan 27 ke 132 setakat ini.

Seminar *Asean Economic Community (AEC)*. AEC ini adalah satu gagasan yang ditubuhkan oleh ASEAN, Negara-negara ASEAN dan ia adalah satu perkara yang Pulau Pinang terpaksa mengambil peluang sepenuhnya sebab itu kita melihat usaha ini dan pihak *Penang Institute* bersama *portfolio* saya dan PDC berusaha untuk *other engagement* dengan peniaga-peniaga, industri-industri dia dibahagikan kepada tiga (3) bahagian yang pertama ialah perdagangan dan peniaga, kedua pelaburan dan perindustrian dan ketiga sumber manusia dan tenaga kerja. Kerana 2016 AEC ini telah ditubuhkan di negara-negara ASEAN Perjanjian AEC dan pasarannya terbuka semua negara-negara.

Dan *Insyah-Allah* Kerajaan Negeri melalui MMK Perdagangan dalam negeri sedang berusaha untuk kita bersiap sedia dalam menangani *competition* dalam AEC. Penyertaan dalam pameran dan misi-misi perdagangan kita telah buat setelah tiga tahun kita tidak menyertai *Medan Fair* kali ini kita telah menyertai 18 Mac hingga 18 April 2016 kita juga telah pergi ke beberapa negeri seperti Kelantan seperti kita di Bangkok di Kuala Lumpur untuk mempromosikan Pulau Pinang sebagai destinasi perniagaan.

YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, perkembangan pesat industri halal dan perkhidmatan kebelakangan ini telah mewujudkan fenomena *blue ocean* yang telah mengubah arus ekonomi dunia. Industri halal ini telah menjadi blok ekonomi yang ke empat (4) terbesar di dunia. Menurut laporan *State of Global Islamic Economy 2014-2015* yang diterbitkan oleh *Thompson Reuters*, perbelanjaan global pengguna Islam di sektor makanan dan gaya hidup, dulu makanan saja sekarang telah merangkumi *lifestyle* atau gaya hidup *global expenditure of Muslim consumers on food and lifestyle sector* meningkat daripada 9.5% daripada tahun-tahun sebelumnya dengan anggaran US\$1.8 trilion pada tahun 2014 dan dijangka mencecah US\$2.6 trilion menjelang 2020. Peningkatan populasi *Muslim Global* yang berjumlah RM1.6 billion, turut menyumbang kepada peningkatan permintaan produk dan perkhidmatan halal.

Sejajar dengan fenomena ini penubuhan halal global, perancangan dan implementasi agresif telah dijalankan oleh Kerajaan Negeri Pulau Pinang dengan pelbagai inisiatif program yang diusahakan sejak penubuhan Halal Penang. Pada tahun 2009 Halal Penang telah dirasmikan oleh YB. Dato' Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi semasa itu beliau menjadi Menteri di Jabatan Perdana Menteri bersama dengan Y.A.B. Ketua Menteri Pulau Pinang pada 14 Mac 2009. Penubuhan ini diilhamkan oleh Y.A.B. Ketua Menteri sendiri pada 2008 setelah melawat Pameran perdagangan antarabangsa dan melihat potensi industri halal di Pulau Pinang.

Berpandukan prinsip Kerajaan Negeri iaitu *transparency, accountability* dan telus Kerajaan Negeri melalui agensi *Halal Penang* yang berperanan mempromosikan dan membangunkan industri halal tempatan, merealisasikan visi untuk menjadikan Pulau Pinang sebagai Pusat *Halal Global* di rantau ini.

Bagi memperkasakan integriti dan persijilan halal dan Halal Penang dan Pengurusan Halal Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Pulau Pinang berjaya meningkat penambahan jumlah permohonan daripada 55 syarikat pada tahun 2008 kepada 930 buah syarikat pada 2016 sehingga Oktober 2016.

Melalui pendekatan yang agresif, *persuasive* dan kondusif sebagai tiga (3) *approach* ini iaitu agresif, kondusif dan *persuasive*. Halal Penang turut mendapat permintaan syarikat-syarikat antarabangsa yang berminat untuk mendapatkan persijilan halal dari Bahagian Pengurusan Halal Pulau Pinang. Hasil pada tahun ini tiga (3) buah syarikat dari Jepun sebuah syarikat dari Australia Selatan telah berjaya mendapatkan pengiktirafan pensijilan halal JAKIM bagi produk-produk mereka.

Perkembangan industri halal tempatan menjadikan SPICE Arena ataupun dulu PISA untuk menjadi "pentas strategik" pengumpulan pelbagai lapisan sektor industri, halal dari dalam dan luar negara. Persidangan dan Pameran Halal Antarabangsa Pulau Pinang (PIHEC) dianjurkan oleh Kerajaan Negeri melalui Halal Penang buat pertama kalinya pada tahun 2010....(gangguan).

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd. Noor):

Minta laluan. Apa yang saya nak bangkitkan, memang saya nampak dunia sekarang ini melihat dari segi halal. Jepun, Korea pun memang mementingkan segi pelaksanaan halal untuk menarik pelancong dan sebagainya.

Cuma, saya hendak tekankan dari segi persijilan. Kita telah keluarkan sijil, dan ada tempoh selepas itu kita akan minta mereka *renew*, cuma saya hendak pastikan dari segi penguatkuasaan. Kita keluarkan sijil untuk tempat makan dan sebagainya, kilang industri makanan tetapi kadang-kadang timbul masalah dari segi penguatkuasaan yang agak kurang ataupun mungkin tidak ramai anggota penguatkuasaan. Dan ini kadang-kadang akan menimbulkan persepsi yang negatif kepada pihak-pihak yang menggunakan hasil-hasil persijilan halal. Jadi adakah cukup anggota penguatkuasaan di peringkat Kerajaan Negeri untuk sama dengan pihak Jabatan Agama Islam dari segi memastikan halal ini adalah halal yang *genuine* yang boleh menjamin memberi keyakinan kepada pihak-pihak lain?

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Menjawab persoalan YB. Sungai Dua tentang berhubung perkara ini. Memanglah tidak mungkin kita dapat menguatkuasakan sepenuh masa keseluruhannya dan sebagainya. Tetapi, pihak Jabatan Agama Islam Negeri Pulau Pinang penguatkuasaannya, selain daripada KPDKK iaitu di bawah Akta Perihal Perdagangan dan juga pihak PBT juga mempunyai penguatkuasa-penguatkuasa kesihatan juga Kementerian Kesihatan mempunyai penguatkuasa di bawah jabatan mereka dan semua ini agensi-agensi adalah Ahli Jawatankuasa Panel Persijilan Halal. Sebab itulah usaha kita, penguatkuasaannya tidak terletak kepada satu agensi sahaja, kerana semua agensi ini termasuk Kementerian Kesihatan, termasuk PBT, termasuk KPDKK dan sebagainya, selain daripada mereka sebagai ahli panel persijilan, mereka juga mempunyai kuasa-kuasa undang-undang yang boleh kita menjalankan penguatkuasaan. Tetapi, walau bagaimanapun saya rasa ini perkara yang memang semua faham yang tidak mungkinlah kita dapat 100% dan kita mengalu-alukan maklumat-maklumat daripada orang-orang perseorangan, daripada pelanggan-pelanggan dan juga *consumer*, pengguna untuk membuat laporan-laporan dan memberi maklumat-maklumat untuk kita mengambil tindakan.

Satu lagi perkara adalah kita mengadakan program berterusan dengan *establishment-establishment* ini. Selain juga Halal Penang, banyak pengurusan halal, kita mengadakan program untuk kita mengingatkan mereka untuk kita, supaya mereka faham, mereka akan terus berjaga dan sebagainya dalam usaha ini dan setiap tahun kita mengadakan program-program dengan *establishment-establishment* ini sebagai satu usaha untuk *refresh*. Selain daripada itu, kita juga menggunakan konsep untuk keuntungan kepada mereka, kerana halal *certification* ini adalah satu *value add* kepada produk mereka dan *establishment* mereka. Maka dengan mempunyai halal *certification* yang sah, maka jaminan makanan itu halal dan juga makan itu baik ataupun *toyyib* dan mematuhi piawaian-piawaian antarabangsa dapat kita jaga. *Insyaa-Allah*.

Saya sambung balik, PIHAC ataupun *Penang International Halal And Conference* akan yang telah dimulakan pada tahun 2010, telah menjadi tumpuan kepada industri halal dan peniaga-peniaga daripada seluruh dunia termasuk United Kingdom, USA, Netherlands, Belgium, Turkey, Morocco, Timur Tengah,

Pakistan dan sebagainya. Dan ia adalah satu pameran Halal Kedua besar di Malaysia ini, kita tidak boleh bertanding dengan MIHAS kerana MIHAS diperingkat *National*. Dan kita adalah yang kedua. MIHAS tidak salah saya sudah tahun yang ke tiga belas, dan Pulau Pinang pada tahun ini adalah tahun yang ke tujuh kita menganjurkan program ini. Dan bersama-sama dengan program ini, kita juga menganjurkan *Battles Of Halal Chef, World Curry Festival* dan sebagainya. Idea untuk menganjurkan *World Curry Festival* ini, kita telah dapat daripada UK dan pada 2014 apabila kita telah ada disana untuk kita berbincang untuk kita mengujudkan satu *Halal Industrial Park* di *Brisbane*, di *Humber*. Mereka telah *introduce* kita kepada *Bradford* dan di *Bradford* ini diadakan *World Curry Festival* setiap tahun oleh sebab *Bradford* adalah *the curry capital of UK*. Dan saya terus mengambil peluang ini dan menandatangani MOU dengan mereka untuk membawa masuk *World Curry Festival* ke Pulau Pinang dan *Alhamdulillah* kita telah mengadakan *World Curry Festival* ini dengan tajuk *Guestro Diplomacy* di Pulau Pinang dua (2) kali dan kita mengambil bahagian di UK 2 kali dan insya-Allah pada tahun hadapan kita mensasarkan untuk mengadakan *World Curry Festival* ini secara *stand alone* kerana ia telahpun besar sekarang dan terpaksa mendapat tempat yang besar dan untuk *stand alone, Insya-Allah*.

Susulan dengan penganjuran *World Curry Festival* sempena PIHAC selama dua (2) tahun, kita telah bekerjasama dengan Perbadanan Warisan Pulau Pinang dan juga dengan *Global Tourism* dan *Alhamdulillah*, pihak Kementerian Pelancongan juga telah mengazetkan sebagai salah sebuah acara utama di Malaysia ini iaitu *World Curry Festival* di Pulau Pinang oleh *Tourism Malaysia*.

Taman Perindustrian Halal Pulau Pinang, merupakan satu perkembangan penting sejak inisiatif halal ini bermula pada tahun 2008. Setakat ini, 10 buah syarikat telah melabur lebih kurang RM500 juta, setengah bilion hingga kini dan kita telah dua (2) buah syarikat telah mula eksport, telah mula mengeluarkan ini dan lagi enam (6) lagi sama ada berada dalam tahap reka bentuk dan pembinaan. Bersama dengan PDC dan juga *Invest Penang*, kita telah mewujudkan Taman Halal Kedua yang tadi itu di Utara *Science Park* dan ini adalah di Selatan *Science Park* dan dinamakan *Food Zone* (Zone Makanan) ini adalah kerana telah banyak syarikat-syarikat pembuatan makan yang tidak boleh ditempatkan di Utara *Science Park* di Taman Halal Pertama oleh sebab tanah tidak masih lagi siap, kita telah buka satu lagi Halal Park di *North of the Penang Science Park* dan ini kita telah mendapat setakat ini RM194 juta pelaburan dengan 15 buah syarikat.

Bagi menjawab soalan YB. Sungai Dua mengenai pelaksanaan projek gelatin, seperti saya telah laporkan dahulu kita telah mulakan projek ini 2008 dengan memberi sokongan kepada sebuah syarikat yang lain. Tetapi, malangnya syarikat itu tidak dapat *move forward*, kita telah mengambil alih dan menubuhkan *PH Gelatin Farm Sdn. Bhd.* ataupun PHGP dan syarikat ini pihak kerajaan, pihak Halal Penang telah memegang 50% sahamnya. Tetapi oleh sebab Dasar Kerajaan Negeri, tidak mahu berkecimpung, tidak boleh berkecimpung dalam perniagaan, kerana itu bukan *core business* kita sebab itu sebagai satu proses galakkan dan sekarang ini setelah kita tubuhkan syarikat ini, dan kita telah pun dapat ada sebidang tanah yang belum dibeli dan sudah ada semua perancangan kita sedang tahap kedua iaitu untuk menjual saham 50% ini, kepada sesiapa yang berminat. Dan setakat ini *Alhamdulillah*, setakat ini syarikat-syarikat beberapa syarikat-syarikat daripada Timur Tengah, Arab Saudi dan juga daripada negara China telah mula mengadakan *utiligence* syarikat ini dan belum lagi membuat keputusan.

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd. Nor):

Terima kasih YB. Batu Maung. Dari segi Taman Halal tadi yang 2008 dilaksanakan. 2008 sehingga sekarang 2016, saya nampak agak perlahan dari segi pembangunan cuma 2 syarikat yang mampu beroperasi dan 6 lagi masih dalam peringkat tidak tahulah pelaksanaan ataupun perancangan. Dan sekarang hendak buat yang baru pula. Taman Halal yang kedua di Selatan. Jadi, saya rasa perlu difokuskan pelaksanaan yang pertama dahulu bagi selesai. Dan yang kedua tadi tentang gelatin tadi memang saya sudah sentuh banyak kali. Gelatin ini penting sebab kebanyakan industri makanan menggunakan gelatin dan memang diakui oleh YB. Batu Maung, gelatin yang kita guna sekarang cuma 20% atau 30% sahaja yang disahkan halal. Yang lain itu memang tidak tahulah kita hendak makan kek dan sebagainya, mungkin kita masih ada keraguan dari segi halal, punca gelatin yang datang itu halal ataupun tidak dicampur yang halal dengan tidak halal. Jadi, saya minta perlu disegerakan pelaksanaan, jangan dibincang terlalu lama dan gelatin ini tidak...(gangguan).

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

So, terima kasih. Bukan kita bincang terlalu lama, tetapi masalahnya kalau ada pelabur yang dapat mengambil alih pelaburan, kalau YB. Sungai Dua berminat saya akan bagi *top priority* kepada YB. Sungai Dua untuk mengambil alih pelaburan Halal Penang untuk menguruskan. Berhubung dengan ini, ini satu persoalan yang penting iaitu Halal Park yang pertama ini 100 ekar, tetapi yang siap hanya 50 ekar. Dan 50 ekar ini habis oleh 10 syarikat ini telah dijual kepada 10 syarikat ini, dan 10 syarikat ini telah membeli 50 ekar ini dan di antara 10 syarikat ini, hanya dua (2) syarikat yang telah memulakan perniagaannya dan beberapa syarikat yang lain dalam proses pembinaan dan 1, 2 syarikat mempunyai masalah.

So, apabila mereka telah beli, mereka telah bayar 100% kepada PDC. Mereka ada masa yang mereka kena dirikan *factory* mereka. Tetapi, jikalau mereka minta permohonan kerana mereka sudah bayar 100%, kalau tidak bayar itu kita boleh terus ambil alih. Tetapi apabila mereka telah bayar, kita terpaksa bagi pelanjutan masa mereka ada *restructure* lah.

Ahli Kawasan Sungai Dua (YB. Muhamad Yusoff Bin Mohd. Nor):

Sampai habis?

Ahli Kawasan Batu Maung (YB. Dato' Haji Abdul Malik Bin Abul Kassim):

Sampai habis. Dibawah PDC dia *very strict*, dia kalau cukup masa, akan tidak bayar dia akan *voit* kan *agreementnya*. So, oleh sebab itu *waiting list* yang banyak dan lagi 48 ekar ini, yang belum siap kita terpaksa berunding dengan pihak PDC, *Invest Penang* juga mahu tanah itu. So, *Invest penang* dan PDC telah wujudkan *Halal Port* yang kedua ini di *North of the Science Park* untuk sektor makanan sahaja. Itu juga dalam 98 ekar, dan setakat ini yang telah saya laporkan tadi iaitu 15 buah syarikat telah membeli tanah dan telah memulakan proses pembinaan. So, itu saya sangat-sangatlah berharap YB. Sungai Dua, kalau ada minat, berminat untuk mengambil, untuk membeli saham-saham daripada Halal Penang, untuk kita majukan bersama halal gelatin ini, *Insya-Allah*.

Okey, untuk meneruskan ini tentang gelatin selesai. Baru-baru ini, Halal Penang telah menerokai pasaran-pasaran baru antarabangsa seperti di Netherland, Turkey, China, dan Korea, dan *Insya-Allah* kita sedang juga berusaha untuk pergi kepada Shaanxi, China. Dan ini adalah bukan kita yang pergi. Mereka datang sendiri. Shaanxi baru-baru ini telah menandatangani *MOU* dengan Halal Penang, dan mereka telah datang *trade mision* mereka ke Pulau Pinang dan *Insya-Allah* bulan Januari nanti kita telah dijemput untuk menghantar usahawan kita ke Shaanxi untuk meneruskan usaha pepadanan perniagaan dan pelaburan. Halal Penang juga sedang berusaha dengan beberapa agensi Jepun untuk membangunkan beberapa projek *Halal Cook Village* di Tokyo dalam usaha untuk mempromosikan pelancongan dan makanan halal menjelang Olimpik 2020 di Jepun dan juga *Wold Rugby Championship* yang akan juga diadakan di Jepun pada tahun 2019, usaha ini bukan kita yang pilih juga, mereka yang *improve* Halal Penang kerana Halal Penang, *Alhamdulillah* sudah menjadi satu agensi yang kedua di Malaysia yang disebut-sebut antarabangsa yang pertama AGC itu tidak boleh kita ragui AGC, dan yang kedua apa yang mereka sebut-sebut Halal Penang oleh sebab kitalah agensi yang pertama selain AGC dari segi halal.

Selain daripada itu kluster pembangunan hospitaliti, itu juga satu perkara iaitu *new development*. Hospitaliti dan pelancongan halal. Halal Penang berjaya mempromosikan pensijilan halal Malaysia menerusi satu skop industri baru yang melibatkan premis makanan dan restoran di atas pelayaran. Gabungan perkembangan sektor pelancongan dan halal iaitu *halal cruise tourism*. Kalau kita baca surat khabar, kita dapat lihat promosi-promosi dan program-program agama yang ternama di atas *cruise*. Melihat telah menarik ramai pelancong muslim dan bukan muslim untuk yang pentingkan keselamatan makanan, kebersihan dan sebagainya untuk mengikuti program-program ataupun *cruise* ini. Costa Victoria, pelayaran nombor satu di Eropah telah berjaya memperolehi sijil halal Malaysia di Pulau Pinang pada Oktober 2016 iaitu kali yang kedua. Sekaligus menjadikan Pulau Pinang sebagai salah satu *port of call* bagi rangkaian pelayaran di Selat Melaka bermula dari Singapura, Melaka, Penang, Phuket dan *Star Cruise Libra* juga telah memiliki sijil halal Malaysia dari Pulau Pinang sejak dua (2) tahun yang lepas yang akan kembali berpangkalan semula di Pulau Pinang setelah mendapat pensijilan baru tidak lama lagi. Selain daripada itu, pembangunan industri pakej pelayaran percutian *cruise* halal sebagai cabang baru dalam industri pelancongan halal.

Menjelang tahun 2017, Kerajaan Negeri berhasrat untuk menyenaraikan pakej pelayaran Islamik di dalam *Muslim Travel Guide* bagi mempromosikan destinasi Pulau Pinang kepada pelancong-pelancong Timur Tengah dalam aspek segi sektor *cruise* ini. Sejalan dengan *trend* teknologi informasi Halal Penang dalam perancangannya untuk mewujudkan *Digital Version Experience Penang Muslim Travel Guide* edisi ketiga yang telah dilancarkan di Dubai, Arab Saudi, Mac baru-baru ini. Versi digital ini menggunakan *smart apps* yang mengandungi latar belakang produk-produk pelancongan, lokasi, outlet dan sebagainya. Inilah antara perkara untuk pengetahuan YB. Sungai Dua ialah usaha kita supaya *establishment* makanan dan produk-produk halal. Ini *value add* bagi mereka. Jadi mereka akan jaga dengan baik kerana kita mempromosikan syarikat-syarikat dan produk mereka di seluruh dunia. Pihak Kerajaan Negeri juga berusaha untuk mengazetkan *The Penang Muslim Trail* bagi mewujudkan pentauliah terhadap komuniti pemandu pelancong, ini timbul saya cukup khuatir apabila YB. Pinang Tunggal dengan lantangnya mengatakan yang pemandu pelancong melayu tertekan di bawah Kerajaan Negeri Pulau Pinang sekarang kerana kita telah mewujudkan *The Penang Muslim Trail* ini. Di Pulau Pinang sejak 2012, sudah tiga edisi Muslim Guide ini dilancarkan di Dubai. Takkan lah pula pemandu pelancong orang Melayu Islam nak tertekan? Ini adalah bidang atau pun ini adalah satu peluang bagi pemandu-pemandu pelancong Melayu Islam. Saya cukup punya melihat cara Yang Berhormat Pinang Tunggal suatu tuduhan yang liar tanpa bukti. Bagi saya, itu adalah satu *racist racial* kepada beliau yang cuba mengatakan Pulau Pinang menganaktirikan pemandu pelancong Melayu. Malahan, kita mencari seperti kata Exco Pelancongan, kita nak bagi kursus Bahasa Arab. Mustahillah. Memang la orang Cina pun boleh cakap Bahasa Arab. Mustahillah kalau melayu muslim tidak mengambil peluang untuk menjadi pemandu pelancong kepada pelancong Arab.

Halal Penang juga telah memulakan inisiatif bagi membangunkan *module* pemandu pelancong Muslim dengan kerjasama Universiti Islam Antarabangsa dan *Penang Tourist Guide Association* dengan objektif supaya pemandu pelancong ini dapat mengendalikan *Muslim Travel Guide, Islamic Travel Guide* ataupun *Muslim Trail*. Pulau Pinang juga akan turut menjadikan pusat industri agro halal di rantau ini. Inisiatif peringkat awal yang dirintis oleh Halal Penang, di antara permulaannya adalah dengan perjanjian MOU di antara Halal Penang dengan AgResearch New Zealand semasa lawatan delegasi Pulau Pinang ke New Zealand pada Jun 2015. Memfokuskan kepada teknologi pembiakan baka lembu yang berkualiti tinggi. AgResearch merupakan institusi pendidikan agro terkemuka di New Zealand. Hasilnya, AgResearch New Zealand telah mengadakan lawatan susulan ke Pulau Pinang pada September tahun ini bagi membincangkan lebih lanjut bersama Halal Penang dan Jabatan Vatenari Negeri. Perbincangan antara Halal Penang dan Jabatan Vatenari Negeri untuk suatu kolaborasi memfokuskan kepada pembangunan genetik ternakan lembu dan kambing. Selain daripada itu, AgResearch bersetuju menawarkan pemindahan teknologi, kepakaran, latihan R&D, pasaran bagi menghasilkan produk ternakan daging dan tenusu tempatan yang berkualiti dengan usahawan-usahawan di Pulau Pinang.

Bagi membangunkan Pulau Pinang sebagai pusat penyelidikan dan pembangunan halal, Halal Penang juga telah menandatangani satu lagi MOU dengan *Food Environment Research Agency (FERA)* sebuah pusat penyelidikan terkemuka di Yorkshire, UK untuk memfokuskan terhadap penyelidikan dan pembangunan R&D kemampuan sektor pertanian, kelestarian rangkaian perniagaan. Kerajaan Negeri Pulau Pinang juga turut menyertai *The World Seafood Congress* di Grimsby pada tahun 2015 bagi menerokai peluang industri makanan laut. Persidangan *The World Seafood Congress* pada tahun 2017 akan diadakan di Iceland. Pulau Pinang telah menyatakan keinginannya untuk membida bagi menjadi tuan rumah kepada *World Seafood Congress 2019* dan telah memulakan kerjasama dengan *The World Fish Center* yang terletak di Batu Maung, Pulau Pinang iaitu satu agensi di bawah United Nation. Jalinan kerjasama perdagangan dan pelaburan antara Australia Selatan bermula dengan lawatan pada bulan Mac tahun ini bagi mengadakan audit pensijilan dan juga rangkaian pemasaran dengan syarikat-syarikat Pulau Pinang.

YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, MMK Hal Ehwal Pengguna, ini *last* dalam MMK saya, amat prihatin dengan kenaikan kos barangan dan perkhidmatan. Keperluan domestik akibat daripada pelaksanaan 6% cukai barangan perkhidmatan GST. Terbaharu, hasil pemerhatian yang dibuat oleh Kumpulan Pemantau Pengguna Kerajaan Negeri Pulau Pinang di pasar-pasar awam. Kenaikan harga minyak masak dan kekurangan bekalan di pasaran telah menjadikan isu yang banyak diperkatakan di kalangan pengguna. Isu ini sedang ditangani oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan Pulau Pinang di mana hasil maklumat yang diberikan, tindakan akan diambil terhadap sebarang ketidakpatuhan perniagaan. Demi mengurangkan bebanan kos sara hidup yang terpaksa ditanggung oleh rakyat dan pengguna akibat dari kenaikan harga barangan dan keperluan, Kerajaan Negeri telah menyediakan pelbagai inisiatif. Di antaranya adalah memberi pengecualian cukai

pintu bagi tahun 2016 kepada semua penghuni rumah kos rendah dan sederhana dan rumah-rumah kampung dan yang bertanah. Pengecualian ini diteruskan bagi tahun 2017 dan sekaligus dapat dimanfaatkan oleh pemilik kos rendah dan sederhana dan rumah-rumah kampung. Pengecualian cukai yang diberikan sebanyak RM14 juta, Kerajaan Negeri juga terpaksa menanggung bebanan GST yang dianggarkan lebih kurang RM46.2 juta setahun. Kerajaan Negeri juga telah mengarahkan MBPP dan MPSP menanggung beban GST untuk tahun 2016 dengan anggaran kos RM19.36 juta yang tidak akan dibayar oleh rakyat tetapi ditanggung oleh MBPP dan MPSP ke atas berbagai perkhidmatan yang disediakan dan ini juga akan diteruskan pada tahun 2017, ini bermakna rakyat pengguna di Pulau Pinang akan mendapat penjimatan sebanyak RM19.36 juta daripada tidak perlu membayar GST daripada perkhidmatan-perkhidmatan tertentu, selain daripada itu juga Kerajaan Negeri akan memberi potongan 6% cukai pintu untuk semua harta tanah *commercial*. Potongan 6% ini akan menjimatkan pemilik-pemilik di kawasan MBPP sebanyak RM11.8 juta dan untuk mereka di kawasan MPSP menjimat sebanyak RM9.9 juta.

Majlis Mesyuarat Kerajaan (MMK) Hal Ehwal Pengguna akan terus berusaha menjalinkan kerjasama dengan agensi-agensi kerajaan dan bukan kerajaan bagi yang berkaitan yang mewujudkan masyarakat pengguna yang mempunyai perlindungan sendiri iaitu bijak bermaklumat, proaktif dan bertanggungjawab serta mampu mempengaruhi aktiviti golongan pembekal dan pengilang. Pengguna juga akan terus dididik melalui pelbagai program, pameran kepenggunaan bagi menyemaikan sikap sensitifnya terhadap isu-isu penggunaan dan seterusnya mempengaruhi keadaan ekonomi dan sosial negeri.

YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, bagi mengakhiri ucapan penggulungan saya, sekali lagi saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membangkitkan pertanyaan dan mengemukakan isu-isu yang berkaitan dengan Hal Ehwal Agama Islam, Perdagangan Dalam Negeri, Hal Ehwal Pengguna dan juga industri halal. Perkara-perkara yang telah dibangkitkan akan menjadi pemangkin untuk saya dan pasukan saya untuk bekerja dengan lebih keras dan gigih bagi menambah nilai dan memperkukuhkan lagi mutu penyampaian *delivery* di bawah portfolio saya, agar dapat merealisasikan aspirasi ke arah negeri keusahawanan dan kebajikan serta mewujudkan keharmonian dan kesejahteraan kepada Negeri Pulau Pinang yang tercinta, Sekian *Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh*. Saya mohon menyokong.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Terima kasih, YB. Dato' Timbalan Yang di-Pertua, izinkan saya untuk membuat penggulungan bagi isu yang telah dikemukakan semasa sesi perbahasan mengikut *portfolio* yang dipengerusikan oleh saya. Pertamanya tebatan banjir. Laporan kajian yang dilaporkan oleh Professor Chan Ngan Weng dari USM menyatakan banjir yang berlaku di Negeri Pulau Pinang adalah sebab oleh beberapa antaranya perubahan iklim, pasang surut air laut manakala proses perbandaran atau *overnight station* dengan syarat guna tanah merupakan salah satu sebab. Sistem saliran yang kurang merancang juga menyumbang kepada banjir kilat. Sebagai Kerajaan Negeri yang perihatin, Kerajaan Negeri melalui agensi-agensi seperti Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS), Jabatan Kerja Raya (JKR), Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan Pejabat-pejabat Daerah bekerjasama menyelesaikan masalah banjir dan mengurangkan impak banjir ke tahap yang minima sepertimana dalam Ucapan Bajet Y.A.B. Ketua Menteri.

Kerajaan Negeri amat prihatin dan peka kepada rakyat yang terlibat dengan banjir di negeri ini dan telah memperuntukkan sebanyak RM220 juta bagi menangani banjir di negeri ini. Satu lagi berita baik ialah Kerajaan Persekutuan telah meluluskan RM150 juta daripada RM350 juta yang dipohon untuk projek RTB Sungai Pinang, Kerajaan Negeri yakin sekiranya RTB Sungai Pinang dapat disempurnakan dengan lengkapnya masalah banjir kilat di lempangan ini dapat dikurangkan.

Saya amat bersetuju dengan pandangan YB. Telok Ayer Tawar bahawa pendidikan awal berkenaan kebersihan dan cinta kepada alam sekitar perlu dipupuk dari kanak-kanak lagi namun subjek dalam sistem pendidikan adalah dibawah bidang kuasa Kementerian Pendidikan Kerajaan Pusat. Kerajaan negeri hanya dapat melaksanakan kempen-kempen kesedaran bagi membolehkan orang awam memahami kepentingan menjaga kebersihan alam sekitar dan penerapan budaya bersih. JPS juga telah menjalankan pelbagai jenis kempen kesedaran diperingkat komuniti, sekolah menengah, sekolah rendah dan tadika. Program-program ini dijalankan dari semasa ke semasa dengan kerjasama Jabatan-jabatan

Kerajaan yang lain termasuk JKKK, cikgu dari sekolah dan pihak-pihak NGO-NGO. Bagi program kesedaran dari tadika, JPS telah menjalankan kempen kesedaran tersebut pada tahun 2015 dibawah program 1 Negeri 1 Sungai. Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat khas *task force* pencemaran sungai dan pantai telah memutuskan satu program kesedaran akan dijalankan disetiap KADUN bagi tahun 2017 di mana ianya diketuai oleh YB sendiri dan dibantu oleh pihak JPS dan PBT di sini juga saya ingin mengambil kesempatan ini untuk menyeru semua ahli-ahli Yang Berhormat supaya dapat bersama dengan Kerajaan Negeri dalam usaha meningkatkan kesedaran orang awam terhadap isu kebersihan ini terutamanya di kawasan awam seperti longkang, sungai, laut, pantai serta taman-taman rekreasi. YB. Telok Air Tawar menanya perancangan dan tindakan pemantauan di kawasan bukit, untuk makluman dewan yang mulia ini, Kerajaan Negeri sentiasa memantau pembangunan baru atau pembangunan semula melalui penekanan MASMA *second edition* dalam reka bentuk iaitu pelepasan air selepas pembangunan ke sungai atau parit monson sedia ada adalah tidak boleh lebih daripada sebelum pembangunan. Semasa pembangunan pula, Kerajaan Negeri akan menekankan pematuhan kepada *best management practice* dan pelan kawalan hakisan dan kelodak ESCP untuk makluman Yang Berhormat dan dewan ini JK Pasukan Petugas Operasi Ops Gempur Bersepadu Peringkat Negeri juga telah diluluskan untuk ditubuhkan oleh MMK pada bulan November baru-baru ini dimana pasukan petugas ini akan memeriksa dan melawat tapak-tapak pembinaan untuk memastikan segala syarat berhubung dengan *best management practice* dan ESCP itu dipatuhi oleh semua kontraktor dan pemaju.

YB. Bagan Dalam ingin tahu mengapa RTB Sungai Pinang ditangguhkan sekian lama, saya percaya sudah pun diberi jawapan dengan panjang lebar saya setuju dengan perasaan YB. Datok Keramat yang merasakan kalau projek ini dilaksanakan setelah Fasa 1 siap, maka penduduk-penduduk di sekitar Sungai Pinang ini tidak perlu sengsara buat 20 hingga 30 tahun kerana projek ini masih belum dijalankan namun kita mengalu-alukan dalam *rolling plan* ke dua, Rancangan Malaysia Ke Sebelas, Kerajaan Persekutuan telah meluluskan sebanyak RM150 juta untuk projek ini dan dijangka dapat dilaksanakan dalam suku ketiga tahun 2017.

Bagi menjawab soalan yang dibangkitkan oleh YB. Pulau Betong, laporan Japan National Corporation Agency atau JAICA telah disediakan pada Mac 1991 ia digunakan sebagai garis panduan dalam projek pembangunan yang baru bersama dengan Manual Saliran Mesra Alam Malaysia atau MASMA dan Pelan-pelan Induk Tebatan Banjir dan Saliran dalam mereka bentuk atau menaikkan sistem saliran dan perparitan di kawasan tersebut seperti mana saya maklumkan dalam Dewan yang mulia ini, purata caruman perparitan yang dikutip. Untuk makluman YB. Pulau Betong yang ingin tahu tabung ini ditubuhkan pada tahun 1993 sampai 2016 dari MPSP dikutip RM150.86 juta dikutip oleh MBPP RM90.39 juta jumlah RM241.25 juta dari caruman perparitan yang dikutip daripada pemaju-pemaju maka purata setiap tahun adalah RM10 juta, RM10.05 juta secara purata dan caruman ini digunakan untuk tujuan menaikkan sistem saliran, perbelanjaan berkaitan itu perlu diluluskan oleh MMK Tebatan Banjir dan saya pun sudah terangkan dan perbelanjaan lain yang diluluskan secara khusus oleh Pegawai Kewangan Negeri.

Untuk menjawab YB. Machang Bubuk tentang sumber air dari Kulim, kalau Pulau Pinang tak hujan pun boleh banjir sekiranya Kulim hujan dengan lebat. Maka JPS Negeri Pulau Pinang akan menyelaraskan satu mesyuarat dengan JPS Kedah bagi mengenal pasti punca-punca aliran air sungai yang tinggi dari kawasan Kulim serta langkah-langkah pencegahan yang perlu diambil bagi mengelakkan perkara ini berulang. YB. Machang Bubuk sudah tanya tentang perlunya JK Teknikal Perlaksanaan Tebatan Banjir yang diumumkan oleh Y.A.B. Ketua Menteri sebenarnya Jawatankuasa ini pun sudah ditubuhkan dan dipengerusikan oleh Pengarah JPS Negeri Pulau Pinang dimana ahlinya terdiri daripada kedua-dua PBT, MPSP dan MBPP, Pejabat-Pejabat Daerah dan Tanah, JKR Negeri Pulau Pinang dan agensi-agensi utiliti yang ini penting kebanyakan kerja kita terjejas lambat kerana isu pengalihan utiliti, jadi Jawatankuasa ini akan membincangkan cadangan-cadangan perunding kerja RTB bagi setiap cadangan projek saya menyambut cadangan Yang Berhormat supaya ia satu Jawatankuasa Pemandu Perlaksanaan Projek-Projek RTB ini ditubuhkan justeru saya ingin memaklumkan bahawa Jawatankuasa Pemandu ini akan ditubuhkan dan dipengerusikan oleh saya sendiri. Tujuan penubuhan Jawatankuasa ini adalah untuk membincangkan dan meluluskan syor penyelesaian dan option penyelesaian serta cadangan teknikal yang dibentangkan oleh Jawatankuasa Teknikal. Jawatankuasa tersebut daripada ahli-ahli Yang Berhormat berkenaan, Yang diPertua MPSP, Dato' Bandar, MBPP, Pegawai Daerah dan juga Jabatan Kerja Raya. Saya cuma nak memberi sedikit makluman yang terkini berhubung dengan 9 projek yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat bagi Projek Satu, di Taman Guru dan Sungai Permatang Rawa, Projek Dua di Padang Lalang Kampung Permatang Rawa, Projek Ketiga, di Parit Empat Bukit Tengah, Taman Desa Permai, Jalan Medan Tembikai, Projek Keempat di Parit Lima, Taman Mangga

Jalan Juru dan Projek Ketujuh iaitu di Sungai Relau, Bayan Baru dan Projek Kelapan di Sungai Nipah, Taman Epin Barat Daya dijangka mula pembinaan keenam-enam projek ini dalam bulan Jun atau Julai tahun 2017 dan dijangka mengambil masa dua (2) tahun untuk disiapkan. Tender dan reka bentuk lukisan akan disediakan atau dimuktamadkan pada bulan Februari 2017. Tender akan mengambil masa tiga (3) bulan sehingga Mei dan penawaran selepas itu boleh mula kerja pada bulan Jun atau Julai. Manakala pada bagi projek kelima Kolam Takungan Banjir Alma Daerah SPT, perunding akan dilantik pada Disember tahun ini dan kerja dijangka akan mula pada awal 2018. Projek keenam iaitu satu projek yang menelan perbelanjaan yang besar iaitu di Mak Mandin sekarang dalam proses reka bentuk konsep progresnya adalah 40% dijangka mula pembinaan pada September 2017. Tender dan reka bentuk lukisan akan disediakan pada bulan April pada tahun depan dan disusuli oleh tender dan dijangka boleh mula kerja pada lebih kurang bulan September. Projek yang kesembilan iaitu sistem saliran di Sungai Nipah, Kampung Narang di belakang lapangan terbang Daerah Barat Daya perunding akan dilantik pada tahun ini. Kerja akan dijangka akan mula pada awal 2018. Jadi ini adalah perancangan untuk menggunakan peruntukan RM150 juta yang diumumkan oleh Y.A.B. Ketua Menteri dan saya dalam pasukan tebatan banjir Negeri Pulau Pinang ingin mengucapkan terima kasih kerana kita dapat peruntukan ini untuk menjalankan projek-projek yang sudah kita rancang satu dua (2) tahun kebelakangan ini.

YB. Machang Bubuk juga mencadangkan pemasangan pam PVC di pintu air Juru dan perkara ini akan JPS buat permohonan kepada JK MMK Tebatan Banjir dan dianggarkan akan menelan RM20 juta termasuk kerja-kerja berkaitan. Bagi keadaan di Sungai Kilang Ubi, kita tahu bahawa keadaan di tapak adalah kerana secara fizikalnya sungai ini sempit dan terdapat bangunan-bangunan di sebelah kiri dan kanan tebing dan tidak mempunyai *reserve* sungai maka cadangan penyelesaian secara menyeluruh adalah seperti mana disyorkan dalam *Drainage Master Plan* SPT yang melibatkan pembesaran Sungai Kilang Ubi yang agak panjangnya lebih kurang 70km dan termasuk pengambilan tanah bagi tujuan pelebaran sungai ini dan projek ini juga menelan satu anggaran yang amat tinggi, saya pun tertanya-tanya datang dari mana duit ini. Bukan kita tidak usaha dalam MMK Tebatan Banjir memang banyak perancangan banyak kos tetapi kita perlu menjadualkan projek-projek ini sesuai dengan peruntukan yang boleh kita dapat. Untuk makluman YB. Machang Bubuk juga, pam Permatang Tinggi juga ditunggu-tunggu iaitu diharapkan boleh dapat disiapkan sepenuhnya pada 27 Disember ini dan akan saya melawat bersama-sama Yang Berhormat untuk menyaksikan sama ada pam ini bergerak atau tidak setelah siap. Bagi RTB Sungai Junjung, JPS akan pohon dibawah *rolling plan* ke dua RMKe-11 namun tidak diluluskan tetapi JPS akan cuba lagi dalam *rolling plan* ke tiga RMKe-11. Permohonan untuk membina kawasan rekreasi di kolam tadahan akan dipertimbangkan.

Bagi menjawab YB. Bertam bagi perancangan jangka pendek di Kampung Setol, Kampung Lahar Ikan Mati di SPU. JPS telah menaik taraf sistem SCADA, *Supernatural Control Data Ecoquisition* di RTB Bertam, Kepala Batas. Setelah kerja-kerja naik taraf ini selesai pintu air pasang surut atau *Tidal Control Gate* Sungai Lahar Endin dapat berkomunikasi dengan lebih berkesan dengan rumah pam dan baraj di Sungai Lahar Endin. Dengan ini kolam takungan RTB Bertam dapat dikurangkan ke paras minima bagi persediaan menghadapi hujan lebat dan peningkatan paras air sungai yang mendadak untuk mengurangkan kesan banjir kilat.

Bagi menyelesaikan masalah saliran kritikal yang disebabkan oleh pembangunan yang tidak kawal Pelan Induk SPU yang dijangka akan bermula pada awal tahun 2017 dan dijangka boleh siap pada awal tahun 2018. Pelan Induk ini akan menyediakan keperluan MASMA seperti kolam takungan banjir dan struktur bagi mengurangkan risiko banjir kilat di masa hadapan. Setakat ini sudah pun ada dua (2) buah Kolam Takungan Banjir yang telah siap iaitu sebuah kolam takungan di Kompleks Pejabat JPS, SPU di bawah RTB Bertam dan kolam takungan Vision Park juga membantu mengurangkan impak kejadian banjir di kawasan Bertam. Seterusnya cadangan Kolam Takungan Mak Mandin akan dilaksanakan pada tahun 2017 seperti saya mengumumkan tadi.

YB. Sungai Dua, kerja-kerja pengorekan dan penstabilan tebing tidak dapat dilaksanakan di Sungai Maklom disebabkan sungai tersebut masalah yang sama tidak mempunyai rezab sungai dan sempadan lot serta rumah yang terlalu rapat dengan sungai. JPS hanya dapat melaksanakan kerja-kerja meninggikan ban sahaja dengan kos sebanyak RM18,000 baru-baru ini. Manakala di Sungai Lokan pula, JPS sedang menjalankan projek menaiktaraf pintu air iaitu daripada asalnya dua pintu kepada empat pintu air dan projek dijangka siap pada hujung bulan ini. Dalam pada masa yang sama mulut itik (*tideflex*) yang rosak di Kampung Teluk telah digantikan dengan flap gate yang baru bagi menyelesaikan isu di Kampung Sungai Dua dan Sungai Merbau Kudung, JPS sudah pasang *flap gate* di Sungai Perai Mati, macam-macam nama...(ketawa) dan kerja-kerja menaiktaraf tebing dan pengorekan sungai dengan kos RM155 ribu juga dilaksanakan di Sungai Alor Merah.

Untuk makluman YB. Telok Bahang, *box culvert* yang sedia ada adalah terlalu rendah dan sama paras dengan permukaan jalan, banyak sampah dan sisa-sisa ranting kayu tersangkut pada *box culvert* dan ini menyebabkan limpahan air di atas jalan semasa berlakunya hujan yang lebat. Untuk makluman YB. Telok Bahang sudah catat satu rekod banjir yang berlaku pada 18 Julai yang lalu, catatan hujan adalah 180mm, hari keesokan 19 Julai 545mm, 20hb 230mm, jumlah 955mm sepanjang tiga (3) hari. Mungkin YB Telok Bahang tak duduk di Telok Bahang mungkin ada terima makluman jadi bayangkan jumlah...(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Saya tunggu sampai pagi, sampai pagi...(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Tapi hujan tiga (3) hari bukan satu (1) hari saja jadi bayangkan betapa seriusnya dan macam mana sistem perparitan setempat dapat menampung air yang begitu banyak jadi Kerajaan Negeri melalui JKR berhasrat untuk membina tebatan *arch bridge* yang menggantikan *box culvert* di Jalan Hassan Abbas Telok Bahang untuk meningkatkan imej lokasi di tempat yang lebih baik memandangkan kawasan ini strategik untuk dijadikan satu tumpuan pelancong, ia juga merupakan laluan utama dari Taman Negara Pulau Pinang. Dengan adanya jambatan baru penduduk setempat akan lebih selesa untuk menghadapi masalah banjir dan jambatan baru ini akan membuka ruang aliran air sungai yang luas untuk mengatasi masalah banjir di kawasan ini. Selain itu terdapat cadangan untuk membina jambatan baru bagi menggantikan jambatan lama di Jalan Kampung Nelayan, Telok Bahang.

Ahli-ahli Yang Berhormat dari Barisan Nasional dalam perbahasan ada tuduh bahawa Kerajaan Negeri mengetepikan kawasan Barisan Nasional dalam apa yang diumumkan 9 projek itu RM150 juta itu dakwaan bahawa Kerajaan Negeri telah mengetepikan kawasan-kawasan Barisan Nasional. Tuduhan ini tidak berasas sebab orang yang buat tuduhan YB. Sungai Acheh di kawasan Sungai Acheh pun dalam tahun ini sahaja kalau dari peruntukan pembangunan persekutuan ada RM1.6 million, dari Pembangunan Negeri ada juga RM1.3 million, jumlah RM1.05 mliion dan juga dari caruman perparitan memang ada jadi kerja-kerja akan dilakukan di Sekolah Haji Ibrahim, Sungai Udang, Sungai Pakao, Sungai Air Itam nanti YB. Jawi cemburulah sebab Sungai Acheh, Sungai Udang, Sungai Chena'am dan sebagainya maka ini tidak berapa betul bahawa lagipun dari caruman memang kita peruntukkan untuk melaksanakan projek. Tetapi sebab yang utama adalah Kerajaan Persekutuan mulai dari tahun 2008 hingga 2016 YB. Sungai Dua sendiri pun ada sebut dalam ucapan, Kerajaan Persekutuan telah belanja RM665 bukan ribu, juta di mana dikawasan-kawasan Barisan Nasional terutamanya di Daerah SPU termasuk projek tebatan banjir, naik taraf parit, ban, rumah pam dan sebagainya.

Memandangkan kerja-kerja ini telah dilaksanakan di kawasan-kawasan Barisan Nasional, untuk menyelesaikan masalah-masalah banjir Kerajaan Negeri memberi perhatian kepada kawasan-kawasan lain yang memerlukan projek-projek tebatan banjir. Kalau tuduh kita pilih kasih maka adakah Barisan Nasional pilih saya rasa saya tidak mahu buat tuduhan sedemikian sebab bagi saya siapa yang dapat membiaya projek orang yang paling gembira selain dari penduduk adalah saya tak kisah datang daripada Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri, Majlis Perbandaran ataupun sumbangan dari pemaju kita mengalu-alukan sumbangan ini sebab kita masih ada banyak projek untuk kita laksanakan. Contoh projek-projek yang dilaksanakan oleh Persekutuan di Negeri Pulau Pinang menelan RM665 juta dari 2008 adalah di Sungai Muda dapat RM97 juta bagi sempadan Pulau Pinang, di sebelah Kedah lebih banyak itu pun cakup pilih kasih, *Penang* kurang sikit di RTB Bertam dan Kepala Batas RM152 juta pada tahun 2011. Kerja-kerja dilakukan di Sungai Abdul, Sungai Keris, Sungai Tembus, Sungai Lahar Endin, Sungai Lorong Gajah dan parit Hoogen, lagi ada RTB Tasek Gelugor pada tahun 2013 RM41 juta. Pada 2008 di Sungai Perai RM330 juta, *how I wish I have the money to carry out sub medication project*. Kerja-kerja ini dilakukan di Sungai Pertama, Sungai Derhaka, Sungai Maklom, Tok Sani, Sungai Pertama, Sungai Perai, Sungai Kara, Sungai Kulim dan sebagainya. Sekarang di Sungai Kerian RM49 juta sedang dilaksanakan projek. Ini semua dijalankan di kawasan yang diwakili Barisan Nasional.

Jadi kalau begitu banyak dana dibelanja maka diperingkat negeri kita perlu beri fokus kepada kawasan-kawasan di mana dana persekutuan tidak sampai seperti ada yang diumumkan. Jadi saya tidak berharaplah perkara ini dipolitikkan kan sebab siapa yang sengsara adalah penduduk-penduduk di lempangan banjir ini. Kerajaan Negeri melalui agensi-agensi yang saya sebutkan tadi akan merancang

pembinaan parit-parit baru di samping menyediakan pelan induk untuk menjadikan bantuan kepada pemaju perumahan untuk ikut pelan induk ini semasa mengemukakan pelan pembangunan.

Untuk tujuan ini JPS telah melantik perunding untuk menjalankan Pelan Induk Tebatan Banjir di Daerah Timur Laut, di Daerah Seberang Perai Selatan bagi SPT dan DBD sudah pun siap dan kita berharap SPU pun akan disiapkan dalam tahun yang akan datang di mana pelan-pelan ini akan sediakan pelan jangka panjang untuk mengatasi masalah banjir untuk kawalan hakisan untuk *make out the flood hazard area* dan juga menentukan aras platform bagi pembangunan akan datang supaya elak berlakunya banjir kilat. Banyak kawasan hari ini banjir kerana pada zaman-zaman dahulu memang platform yang ditetapkan kadang kala di bawah aras sungai jadi itu sebabnya hakisan ini di Taman Seri Rambai, *it is lower than high water mark* semestinya kawasan seperti Taman Seri Rambai mengalami banjir tetapi syukur setelah beberapa tahun usaha, sekarang Taman Seri Rambai hampir boleh dikatakan *flood free area* dan kita akan melakukan pada satu bahagian lagi, tadi ada satu bahagian iaitu di bawah projek yang saya umumkan kita akan melawat kawasan itu untuk memantau keberkesanan projek-projek yang telah dilaksanakan. YB. Air Itam telah(gangguan)..

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

YB. Padang Kota, saya ada menyentuh tentang *platform level* di kawasan Balik Pulau di mana permohonan diluluskan dengan bajet begitu tinggi sekali sehingga mengganggu kelancaran pengairan air di situ, boleh minta penjelasan YB. Padang Kota.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Saya akan ada perbincangan usul bersama Pengarah dan Jurutera Daerah Barat Daya untuk memahami keadaan dan juga meninjau dengan pelan induk yang sudah pun siap. Kita akan meneliti isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat....(gangguan)..

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tak silap pelan induk saya difahamkan sudah siap dah pun tak silap saya untuk menjalankan *forcement* dalam RM5 juta saya rasa harus *diadapt* secara menyeluruh mengambil kira apa yang dah berlaku hari ni.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

JPS kalau melihat *solution* bagi kawasan itu perlu RM127 juta dan kita akan lihat bagaimana kita boleh usahakan khususnya kita anak Balik Pulau. YB. Air Itam membangkitkan isu berhubung dengan langkah jangka masa pendek dan panjang dimana melalui Peruntukan Mengurus Dan Pembangunan Negeri dan caruman perparitan tindakan yang berterusan perlu diambil dan saya ingin maklum kepada YB. Air Itam selenggaraan jadual telah dijalankan di sepanjang tahun di mana kerja-kerja pembersihan dan pemotongan rumput dibuat sebulan sekali dan kerja-kerja pembuangan kelodak dijalankan setahun sekali, mungkin kekerapan itu perlu ditingkatkan lagi kalau JPS perlu dapat lebih banyak peruntukan untuk membolehkan kerja dijalankan lebih kerap dari apa yang kita lakukan. Selepas banjir kilat yang berlaku baru-baru ini Kerajaan Negeri pun meluluskan satu jumlah RM665,000 bagi kerja-kerja kecemasan dilakukan di Sungai Dongdang, Sungai Air Itam dan Sungai Pinang dan kerja itu pun sudah siap, sudah mula maaf, sudah mula dan tindakan ini kita boleh anggap bahawa Kerajaan Negeri memang serius dan bukan tidak serius untuk menangani isu banjir. Sebagai langkah yang panjang isu yang sama dengan laksanaanya projek RTB Sungai Pinang kawasan-kawasan ini dapat mengatasi masalah banjir kilat dan YB. Air Itam juga membangkitkan tentang laporan banjir yang JPS keluarkan. Itu memang kehendak daripada Kerajaan Negeri yang memerlukan JPS sediakan maklumat awal tentang situasi banjir yang berlaku di mana-mana tempat bagi membolehkan Kerajaan Negeri membuat penilaian terhadap kejadian banjir tersebut. Bagi saya ianya adalah satu laporan yang amat berguna di mana ia meliputi kedalaman air, bilangan rumah yang terlibat serta tempoh masa banjir, jumlah hujan yang turun serta paras sungai ataupun paras laut. Bagi saya JPS telah menjalankan tugas dengan baik, mungkin YB. Air Itam merasakan laporan itu '*cut and paste*' tetapi cara mana selain daripada satu format laporan yang disediakan jadi mungkin laporan yang lebih terperinci memang dilakukan selepas banjir itu berlaku dan akan dibentangkan dalam Jawatankuasa MMK Tebatan Banjir dan akan dibincangkan di peringkat Jawatankuasa Teknikal supaya kalau ada apa-apa kerja yang perlu diadakan kita mulakan dengan penyediaan reka bentuk untuk dipanggil sebut harga atau tender.

Mengenai papan tanda bagi kerja-kerja kontraktor yang menjalankan peyelenggaraan sungai, papan-papan tanda ini memang wujud dan diletakkan di tempat-tempat yang sesuai. Mengenai medium penyampaian untuk orang awam, JPS pun telah mempunyai *Facebook*, iaitu JPS MUTIARA yang sentiasa dikemaskini. Walau bagaimanapun, Yang Berhormat-Yang Berhormat juga diberi peluang untuk memberi maklumbalas kepada MMK Tebatan Banjir. Saya rasa ramai Ahli Yang Berhormat menjadi ahli kepada Tebatan Banjir jarang datang ke mesyuarat selalu harap permohonan untuk projek lulus tetapi juga sama-sama memikul tanggungjawab untuk menaikkan kesedaran awam tentang beberapa tindakan perlu diambil.

YB. Penaga yang masuk sekejap keluar sekejap yang membangkitkan isu tentang cadangan oleh Prof. Dr. Aminuddin dari USM. Di mana Prof. Dr. Aminuddin ini mencadangkan pembinaan kolam takungan banjir di Bayan Lepas. JPS belum membuat sebarang permohonan dalamewartakan kawasan ini bagi tujuan bina Kolam Takungan banjir kerana kawasan tersebut masih belum dibangunkan dan lokasi takungan itu yang dicadangkan pun dalam tanah persendirian di mana ianya semestinya melibatkan kos pengambilalihan yang begitu tinggi sekiranya terdapat sebarang cadangan pembangunan di kawasan tersebut, Kerajaan Negeri dan PBT akan mengkaji semula kesesuaian cadangan kolam takungan ini berdasarkan ulasan-ulasan yang dinyatakan dalam cadangan tersebut.

Saya percaya Dato' Yang di-Pertua, bahawa peruntukan oleh Kerajaan Negeri bagi membiayai projek-projek mitigasi banjir iaitu RM150 juta di samping RM50 juta kepada PBA dan wang yang akan dibelanjakan oleh MBPP dan MPSP serta kelulusan Kerajaan Persekutuan bagi RTB Sungai Pinang Fasa 3 sedikit sebanyak masalah banjir di Negeri Pulau Pinang dalam kawasan-kawasan di mana projek ini dilaksanakan dapat ditangani dan harap dapat kurangkan impak banjir ini. Kerajaan Negeri juga akan mempertimbangkan cadangan-cadangan yang dikemukakan oleh Prof. Chan dan satu sesi perjumpaan akan diadakan bersama beliau bagi mendapatkan nasihat dan pandangan kepakaran beliau dalam perkara ini. Walau bagaimanapun ini memerlukan dan kerjasama dan usaha dari semua pihak untuk menjadikan Negeri Pulau Pinang bebas dari banjir.

Tentang isu Kerajaan Tempatan, dasar pengasingan sisa punca telah dilaksanakan Kerajaan Negeri 1hb Jun 2016. Dasar ini bertujuan untuk meningkatkan kadar kitar semula serta mengurangkan jumlah sampah yang dilupuskan dan setelah enam (6) bulan dasar ini berjalan kita mendapati jumlah sampah yang dilupuskan di tapak pelupusan Pulau Burung telah mencatatkan pengurangan sebanyak 1.87% tak banyak tetapi satu permulaan yang baik dan Kerajaan Negeri yakin dapat mengurangkan kadar penajanaan sisa secara konsisten berdasarkan kepada *trend* beberapa bulan ini dan apabila dasar ini mantap dan dibudayakan di kalangan masyarakat melalui pendidikan dan publisiti, Kerajaan Negeri menjangkakan jumlah sampah yang dilupuskan akan kurang dan ini akan mengurangkan *tiping fees* yang perlu ditanggung oleh MBPP dan MPSP. Wang yang diijimatkan itu kita boleh salurkan kepada tujuan menyediakan kemudahan awam lain bagi faedah penduduk dan dengan terlaksananya dasar ini kita percaya Negeri Pulau Pinang komited untuk memastikan sasaran 40% kadar kitar semula tercapai pada tahun 2020.

Ketika ini MBPP dan MPSP mula memberi notis dan nasihat kepada penduduk yang tidak mengasingkan sampah. Pihak pengurusan bangunan juga diauditkan mulai sekarang sehingga tahun depan diauditkan sama ada pihak pengurusan bangunan telah melaksanakan tanggungjawab bagi penyediaan tempat atau sudut khas dan tong kitar semula. Pihak Pengurusan Bangunan juga bertanggungjawab untuk memaklumkan kepada penduduk mengenai keperluan pengasingan sampah yang merupakan satu daripada *house rules* yang ditetapkan. Bagi memantapkan lagi usaha ini Kerajaan Negeri akan melesenkan semua pemungut barangan kitar semula atau *recycles* mulai 1hb Januari tahun 2017, semua *recyclers* perlu dapat lesen daripada pihak berkuasa tempatan. MBPP dan MPSP akan memantau dan mengawal industri kitar semula yang semakin maju supaya dapat berkembang secara lebih teratur. Pungutan barangan kitar semula, pemungut barangan kitar semula ini perlu kemukakan statistik kutipan seperti jenis dan berat bahan kitar semula seperti yang disyaratkan dan ini adalah untuk tujuan analisis dan perancangan masa akan datang.

Tindakan penguatkuasaan Undang-Undang Kecil Pengasingan Sisa akan bermula pada 1hb Jun tahun depan, sekiranya penduduk didapati tidak mengasingkan sampah, tindakan kompaun akan dikenakan oleh PBT manakala mana-mana pihak pengurusan bangunan yang gagal menjalankan tanggungjawab bagi penyediaan kemudahan kitar semula di bangunan masing-masing akan turut dikenakan kompaun.

Isu kebersihan awam di kawasan Seberang Perai sentiasa dibangkitkan dalam Dewan ini. MPSP merupakan PBT yang mempunyai keluasan pentadbiran yang terbesar di Malaysia dengan keluasan 738.41 km persegi dan anggaran kos untuk kerja-kerja pembersihan jalan negeri sahaja sudah mencecah RM9.14 juta setahun. Perkhidmatan ini dilaksanakan secara *in-house* oleh MPSP yang secara tidak langsung memberi impak yang besar kepada prestasi perbelanjaan MPSP. Sehubungan itu, pihak Kerajaan Negeri telah melantik Penang Institute bagi melaksanakan kajian yang diberi nama '*Gaining Efficiency In Solid Waste Management and Public Cleansing*' di Seberang Perai yang memberi penekanan kepada kecekapan dan *outcome* pengurusan perkhidmatan dan aset kebersihan awam serta prestasi pengurusan kewangan MPSP. Kajian ini akan memperlihatkan beberapa syor penambahbaikan yang merangkumi pemantauan sistem aduan di kawasan *hotspot*, pengurusan aset dan kakitangan pembersihan awam, pra-rawatan sampah dan pengasingan sisa di punca.

Di samping itu, pihak Kerajaan Negeri juga akan memaksimumkan penggunaan peruntukan MARRIS bagi tujuan penyenggaraan jalan oleh MPSP berdasarkan kepada garis panduan MARRIS. Ini termasuk bagi kerja-kerja penyenggaraan rutin seperti kerja-kerja pemotongan rumput, lanskap dan pembersihan longkang di tepi jalan apabila peruntukan MARRIS digunakan ianya tidak akan menjejaskan pekerja yang sedia ada seperti yang dibimbangkan oleh YB. Sungai Dua sebab pekerja-pekerja yang sedia ada akan ditugaskan ke kawasan yang baru seperti perkampungan di Penanti, Permatang Pasir, di Machang Bubuk, di Berapit dan lain-lain untuk memperluaskan perkhidmatan yang saya katakan tempoh hari mudah-mudahan kemungkinan bulan Mac perkhidmatan ini akan sampai ke kawasan-kawasan sedemikian.

Kerajaan Negeri yakin *intervention* yang kita buat melalui Penang Institute akan menambah baik perkhidmatan pembersihan awam di kawasan Seberang Perai. YB. Telok Ayer Tawar telah membangkitkan isu tindakan yang diambil terhadap dua (2) unit kedai di Pantai Bagan Ajam yang dibina tanpa kebenaran. Untuk maklumat Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini, MPSP dan Pejabat Daerah Dan Tanah telah ambil tindakan terhadap dua (2) unit kedai ini dengan mengeluarkan Notis Binaan Tanpa Kebenaran pada 14hb Oktober ini dibawah seksyen 72 Akta Jalan, Parit dan Bangunan dan mengemukakan salinan tersebut kepada Pejabat Daerah SPU pada 18 Oktober sebagai tuan tanah untuk tindakan selanjutnya. Untuk mengelakkan kejadian seperti pembinaan dua (2) unit bangunan kedai dan struktur lain di Pantai Bagan Ajam berulang, pihak Kerajaan Negeri sedang melaksanakan bancia penuh di kawasan tersebut sebelum tindakan penguatkuasaan dan perobohan akan dilaksanakan.

YB. Timbalan Yang di-Pertua Dewan:

YB. Padang Kota nanti kita sambung pada sesi malam. Ahli-Ahli Yang Berhormat, Dewan ditangguhkan dan akan sambung semula pada jam 7.30 malam.

Dewan ditangguhkan pada jam 6.45 petang.

Dewan disambung semula pada jam 7.30 malam.

Setiausaha Dewan:

Ahli-ahli Yang Berhormat, YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan bersidang semula. Dipersilakan.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Terima kasih Dato' Yang di-Pertua Dewan. Sukacita saya sambung ucapan saya. YB. Penanti dan lain-lain Ahli Dewan ini membangkitkan isu berkaitan dengan kesan pelepasan cukai terhadap Majlis Bandaraya Pulau Pinang dan Majlis Perbandaran Seberang Perai. Untuk makluman Dewan ini, tidak dapat dinafikan bahawa terdapat kesan pelepasan cukai ke atas pendapatan kedua-dua Majlis Tempatan, walau bagaimanapun Kerajaan Negeri telah mengambil langkah ini setelah menilai kedudukan pendapatan dan perbelanjaan serta kecekapan pengurusan kewangan oleh kedua-dua PBT. MBPP akan

terus melaksanakan projek-projek untuk menyediakan kemudahan infrastruktur, pembangunan yang mampan, pembangunan imej persekitaran beridentiti berkualiti serta meningkatkan kualiti yang dinamik dan berdaya saing sejajar dengan status bandaraya.

Manakala MPSP akan meneruskan pelaksanaan projek-projek seperti memantapkan pengurusan perkhidmatan pembersihan kemudahan awam serta pembinaan kawasan rekreasi awam di seluruh Seberang Perai. Penyediaan dan penyelenggaraan kemudahan infrastruktur, menaik taraf pusat operasi pembersihan bersepadu di seluruh Seberang Perai, mengadakan program bandar selamat, memantapkan penguatkuasaan undang-undang dan menganjurkan program-program komuniti riadah dan rekreasi. YB. Pinang Tunggal telah mohon penjelasan mengenai peruntukan sebanyak RM280 juta bagi tahun 2017 untuk menaik taraf pasar awam oleh MBPP seperti mana dalam ucapan Y.A.B. Ketua Menteri, untuk makluman Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini sebenarnya RM280 juta itu adalah jumlah keseluruhan anggaran Bajet Pembangunan MBPP bagi tahun 2017 dan bukan merangkumi kerja-kerja menaik taraf pasar. Kerja-kerja menaik taraf pasar sebenarnya ada juga RM5.85 juta tetapi melalui wang sumbangan daripada pihak pemaju yang tidak dapat menyediakan kemudahan ini dan memberi caruman untuk membolehkan MBPP menjalankan kerja-kerja menaik taraf kemudahan. Bagi tahun hadapan, antara tiga (3) projek yang akan dijalankan memberi manfaat adalah pengubahsuaian dan menaik taraf pasar Jalan Aston, pengubahsuaian dan menaik taraf pasar Lebuh Campbell dan meneruskan pembinaan pasar di Batu Feringghi. Isu berhubung dengan penguatkuasaan terhadap aktiviti hiburan, siber cafe dan kegiatan perjudian. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, Kerajaan Negeri senantiasanya peka dengan aktiviti-aktiviti hiburan yang memberikan kesan langsung kepada persekitaran dan masalah sosial khususnya yang berkaitan dengan mesin simulator yang digunakan bagi tujuan perjudian dan lain-lain. Setelah membuat siasatan dan pemantauan, Kerajaan Negeri pada 7 September tahun ini telah membuat keputusan untuk mengarahkan kedua-dua PBT membekukan pengeluaran lesen hiburan mesin simulator bagi mengatasi masalah lambakan mesin simulator yang melebihi permintaan. Kerajaan Negeri juga akan mengarahkan Pihak Berkuasa Tempatan untuk meneruskan tindakan penguatkuasaan terhadap mesin simulator ini dengan lebih seringkali dan bersepadu dengan PDRM dan lain-lain jabatan seperti Imigresen dan SPRM supaya aktiviti perjudian ini dapat dibanteras kerana ianya menjadi isu sensitif dikalangan masyarakat umum.

YB. Bukit Tengah telah membangkitkan, Yang Berhormat selamat kembali ke tempat duduk. Membangkitkan Laporan Kedua Audit Negara mengenai pengurusan perlesenan MPSP dan sememangnya pengauditan itu sudah pun dilakukan oleh Jabatan Audit Negara terhadap isu pengurusan lesen di MPSP dan MPSP telah mengambil beberapa langkah ekoran daripada teguran audit ini, langkah-langkah pembaikan dan untuk memperbaiki proses dan juga memperbaiki kelemahan-kelemahan seperti mana yang dibangkitkan dalam Laporan Kedua Audit Negara berhubung dengan tempoh kelulusan lesen yang tidak munasabah, kutipan hasil yang tidak mencapai anggaran, premis perniagaan yang beroperasi tanpa lesen, pelanggaran syarat lesen, pengurusan kompaun yang kurang memuaskan dan pengurusan sistem e-lesen yang kurang memuaskan.

YB. Pengkalan Kota tunggu sampai sekarang kerana hendak dengar berita baik tetapi saya tidak tahu baik atau tidak baik, hasil semakan oleh MBPP terhadap kelulusan pelan bangunan bagi Plot 1, 2, 344, 346, 348 dan lain-lain di Gat Lebu Macullum adalah tidak dinyatakan dalam kelulusan pelan bangunan, ianya sebagai perumahan kos rendah atau kos sederhana rendah. Walau bagaimanapun, kerajaan negeri akan teliti semula kategori perumahan ini mengikut penilaian MBPP bagi pertimbangan pengecualian cukai tafsiran untuk tahun 2017 seperti mana dinikmati oleh rumah pangsa kos rendah dan kos sederhana rendah.

Ahli Kawasan Pengkalan Kota (YB. Lau Keng Ee):

YB. Yang di-Pertua Dewan, terima kasih dan saya hendak tanya perlukah saya membuat rayuan sekali lagi atau automatik? Terima kasih.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Automatik dipertimbangkan, dengar baik-baik ya, automatik akan dipertimbangkan. YB. Sungai Dua telah utara isu kawalan dalam pengeluaran kebenaran merancang oleh MPSP dalam penambakan tanah bendang di Sungai Dua bagi tujuan pembangunan dan saya rasa YB. Sungai Aceh juga prihatin terhadap isu yang sama.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, MPSP senantiasa memberi perhatian bagi isu penambakan tanah bendang khususnya di kawasan Sungai Dua. MPSP memberi kebenaran merancang berdasarkan kawasan atau *zoning* seperti mana ditetapkan dalam rancangan struktur negeri Pulau Pinang 2020 dan permohonan perlingkungan semula yang telah diluluskan oleh Jawatankuasa Perancang Negeri (SPC) selepas mengambilkira ulasan daripada jabatan teknikal. Isu-isu berhubung dengan penjaja, saya rasa MPSP akan mengambil maklum tentang beberapa isu yang dibangkitkan oleh YB. Permatang Berangan, YB. Sungai Dua dan juga YB. Jawi. YB. Air Itam dan saya percaya YB. KOMTAR pun pernah bangkitkan perkara yang sama berhubung dengan sama ada tindakan Kerajaan Negeri untuk mengambil alih tanah-tanah terbiar atau kawasan terbengkalai di Negeri Pulau Pinang sama ada Kerajaan Negeri boleh ambil alih tanah-tanah ini yang terbiar dan kemungkinan menjadi tempat pembuangan sampah yang haram. Jadi berhubung dengan perkara ini, hari itu pun saya nyatakan akan merujuk kepada Penasihat Undang-Undang Negeri untuk pandangan undang-undang. Jadi untuk makluman Dewan yang mulia ini Pihak Berkuasa Tempatan hanya menyelenggara tanah lapang yang telah diserahkan oleh pemaju kepada Kerajaan Negeri atau PBT, manakala bagi kawasan terbiar dan terbengkalai PBT tidak mempunyai sebarang punca kuasa atau peruntukan undang-undang yang tertentu yang memberikan kuasa kepada PBT untuk memasuki dan menyelenggara serta mengambil alih tanah-tanah terbiar dan terbengkalai di Negeri Pulau Pinang yang merupakan tanah milik persendirian atau tidak diketahui pemilik asal untuk dijadikan taman rekreasi atau kegunaan awam.

Walau bagaimanapun, mengikut interpretasi undang-undang, definisi bagi tanah terbiar secara undang-undang tidak dinyatakan secara jelas dalam Kanun Tanah Negara 1965. Namun begitu keterangan mengenai tanah terbiar adalah bergantung kepada kategori tanah yang telah dinyatakan dalam dokumen hak milik, Seksyen 115 Kanun Tanah Negara memperuntukan bahawa tanah yang dikategorikan sebagai tanah pertanian yang tidak diusahakan bagi tempoh tiga (3) tahun dari tarikh kategori tanah tersebut dinyatakan dalam dokumen hak milik didapati telah melanggar syarat kategori tanah dan boleh dianggap sebagai tanah yang terbiar. Seksyen 116 Kanun Tanah Negara yang sama pula memperuntukkan bahawa tanah yang dikategorikan sebagai tanah bangunan yang tidak diusahakan dalam tempoh dua (2) tahun telah melanggar syarat kategori tanah dan juga boleh dianggap sebagai tanah terbiar. Seksyen 117 Kanun Tanah Negara selanjutnya memperuntukkan bahawa tanah yang dikategorikan sebagai tanah industri yang tidak diusahakan bagi tempoh tiga (3) tahun juga telah melanggar syarat kategori tanah dan dianggap sebagai tanah terbiar. Ini adalah satu interpretasi yang akan membawa impak yang besar sekiranya Kerajaan Negeri memutuskan untuk menguatkuasakan undang-undang ini.

Apabila tanah-tanah yang diberimilik tidak dibangunkan mengikut kategori tanah yang ditetapkan berlakunya pelanggaran syarat dan tanah tersebut boleh dikategorikan sebagai tanah terbiar. Dalam hal ini, Pihak Berkuasa Negeri boleh melucuthakkan tanah tersebut mengikut prosedur di dalam Kanun Tanah Negara dan akhirnya menjadi tanah kerajaan. Maka, tanah tersebut boleh dibangunkan seperti mana yang diputuskan oleh pihak Kerajaan Negeri tetapi ini adalah pandangan undang-undang yang masih belum dibincangkan oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri. Ini adalah satu perkara yang dibangkitkan dalam perbahasan sepanjang perbahasan bajet ini.

YB. Telok Air Tawar telah mohon hasil penggunaan *drone* dan langkah-langkah yang diambil oleh Kerajaan Negeri bagi mengatasi masalah penerokaan haram di kawasan lereng bukit. Untuk makluman Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini, MBPP kini menjalankan kerja-kerja pemantauan dan mengesan kerja-kerja tanah tanpa kelulusan dengan menggunakan *drone* khususnya dilokasi-lokasi yang sukar dipantau oleh pegawai penguatkuasa. Sebanyak 37 kes tanah tanpa kelulusan telah dikesan menggunakan *drone* antaranya ialah tujuh (7) kes kerja tanah tanpa kelulusan yang telah diberi notis, satu kes tanah kerajaan, satu kes yang melibatkan hakisan tanah dan selebihnya 28 masih dalam proses semakan dan tindakan dan pihak Kerajaan Negeri juga mengambil beberapa langkah untuk menangani isu ini seperti mempertingkatkan tenaga kerja, menambah tempoh masa pemantauan, menyelaraskan tindakan penguatkuasaan, menggunakan *drone*, memasang CCTV dan mengeluarkan notis arahan berhenti kerja, memindah peralatan dalam tapak, pemantapan dan rondaan bermotosikal, tindakan pendakwaan oleh PBT di mahkamah, penubuhan Jawatankuasa Kerja Tanah Bukit oleh PTG untuk memantau aktiviti penerokaan tanah tanpa kelulusan.

YB. Sungai Dua ada membangkitkan berkenaan isu kos laluan khas basikal yang tinggi yang dibina oleh MBPP, sebenarnya setelah semakan kos pembinaan lorong basikal oleh MBPP adalah lebih rendah jika berbanding dengan kos pembinaan lorong basikal oleh pihak swasta contohnya anggaran UEM Builders Berhad di Lebuhraya Tun Dr. Lim Chong Eu Bahagian Bayan Lepas yang sedang

dilaksanakan. Kos pembinaan lorong basikal hanya akan meningkat apabila melibatkan pembinaan jejantas yang merentasi jalan dan jambatan yang merentangi sungai, itu lah mengapa kos itu begitu tinggi, mungkin dari segi itu perbandingan pun tidak berapa adil jika dilihat kepada skop kerja yang dilakukan. Kos pembinaan oleh UEM bagi laluan Queensbay dan Jambatan Sultan Abdul Halim Muadzam Shah sepanjang 3.6 kilometer adalah RM7.9 juta di mana kos perkilometer adalah RM2.19 juta. Berbanding dengan kos pembinaan oleh MBPP dari Queensbay ke Lapangan Terbang Bayan Lepas sepanjang 10.5 kilometer berjumlah RM10 juta dan kos perkilometer adalah hanya sebanyak RM0.92 juta. YB. Telok Air Tawar telah mencadangkan laluan khas bas kerajaan negeri melalui Jawatankuasa pengangkutan awam bestari yang diurus setiakan oleh MBPP telah pun bercadang untuk mengadakan laluan khas *high occupancy vehicle* yang dinaiki oleh minimum tiga (3) orang penumpang dalam satu-satu kenderaan yang juga merangkumi bas laluan HOV dikemukakan dan bukannya *bus line* semata-mata kerana penggunaan bilangan bas masih belum maksimum di Negeri Pulau Pinang. Permohonan ini telah dikemukakan kepada Kementerian Pengangkutan melalui JPJ dan untuk makluman Dewan yang mulia ini, status terkini permohonan tersebut adalah pihak Kementerian Pengangkutan memaklumkan bahawa tiada peruntukan undang-undang khusus untuk laluan khas HOV dan permohonan ini perlu dikemukakan kepada jemaah kabinet.

YB. Telok Air Tawar turut membangkitkan isu berkaitan unjuran bilangan bas di negeri Pulau Pinang setelah pelan induk pengangkutan dilaksanakan sepenuhnya. Seperti Yang Berhormat sedia maklum pelaksanaan Pelan Induk Pengangkutan masih di peringkat awalan dimana jajaran utama rel masih belum dimuktamadkan dan ini secara tidak langsung menyukarkan unjuran bilangan bas. Walau bagaimanapun, salah satu aspek penting *Penang Transport* itu juga merupakan penekanan kepada perkhidmatan *services* iaitu *connectivity* dalam lingkungan 3 kilometer radius. Sehubungan itu, pihak Kerajaan Negeri telah mulakan perbincangan dengan pihak berkepentingan seperti prasarana dan Rapid Penang untuk melihat dengan perkhidmatan *feeder* yang juga diberi perhatian oleh pihak Kerajaan Negeri iaitu *Transit Oriental Development* di sepanjang jajaran pengangkutan awam rel.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini mengenai projek pelaksanaan tambakan laut di bahagian selatan pulau, suka saya tekankan di sini bahawa tiada projek TMP mahupun tambakan laut di bahagian selatan pulau akan dilaksanakan tanpa kelulusan detail environmental impact assessment seperti usul dalam sidang Dewan yang lepas. Kajian DEIA bagi semua projek berkenaan kini diperingkat akhir dan dijangka akan dikemukakan kepada Jabatan Alam Sekitar untuk penilaian pada bulan Disember pada tahun ini. Semua usaha yang sedang dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri adalah selaras dengan peruntukan undang-undang yang ditetapkan bagi tujuan pematuhan DEIA. Untuk makluman Dewan yang mulia ini juga, Kerajaan Negeri juga telah kemukakan permohonan kepada Majlis Pembangunan Fizikal Negara bagi pelaksanaan tambakan laut di selatan Pulau dan kertas kerja telah dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Kerja Majlis Pembangunan Fizikal Negara pada bulan Oktober baru-baru ini. Jawatankuasa tersebut telah memutuskan agar kertas kerja ini ditangguhkan dan dibentangkan semula setelah peruntukan-peruntukan yang ditetapkan oleh jawatankuasa itu dipenuhi oleh Kerajaan Negeri iaitu termasuk DEIA yang kita katakan itu.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri dan Ahli-ahli Dewan, pembangunan mampan sesebuah negeri bergantung kepada sesuatu pelan perancangan yang sistematik dan realistik tidak kira pelan pengangkutan mahupun Pelan Tebatan Banjir, ia memberi impak besar kepada kadar pertumbuhan ekonomi *liability* dan *sustainability* di sesuatu bandar dan negeri. Oleh itu saya ingin menegaskan bahawa sesuatu pelan perancangan tersebut bukan sahaja perlu lebih murah dan cepat tetapi yang lebih penting adalah pelan tersebut ialah *reliable*, *sustainable* dan *feasible*. Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri kerana telah memberi peluang kepada saya untuk buat ucapan penggulungan dan saya akan akhiri dengan serangkap pantun,

Pulau Mutiara pulau dirahmati,

Terus menerus dilimpahi kurnia,

Perancangan cepak, telus dan akauntabiliti,

Agar Negeri Pulau Pinang kekal cemerlang di persada dunia.

Sekian, terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Padang Kota, silakan YB. Perai.

Ahli Kawasan Perai (YB. Prof. Dr. P. Ramasamy a/l Palanisamy):

Terima kasih YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri. Saya cuma akan menjawab beberapa soalan yang telah ditimbulkan di dalam dewan ini dan saya tidak akan sentuh portfolio-portfolio saya tetapi saya akan pendekkan bukan sebab kawan saya YB. Pulau Betong tegur 20 minit tetapi mungkin saya akan membuat penggulungan dalam setengah jam sahaja lebih kurang, saya tidak mahu panjangkan, saya faham situasi pada malam ini, kita mungkin akan sampai larut malam, tapi saya rasa saya akan beri pendek dan padat.

Okey, saya akan mulakan. YB. Permatang Pasir telah mencadangkan agar Kerajaan Negeri menyediakan pendidikan alternatif bersifat teknikal dan vokasional bagi golongan yang tercicir. Dalam membantu anak-anak muda yang tercicir dalam pelajaran, Kerajaan Negeri telah melaksanakan pembangunan latihan kemahiran dengan sokongan dan kerjasama daripada Penang Development Corporation (PDC), Penang Skill Development Center (PSDC), Universiti Sains Malaysia dan institusi-institusi pengajian tinggi awam dan swasta yang lain untuk meningkatkan tahap pembangunan sumber manusia berteraskan latihan kemahiran di Pulau Pinang. Penang Skill Development Center (PSDC) memainkan peranan untuk melatih sumber manusia di pelbagai bidang kemahiran tinggi bagi memenuhi kehendak industri berdasarkan teknologi tinggi di negeri ini.

Antara pendidikan kemahiran yang pertama kerajaan negeri bagi memenuhi pasaran sumber tenaga kerja adalah dalam bidang teknologi pemesinan, kejuruteraan komputer, elektronik, mecatronic, telekomunikasi dan teknologi pembuatan. Kerajaan Negeri juga telah memperkenalkan program baru yang dinamakan *Penang Accelerator For Creative And Analytics, Technology And Camp*. Program ini telah dilancarkan bagi golongan yang ingin menceburi bidang perniagaan sebagai perintis semula pemula niaga *entrepreneur*. Kerajaan Negeri melalui Invest Penang pula telah merangka beberapa strategi pelaburan dan pertumbuhan ekonomi termasuk penubuhan pusat pasaran sumber dan latihan IKS, SME *Market Advisory, Resources and Training – S.M.A.R.T Center*. Pusat SMART ini membantu golongan keciciran dan juga graduan dengan memberi khidmat nasihat dari segi informasi perniagaan yang berguna dan terkini. Oleh itu golongan ini boleh memajukan perniagaan syarikat mereka melalui penyenaian syarikat mereka dalam direktori S.M.A.R.T atau atas *talian S.M.A.R.T Online Directory*. Menyertai bengkel pembangunan keupayaan yang dianjurkan pusat smart dan turut serta dalam pepadanan perniagaan business yang dijalankan dari masa ke semasa. Kerajaan negeri turut bekerjasama dengan persatuan kecil dan sederhana Malaysia serta kurier teknikal konsultant dalam menyediakan program latihan teknik dan vokasional-vokasional, program VSEP buat pelajar lepasan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM).

Sejajar dengan Visi Kerajaan Negeri dalam menjadikan Negeri Pulau Pinang sebagai sebuah bandar bertaraf antarabangsa, program BACP melalui kolaborasi Penang Sains Kluster pastikan memberi penekanan terhadap aspek objektif kemahiran teknikal yang boleh diguna pakai dalam memenuhi perkara tersebut. Kerajaan Negeri berusaha untuk membantu anak-anak muda yang kurang berkemampuan dan tidak mampu melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi dengan memberi biasiswa dan juga elaun latihan vokasional. Melalui program BACP ini pelajar bukan sahaja pelajar tetapi juga mempraktikkan kemahiran yang diajar sehingga menjadi modul insan, kemahiran tinggi dalam bidang inovatif.

Kerajaan Negeri juga memperkenalkan Jerman Vokasional Training, program JVT di Penang Skill Development Center (PSDC) yang juga dapat menarik perhatian kerajaan pusat. Ini juga merupakan hasrat kerajaan negeri untuk meningkatkan bakat dan kemahiran di Negeri Pulau Pinang. Dengan inisiatif ini Kerajaan Negeri akan memberi bantuan kewangan bagi memacu industri kepada syarikat-syarikat yang berpangkalan di Pulau Pinang dengan tajaan sebanyak RM6.0 juta. Program ini terbuka kepada semua syarikat multinasional, multi MNC dan industri kecil dan sederhana. Pengenalan JVT di Pulau Pinang merupakan satu langkah yang sangat penting dan menjadi matlamat Kerajaan Negeri untuk mencapai satu *standard training in Penang*. Sebagai tanda penguasaan sistem pendidikan vokasional Jerman, melalui program ini pelajar akan diberi elaun bulanan sebanyak RM900.00 untuk mengikuti kursus diploma. Setelah berjaya menamatkan pelajaran dalam masa 42 bulan mereka boleh bekerja

dengan syarikat multinasional dengan gaji yang lumayan. Jadi ada dua (2) komponen dalam program ini, komponen pertama, pelajar-pelajar akan ikuti teori di PSDC, kemudian dia akan buat latihan sambil belajar di syarikat-syarikat yang ada dalam konsortium syarikat itu. Diploma ini diiktiraf oleh Kerajaan Malaysia dan *Malaysian Chamber, Jerman Chamber of Commerce*. Keunikan sistem vokasional Jerman ini ialah belajar dan mengamalkan sambil bekerja dalam kilang. Soalan kedua, YB. Sungai Dua telah bertanya berkenaan dengan kejayaan program *German Vocational Training* ini. Inilah satu program yang terbaru lebih kurang satu setengah tahun, saya ingat ini adalah seramai 63 orang peserta telah menyertai program ini. Peserta-peserta program ini telah ditempatkan disyarikat-syarikat multinasional iaitu satu konsortium multinasional, yang ketuanya adalah B. Braun, Osram, Inari, Carsem, Dynacraft, Southern Steel dan Bosch dalam kursus *Mechatronics*. Mulai Mei 2017, program ini akan memperkenalkan kursus kejuruteraan *electronic* tetapi menjawab kepada YB. Sungai Dua, kejayaan ini belum dirasai sehingga hari ini, program ini sesuatu yang baru mengikut *German Vokasional Credit*.

YB. Machang Bubuk bertanya berkenaan rangka kerja Kerajaan Negeri untuk mengatasi kesan akibat kenaikan taraf dagangan yang akan dilaksanakan oleh Presiden Amerika Syarikat yang terbaru iaitu Donald J. Trump dan sejauh mana Kerajaan Negeri bersedia menghadapi masalah pelaburan asing kesan daripada perubahan iklim politik dunia. Kerajaan Negeri seperti dalam ucapan Y.A.B. Ketua Menteri dalam ucapan Bajet Tahun 2017 telah memilih model negeri keusahawanan dan negeri kebajikan untuk menghadapi ancaman krisis ekonomi global yang mungkin melanda Negeri Pulau Pinang pada tahun depan. Walau bagaimanapun masih terlalu awal untuk meramalkan kemungkinan risiko negatif ke atas ekonomi Negeri Pulau Pinang susulan kemenangan Donald J. Trump dalam pilihan raya Presiden Amerika Syarikat baru-baru ini. Jadi saya rasa fenomena Donald J. Trump ini masih sangat kabur sama ada beliau akan jadi *black swan* atau pun dia akan terbalik kepada pangkuan *white swan* kita belum tahu, tetapi memanglah ada gejala-gejala bahawa beliau ini seorang dalam Parti GOP, Republikan Parti ni mungkin di pandangnya agak konservatif dan mungkin saya rasa sebelum pilihan raya Amerika Syarikat mungkin dia antara lain menunjukkan siapa dia dan kemungkinan apakah dasar-dasar dia akan mengamalkan di Amerika Syarikat selepas ia akan mengambil sumpah ke Rumah Putih pada Januari 2017. Tetapi Presiden Barack Obama katakan jangan khuatir bahawa Presiden Trump ini memang biasa sebelum pilihan raya, selepas pilihan raya dan selepas beliau menang ini adalah dua aspek mungkin ada banyak kontroversi yang kita tidak tahu. Tetapi apa yang kita tahu bahawa baru-baru ini saya ada mengucapkan di persidangan oleh MPSP iaitu *eco tourism* dan *conservation* di mana kita bimbang bahawa *tourist agreement* yang telah diperkenalkan supaya untuk melindungi dunia daripada *global warming* dan sebagainya. Mungkin dia sendiri berasa tidak perlu diikuti lagi, tetapi saya pun tidak tahu macam mana tapi kita tunggu, YB. Machang Bubuk. Kita tunggu tengok lah macam mana, ini fenomena *black swan, Donald Trump* ini.

Kerajaan Negeri sentiasa berdaya tahan untuk menyerap sebarang kejutan luaran sebagai sebuah negeri berasaskan sektor perindustrian kita sentiasa menyokong perjanjian perdagangan dan proses globalisasi. Namun ekonomi negeri masih akan positif walaupun sekiranya Donald Trump menolak perkongsian Trans-Pasifik (TPPA). Sekiranya TPPA dibatalkan ekonomi Pulau Pinang tidak akan terjejas teruk kerana kita telah pun mencatatkan prestasi baik sebelum perjanjian itu dilaksanakan. Saya pun rasa ada pro dan kon mengenai TPPA, ini telah banyak dibincangkan di Parlimen Malaysia dan memang kita pun rasa bahawa implikasi TPPA pada masa sekarang selepas kenaikan Trump ini masih kabur sama ada TPPA akan diteruskan atau ia akan dibatalkan, kita tidak tahu.

Jadi saya sambung Kerajaan Negeri melalui PDC sebagai agensi pembangunan ekonomi Negeri Pulau Pinang sentiasa merancang dan melaksanakan pelbagai program untuk terus maju ekonomi negeri untuk meminimalkan impak ke atas rakyat ekoran daripada kesan ekonomi yang dijangka kurang stabil pada tahun 2017. PDC akan meluluskan aktiviti teras PDC iaitu promosi pelaburan dalam sektor perindustrian yang sudah pasti akan mewujudkan peluang pekerjaan kepada rakyat. PDC akan juga membuka kawasan-kawasan perindustrian yang baru seperti Taman Perindustrian Utara Penang Science Park, Taman Perindustrian Selatan Penang Science Park dan memperhebatkan program mempersiapkan plot-plot industri di Taman Perindustrian Bandar Cassia, Batu Kawan. Saya tak mahu cerita tentang PDC, ini memang saya rasa Ketua Menteri juga akan bincang banyak soalan-soalan ini telah ditujukan kepada dia tentang PDC jadi saya tak mahu bicang panjang lebar tentang PDC. Cuma projek-projek yang diadakan oleh PDC, apakah pengambilan tanah, berapa tanah dijual kepada syarikat dan sebagainya, ini memang saya rasa pasti Ketua Menteri ataupun Timbalan Ketua Menteri I akan sentuh tentang PDC.

Mengenai Invest Penang pula, Kerajaan Negeri berusaha meningkatkan pelaburan yang boleh menyumbang kepada peningkatan dan kestabilan ekonomi Negeri Pulau Pinang. Invest Penang menumpukan lebih perhatian kepada strategi untuk menarik pelabur baru dan pada masa yang sama mengekalkan pelabur yang sedia ada. Selain itu, Invest Penang turut memberi tumpuan kepada kekuatan Pulau Pinang dalam bidang elektronik dan elektrik serta kebolehan mempelbagaikan aktiviti industri seperti pembuatan peralatan perubatan – *medical devices*, sains kesihatan, aeroangkasa dan avionic dan teknologi LED. Selain daripada itu, tumpuan juga diberikan kepada *Business Process Outsourcing, Shared Services Outsourcing, Global Business Services, Research & Development (R&D), Teknologi Maklumat (ICT)*, perisian dan perkhidmatan sumber manusia. Aktiviti-aktiviti yang lain akan mewujudkan peluang pekerjaan yang bernilai tinggi.

YB. Berapit bertanya berkenaan cadangan pembangunan pusat pembelajaran STEM dan Perpustakaan Digital di KADUN Berapit. Buat masa kini, Kerajaan Negeri tidak mempunyai apa-apa perancangan. Namun sebuah *Penang Science Cafe* telah dibuka di Pusat Perniagaan Alma, mungkin Berapit jauh di Daerah Seberang Tengah. Saya rasa mungkin pada masa depan. Soalan berikut adalah YB. Sungai Dua telah bertanyakan.....(gangguan).

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Penjelasan YB. Perai. Untuk kawasan ini di Bukit Mertajam iaitu di DO Rest House, ia betul-betul di tengah Bukit Mertajam, Jalan Perusahaan Niaga sambung ke Jalan Kulim di hadapannya Convent School, Hospital Bukit Mertajam dan di DO Rest House semenjak saya menjadi YB. Berapit sampai hari ini di hujung di sana dan tahun lepas Parti Pembangkang buat PC dan kondem kita sebab tak buat apa-apa. Tahun 2016, saya harap ada sesuatu yang dijalankan di sana sebab ada perbincangan bersama dengan PDC iaitu Pengarah nya dengan YB. Padang Lalang, *the former Padang Lalang* dan *suggestion* ialah DO Rest House diberi kepada hospital tetapi hospital tiada bajet untuk mendirikan klinik kecemasan dan dia masih di tangan Kerajaan Negeri, dana ini. So saya harap kalau boleh disebabkan Jalan Kulim selalu *traffic jam, peak hours*.

Sudah empat tahun, kalau boleh buat satu perpustakaan, STEM Center untuk pemuda-pemudi, murid-murid di sana sebab di Bukit Mertajam tiada perpustakaan. *Multi level car park*, kalau di hospital keluarga pesakit boleh *park* kereta boleh park di sana, kalau ibu bapa yang mahu ambil murid-murid di Sekolah Kebangsaan Cina Khim Seng atau Convent mereka boleh park di sana dan mengurangkan *traffic jam* di Jalan Kulim. Ini saya telah cakap berapa kali, saya tak boleh ingat. Saya harap Kerajaan boleh ambil ingatan di dalam plan-plan pembangunan mereka dan saya harap di dalam *time frame* boleh merealisasikan.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Terima kasih YB. Berapit. Ada dua (2) jawapan, satu ialah mengenai cadangan perpustakaan. Adakah ini bermaksud perpustakaan digital? Ini adalah baru yang kita adakan di Pulau tetapi Perpustakaan Perbadanan Awam adakan? Cawangan? Kalau tak ada, saya bagi satu jawapan bolahkah Yang Berhormat menulis satu surat kepada saya supaya saya boleh bincang dalam Lembaga Perbadanan Perpustakaan Awam Pulau Pinang supaya kita boleh wujudkan satu perpustakaan di sana. Kita mahu tengok ada atau tidak. Kalau ini satu perpustakaan digital, saya tidak boleh apa-apa perjanjian tetapi kalau ini satu perpustakaan biasa daripada Perbadanan Perpustakaan Awam Pulau Pinang memang saya akan bangkitkan pada mesyuarat akan datang.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

It's cost a lot of money. Itu rumah DO Rest House memang sudah rosak semuanya.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Itu bukan perkiraan Yang Berhormat, cuma *you* mesti kemukakan satu cadangan supaya kita akan melihat sama ada dihasilkan atau tidak...(gangguan). Perpustakaan Digital ini baru kita adakan di Pulau Pinang di sebelah Penang Free School dan mungkin belum dilaksanakan. Ini akan ambil masa yang lama lah. Silakan YB. Batu Uban.

Ahli Kawasan Batu Uban (YB. Dr. T. Jayabalan A/L A. Thambyappa):

Berkenaan dengan R&D, ada berapa angka berkenaan dari swasta atau dari pihak GLC atau dari pihak Kerajaan Negeri. Apakah angka-angka berkenaan dengan R&D?

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Terima kasih YB. Batu Uban. Ini adalah satu soalan yang memang kita fikirkan isu R&D Pulau Pinang. Sama ada ia syarikat yang besar ini sektor swasta menjalankan R&D, mungkin ia menjalankan R&D. Mungkin dia ada bahagian R&D, tetapi sama ada mereka betul-betul ada R&D atau R&D di *outsourced* ke negara-negara lain saya tidak boleh kata secara jelas. Tetapi memang sangkaan saya ialah kebanyakan R&D ini tidak ada di sini, tidak ada di Pulau Pinang. Walaupun ada juga bahagian-bahagian R&D, tapi saya rasa kebanyakan dan kerja-kerja R&D ini *not so much outsourced* tapi di negara asal mereka. Itu jawapan saya dan sini saya rasa mungkin (dengan izin)...*manupackaging*, mungkin pembuatan, *manufacturing*. Itu memang saya rasa ada di Pulau Pinang. Kebanyakan syarikat-syarikat swasta sama ada ianya multinasional ataupun syarikat yang kecil. Tapi R&D yang sebenarnya tidak terletak di Pulau Pinang. Itu memang saya boleh katakan dengan mungkin lebih jelas dengan lebih yakin.

Ahli Kawasan Batu Uban (YB. Dr. T. Jayabalan A/L A.Thambyappa):

Cadangan dari negeri untuk bina R&D.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Kita sebenarnya tidak ada apa-apa cadangan secara langsung tapi memang saya rasa itu adalah untuk kebaikan dan kepentingan penduduk Pulau Pinang kalau kita ada R&D di sini. Itu memang mana-mana kerajaan sama ada ini Kerajaan Pulau Pinang ataupun Kerajaan Pusat atau di Kerajaan di Perak saya rasa mereka tidak akan menolak, mereka mesti akan letakkan R&D di sini. Tapi sama ada kita ada kuasa tawar menawar dengan syarikat-syarikat.

YB. Sungai Dua telah bertanya berkenaan kejayaan Kerajaan Negeri dalam pelaksanaan program-program STEM iaitu *Science, Technology Engineering and Mathematics*. Antaranya kejayaan Kerajaan Negeri ialah seperti berikut:

Program Tech Mentor di sekolah. *Penang Science Cluster* menyediakan tenaga pengajar kepada sekolah-sekolah tajaan yang terdiri daripada sekolah rendah dan menengah dengan menyediakan perkakasan dan perisian untuk pelajar menjalankan aktiviti secara *hands-on* bagi program *Lego Robotics, Embedded System dan Coding*. Pada tahun ini, *Penang Science Cluster* menaja 125 buah sekolah yang terdiri daripada 2,600 orang pelajar. Salah satu kejayaan melalui pelaksanaan program ini pada tahun 2016 ialah penyertaan pelajar daripada sekolah yang ditaja oleh *Penang science Cluster* selama dua (2) tahun dalam program *Lego Robotics* mewakili Malaysia untuk bersaing dalam *World Robot Olympiad* di India selepas muncul sebagai juara dalam Pertandingan Robotik Kebangsaan Malaysia.

Penang International Science Fair. *Penang Science Cluster* menganjurkan *Penang International Science Fair* pada setiap tahun. Antara aktiviti yang telah dijalankan semasa pameran sains ini adalah pameran produk oleh industri dan organisasi, bengkel sains untuk pelajar, pertandingan robotik dan *makerfest*. Dianggarkan seramai 60,000 pengunjung telah menyertai pameran sains pada tahun ini yang telah dianjurkan dari 12 hingga 13 November yang lepas. Seramai 3,200 orang pelajar daripada lebih 80 buah sekolah telah ditaja untuk menghadiri pameran ini. *Makerfest* tahun ini telah menyaksikan penyertaan daripada 73 kumpulan yang terdiri daripada pelajar dan dewasa. Pada tahun ini, tiga (3) pertandingan yang berbeza telah diadakan iaitu *Sumo Robot Challenge, Coding Battle dan Lego Robotics*.

Penang Science Cafe. *Penang Science Cafe* adalah pusat komuniti sains tempatan yang menawarkan latihan sains amali dan teknologi bengkel. Terdapat *makerspace* di mana alat-alat seperti mesin dan pencetak 3D boleh didapati untuk membina projek-projek yang berkaitan dengan sains dan robotik. Kafe ini dibuka kepada orang ramai, sekolah dan kolej. Sehingga kini, terdapat sebanyak tiga (3) buah *Science Cafe* telah dibuka iaitu di Krytal Points, Wisma Yeap Chor Ee dan juga di Pusat Perniagaan Alma. Sebanyak 158 buah sekolah yang melibatkan 6,300 pelajar dan 600 orang guru telah dijemput untuk menyertai program *Bootcamp STEM*. Di dalam program ini, pelajar akan menghabiskan 6 jam untuk belajar dan membuat program robot selain daripada aktiviti sains yang lain. Selain daripada itu,

seramai 2,400 pelajar telah mengambil bahagian dalam pelbagai bengkel dan acara yang berkaitan dengan Sains, Teknologi, Kejuruteraan dan Matematik (STEM) melalui *Penang Science Cafe*.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Penjelasan. Berapakah peruntukan yang diberi oleh Kerajaan Negeri untuk kos operasi dan latihan sebab semua ini ditaja oleh *Penang Science Cluster*. Jadi perbelanjaan 6,000 pelajar ini semua dan program-program di ketiga-tiga *science cafe* itu bagaimana ia dilakukan?

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Iya memang penting, siapa yang bayar? Sama ada Kerajaan Negeri ataupun syarikat-syarikat. Saya boleh katakan di sini walaupun saya tidak ada angka yang konkrit, berapa jumlah yang dibagi oleh Kerajaan Negeri ada pembayaran tapi sebahagian besar datang dari syarikat-syarikat. Saya tidak boleh bagi secara terperinci sebab saya tidak ada. *I don't have the exact figure with me.*

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Saya dapat jawapan bertulis RM600,000 setahun.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

You have the answer why you asking me? You ada answer you tanya saya.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

No, in case because masa itu Yeap Chor Ee belum ada lagi sebab saya ada juga dalam perbahasan saya, saya ada tanya sama ada bajet RM20 juta yang disebut untuk Penang Science Cafe termasuk kos operasi dan latihan *so far* itu pun infrastruktur kos bila YB. EXCO nak beralih kepada Tech Dome saya cepat-cepat tanya.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Cuma Yang Berhormat ada jawapan, tapi cuma saya tak mahu bagi jawapan sebab saya tidak begitu pasti, apa angka itu sahaja. Kalau perlu kita bekalkan.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Berkenaan dengan RM20 juta yang disebutkan dalam *budget speech* itu, untuk *science cafe* tu dalam perbahasan saya, saya ada sebut sebab di kawasan saya di Taman Guar Perahu, bangunan untuk pembelajaran STEM itu, *Insyah-Allah* akan siap sudah dapat peruntukan RM2.3 juta, itu hanya infrastruktur kos. Saya ada tanya sebab Kerajaan Negeri akan membantu kos latihan, pembiayaan beli peralatan dan sebagainya.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Sejauh mana saya tahu, Kerajaan Negeri biasanya macam DGBT Program, kita sumbang save money, permulaan kita tidak akan bayar sepenuh kos, so kita minta syarikat-syarikat swasta untuk memberi sumbangan untuk menjalankan program itu dari segi prinsip. Tetapi berapa kos sebenarnya, kita memang mesti berhati-hati memberi angka yang betul, itu sahaja. Terima kasih.

Penang Tech Dome. Idea untuk menubuhkan *Penang Tech Dome (PTD)* pertama kali diilhamkan pada tahun 2011 dan merupakan kompleks pameran sains yang diilhamkan oleh Kerajaan Negeri, demi menyemarakkan minat generasi masa depan pada bidang tersebut. Sebagai pusat pembelajaran teknologi dan pertukaran idea, Penang Tech Dome akan menyediakan platform kepada semua lapisan masyarakat untuk menerokai keajaiban sains dan teknologi. Program-program khas akan direka untuk memupuk semangat dan mengajar anak-anak dan remaja berkenaan kemahiran yang diperlukan untuk berkembang maju dalam teknologi tinggi, berasaskan pengetahuan dan masa depan yang inovatif.

Sehingga kini, seramai 26,000 orang telah melawat Penang Tech Dome sejak ia dibuka bulan Julai tahun ini. *Penang Tech Dome* telah menganjurkan *Japanese Technology Weekend* yang telah menarik lebih 6,000 orang pengunjung yang mendapat pujian dan pengiktirafan daripada Konsul Jepun dan syarikat-syarikat Jepun. Program ini juga telah membawa khas robot Murata yang terkenal dari Negara Jepun. Selain daripada itu, lebih daripada 100 buah sekolah yang melibatkan seramai lebih daripada 4,000 orang pelajar dan guru juga telah mengadakan lawatan ke *Penang Tech Dome* termasuk sekolah-sekolah daripada Negeri Kedah, Perak, Selangor, Pahang, Terengganu, Perlis, Johor dan Negeri Sembilan.

Penang Digital Library, saya tidak mahu bincang panjang tentang *Penang Digital Library*. Ini satu topik yang sangat digemari oleh Ketua Menteri. Saya akan *skip* topik ini, saya rasa Ketua Menteri akan sentuh topik ini, okey.

Saya pergi kepada soalan yang satu pembetulan kepada soalan yang telah dikemukakan YB. Pulau Betong. Yang mendapat kepastian bagi jawapan bertulis soalan nombor 17 yang diberikan berkenaan peningkatan bilangan penduduk bekerja di Pulau Pinang dari tahun 2008 hingga 2015 dan juga berkenaan peluang pekerjaan yang disediakan bagi pekerja yang diberhentikan kerja. Saya rasa jawapan bertulis yang telah disampaikan oleh Yang Berhormat yang tidak disebut sama ada apa jenis itu angka 3.1. Mungkin perkataan yang saya rasa mungkin tidak dapat adalah purata.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Soalan saya adalah yakni 3.1% tetapi *from 2011* hingga 2013 semuanya sama, sama sahaja. *So it's possible every year the same number of workers.*

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Betul-betul. Saya rasa ia mesti ada perbezaan, perbezaan di antara tahun demi tahun. Walaupun saya rasa, ialah memang saya pun setuju. Sebab itu saya tanya tadi macam mana tidak boleh 3.1, perkiraan ini tidak betul. Jadi saya akan kembalikan kepada Yang Berhormat tentang perkara ini sebab apa maklumat yang kita beri mesti betul dan tepat. Mungkin saya rasa dalam lingkungan 3.1, 2,3 macam tu. Bukan 3.1 sahaja....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Satu lagi adalah berkaitan tentang jumlah bilangan pekerja yang diberhentikan *from January to September this year*. Sudah 3,400 lebih, *the highest* dalam masa lima (5) tahun. *So* adakah ini akan berlanjutan atau ada sebab-sebab tertentu mengapa begitu ramai sekali.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Begini Yang Berhormat, walaupun terdapat seramai 3,069 pekerja dihentikan pada tahun 2016 sehingga bulan September, Kerajaan Negeri melalui Invest Penang telah membawa beberapa pelaburan baru yang telah mewujudkan 7,000 lebih pekerjaan baru. Jadi ini merupakan, walaupun saya rasa 3,000 ini mungkin saya rasa satu yang memeranjatkan tetapi saya rasa peluang pekerjaan yang lebih.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Bekerja semula ataupun 7,000 itu adalah angka baru untuk pekerja baru tetapi angka yang 3,000 lebih ini adakah mereka boleh kerja adakah pemantauan oleh Kerajaan Negeri?

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Saya mendapati bahawa walaupun memang ada tiga, empat kilang ini telah ditutup. Mungkin satu akan ditutup tahun depan dan juga pekerja yang telah diberi tawaran macam *Seagate*, ada juga yang bagi tawaran untuk bekerja di Thailand, bukan semua. Kita juga diberitahu bahawa mereka yang kerja untuk *Seagate* adalah ramai, *Seagate* ini merupakan satu *house land* di Penang. Tiba-tiba apabila keputusan untuk meminda operasinya sebahagian operasi di Negara Thailand ini sebenarnya mewujudkan (dengan izin)...*people like this become part of the family*, jadi apa yang perlu saya sebutkan di sini walaupun memang ada pemindahan syarikat-syarikat dari Pulau Pinang ke tempat lain sama ada ia tutup, sama ada ia pindah sebahagian operasi, saya rasa kesan ini saya rasa bukan lah begitu teruk

kepada Pulau Pinang. Saya rasa angka pengangguran di Pulau Pinang adalah di bawah 3%, mungkin 2.9% kalau kita berbanding dengan national adalah lebih 3%, 3.5%.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

YB. Prai, saya nak kaitkan dengan situasi sekarang ini pasal ekonomi disebabkan mereka ini diberhentikan mereka memerlukan mata pencarian, mata pendapatan sebab itulah diadakan program *food truck, business* yang macam ini diberikan mereka peluang berniaga sebab ada mereka yang berjumpa saya, YB. kami dah hilang pendapatan nak buat apa lepas ini. Mereka memerlukan *food truck* dan sebagainya. So ini adalah benda-benda baru yang diharus di *create*. Ini adalah kemampuan Kerajaan Negeri bukanlah bergantung kepada pelabur-pelabur asing tapi adalah kemampuan Kerajaan Negeri untuk menyediakan peluang pekerjaan baru. Terima kasih.

Ahli Kawasan Batu Uban (YB. Dr. T. Jayabalan A/L A. Thambyappa):

Boleh kah saya tanya satu soalan. Adakah sistem beri *training* di PSDC or CAT untuk *try to replace them so that at the point when they loose the job that at part of the state at least help*.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Isu ini ada dua peringkat bagaimana mereka yang dibuang kerja akan diberi peluang. Satu ialah dijalankan oleh Kementerian Sumber Manusia, mungkin ia akan buat *pairing* dan peringkat kedua mungkin adalah Kerajaan Negeri melalui CAT Centre di mana mereka boleh daftar dan kemudian CAT Centre ini mencari satu pekerjaan, *matching*. Kita akan pun dengar juga bila MAS akan hentikan beribu-ribu pekerja. Kita memang wujudkan di mana kita memberi peluang supaya kita memberi *priority* kepada pekerja MAS mendaftar di CAT.

Kita mungkin ada banyak di Negeri Pulau Pinang tetapi kita rasa mungkin tidak boleh mengawal tapi akhir sekali yang daftar adalah 22 sahaja. Mungkin mereka pekerjaan alternatif kemungkinan besar mereka telah berpindah dari Pulau Pinang, mungkin mereka telah duduk di Kuala Lumpur atau di mana-mana. So kita memang kluatir tapi bilangan 22 sahaja dan kita buat *matching*. Jadi isu *retraining* ini ia akan dibuat oleh CAT. So dalam program CAT ia akan buat *matching* ia akan buat penyesuaian tentang sama ada mereka boleh kerja dalam mana-mana mereka pilih ataupun diberi peluang. Bukan secara besar-besaran, saya rasa oleh kerana sebab Sumber Manusia ini bukan sebenarnya satu area di bawah naungan Kerajaan Negeri. Walau bagaimana melalui MMK ini kita bincang dan juga isu pengangguran, isu penutupan kilang-kilang ini apabila ini berlaku kita bincang dan kita ambil langkah-langkah walaupun ini bukan langkah-langkah yang kita rasa besar dan kita tak ada satu kuasa tapi kita buat supaya kita mengurangkan ataupun kita buat mitigasi terhadap keadaan ekonomi yang ada sekarang. Jadi sampai hari ini Pulau Pinang, kita harap Pulau Pinang ini boleh mempertahankan dan kita tak ada suatu *bisokrasi* yang kita mungkin ada yang besar, yang mungkin kita hadapi pada masa depan, walaupun ada juga kilang yang tutup bukan saja di Negeri Pulau Pinang tapi ada juga di negeri-negeri lain, ada juga syarikat-syarikat yang masuk di Pulau Pinang. So Pulau Pinang ini adalah dia punya *attraction...*(dengan izin), tapi walau bagaimana pun kita sentiasa waspada tentang ekonomi yang saya rasa, bukan begitu baik sekarang dan ini mungkin akan sampai pada tahun 2017.

Ahli Kawasan Machang Bubuk (YB. Lee Khai Loon):

Minta penjelasan Terima kasih YB. Perai saya cuma nak minta pandangan daripada YB. Perai tentang setujukah cadangan untuk menubuhkan tabung pemberhentian kerja yang sepatutnya dilaksanakan oleh Kerajaan Persekutuan di mana sekiranya pekerja-pekerja yang ada bekerja mereka perlu mengeluarkan sebahagian kecil pendapatan mereka diletakkan dalam tabung tersebut dan sekiranya mereka dibuang kerja mereka boleh menggunakan tabung tersebut untuk menampung kehidupan untuk sementara waktu, ada satu jangka masa yang ditentukan. Adakah Kerajaan Negeri boleh mengkaji supaya pekerja-pekerja di Pulau Pinang? Adakah kita boleh laksanakan skim seperti tabung pemberhentian kerja untuk mengatasi dan kita boleh tunjukkan di *Penang lead in this matter then* kita boleh memelihara hak pekerja-pekerja kita. Terima kasih

YB. Timbalan Ketua Menteri II

Terima kasih, YB. Machang Bubuk, perkara ini saya juga berdialog dengan beberapa NGO sama ada kita mewujudkan satu dana untuk mereka. Sekarang ini tiada apa-apa dana dan sama ada ini telah dikemukakan oleh MTUC juga, tapi sama ada Kerajaan Pusat akan membuat, mungkin ada dalam perkiraan mereka, sama ada mereka akan wujudkan dana ini tapi ada juga inisiatif daripada beberapa NGO, mereka datang jumpa saya, mungkin sebulan, dua bulan dulu dan saya sendiri telah memberi sumbangan untuk mewujudkan satu, bukan mewujudkan dana tapi untuk memberi cadangan kepada Kerajaan Pusat sebab siapa-siapa tidak boleh mewujudkan dana, ini mestilah Kerajaan Pusat dan saya rasa sebagai EXCO Sumber Manusia, ini saya rasa Kerajaan Pusat sebenarnya memperkenalkan program ini. Saya rasa mungkin dari segi prinsip Kerajaan Negeri kita tak ada apa-apa halangan, saya setuju dengan itu, terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Sudah habis?

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, saya ingat mungkin tak ada apa-apa, yes

Ahli Kawasan Jawi (YB. Soon Lip Chee):

Minta laluan, di mana kita dapati bahawa peruntukan daripada Kerajaan Pusat telah dikurangkan sebanyak 53.1% untuk perpustakaan dan Kerajaan Negeri masih kekal RM8 juta untuk setiap tahun, sama ada Kerajaan Negeri akan menambahkan peruntukan kepada perpustakaan memandangkan 53.1% akan menjejaskan pembelian bahan-bahan buku dan bahan-bahan bacaan di 108 Perpustakaan Negeri, daerah, desa dan Perpustakaan Bergerak, maka rakyat jelata terutama pemuda-pemudi, generasi muda kita mereka menghadapi kekurangan bahan-bahan bacaan, terutama bahan-bahan bacaan yang baru, akan menjejaskan, menyusahkan mereka untuk membuat rujukan dan lain-lain lagi. So soalan saya adakah sama ada Kerajaan Negeri akan menambahkan lagi?

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Ya, YB. Jawi yang sentiasa mempunyai minat tentang buku-buku di perpustakaan di Perbadanan Perpustakaan Awam di Pulau Pinang, dan memang kita rasa bahawa sumbangan Kerajaan Pusat mungkin jatuh dan jumlah besar adalah dibekalkan oleh Kerajaan Negeri dan isu ini dapat dibincangkan dalam Lembaga Perpustakaan. Bagaimana kita mengurangkan kos, proses mengurangkan kos ini tidak boleh menjejaskan pembelian buku dan sebagainya aktiviti-aktiviti yang asas ini. Jadi saya minta pengurusan ini mana-mana kos, kita boleh potong, kita potong, kita tak boleh harapkan percuma dapat dana daripada Kerajaan Pusat ataupun Kerajaan Negeri, kita mesti menunjukkan satu sifat, satu kelakuan, di mana kita menunjukkan bahawa memang kita boleh jimatkan, apabila kita buat jimat janganlah kita buang kerja, jangan kurangkan pembelian buku ini kita tak boleh sentuh, tapi baru-baru ini saya dapat satu berita bahawa ada program-program yang dijalankan oleh perpustakaan di mana mereka mendapat keuntungan, dulu tak ada, tak apa-apa, sekarang dia buat keuntungan. Ini keuntungan ini mereka digunakan untuk pembelian buku atau menambah dana yang ada, jadi saya misalnya cawangan-cawangan perpustakaan, ada cawangan perpustakaan ini merugikan, kita tidak ada pengguna dan sebagainya tapi kita tak ambil satu jalan yang melulu, tapi kita mengawasi mereka, akhir sekali kalau tidak ada penggunaan dan sebagainya memang kita buat satu keputusan, sebab kita tak hentikan sesuatu yang sudah dimulakan. Jadi saya minta apa ini, pihak pengurusan ini kita mesti menjaga kita punya perbelanjaan supaya ini tidak menjejaskan, kita ambil tindakan yang keras terhadap mereka yang menyeleweng dan saya harap bahawa walaupun saya rasa peruntukan daripada Kerajaan Pusat mungkin ada turun tapi saya rasa kalau perpustakaan, ini bukan saja pada perpustakaan mana-mana agensi, kita mesti mahu jadi jimat, kalau jimat kita boleh pertahankan apa-apa seksaan dari segi kewangan. Terima kasih.

Ahli Kawasan Jawi (YB. Soon Lip Chee):

Soalan tambahan kepada YB. Perai, di mana perpustakaan bergerak memang tidak mencukupi banyak lagi kawasan-kawasan di luar bandar seperti di kampung *area*, di mana perpustakaan bergerak tidak cukup maka ia tidak dapat sampai ke tempat itu, masalah yang kerap kali, adakah Kerajaan Negeri ataupun pihak swasta ataupun pihak-pihak tertentu seperti Kerajaan Persekutuan bercadang untuk menambahkan perpustakaan bergerak kerana pendapat saya memang perpustakaan bergerak penting terutama ia dapat bergerak ke kawasan kampung-kampung dan juga luar bandar di mana kemungkinan besar penduduk-penduduk di sana miskin dan tidak mampu untuk membeli buku-buku cerita ataupun bahan bacaan, maka kalau ada ketambahan perpustakaan bergerak ke kawasan sana maka ia akan tambah untuk bantu sedikit sebanyak murid-murid mereka, mungkin tahun ini kita tak cukup bajet, mungkin ada cadangan dengan macam mana tahun depan kita rancang untuk tambah sedikit untuk perpustakaan bergerak.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Terima kasih Yang Berhormat. Saya minta rakan-rakan di sini, siapa-siapa ada cadangan, tolong kemukakan boleh tulis terus kepada saya atau ke perpustakaan dan kita akan bincang dari semasa ke semasa dalam mesyuarat lembaga bagaimana kita akan memperkenalkan dan YB. Air Itam selalu kemukakan cadangan, YB. Jawi selalu kemukakan cadangan. Ini saya rasa merupakan satu proses, satu yang baik dan kita menerima dengan hati terbuka saya rasa kita perlu idea-idea bagaimana kita akan memperbaiki perkhidmatan yang ditawarkan oleh perpustakaan di Pulau Pinang. Perpustakaan di Pulau Pinang ini memang kita perlu ada sedikit pembaharuan, memang kita sudah wujudkan *science cafe* di perpustakaan sekarang, mungkin kita juga ada rancangan lebih canggih kita akan memperkenalkan dari masa ke semasa. Jadi itu saja Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri saya ingat sudah lebih setengah jam. Tapi dalam 45 minit saya sedih, sebab tak ada soalan daripada YB. Seri Delima... (ketawa). Sudah letih..sudah letih....(ketawa).

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Saya sebenarnya ingin menyentuh berkenaan dengan Sekolah Tamil YB. Perai, tapi memandangkan masa dah lebih kurang lama dan malam ini, adalah malam Jumaat jadi semua nak balik, masing-masing ada urusan di rumah, Terima kasih.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Terima kasih, terima kasih YB. Seri Delima, seperti kita boleh bincang di kedai kopi. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri itu saja saya ucapkan terima kasih kepada semua di dalam Dewan untuk memberi peluang kepada saya untuk buat penggulungan yang ringkas tentang isu-isu yang telah dibangkitkan, terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Perai, silakan YB. Pantai Jerejak...(gangguan) Habis?

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri. *Bismillahi Rahmanirahim. Assalamualaikum Warahmatullahi Wabbarakatuh* dan Salam Sejahtera, Ahli-ahli Yang Berhormat, Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri, *Alhamdulillah* bersyukur kita ke hadrat Allah SWT kerana diberi kesempatan untuk kita bertemu dan berkumpul dalam Dewan yang mulia ini bagi menghadiri Mesyuarat Kedua Penggal Keempat Dewan Undangan Negeri yang Ketiga Belas pada pagi petang yang mulia ini untuk membawa amanah dan harapan rakyat Negeri Pulau Pinang.

Terlebih dahulu saya ingin merakamkan ucapan ribuan terima kasih dan setinggi-tinggi tahniah kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah turut serta mengambil bahagian dalam sesi Perbahasan Mengenai Rang Undang-Undang Perbekalan 2017 dan Usul Anggaran Pembangunan 2017 oleh Y.A.B. Ketua Menteri sempena Mesyuarat Kedua Penggal Keempat Dewan Undangan Negeri Yang Ketiga Belas

Negeri Pulau Pinang, khususnya yang melibatkan portfolio Pembangunan Industri dan Perdagangan Antarabangsa, Koperasi, Perhubungan Masyarakat dan Pembangunan Keusahawanan yang telah diamanahkan kepada saya. Sesungguhnya setiap cadangan, kritikan, pengiktirafan dan pujian yang diberikan seharusnya diterima dengan hati yang terbuka dan pertimbangan yang sewajarnya diberi oleh Kerajaan Negeri demi memastikan kesejahteraan dan kebajikan rakyat terpelihara.

Sebagai salah seorang daripada barisan EXCO Kerajaan Negeri, saya juga ingin melahirkan rasa bangga dengan pencapaian yang memberangsangkan sebagaimana yang dimaklumkan oleh Y.A.B. Ketua Menteri dalam Ucapan Bajet 2017 bahawa Pulau Pinang mencatat bajet lebihan dengan jumlah lebihan sebanyak RM574 juta bagi tempoh lapan (8) tahun dari tahun 2008-2015 yang banyak diperkatakan, lebih daripada jumlah lebihan dibawah Kerajaan Persekutuan sepanjang 50 tahun pentadbiran dari 1957-2007 iaitu RM373 juta. Di kala Kerajaan Persekutuan menanggung hutang yang meningkat mencecah RM800 billion. Hutang Negeri Pulau Pinang juga telah menurun 90% sejak tahun 2008 dan berada pada tahap paling rendah dalam negara berbanding negeri-negeri lain di Malaysia, iaitu RM69 juta pada akhir tahun 2015. Aset Pulau Pinang juga hampir digandakan dalam tempoh lapan (8) tahun dari RM850 juta kepada RM1.6 bilion, sekali lagi mencatat prestasi yang baik dalam lapan (8) tahun berbanding 50 tahun sebelum ini. Ini membuktikan bahawa Y.A.B. Ketua Menteri bukan sahaja telah berjaya mentadbir Negeri Pulau Pinang dengan baik, malahan dapat memastikan perbelanjaan yang berhemah dan bersih melalui prinsip yang diamalkan oleh Kerajaan Negeri iaitu Cekap, Akauntabiliti dan Telus (CAT). Saya percaya kejayaan ini akan dapat dikongsi dengan seluruh rakyat Malaysia sekiranya Kerajaan Pakatan Harapan dapat mentadbir Malaysia selepas PRU14 yang akan datang menggantikan Kerajaan Persekutuan yang semakin tenat dengan bebanan hutang dan tata kelola pengurusan kewangan yang tidak telus.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri sebelum saya masuk ke MMK saya, saya ingin membaca satu nasihat daripada antara orang yang paling kaya di Negeri China daripada pengasas *alibaba.com* ataupun nama dia Welson Jack Ma, Ma Yun, yang mana catatan beliau sehingga mencapai 101 billion yuen ataupun RM69 billion, Jack Ma berkata "Tolong beritahu anak-anak kamu bahawa dunia berubah setiap hari, dan tiada sesiapa akan menunggu bila masa sudah berlalu, bila pemetik api dicipta, mancis perlahan-lahan akan lenyap. Bila kalkulator dicipta, *abacus* juga akan hilang, bila kamera digital direka, jualan filem negatif tidak lagi wujud, bila jualan langsung ataupun penjualan secara *online* meningkat, pemasaran negara tradisional akan menurun, bila *smartphone* guna 4G, akses internet tanpa talian diperkenalkan kepada dunia kita tak lagi perlu memasang komputer di rumah, bila *wechat* dan *whats app*, *message text* dan suara, video bergerak, dibangunkan *message*, *text* tradisional, *sms*, *short messaging* tidak lagi sepopuler dahulu, jika kita tuduh siapa ambil *business* siapa ia hanyalah disebabkan orang lebih cepat menyesuaikan mengadaptasikan kepada idea baru dan perubahan di dunia". Ada orang bertanya kepada Jack Ma apakah rahsia kejayaan kamu dia berkata sangat mudah, "Saya buat tindakan semasa kamu hanya memerhatikan ialah dunia berubah setiap hari, kalau kamu tidak berubah kamu akan ketinggalan. Kamu tuai apa yang kamu semai, kalau kamu tak semai kamu tidak ada apa yang hendak dituai dan bagaimana anda guna masa yang ada. Kalau kamu habiskan masa yang bergaul dengan orang-orang berjaya, kamu akan jadi orang yang berjaya. Kalau kamu buang masa untuk belajar, kamu mungkin boleh beroleh kebijaksanaan. Kalau kamu luangkan masa untuk membaca buku untuk memajukan diri kamu akan beroleh peningkatan diri. Kalau kamu habiskan masa untuk minum maka kamu mungkin akan jadi seorang pemabuk. Kalau kamu habis masa mengkomplain, kamu akan menjadi seorang yang menyalahkan. Kalau kamu luangkan masa untuk mencantikan diri kamu, kamu mungkin akan menjadi seorang gadis yang cantik atau lelaki yang *handsome*. Kalau kamu luangkan masa untuk kekalkan sihat, kamu akan menjadi kehidupan sihat yang baik. Kalau kamu menghabiskan masa yang suka marah-marah, kamu mungkin menjadi seorang yang tidak disukai orang. Kalau kamu habiskan masa dengan keluarga, kamu mengwujudkan kasih sayang dan perhubungan yang aman dengan orang-orang yang kamu sayangi. Beza dengan orang yang berjaya atau tidak ialah bagaimana pintarnya anda menggunakan masa".

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Yang Berhormat, kalau kamu teruskan jawapan, lebih cepat kita balik...(ketawa)

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Baik, terima kasih saya faham...(gangguan). Jadi kalau, saya gunakan kalau, biasanya saya akan *qoute* ayat suci al-quran contohnya pada sesi lepas dan peringatan tentang bagaimana Tuhan jadikan kita ini lelaki, perempuan dan berbilang kaum tujuannya untuk kenal mengenal antara satu sama lain, ini penting kerana kita dalam sebuah kerajaan perlu untuk membangunkan negeri kita ini ke masa depan. Di sebut sini masa peringatan kali ini sebagai seorang Islam pun ada surah yang disebut tentang masa *Wal Asr* demi masa sesungguhnya manusia dalam kerugian itu,...(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

YB. Pantai Jerejak, pendekatan YB. Pantai Jerejak ini mukadimah sama dengan Ustaz Makhtar dulu semasa dia jadi ADUN tak jadi Timbalan Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri sama lebih kurang pendekatannya.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Tak apa itu ini saya bukan Ustaz Makhtar...(gangguan).

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

YB. Pantai Jerejak, barisan yang terakhir tak baca lagi. Bila Pakatan berjaya, Barisan akan lesap.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Itu tidak ada dalam teks saya.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Cuba sebut, saya nak sahut...(gangguan).

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Bila Pakatan berjaya, UMNO akan lesap.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Jangan ganggu, jangan ganggu.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, Jawatankuasa MMK Perhubungan Industri dan Perdagangan Antarabangsa. Keluaran Dalam Kasar Negeri (KDNK) Pulau Pinang telah berkembang sebanyak 5.5% pada tahun 2015 dan dijangka berkembang sebanyak 5% pada tahun ini. Pulau Pinang bergantung kepada sektor perkhidmatan dan pembuatan yang masing-masing menyumbang 50% dan 45% kepada KDNK Pulau Pinang pada tahun 2015. Pada tahun 2007, Pulau Pinang mempunyai kadar peratusan KDNK per kapita yang paling tercorot. Pada tahun 2015, selepas lapan (8) tahun, Pulau Pinang akhirnya berjaya menjadi juara kebangsaan dengan kadar pertumbuhan KDNK per kapita yang paling tinggi. KDNK per kapita Pulau Pinang sebanyak RM44,847 pada tahun 2015 adalah lebih tinggi berbanding KDNK per kapita kebangsaan sebanyak RM37,104. Dalam tempoh lapan (8) tahun iaitu 2008-2015 dibandingkan dengan 2000-2007, pelaburan pembuatan di Pulau Pinang telah meningkat 87% kepada RM54.9 bilion jika berbanding RM29.4 bilion, dengan kenaikan bilangan peluang pekerjaan sebanyak 20% kepada 128,317 berbanding 106,583. Kadar pengangguran di Pulau Pinang adalah di antara yang paling rendah di Malaysia iaitu hanya 1.6% dan kini terdapat kekurangan pekerja seramai 20,000 di Pulau Pinang.

Kerajaan Negeri akan terus memberikan tumpuan kepada sektor pembuatan dan perkhidmatan untuk menjana pertumbuhan ekonomi yang cergas dan mampan. Sektor pembuatan adalah dalam keadaan sihat dengan pelaburan untuk lapan (8) bulan pertama pada tahun 2016 adalah sebanyak RM3.77 bilion, iaitu kedudukan ketiga di Malaysia di belakang Johor sebanyak RM17.99 bilion dan Selangor sebanyak RM3.82 bilion. Pulau Pinang masih menjadi pilihan pelabur-pelabur syarikat antarabangsa yang berjenama. Pertamanya saya ingin mengucapkan terima kasih di atas keprihatinan YB. Ketua Pembangkang terhadap sektor pembuatan yang merupakan *prime mover* atau penggerak utama kepada ekonomi Negeri Pulau Pinang. Mengenai soalan YB. Telok Ayer Tawar untuk mendapatkan butiran perincian 18 misi promosi menarik pelaburan kategori Pulau Pinang maklumat akan dilampirkan dan mungkin saya boleh sebut sebahagian daripadanya dalam rujukan saya.

Saya bagi contoh daripada saya mungkin ambil sebahagian daripada misi-misi pelaburan ini, misi pelaburan ke Hong Kong dan ke Taiwan pada bulan Januari 2015, program ini yang diketuai oleh Y.A.B. Ketua Menteri sendiri, program ini misi promosi pelaburan ke Hong Kong dan Taiwan, jadi daripada pelaburan berpotensi lawatan dan taklimat, ia diikuti oleh pegawai Invest Penang. Cabutan yang lain seperti misi pelaburan ke Singapura, misi pelaburan termasuk ke Banda Aceh, Indonesia, misi pelaburan ke Guangzhou, Nanning, misi pelaburan ke Itali melalui promosi perdagangan dan pelaburan MIDA, dan juga termasuk yang saya cabut di sini, misi ke Netherlands, German dan juga negara-negara Eropah yang lain. Saya akan kepilkan rujukan ini kepada YB. Telok Ayer Tawar.

YB. Telok Ayer Tawar turut membangkitkan isu mengenai apakah usaha Kerajaan Negeri untuk menghadkan atau mengurangkan *down trend* ataupun *trend* menurun pelaburan asing yang masuk ke Negeri Pulau Pinang? Untuk makluman Yang Berhormat, usaha-usaha Kerajaan Negeri untuk mengatasi *download trend* atau *trend* menurun pelaburan asing adalah seperti berikut antaranya:

Menumpukan lebih perhatian kepada strategi untuk menarik pelabur baru sebagaimana yang telah saya sebutkan tadi antara misi-misi dan kita akan teruskan usaha-usaha ini di tahun-tahun yang akan datang. Bekerjasama dengan agensi Kerajaan Pusat terutama dalam perkara-perkara yang berkaitan dengan penawaran insentif-insentif kepada pelabur kompentitif yang berasaskan *benchmark* antarabangsa. Disinilah dalam portfolio saya selalu perhubungan dengan MITI, dengan MIDA, dengan MATRADE selalu kami mengadakan perhubungan dengan mereka termasuk memberi tumpuan kepada kekuatan Pulau Pinang dalam bidang elektrik dan elektronik E & E serta kebolehan mempelbagaikan aktiviti industri seperti pembuatan peralatan *medical devises*, sains kesihatan, aeroangkasa dan avionik dan teknologi LED. Selain daripada itu, tumpuan juga diberikan kepada *Business Process Outsourcing, Shared Services & Outsourcing, Global Business Services, R&D, ICT, Software* dan Perkhidmatan Sumber Manusia. Aktiviti-aktiviti ini dapat mewujudkan peluang pekerjaan yang bernilai tinggi termasuk menambahbaik infrastruktur dilaksanakan secara berterusan bagi taman-taman perindustrian dan teknologi yang bertaraf antarabangsa seperti perkampungan *Small Medium Industry SMI* yang lengkap dengan semua kemudahan utama juga dibangunkan dikawasan yang sama.

Ahli Kawasan Machang Bubuk (YB. Lee Khai Loon):

Minta penjelasan, terima kasih YB. Pantai Jerejak, tadi saya dengar ada banyak misi-misi ke luar negara untuk menarik pelabur-pelabur asing untuk datang, sedarkah YB. Pantai Jerejak bahawa baru-baru ini mantan Presiden Taiwan Ma Ying Jeou lawat ke Pulau Pinang, dia sendiri datang ke Pulau Pinang. Saya juga nak tahu sama ada Kerajaan Negeri ada tahu kah mantan Presiden lawat ke Pulau Pinang? Adakah kita juga berusaha untuk berjumpa dengan beliau untuk membincang tentang kerjasama atau persahabatan di antara Pulau Pinang dengan Taiwan, Terima kasih.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih di atas makluman daripada YB. Machang Bubuk. Ya, kami maklum tentang kedatangan beliau malah bukan itu sahaja sebenarnya perhubungan antara Pulau Pinang dan juga Taiwan khususnya kita ada *friendship* ataupun *sister city* dengan Taipei dan juga Kaoshiung jadi ini merupakan bukan saja daripada Taiwan tapi daripada banyak negara-negara yang lain malahan dalam dua (2) minggu lepas juga bukan kepimpinan daripada negara tapi daripada pelancong daripada negeri China yang datang beramai-ramai ini bukan kali pertama tapi ia merupakan boleh dikatakan saban tahun mereka datang beramai-ramai untuk melihat dan buat misi pelaburan di negeri Pulau Pinang. Saya teruskan. Sebenarnya saya ada banyak perkara-perkara yang memang memberikan rangsangan kepada

pelabur-pelabur ini yang fasiliti dan sebagainya di Negeri Pulau Pinang selain itu Kerajaan Negeri melalui Invest Penang juga akan terus meneruskan pasaran dan industri baru untuk terus kekal berdaya saing di pasaran global.

Saya terus kepada pertanyaan yang dibangkitkan oleh YB. Batu Uban mengenai rasional Kerajaan Negeri Pulau Pinang membenarkan industri berbahaya seperti Jinko Solar dan JA Solar menjalankan industri di Pulau Pinang. Untuk makluman YB. Batu Uban, sama seperti syarikat pengilang yang lain di Negara ini, syarikat yang telah saya sebut tadi telah mendapat kelulusan dan lesen pengilang daripada pihak MITI dan MIDA serta kelulusan daripada Jabatan Alam Sekitar untuk menubuhkan kilang dan seterusnya beroperasi di negeri ini. Selaras dengan kelulusan daripada MITI, MIDA dan Jabatan Alam Sekitar, Kerajaan Negeri juga tiada halangan untuk membenarkan kedua-dua syarikat ini untuk menjalankan industri di negeri ini. Selain itu, untuk makluman YB, *trend* untuk membawa industri seperti ini bukan sahaja di negeri ini di Pulau Pinang tetapi juga di negeri lain, ini merupakan satu *trend* yang ada di arena antarabangsa untuk syarikat tersebut membuka kilang mereka seperti sel solar ataupun modul solar. Walaupun kita faham industri adalah industri berbahaya, tetapi ia yang masih boleh dikawal untuk memberikan tambahan tenaga selain daripada tenaga biasa yang sedia ada. Dalam peningkatan pemberian tenaga tambahan ini *there is such a thing that's called it...*(dengan izin), *renewal energy* yang mana ini adalah datang daripada solar cuma dalam proses untuk pembuatan itu mungkin ada parameter-parameter perlu dikawal oleh pengilang-pengilang tersebut. Saya sebelum itu, bagi maklumat tambahan Jinko Solar telah diluluskan permohonan lesen pengilang pada 13 Mac 2015, kemudian ditambah untuk pembesarannya pada 8 Mac 2016 setahun kemudian, dan projek pembesaran itu diteruskan dan mendapat kelulusannya pada September 2016 yang baru ini. Maknanya ada menunjukkan perkembangan tapi dalam pengawalan daripada apa lesen yang diberikan oleh MITI dan juga MIDA. Begitu juga dengan JA Solar pada Julai 2015 dan kemudian ditambah dengan perkembangannya pada Ogos 2016 bagi aktiviti pembesaran, keupayaan yang diwujudkan.

Saya sebutkan di sini antara syarat-syarat utama bagi kelulusan projek tersebut adalah seperti berikut, *before you ask let me finish first*. Jabatan Alam Sekitar antara syaratnya adalah mengemukakan permohonan penilaian awal tapak TAT. Projek yang dicadangkan dahulu kepada Jabatan Alam Sekitar. Ulasan daripada JAS, TAT adalah bertujuan untuk memastikan penempatan industri selaras dengan Rancangan Struktur atau Rancangan Tempatan dan *guideline for seating and zoning of industries and residential area* terbitan Jabatan Alam Sekitar. Antara syarat ialah mematuhi Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan peraturan-peraturan berkaitan yang di bawahnya. Bagi menyediakan lesen pengilang syarikat diminta mengemukakan salinan surat menunjukkan tiada halangan terhadap penempatan projek daripada Kerajaan Negeri, pihak berkuasa tempatan dan syarat tambahan juga diberikan menggunakan mesin atau peralatan yang baru sahaja, *not a refer based...*(dengan izin) dalam aktiviti pengeluaran solar cell dan juga modul dan projek pengeluaran solar modul hendaklah dijalankan secara berintegrasi melalui proses pengeluaran *solar cell* secara *in house*.

Ahli Kawasan Batu Uban (YB. Dr. T. Jayabalan A/L A. Thambyappa):

Penjelasan. Untuk pengetahuan, semalam saya dapat tahu bahan-bahan kimia yang digunakan oleh satu kilang, yang semuanya sangat bahaya, *highly toxic*. Sekarang, *present view...*(dengan izin) saya nak berucap dalam Bahasa Inggeris, *at present view is one part in a trillion no more even one part in billion is sufficient to initiate psychoanalysis and sufficient to fertility problems. These are the latest information we have*. Memang betul, *the licensing is done by pihak lain, we have not control but at least there must be some kawalan, we must put in because they are not very far from the residential areas*.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Minta laluan. Saya hendak tanya sebab saya harap tidak akan berlaku seperti apa yang saya alami *is because of the solar farm*, sebab semua penduduk ingat proses seperti *first solar* dan masalahnya ada beberapa penduduk yang bekerja di *first solar* dan masalah *radiation* agak teruk dan disebabkan penduduk ingat iaitu *first solar sort of operation* akan datang dekat dengan Kampong Terus dan penduduk semua buat sepanduk dan sangat marah, panggil saya macam-macam dan saya terpaksa membuat sesi dialog bersama penduduk untuk mengawal keadaan. Sampai sekarang AJK saya semua letak jawatan disebabkan oleh perkara ini. Itu baru *solar farm*, tetapi sebab mengambil pengalaman pahit dan bahaya yang terjadi di *first solar*, bagaimanakah kedua-dua Jinko Solar dan JA Solar ini kalau mengikut *toxic report* yang dibaca oleh YB. Batu Uban, bagaimanakah kalau kita tidak boleh ada *leakage*

one in a trillion. Apa yang telah berlaku di first solar itu patut kita ambil iktibar dan itu di Kulim, macam mana kita hendak memastikan tidak akan berlaku apa-apa di Pulau Pinang.

Ahli Kawasan Batu Uban (YB. Dr. T. Jayabalan a/l Thambyappa):

Lagi satu, *latern period* bermakna bila ada, *by the time the actual even fertility problem comes out can be 5 to 30 year by which time you will not be able to identify where the problem was. That is why prevention is better than cure.*

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih YB. Penanti dan juga YB. Batu Uban di atas keperihatinan yang cukup kritikal. *First solar actually* walaupun itu nama solar tetapi manufacturing nya adalah dua yang berbeza. Saya menyarankan supaya kita boleh pergi dan melihat, *we can check back the parameter*, apa yang menjadikan asas penerimaan daripada Jabatan Alam Sekitar, ianya mesti ada *monitoring report* secara berskala. Saya teruskan.

Untuk menjawab soalan tentang, saya ada memohon untuk bertanyakan, jumlah bilangan kilang yang berasaskan kimia di Pulau Pinang. Beri spesifik dan saya mendapat jawapan sehingga 2015 sebanyak 116 projek mengeluarkan produk kimia dan berasaskan kimia yang telah diluluskan yang beroperasi di Negeri Pulau Pinang. Seterusnya berkaitan isu yang dibangkitkan oleh YB. Telok Bahang mengenai apakah perkara sebenar yang berlaku apabila syarikat pelabur beralih arah dan keluar dari Pulau Pinang dan pergi melabur ke negara lain seperti Thailand dan China?

Untuk makluman Yang Berhormat, pemindahan aktiviti, pelabur beralih arah dan penutupan kilang atau sebahagian kilang adalah disebabkan pelbagai faktor, terutamanya faktor seperti ekonomi dan pasaran global yang kurang memberangsangkan, kos menjalankan perniagaan (*cost of doing business*), kesenangan menjalankan perniagaan (*ease of doing business*), insentif dan sokongan Kerajaan Pusat dan ketersediaan bakat (*availability of talents*). Subsidiary syarikat multi nasional (MNC) yang terlibat akan bertindak balas terhadap faktor-faktor tersebut melalui aktiviti penstrukturan semula operasi, penggabungan dan pengalihan di peringkat ibu pejabat walaupun kerajaan tidak ada kuasa itu terpulang kepada mereka, jadi keputusan itu ada kepada mereka mungkin mereka hendak buat pemindahan ke lokasi yang memberi lebih banyak manfaat perniagaan.

Pulau Pinang sebagai sebuah destinasi pelaburan asing atau *Foreign Domestic Investment (FDI)* terkemuka. Terdapat lokasi kepada lebih 300 MNC tidak terkecuali daripada terkena tempias daripada aktiviti-aktiviti ini. Dalam dunia yang semakin canggih dan industri yang bergerak pantas dengan perubahan yang pesat dan agresif, aktiviti ini berlaku dalam dunia perniagaan untuk menggabungkan operasi, meningkatkan bahagian pasaran dan sinergi teknologi. Walaupun terdapat penutupan kilang dan pemindahan operasi di Pulau Pinang, masih terdapat banyak syarikat-syarikat baru yang memilih Pulau Pinang sebagai lokasi untuk pelaburan baru mereka, sebenarnya tadi saya hendak *join* semasa YB. TKM II, cuma saya hendak menyebut secara detail sedikit iaitu sebanyak dalam catatan kami, saya boleh sebut sebanyak lima (5) syarikat yang terkesan dan telah pun membuang pekerja atau pun menutup kilang mereka, saya boleh sebut Fairchild, Amphenol, HGST Technology, Western Digital, DS Solar, saya tidak masukkan Seagate kerana Seagate hanya akan membuang pekerja pada tahun hadapan bukan tahun ini, jadi jumlahnya adalah 2,451, tadi saya sebut lebih kurang 3,000. Ia ada sebab-sebab penutupan kilang kerana pemberhentian produk-produk *share line*, menutup salah satu, bukan semua, contohnya Amphenol hanya 150 orang pekerja.

Saya terus masuk kepada peluang yang ada di mana *breakdown* ada 7,020, antaranya Brotcom Limited, hub rangkaian Globalsupply Chain, Boston Scientific, pembuatan peralatan perubatan, Toshiba Medical, Paramids, KLS Martin, HT, termasuk Jinko Solar, JA Solar dan Jabil, jumlahnya adalah 7,020. itu peluang yang memang telah mereka menyatakan kepada kita. Melalui data-data tersebut dirumuskan bahawa bilangan kemasukan pelaburan baru dan peluang-peluang pekerjaan diwujudkan mengatasi bilangan penutupan operasi daripada MNC dan pemberhentian pekerja di Pulau Pinang.

Mengenai soalan oleh YB. Telok Bahang, apakah hala tuju industri di Pulau Pinang? Apakah polisi Kerajaan Negeri? Sila jelaskan. Adakah polisi Kerajaan Negeri sama ada menjurus kepada *high end product* atau *hazardous base*? Jawapan adalah seperti mana saya sebutkan tadi, antara strategi untuk

menarik pelabur, bekerjasama dengan agensi Kerajaan Pusat seperti MIDA, MITI dan sebagainya, menambahbaik infrastruktur, menggalakkan pembangunan usahawan tempatan melalui program perintis pemula niaga yang dinamakan *Penang Accelerator for Creative, Analytics & Technology (@CAT)*.

Untuk makluman, *center* yang kita buat ini bukan sahaja untuk menarik perhatian industri yang ada di Pulau Pinang sahaja, malah daripada Kulim pun masuk, ia datang buat beberapa rombongan, saya sendiri ada dan melihat bagaimana *the workers* datang ke Pulau Pinang untuk belajar daripada CAT Center yang ada. Berkenaan soalan YB. Pulau Tikus, “Berapakah bilangan permohonan yang diterima untuk memulakan operasi kilang dan berapakah bilangan permohonan yang ditolak untuk memulakan operasi kilang di Pulau Pinang”. Semua permohonan untuk memulakan kilang sama ada di Pulau Pinang atau pun di negeri-negeri lain di Malaysia adalah di bawah bidang kuasa Kementerian Perdagangan Antarabangsa & Industri (MITI) ataupun Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA). Kedua-dua agensi ini juga mempunyai kuasa penuh sama ada untuk meluluskan atau pun menolak permohonan untuk memulakan kilang mereka.

Jawatankuasa MMK Pembangunan Keusahawanan, saya menyambut baik pengumuman Y.A.B. Ketua Menteri dalam ucapan Bajet 2017 bahawa Kerajaan Negeri memilih model negeri keusahawanan dan negeri kebajikan untuk menghadapi ancaman krisis ekonomi ala Trump ataupun *black swan*. Saya ada buat rujukan *black swan* ini sebut “*Is an event or occurrences that deflates beyond what is normally expected of a situation and is extremely difficult to predict. The term was popularised by Nasim Nicholas Thalib a Finance Professor writer and a former Wall Street Journal. Black swan event are typically random and are unexpected*”. Makna *swan* ini selalunya putih tetapi ada seekor hitam itu yang bermaksud sesuatu yang tidak *normal*. Negeri keusahawanan berpaksi kerjasama dengan rakan kongsi, untuk berkongsi dengan sektor awam dan swasta khasnya agar penglibatan dalam sesuatu inisiatif atau projek dapat memaksimumkan pulangan kewangan dan memberikan impak sosial yang tinggi sebagai mana saranan Y.A.B. Ketua Menteri.

Untuk mencapai pembangunan ini telah dinyatakan tiga teras utama, tatacara kerajaan yang baik dan bersih, membina infrastruktur dan kemudahan asas dan membina modal insan. Dalam MMK Pembangunan Keusahawanan, saya akan menyentuh secara langsung iaitu Projek Titian Saksama Rakyat (PTSR) yang merupakan projek Kerajaan Negeri dalam usaha mewujudkan sistem penyaluran modal tambahan yang mudah dan tidak membebankan usahawan. Tadi dalam perkara yang disentuh oleh YB. Pulau Betong mengenai bagaimana sebahagian daripada pekerja-pekerja ini yang mungkin diberhentikan kerja, salah satu sistem yang Kerajaan Negeri ada adalah melalui sistem mikro kredit PTSR ini di mana setakat ini jumlah sebanyak 2,400 usahawan telah meningkat dari semasa ke semasa daripada jumlah RM11 juta yang telah disediakan, RM10.7 juta telah diagihkan kepada mereka. Saya suka memaklumkan bermula dari 2016, pinjaman maksimum kali pertama telah dinaikkan kepada RM6,000, *the first*, kalau sebelum ini RM2,000 tetapi sekali ini adalah RM6,000, tempoh pinjaman 50 minggu, satu tahun. Sebelum ini pinjaman PTSR hanya RM5,000 dan telah dinaikkan kepada RM10,000 dan seterusnya pinjaman ketiga sebanyak RM15,000 dan bermula pada September tahun ini pinjaman kali keempat juga telah diluluskan sebanyak RM20,000, tempoh pinjaman selama dua (2) tahun. Setakat ini pinjaman itu yang tertinggi dan kalau RM20,000 bermakna jumlah itu dapat membangun kepada peminjam yang keempat. Kalau sebelum ini jawapan kita ialah setakat RM15,000 selepas itu boleh meminjam daripada mungkin sistem-sistem kewangan yang lain.

Kerajaan Negeri telah memberikan banyak peluang dan ruang perniagaan kepada semua melalui pelbagai program di bawah MMK Pembangunan Keusahawanan, Karnival Usahawan Melayu Pulau Pinang yang diadakan di *uptown* Bandar PERDA bulan April tahun ini, menyediakan ruang niaga hampir 200 peniaga Bumiputera termasuk yang sedia ada untuk menjalankan aktiviti perniagaan mereka. *Uptown* Bandar PERDA memang antara yang terkenal di Pulau Pinang jadi kita mengambil bahagian, memupuk mereka untuk membuat karnival di situ, Karnival Usahawan Melayu Pulau Pinang. Dalam membantu usaha-usaha dengan kerjasama bersama dengan PERDASAMA telah menganjurkan usahawan rakyat di ruang legar KOMTAR Tingkat 3, melibatkan 30 usahawan Bumiputera. Penglibatan 240 usahawan dan bakal usahawan dalam program *entrepreneurship game* “Jom Tuju Usahawan Jutawan” memberi pendedahan awal kepada usahawan dan bakal usahawan dalam merancang pelan perniagaan mereka. Ini satu yang menarik 241 usahawan, satu (1) di kawasan Barat Daya satu (1) lagi di kawasan Seberang Perai di mana usahawan-usahawan ini didedahkan dengan teknik bagaimana untuk membuat *accounting* kerana dalam keusahawanan ini penting bagaimana mereka menguruskan keluar masuk kewangan mereka.

Dalam membantu meningkatkan lagi tahap pengetahuan tentang selok belok perniagaan MMK Pembangunan Keusahawanan bersama PDC memilih dan membimbing 20 usahawan daripada peminjam PTSR tadi, kita *train* dan *coach* selama enam (6) bulan mereka di bawah program Business Coaching. Program ini telah berjaya meningkatkan pengetahuan dan pendapatan hampir berganda, hampir 200%. Saya hendak membaca tetapi akan memakan masa, saya tidak mahu membaca sample daripada mereka tetapi keseluruhan usahawan ini berpuas hati kerana pendapatan mereka setelah mendidik mereka, membawa mereka ke Melaka dan Kuala Lumpur untuk mereka dapat menjana kewangan yang lebih.

Dengan kerjasama Yayasan Islam Pulau Pinang juga dan MMK Pembangunan Usahawan telah menganjurkan seminar Mikro Kredit Islam dengan memberi fokus kepada peniaga Bumiputera. Kerajaan Negeri juga telah tidak melupakan usahawan wanita di mana MMK Pembangunan Keusahawanan bersama PWDC telah menganjurkan Karnival Koperasi dan Keusahawanan Wanita Peringkat Negeri Pulau Pinang, juga termasuk kaum belia tidak dilupakan telah menganjurkan Bengkel Keusahawanan Belia oleh MMK Pembangunan Keusahawanan. Dengan kerjasama NGO Warisan dan Kesenian pula kerana di sana ada elemen perniagaan keusahawanan dalam mempromosikan lokasi-lokasi warisan, menganjurkan program karnival usahawan kesenian dan warisan di mana seramai 30 usahawan Bumiputera terlibat dengan aktiviti kesenian dan warisan, satu (1) di Seberang Perai Selatan, satu (1) lagi di Seberang Perai Utara di mana ada lokasi tapak-tapak sejarah atau warisan.

Bagi membina rangkaian perniagaan serta melebarkan pasaran barangan, MMK Pembangunan Keusahawanan telah memilih 40 orang usahawan yang aktif berniaga untuk menyertai lawatan ke kilang dan premis usahawan berjaya di Negeri Sembilan dan Selangor. Bagi membina rangkaian perniagaan bersama-sama peniaga luar dari Malaysia, MMK Pembangunan Keusahawanan dengan kerjasama Persatuan Usahawan Muslim Thailand telah menganjurkan Malaysia-Thailand Halal Food Festival (MATHAF) 2016 bertempat di Queensbay, telah menarik ribuan pengunjung dan hasil jualan hampir RM1.2 juta selama 10 hari di Queensbay area. Penyertaan 4 usahawan yang terpilih dalam 7th Muslim World Business 2016 di PWTC pada bulan Oktober dapat memberikan peluang dalam membina rangkaian perniagaan di peringkat antarabangsa. Pada 23-25 November telah berlangsung Penang Festival Food Truck bertempat di Giant Hypermarket seperti yang disebut oleh YB. Pulau Betong, pada hujung minggu ini, saya ingin mengambil kesempatan untuk menghebah dan menjemput semua Ahli-ahli Yang Berhormat khususnya yang bercakap tentang *food truck* seperti YB. KOMTAR, YB. Pulau Tikus, YB. Seri Delima dan YB. Pinang Tunggal serta tuan-tuan dan puan-puan supaya beramai-ramai memeriahkan lagi karnival *Food Truck* bagi membantu perniagaan...(gangguan).

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Penjelasan. Seperti yang saya sebut kelmarin di bawah portfolio Pantai Jerejak, siapakah usahawan individu atau syarikat yang diberi pertolongan oleh Kerajaan Negeri yang sekarang menjadi mahsyur? Tadi YB. Pantai Jerjak kata banyak tetapi saya tidak nampak ada contoh yang berjaya yang dikenali oleh negeri kita atau di negara lain. Selalu Kerajaan Negeri berbangga cakap Jimmy Choo dari Pulau Pinang tetapi memang Jimmy Choo itu lahir di sini tetapi mahsyur di England. Di sini ada siapa lagi sebab semasa saya jadi EXCO Belia dan Sukan, *I tried to help* some perusahaan persendirian, individu yang *quite talented* di Pulau Pinang seperti Fong Wong, The Gallery, *the person who makes the glass art* or Studio Harvard, *the young man who is very good in photography* and Jonathan Jones, *sculpture jewellery*, dia anak Pulau Pinang yang suka *design jewellery* dengan ciri-ciri Pulau Pinang atau *Tropicana* and also George Lee seorang budak yang belajar *chemical* dan balik dari France, yang membuka syarikat *George Town Perfume*. Tetapi tiada platform atau pertolongan dari Kerajaan Negeri untuk membawa mereka, *introduce* kepada negara lain, mereka tidak akan meningkat dengan begitu cepat. Saya harap kalau boleh YB. Pantai Jerejak boleh hubungi mereka. Pada waktu saya, saya ambil produk mereka ke luar negara *as buah tangan*, *introduce* dan saya bawa seni lukisan dari Studio Harvard dan hadiahkan kepada Sultan Pahang *as a gift from* Penang bila Majlis Sukan Negara berlangsung di Pahang.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih YB. Berapit. Kita di dalam proses untuk mengenal pasti mereka dan setiap usahawan ini sebenarnya bukan sahaja *solely* daripada program yang kita ada, tetapi juga mendapat bimbingan daripada pemimpin-pemimpin atau badan-badan yang lain. Nama-nama seperti Aklimor *for example* seorang Penang *boy*, dia mempromosikan eco motorbike yang tidak menggunakan petrol, *electric motor for example*. Itu antaranya dan produk makanan berjenama seperti coklat, saya akan

dapatkan beberapa nama ini, kita telah bawa mereka contohnya ke Sarawak, untuk melihat *which level they are in*, mungkin peringkat IKS yang masih dalam proses untuk dipromote dan diberi peluang yang lebih besar ke luar negara.

Ahli Kawasan Berapit (YB. Ong Kok Fooi):

Adakah YB. Pantai Jerejak merancang untuk *promote* barang-barang atau produk-produk buatan Negeri Pulau Pinang memandangkan ekonomi yang begitu rumit sekarang, lebih baik kita memupuk rakyat Pulau Pinang menggunakan produk yang dibuat di Pulau Pinang daripada menggunakan produk dari luar negara, seperti barang-barang buatan Pulau Pinang. Banyak produk yang dibuat di Pulau Pinang dan adakah program yang tertentu yang dirancang oleh YB. Pantai Jerjak. Terima kasih.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Penjelasan YB. Pantai Jerejak. Walau pun YB. Seri Delima bagi *signal* jangan tanya sebab sudah hampir 9.30. Saya ada satu soalan juga, supaya Yang Berhormat boleh berhenti awal dan Y.A.B. Ketua Menteri boleh capak pula. Telah disebut banyak kali tentang *food truck*, saya ingin tahu kepastian hala tuju *food truck* ini. Adakah ini serius untuk mereka-mereka ini berniaga dengan berlesen dan sebagainya. Sampai hari ini saya kurang jelas lagi dengan penjelasan yang dibuat oleh YB. Padang Kota, saya masih berclaru lagi. Terima kasih.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih saya jawab YB. Pulau Betong. Dalam membangunkan peluang-peluang pekerjaan terutamanya kepada mereka yang mungkin telah tidak bekerja lagi di kilang dan sebagainya, salah satu opsyennya adalah *food truck* di mana kita belajar daripada apa yang ada di negeri luar Pulau Pinang, contohnya di Selangor dan sebagainya. Saya kerap berpeluang untuk menyokong aktiviti seperti mempromosikan bentuk makanan ataupun industri yang lain, salah satu yang saya lihat adalah *food truck* ini, sememangnya belum ada satu garis panduan tetapi saya difahamkan dalam proses oleh PBT, MBPP dan juga MPSP. Sebab itu saya cuba mengumpulkan lebih kurang 20 *food trucker* yang akan kita buat, bermakna atas inisiatif ini untuk kita panggil dan mula *to initiate* dan mendedahkan bahawa *food truck* merupakan salah satu daripada ruang untuk usahawan ini memajukan produk mereka. Ianya macam *self contained, everything is there*, ia boleh bergerak dan harus mematuhi garis panduan dari segi penggunaan bahan-bahan seperti air dan makanan dan sebagainya. *This should be the way forward* untuk usahawan-usahawan yang berskala kecil ini.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Penjelasan. Saya hendak tanya kerana sebagai Pengerusi Fokus Group Pembangunan Usahawan ini di bawah *federal*, saya menerima banyak pertanyaan dan permohonan untuk mendapatkan pembiayaan untuk membeli *food truck* ini. Cuma saya tidak pasti jika saya memberi pembiayaan kepada mereka untuk membeli *food truck* ini, adakah mereka ini akan diberi lesen dan tempat untuk berniaga, takut bila mereka sudah beli *food truck* ini *they have to pay every month* bayarannya dan mereka tidak diberi lesen untuk beroperasi, bagaimana mereka hendak membayar hutang itu. Kalau boleh dibuat satu keputusan tepat, sama ada boleh atau tidak supaya kita boleh membantu usahawan ini dengan cara Persekutuan pula dan saya boleh membawa keputusan YB. Pantai Jerejak di bawah Kerajaan Negeri.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih. Kita boleh ambil input daripada Yang Berhormat untuk kita berikan satu pandangan kita terhadap garis panduan yang perlu digubal oleh PBT mengambil kira input-input supaya dapat diuruskan dengan baik dan pembiayaan tersebut, saya tengok tadi PTSR adalah salah satu daripadanya. Kalau sebelum ini syarat PTSR ini agak ketat tetapi bila kita lihat bahawa permohonan demi permohonan, contohnya sekiranya kita boleh naikkan daripada RM6,000 kepada RM10,000, RM15,000 dan RM20,000 bermakna kita boleh dalam mesyuarat untuk membenarkan bagi perniagaan, kita boleh masukkan *food truck but subjected to the* garis panduan yang telah ditetapkan....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya rasa YB. Pantai Jerejak setuju dengan sekiranya saya katakan ada pertindihan usahawan di antara apa usahawan di bawah bimbingan Pantai Jerejak dengan usahawan kami di bawah *federal*.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Sebenarnya ruang ini terlalu luas, bukan hanya kepada mana-mana agensi kerana usahawan ini memang mencari, walau pun ianya di bawah pihak Kerajaan Persekutuan ataupun dipihak Kerajaan Negeri, tetapi Kerajaan Negeri sentiasa menerima untuk membimbing mereka.

Ahli Kawasan Machang Bubuk (YB. Lee Khai Loon):

Terima kasih YB. Pantai Jerejak. Saya juga nak bangkitkan tentang isu *food truck* ini kerana saya ingin kepastian di mana selagi PBT atau MBPP, MPSP belum ada satu garis panduan yang telah dikuatkuasakan, maka kita tidak boleh mengambil tindakan penguatkuasaan terhadap *food truck* yang beroperasi sekarang kerana ini adalah kelemahan daripada pihak PBT sendiri, kenapa tidak meluluskan garis panduan itu dengan secepat mungkin untuk kita membuat kawalan dan selagi belum ada garis panduan, maka tidak boleh ambil tindakan ke atas *food truck* yang beroperasi. Itu saya nak minta pandangan kerana ini tidak adil kepada orang-orang yang sudah membuat pelaburan untuk membeli *food truck* tetapi jika mereka nak pohon lesen, tak ada garis panduan yang boleh meluluskan mereka. Jadi macam mana? Mereka tak boleh tunggu di sana. Tak ada rezeki untuk mereka hidup. Masalah adalah PBT kena cepat keluarkan garis panduan tersebut. Kita pun tidak tau bilakah ia akan dikuatkuasakan dan *food truck* itu dapat diputihkan dengan secepat mungkin.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Idea daripada MMK Keusahawanan ini secara kecil dahulu. Kita nak melihat apakah kebaikan ataupun keburukan penambahbaikan, ini merupakan satu input kepada penggubal-penggubal PBT untuk memberikan garis panduan tersebut. Jadi, mungkin saya akan minta Exco atau pun PBT sendiri untuk mengambil aktiviti daripada MMK Usahawan ini lakukan kerana tempat yang saya nak buat ini tempat yang terhad, di kawasan Giant *within their parking area*. Bukan tempat yang seolah-olah ada satu garis panduan yang lebih besar. *This is the good input and good beginning* untuk usahawan-usahawan ini tapi mereka juga *subjected* akhirnya kepada garis panduan yang akan digariskan oleh PBT.

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Minta penjelasan. Tadi YB. Pantai Jerejak sebut pasal PTSR telah dinaikkan kepada empat (4) kali boleh mohon. Adakah syarat premis dan lesen perniagaan dari PBT masih dikenakan atau dilonggarkan untuk orang-orang kampung, wanita-wanita yang berniaga di rumah supaya mereka juga boleh dapat PTSR.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima Kasih YB. Penanti telah menyebutkan perkara itu. Dalam mesyuarat yang terbaru, sememangnya kita longgarkan mereka yang berada di rumah, *is a qualified*. Kalau sebelum ni memang *we have very straight* iaitu kena ada premis-premis perniagaan tapi *subjected to the visit by jawatankuasa* untuk melihat perniagaan tersebut benar-benar berlaku di rumah tersebut. Jadi kita buat dua (2) keputusan hari tu, RM20,000 dinaikkan dan premis di rumah dibenarkan.

Saya teruskan. PDC terus menyelaras penyertaan 98 usahawan iaitu 46 usahawan lelaki dan 50 usahawan wanita dalam program perniagaan padanan usahawan dan *showcase* usahawan di peringkat tempatan dan juga asean utara melalui kerjasama IMTG, Dewan Perniagaan, Persatuan Perdagangan dan Industri serta agensi-agensi kerajaan yang lain dalam acara-acara dan program seperti:-

- a) Penang International Halal Expo & Conference 2016 (PIHEC 2016)

- b) Pekan Raya Sumatera Utara Kali ke 45 (Medan Fair 2016)
- c) THAIFEX World of Food Asia 2016 (THAIFEX 2016)
- d) 7th Muslim World Biz 2016, PWTC Kuala Lumpur
- e) Kelantan – Linxia International Halal Expo 2016 (KELCHEF 2016)
- f) Halal Fiesta Malaysia 2016 (HALFEST 2016) dan
- g) Padanan Perniagaan Antara Usahawan Pulau Pinang dengan Kamar Dagang dan Industri (KADIN) Sumatera Utara, Indonesia.

Untuk Jawatankuasa MMK Perhubungan Masyarakat, Kerajaan Negeri tidak menafikan bahawa peranan JKKK adalah penting bagi menjadi penghubung di antara pihak Kerajaan Negeri dengan akar umbi khususnya masyarakat kampung. Sebagai galakan untuk mempertingkatkan prestasi Pengerusi dan Setiausaha JKKK, elaun bulanan akan dinaikkan sebanyak RM50 daripada RM650 kepada RM700 untuk Pengerusi dan RM550 kepada RM600 untuk Setiausaha JKKK. Diharap dengan kenaikan elaun bulanan Pengerusi dan Setiausaha JKKK ini, secara tidak langsung akan menjadi motivasi dan penyuntik semangat kepada Pengerusi dan Setiausaha untuk meningkatkan mutu dan prestasi kerja agar lebih pantas, cekap dan efisien demi berkhidmat kepada masyarakat. Saya juga dapat mesej iaitu kenapa Pengerusi dan Setiausaha, bagaimana dengan AJKnya. Kita akan bawa perbincangan kerana memang kita menekankan bahawa Ahli Jawatankuasa juga sebagai satu pasukan dalam JKKK tersebut. Jadi, kita akan mungkin berbincang kewajaran untuk menaikkan elaun mesyuarat kepada Ahli-ahli Jawatankuasa JKKK. Pelbagai program telah dilaksanakan....(gangguan).

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Minta laluan sedikit saja. Hari itu saya dah mohon supaya diberi insurans kelompok kepada JKKK sebab di kampung-kampung memang bahaya kerja. Banjir, potong pokok, gotong-royong, boleh tak dapatkan insurans kelompok untuk JKKK.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Ada soalan bertulis mengenai perkara tersebut dan saya telah jawab bahawa buat masa ini kita belum lagi memikirkannya tetapi kalau ada kewajarannya, kita boleh bangkitkan dalam perbincangan yang akan datang.

Seterusnya dalam melaksanakan tanggungjawab dalam pentadbiran Perhubungan Masyarakat, Program Fiesta Tampil Komuniti yang dianjurkan dengan kerjasama Perbadanan Pembangunan Wanita Pulau Pinang (PWDC). Perhubungan masyarakat ini biasanya kita akan mengambil idea daripada aktiviti contohnya, PWDC kita nak bagi sokongan kepada aktivitis wanita sebab itu di kelima-lima daerah kita telah merancang program bersama-sama mereka. Begitu juga dengan Program Jelajah Sahur yang diadakan di kelima-lima daerah dengan kerjasama Pejabat Pegawai Penyelaras KADUN (PPK). Jelajah Sahur ini adalah di mana ada satu aktiviti dalam bulan Ramadan, bulan puasa yang melibatkan masyarakat setempat dan dilakukan di setiap daerah. Ini melibatkan juga ADUN Kawasan sempena bulan Ramadan bagi meraikan dan memberikan sumbangan kepada fakir miskin, ibu tunggal dan Orang Kurang Upaya (OKU).

Sukan Komuniti juga diadakan bagi mengeratkan hubungan kekeluargaan menerusi gaya hidup yang sihat. Bagi menutup tirai pada tahun ini, MMK Perhubungan Masyarakat akan mengadakan Majlis Anugerah JKKK Terbaik Peringkat Negeri Pulau Pinang pada 16 Disember 2016 iaitu satu pengiktirafan dan penghargaan di atas peranan JKKK sebagai penghubung di antara Kerajaan Negeri dan masyarakat. Sebanyak 15 pemenang JKKK terbaik di peringkat daerah pada tahun lepas, mereka disaring dan telah pun diaudit dalam pertandingan terbaik peringkat negeri akan diberikan tempat pertama, kedua dan ketiga. Penilaian ini oleh panel hakim yang dijalankan oleh pemenang dan diumumkan pada bulan Disember kelak. Setiap JKKK dinilai melalui beberapa kriteria yang penting dari beberapa aspek pengurusan pentadbiran, inovasi, program dan juga aktiviti, komitmen dan aspek lain yang dinilai adalah

dari sudut keselamatan. Kriteria ini telah pun digubal dengan mengambil kira semua aktiviti yang sepatutnya dilakukan oleh JKKK tersebut.

Merujuk kepada soalan yang dibangkitkan oleh YB. Penaga, “Berapakah JKKK di DUN Penaga dan peranan yang dimainkan oleh setiap JKKK?”. JKKK di kawasan Penaga ada tujuh (7) iaitu Bakau Tua, Guar Kepah, Kota Aur, Lahar Keper, Pasir Gebu, Penaga dan juga Permatang Janggus. Mengenai cadangan YB. Sungai Dua supaya dewan-dewan terbiar di Sungai Dua yang menyebabkan masalah sosial diserahkan kepada NGO bagi kegunaan orang awam. Saya telah mengkaji keseluruhan prestasi atau pun kedudukan dewan-dewan tersebut, hampir keseluruhan di setiap daerah. Semua dalam keadaan baik, baik, baik, tetapi ada satu, dua yang uzur ataupun rosak dan ini termasuk soalan bertulis daripada ADUN Sungai Acheh pun ada bertanya. Ditanyakan apakah sebab-sebab, jadi boleh rujuk pada jawapan tersebut tapi khusus untuk soalan yang dibangkitkan oleh YB. Sungai Dua. Masalah yang disebutkan tadi Lot 4939, Mukim 11, Seberang Perai Utara. Tanah tersebut telah pun dilucut hak menjadi tanah Pihak Berkuasa Negeri. Oleh itu, mana permohonan untuk menggunapakai atau menguruskan dewan-dewan terbiar tersebut boleh dikemukakan kepada Pejabat Daerah dan Tanah SPU untuk pertimbangan dan kelulusan. Senarai dewan itu ada di sini di mana di bawah kendalian JKKK Desa Murni, JKKK Persatuan Penduduk Taman Desa Murni dan satu lagi Lot 4843 di Taman Sungai Dua Utama, Lorong Sungai Dua Utama 20. Belum diuruskan oleh mana-mana pihak. Dewan berada dalam keadaan memuaskan.

Saya teruskan. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, JKKK telah distrukturkan semula untuk menjadikan JKKK lebih aktif dan efektif dengan penstrukturan Biro-Biro di bawah setiap Ahli Jawatankuasa. Terdapat enam (6) biro yang telah ditubuhkan iaitu Biro Pembangunan Modal Insan, Biro Pembangunan Belia dan Wanita, Biro Kebajikan, Biro Perpaduan dan Keharmonian Kaum, Biro Pembangunan Ekonomi dan Perusahaan Kecil, Biro Pembangunan Fizikal, dan yang keenam adalah Biro Kebersihan dan Kesihatan. Daripada keenam-enam biro ini, kita letakkan keenam-enam Exco yang mana bidang kuasa mereka adalah dalam bidang yang disebutkan tadi maka mereka bertanggungjawab. Seterusnya untuk mengenal pasti dua (2) daripada JKKK tersebut menganggotai biro yang dinyatakan.

Saya percaya dengan kerja kuat dan kegigihan JKKK menjalankan amanah dan tanggungjawab yang diberi dengan baik, Kerajaan Negeri Pulau Pinang akan dapat meneruskan agenda untuk menjadikan Negeri Pulau Pinang sebagai Negeri Berkeadilan, seterusnya memastikan rakyat Pulau Pinang menikmati hasil daripada pengurusan Kerajaan Negeri yang begitu baik jika dibandingkan dengan pentadbiran oleh Barisan Nasional suatu ketika dahulu.

YB. Dato' Yang di-Pertua, portfolio saya yang terakhir adalah Koperasi. Sehingga 30 Oktober 2016 terdapat sebanyak 726 buah koperasi telah didaftarkan di Pulau Pinang meliputi 329 buah koperasi di bahagian Pulau dan 397 buah koperasi di Seberang Perai, Seberang Perai ia lebih sikit. Terdapat 33 buah Koperasi Qariah Masjid di Negeri Pulau Pinang. Koperasi-koperasi yang didaftarkan terdiri daripada pelbagai fungsi seperti kredit, pembinaan, pengangkutan, pengguna, perbankan, perindustrian, perkhidmatan, pertanian dan perumahan. Pelbagai program telah dilaksanakan di bawah Jawatankuasa MMK Koperasi dalam membantu koperasi termasuk Koperasi Qariah Masjid. Antaranya adalah Karnival Koperasi Peringkat Negeri yang dilaksanakan berjaya menarik penyertaan hampir 30 buah koperasi untuk mempromosikan produk mereka. Di samping itu, 20 koperasi terpilih telah dibawa melawat Ibu Pejabat Angkasa Pusat dan Koperasi Berjaya Negeri Negeri Pahang dan Melaka bagi memantapkan lagi pengetahuan mengenai kemudahan dan aktiviti ANGKASA, Seminar Mengimarahkan Koperasi Qariah Masjid pula telah dilaksanakan di Masjid At-Taqwa, Bertam bagi mengiatkan lagi koperasi masjid dalam bidang perniagaan sama ada dalam bidang perkhidmatan ataupun peruncitan. Kejayaan Masjid At-Taqwa, Taman Bertam Indah mendapat tempat ketiga kategori pengurusan peringkat kebangsaan dilihat sebagai satu pengiktirafan kepada Koperasi Qariah Masjid Pulau Pinang dalam menguruskan koperasi dengan cemerlang.

Selain itu, beberapa program telah dilaksanakan seperti Latihan dan *Retreat* Ahli Lembaga Koperasi (ALK), Program Jati Diri ALK Koperasi Qariah Masjid dan Koperasi Asas. MMK Koperasi juga telah menaja 5 buah koperasi terpilih menyertai *Penang International Halal Expo and Conference* (PIHEC) 2016 di SPICE Arena. Manakala untuk golongan belia pula, Program Pemerikasaan ALK Belia telah dilaksanakan. Selain itu, Kerajaan Negeri juga berhasrat untuk mempergiatkan dan memperhebat Kempen “Satu JKKK Satu Daerah Satu Produk” demi untuk membantu meningkatkan taraf hidup rakyat melalui budaya hidup berkoperasi. Kami telah pergi ke Selatan Thailand, ada produk di panggil OTOP (*One Tambon One Product*). Di sini kami mempromosikan satu daripada kriteria untuk JKKK terbaik

peringkat negeri dan juga peringkat daerah, antaranya adalah aktiviti keusahawanan mereka melalui samada mereka mempunyai koperasi atau pun secara tidak.

Sebelum saya mengakhiri ucapan penggulungan saya pada hari ini, saya ingin menyentuh sedikit mengenai bidang portfolio perhubungan masyarakat, saya ingin membuat suatu usul juga mengenai isu Rohingya. Isu Rohingya ia berkait dengan Perhubungan Masyarakat. Kalau kita mampu untuk menjadikan masyarakat di negeri dan negara kita ini baik, tapi di luar sana ada mungkin. Mereka ini manusia seperti kita juga. Dalam media telah dihebohkan mengenai dengan isu Rohingya, ia kembali memenuhi media massa terutama di media sosial seperti *Facebook* dan lain-lain. Selama ini mereka khususnya umat Islam yang biasa dengar seperti isu Palestin, Syria, Iraq, namun umat Islam Rohingya selalu tenggelam daripada isu-isu kemanusiaan dan mereka jarang mendapat perhatian dari media massa kerana keterbatasan maklumat mengenai mereka.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

YB. Pantai Jerejak, saya cuma nak maklumkan Dewan yang mulia ini bahawa hari ini perkembangan media masa adalah apabila Ahli Parlimen daripada Pakatan membuat sebuah usul untuk mengecam apa yang berlaku dari Rohingya terutamanya kepada kebanyakannya adalah beragama Islam. Usul itu telah ditolak Speaker Dewan Rakyat. Juga, dibantah oleh salah satu Menteri Barisan Nasional kononnya ia akan memprejudiskan perhubungan diplomatik di antara Malaysia dan Myanmar jikalau isu itu diluluskan. Tetapi usul itu telah pun dicadangkan oleh Ahli-ahli Parlimen daripada Pakatan. Itu hanya maklumat.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Terima kasih di atas maklumat. Jadi saya mengambil dalam ucapan penggulungan saya ini, saya ingin menyatakan tentang perkara ini untuk direkodkan tentang keprihatinan kita dalam isu ini. Penindasan dan kekejaman Umat Islam Rohingya ini, Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu menyenaraikan Rohingya sebagai golongan masyarakat yang menerima penindasan paling buruk di dunia. Penduduk Arakan dibunuh dan dihapuskan secara besar-besaran. Jadi 1.5 juta Muslim Rohingya dipaksa keluar daripada tanah air mereka apabila tentera berkuasa sejak 1962 dahulu. Jadi, antara yang saya nak rumuskan resolusi dan tindakan, antara tragedi terbaru yang melanda umat Islam di sana adalah pembunuhan 400 orang awam sejak 9 Oktober yang lalu. Lebih 430 buah kediaman dan 3 buah kampung dibakar dalam tempoh yang sama seramai 150 orang wanita termasuk kanak-kanak perempuan berusia 10 tahun dirogol oleh tentera dan polis di sempadan yang setakat ini telah membakar sebanyak 3500 buah rumah. Jadi, sekumpulan wanita dan kanak-kanak dikurung dan dibakar hidup-hidup. 30,000 yang menjadi pelarian....(gangguan).

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

YB. Dato' Speaker, saya minta maaf. Walaupun kita kesuntukan masa, saya cuma ingin tahu apakah pendirian Yang Berhormat-Yang Berhormat di sebelah sana?. Adakah pendirian mereka sama seperti pendirian Ahli-Ahli Parlimen yang menolak usul ini atau pun adakah mereka turut sama-sama mengecam keganasan yang dilakukan terhadap penduduk-penduduk Rohingya. Apakah pendirian-pendirian Yang Berhormat di sebelah sana?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Terima kasih YB. Seri Delima dan YB. Pantai Jerejak. Kami juga berbincang, kami juga melihat gambar-gambar yang dipaparkan melalui *whatsapp* dan *facebook*, betapa kejamnya orang Islam Rohingya dibunuh sedemikian rupa. Ada yang digantung dan disembelih dan sebagainya. Satu tindakan yang memang amat-amat menyakitkan hati, menyedihkan dan memang kejam yang tak boleh terbayang oleh saya. Memang kita amat-amat dukacita dengan apa yang berlaku dan kami turut mengecam apa yang berlaku di sana. Bagi kami, perkara ini harus mendapat kecaman seluruh manusia sejagat. Terima kasih.

Ahli Kawasan Bertam (YB. Haji Shariful Azhar Bin Othman):

Yang Berhormat, sedikit saja. Saya turut ingin bersama-sama merakamkan di sini, kesedihan. Saya amat sedih dengan apa yang berlaku, sebab kita tengok hari ini kita melihat masa depan, kita bercakap, kita berbincang tentang kehidupan kita yang senang, yang aman dan sebagainya, tetapi di sana manusia yang bernyawa seperti kita yang melahirkan anak, mengandungkan anak, membesarkan anak, dibakar hidup-hidup. Kita juga harus sedar bahawa mereka yang dibakar di sana juga adalah mereka yang berada di sini, di Pulau Pinang, yang berada di kejiranan kita dan sebagainya. Hari ini kita mengecam mereka yang telah dan yang telah membakar mereka dan saya juga minta bermula hari ini kita, kalau boleh, kita menerimalah orang-orang Rohingya yang ada di Pulau Pinang, di kejiranan kita dan sebagainya dengan memberi layanan yang lebih baik. Bukan melalui kerajaan tetapi melalui kita secara individu sebagai manusia. Hari ini saya tak nafikan, di kampung saya sendiri pun ramai orang-orang Rohingya tapi kita memandang mereka sebelah mata, mata dengan sinis. Kita tak pernah pun menjemput mereka ke kenduri yang kita buat, makan-makan kita buat pun kita tak pernah jemput. Malah hari ini kalau kita pergi ke masjid-masjid kita nampak ramai pengemis-pengemis orang Rohingya. Inilah insan-insan yang sedang dibakar di sana dan kita merasa simpati terhadap mereka. Kalau YB. Seri Delima bertanya kepada saya, hari ini apabila dikhabarkan mereka dibakar, saya sentiasa menangis di hati. Saya amat sedih dan saya mengecam seberat-beratnya apa yang dilakukan oleh golongan-golongan yang tidak berperikemanusiaan di Myanmar. Itu adalah pandangan peribadi saya.

Ahli Kawasan Seri Delima (YB. Sanisvara Nethaji Rayer A/L Rajaji):

Jadi setuju dengan saya bahawa Speaker Dewan Rakyat sepatutnya tidak menolak usul ini. Sepatutnya Ahli-ahli Parlimen dari Barisan Nasional terutamanya UMNO sepatutnya menyokong usul ini mengecam apa yang berlaku di Rohingya. Setuju tidak Yang Berhormat?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

YB. Seri Delima, kita berbincang, kita tidak tahu apa yang berlaku di sana sebenarnya. Tidak tahu. Mungkin Yang Berhormat cakap tak betul, kita tak tahu. Di dalam Dewan ini kita telah menyatakan pandangan kita, pendirian kita. Apa yang telah berlaku di Dewan, sebab kita tak tahu apa yang berlaku sebenarnya. Jadi saya cakap kita dipaksa bersetuju itu tidak. Saya rasa itu benda yang tak betul dibuat.

Ahli Kawasan Permatang Pasir (YB. Dato' Haji Mohd. Salleh Bin Man):

Sedikit laluan. Dalam sebuah Hadis ada menyatakan (petikan hadis). Barang siapa yang tidak mengambil tahu, tidak mengambil berat tentang urusan-urusan apa yang telah berlaku di luar sana, yang melibatkan maruah, yang melibatkan berkaitan dengan kemanusiaan, walaupun berkebetulan mereka di kalangan terdiri dari orang-orang Islam, saya rasa sebagai seorang manusia kita mesti ada perasaan yang kalau digambarkan bagaimana kalau kita duduk di tempat sedemikian, sudah tentu di kalangan masyarakat dunia mungkin akan berpandangan bahawa satu tindakan dikalangan Orang Islam yang telah dilakukan sedemikian rupa, sudah tentu bagi kita yang berada di sini dalam suasana keadaan aman, selesa. Saya pun nak menggambarkan bagaimana perasaan itulah hakikat sebenar bahawa saya bersama rakan-rakan yang lain mengecam, merasa amat kesal di atas tindakan yang dilakukan terhadap Umat Islam di Rohingya. Sekian.

Ahli Kawasan Sungai Puyu (YB. Phee Boon Poh):

Saya nak rakamkan di sini bahawa Kerajaan Negeri melalui NGO, kami ada beri bantuan kepada mereka dari segi makanan, ubatan dan juga pendidikan. Akan tetapi, saya faham bahawa ada urusan-urusan saya UNHCR bahawa mereka adalah pelarian. Saya juga faham kepada ini konsep. Tetapi, di sini saya juga merayu kepada Kerajaan Pusat beri kerjasama kepada UNHCR supaya mereka dapat turun untuk keluaran kad *refugee* kerana pada kini kad-kad *refugee* yang palsu amat sukar. Tanpa bantuan daripada Imigresen, usaha ini amat sukar untuk dibuat. Itu amat penting. Oleh itu saya minta Kerajaan Pusat lebih proaktif dan beri arahan bahawa Pihak-Pihak Berkuasa, janganlah usik-usik mereka. Janganlah selalu *check* mereka dan selalu buat rampasan. Saya tak kata semua, tetapi ada kejadian-kejadian yang telah dimaklum kepada saya. Juga apabila mereka buat satu laporan di mana Rohingya yang telah diculik. Saya mintalah lebih proaktif untuk siasat dan selamatkan mereka, kerana kalau mereka tidak diselamatkan, kadang-kadang kami jumpa mayat-mayat tertentu. Itulah keadaan di Negeri Pulau Pinang dan memang kami sedang tangani. Kami semua manusia.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Saya nak merumuskan secara umumnya, secara konsensus telah memahami situasi ini, saya mungkin akan menderaf satu usul yang berbunyi kita mengecam *the cruelty* iaitu kekejaman ini yang tanpa berperikemanusiaan kepada pembunuh-pembunuh ini supaya memberhentikan dan harus diambil tindakan kepada mereka. Jadi Yang Berhormat, sebelum saya mengakhiri ucapan penggulangan ini, saya ingin mengambil kesempatan ini untuk merakamkan ucapan Selamat Hari Natal kepada penganut agama Kristian dan Selamat Menyambut Tahun Baru 2017 kepada semua. Sekalung penghargaan dan tahniah juga diucapkan kepada semua Ahli-ahli Berhormat yang berjaya menggalas amanah dan tanggungjawab yang diberikan demi menjaga kebajikan rakyat di negeri yang tercinta ini. YB. Dato' Yang di-Pertua, dengan ini saya sudah dengan menyokong usul. Sekian. *Wabillahi taufiq Wal Hidayah, Wassalamualaikum Warahmatulluhi Wabaruhkatuh.*

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Pantai Jerejak. Sila, Y.A.B. Air Putih.

Y.A.B Ketua Menteri:

Terima kasih YB. Dato' Yang di-Pertua. Terlebih dahulu saya ingin ucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam sesi perbincangan Bajet 2017. Seterusnya, membabitkan perkara-perkara di bawah bidang kuasa *portfolio* dan MMK yang saya pengerusikan. Beberapa perkara yang telah ditimbulkan semasa perbincangan dan Kerajaan Negeri akan memberi keprihatinan dan juga perhatian terhadap semua teguran dan berusaha melaksanakan cadangan yang sesuai, yang telah dikemukakan. Ini bertujuan untuk memastikan pelaksanaan Bajet 2017 dapatlah mencapai matlamat yang dinyatakan dalam Ucapan Bajet pada 15 November 2016 lalu.

YB. Dato' Yang di-Pertua, Kerajaan Negeri berhasrat memacu pendidikan ke arah era digital berasaskan konsep STEM (*Science, Technology, Engineering dan Mathematics*) agar menjadikan Pulau Pinang Pusat Kecemerlangan Sains dan Teknologi. Selaras dengan hasrat tersebut, Kerajaan Negeri sebagai inisiatif pertama telah menyediakan Perpustakaan Digital yang pertama di Malaysia iaitu *Penang Digital Library* dan ini adalah satu program susulan selepas diwujudkan sebelum ini *Penang Science Cafe, Penang Tech Dome* dan pendidikan vokasional Jerman, *German Dual Vocational Training*.

Penang Digital Library yang beroperasi di sebuah Bangunan Warisan Kerajaan Negeri sebelah dengan Penang Free School, merupakan usaha sama Syarikat E&O Berhad dan Keysight Technologies di atas dasar tanggungjawab sosial (CSR) kepada Kerajaan Negeri. Jumlah pendaftaran dari pembukaannya pada 8 Oktober sehingga 24 November 2016 dengan menggunakan aplikasi mudah alih *Readcasa* ialah seramai 1,087 pengguna. Dalam tempoh tersebut, jumlah transaksi pinjaman yang telah dibuat oleh 452 pengguna berdaftar melibatkan 44 *audio book* dan 795 *e-book*. Masa yang diluangkan oleh pengguna untuk berada di Perpustakaan adalah antara 3 hingga 4 jam dengan anggaran kehadiran pengguna 100-120 orang di antara jam 10.00 pagi hingga 10.00 malam. Selain daripada pelajar, PDL juga menerima kunjungan tidak rasmi oleh Deligasi Pejabat Pengarah Urusan Khazanah Nasional yang diketuai oleh Pengarah Eksekutif Pejabat Pengarah Urusan. Lawatan tersebut bertujuan untuk mendapatkan gambaran mengenai pengurusan sebuah perpustakaan digital. Kami difahamkan bahawa pihak Khazanah, di dalam peringkat membangunkan perpustakaan di dalam projek Taman Tugu. Mereka nak melihat ini atau menggunakan ini sebagai satu model atau satu contoh untuk digunapakai. Tentulah sekiranya diterima pakai oleh Khazanah, ia kan menjadi satu inisiatif yang lebih besar kerana Khazanah mempunyai sumber yang jauh lebih mampu dari pihak Kerajaan Negeri.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Y.A.B. Air Putih. Saya nak tanya kos *Penang Digital Library*?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Nanti saya akan jawab. Bila saya habis saya akan jawab. Ini jelas menunjukkan bahawa pilihan *digital library* bukan hanya memanfaatkan rakyat Pulau Pinang, malahannya juga memberi sumbangan

dari segi pendedahan kepada pelajar di luar Pulau Pinang dan juga masyarakat pelbagai lapisan. Sehingga mendapat perhatian daripada kawasan dan disini kami sedia membuka hati dan bekerjasama dengan khazanah kerana kami rasa ini adalah hala tuju yang harus kita ikuti. Bukan sahaja untuk rakyat Pulau Pinang sahaja. Tetapi kalau boleh untuk seluruh Malaysia dan sekiranya kita boleh jadi perintis maka lah tentu kita nak lihat ia digunapakai di seluruh Malaysia. Sila YB. Pulau Betong.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya cuma nak bertanya berapakah kos yang terlibat dalam membangunkan *digital library* sebab saya seringkali menghantar anak saya di *Penang Free School*, saya dapati memang ramai pengguna-pengguna di situ.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Digital library ini adalah satu inisiatif baru, yang dibelanjakan ialah kurang daripada RM3.0 juta dimana Kerajaan Negeri telah berikan sumbangan kurang daripada RM1.5 juta dan bakinya di derma atau ditaja secara CSR oleh pihak swasta iaitu E & O dan Keysight Technology. Keysight Technology ini membekalkan *software*, *intellectual software* dan juga kepakaran mereka. Di sini itu adalah yang kita selalu sebut PPP, *Public Private People Financial*. Yang kita lihat dapat dilakukan secara berjaya.

Saya ingin mencadangkan kalau YB. Pulau Betong ada sikit masa untuk melawat *Penang Digital Library* dan tentulah bila kita memerlukan inisiatif ini, kita sangka kira-kira 150 hingga 200 orang. Tapi kita tak sangka dia punya reaksi begitu baik sehingga ia penuh sesak hampir tiap-tiap hari dan itulah sebabnya kita bercadang untuk menambah lagi dengan membina satu lagi *Penang Digital Library* di sebelah ini dan ia sekarang adalah dalam perancangan iaitu dalam kawasan berhampiran kita supaya dapat memperluaskan ruangnya. Sila.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Terima kasih. Saya bertanya sebab saya sering menghantar anak saya ke asrama *Penang Free School*. *Over the weekend on Sunday* pukul 6.00 petang pun masih ada lagi kereta sepuluh buah di situ. Cuma saya tak masuk lagi lah. Tetapi saya melihat selepas *for the past two (2) months*. Memang ada sama ada saya pergi mengambil anak atau menghantar anak pada hari jumaat memang ada orang di situ lah. Cuma kalau ada perancangan untuk mengembangkannya di kawasan luar bandar ataupun setiap daerah ada *digital library* yang saya rasa akan dipertimbangkan oleh Y.A.B. Air Putih.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kalau boleh kita nak tubuh cawangan tapi ada dua (2) masalah. Satu ialah kos tapi masalah yang lebih besar adalah dari segi *human software*. Jadi kepakaran kerana bukan mudah untuk mendirikannya, tetapi untuk pakar-pakar yang dapat memberikan perkhidmatan atau memastikan ia dapat berfungsi. So, sekarang ia adalah hanya satu *project*.

Kita harap kita boleh gunakan masa dua tiga tahun ini untuk melatih lebih ramai orang kerana kita tak mahu bina lepas ini kita tak berjaya, saya rasa ia bukan sahaja menghampakan semua pihak tapi akan membazirkan wang yang dibelanjakan.

So, saya harap tentu Kerajaan Negeri berhasrat untuk mengembangkan *Penang Digital Library*. Tapi kita perlu latihkan untuk mereka yang berkepakaran dalam satu kemudahan yang masih baharu kerana kita pertama, so harap boleh beri sikit masa dan sekiranya kita dapat kerjasama daripada khazanah, tentu ia akan menjadi lebih luas dengan cepat kerana sumber kewangan yang mereka mampu membiayainya dan saya harap kalau boleh YB. Pulau Betong boleh berikan cadangan kepada khazanah agar kita boleh sama-sama mengusahakannya untuk kebajikan dan juga manfaat kepada pelajar-pelajar. Kalau boleh kita boleh buat secara usahasama dengan pihak khazanah atau pihak Kerajaan Persekutuan.

Ramai Ahli Yang Berhormat yang mempersoalkan peningkatan peruntukan pembangunan. Di bawah maksud permohonan P01, Pejabat Ketua Menteri dan juga Setiausaha Kerajaan yang telah meningkat daripada RM161.59 juta pada tahun 2016, kepada RM707.61 juta pada tahun 2017. Memang diakui berlaku peningkatan dalam usaha kita memenuhi pelbagai keperluan. Umpamanya pemberian pinjaman berjumlah RM639 juta pada tahun 2017, di mana RM609 juta diberikan kepada PDC dibawah Butiran 36 dan RM30.35 juta lagi kepada PBAPP dibawah Butiran 45, yang melibatkan pembiayaan pinjaman Fasa 2. Untuk pembiayaan kerja-kerja ukur kawasan tadahan air di Pulau Pinang. Kita sedia maklum bahawa lazimnya kemudahan pinjaman kepada Badan-Badan Berkanun Negeri diumumkan daripada Kerajaan Persekutuan. Namun, mengambil kira kekangan yang dihadapi kepada Kerajaan Persekutuan berikutan kesan tekanan ekonomi dunia sehingga tiada pinjaman diperuntukkan dalam Rancangan Malaysia Ke-11, maka Kerajaan Negeri perlu menyediakan kemudahan pinjaman tersebut. Ini penting dalam memastikan kesinambungan projek-projek persekutuan di Pulau Pinang contohnya, projek Fasa 2 penggantian aset dan menaik taraf loji rawatan dan takungan air oleh PBAPP.

Begitu juga dengan projek pengambilan tanah serta pembangunan infrastruktur di kawasan Seberang Perai bagi menggerak dan memantapkan ekonomi di kawasan Seberang Perai oleh PDC. Dalam merangka Bajet 2017, Kerajaan Negeri sudah pun menjangkakan pertumbuhan ekonomi yang lebih perlahan berikutan ancaman krisis ekonomi dunia. Justeru itu, Kerajaan Negeri memberi keutamaan kepada pembangunan yang mempunyai kesan penggandaan yang lebih tinggi atau *multiply effect* yang lebih tinggi terutamanya di kawasan Seberang Perai yang mempunyai potensi permajuan sebagai penggerak utama kepada pembangunan negeri pada masa depan.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Minta laluan, terima kasih. Y.A.B. Air Putih. Terima kasih YB. Dato' Speaker. Saya nak merujuk kepada apa Y.A.B. Air Putih sebut iaitu tentang PDC, Kerajaan Negeri memberi pinjaman kepada PDC, saya nak tanya kepada Y.A.B. Air Putih, ke mana menghilangnya duit yang ada dengan PDC sejak BN dulu. Yang kita tahu PDC ini merupakan satu perbadanan yang amat baik dan kukuh kedudukan kewangannya selama 35 tahun, dan dalam masa yang sama mempunyai tanah-tanah, bank tanah, lebih daripada 7,000 ekar saya difahamkan dan hari ini nampaknya semua dah tak da dan PDC bergerak seolah-oleh *broker* sahaja pula. Beli tanah kat sana, beli tanah kat sini dan bagi tanggungjawab itu kepada syarikat-syarikat untuk majukan. Saya dah sebut dalam ucapan saya sebelum ini. Cuma saya nak tanya Y.A.B. Air Putih, saya nak bagi penekanan kemanakah hilangnya sumber-sumber kewangan yang selama ini begitu kukuh dalam perbadanan yang amat baik pengurusan dan pentadbirannya iaitu PDC. Terima kasih.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa YB. Pinang Tunggal adalah seorang peniaga yang amat berjaya. Dan sebagai seorang peniaga tentu tahu bahawa yang paling penting ialah solusi iaitu sungguhpun PDC kita tahu ada banyak aset-aset. Aset ini telah naik sekali ganda kepada RM3.6 Billion. Dan sekarang sekiranya kita jual aset ini, kita boleh dapat wang tetapi kita tak boleh dapat nilai yang maksima atau apa yang kita sebut *optimum profits*. Sebagai seorang peniaga, YB. Pinang Tunggal tentu lebih faham daripada saya kerana perniagaannya agak berjaya.

So, selalunya seringkali bila kita nak buat sesuatu projek, kita kena ada *bridging loan*. Semua ada sumber kewangan, ada aset, ada *bridging loan*, inilah sebabnya kita berikan *bridging loan* yang tentu dapat dibayar oleh pihak PDC. Saya rasa ini adalah satu kelaziman. YB. Telok Bahang pun banyak buat macam itu dan sekiranya kita tidak ada pinjaman daripada bank, saya rasa bank-bank pun tak diperlukan lagi. Tapi bank-bank diperlukan dan di sini tentu kita agak terjamin bahawa tentu kita PDC dapat membayarnya kerana mereka ada kemampuan. So, tak ada jadi masalah disini. Dan dari segi kewangan, tentu ada. Tapi seperti yang saya sebut itu adalah untuk menangani keperluan pada jangka masa pendek.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Terima kasih Yang Berhormat daripada Air Putih. Cuma yang saya bagi penekanan tadi kemana hilangnya. Ya, saya berterima kasih lah pada Yang Amat Berhormat kerana memberi pujian kepada saya tentang kejayaan saya dalam perniagaan saya walaupun saya menghadapi pelbagai cabaran dan kedukaan menghadapi pelbagai cabaran dan dugaan dalam perniagaan saya. Tak boleh kiri, kanan. Tak

boleh kanan, kiri. Tak boleh atas, bawah. Tak boleh bawah buat terowong. Dalam nak usahakan contoh nak dapat kedai minyak la. Saya punya usaha tak boleh kiri kanan. Tak boleh kanan atas, tak boleh atas, bawah saya buat terowong. Akhirnya dapatlah. Jadi, saya ucap terima kasih kepada Yang Amat Berhormat.

Tetapi saya nak bagi penekanan itu, kerana ini rakyat di luar sana nak tahu, 35 tahun di bawah pentadbiran Kerajaan Barisan Nasional, perbadanan PDC ini, YB. Dato Speaker, kita tahu mempunyai billion nilai yang ada, tiba-tiba bila kerajaan dulunya Pakatan Rakyat dan hari ini Pakatan Harapan mengambil alih teraju, 8 tahun, 9 tahun. Sumber-sumber ini difahamkan oleh pihak PDC tak ada. Pertamanya. Yang keduanya dari segi tanah tak ada. Ini yang ini saya nak berbalik kepada apa Yang Amat Berhormat laung-laungkan. CAT. Cekap la apa lah. Jadi nampak di sini pengurusannya tak cekap. Sebab kalau kita lihat kepada bajet Yang Amat Berhormat, kalau baik pulih lah katakan saya sebut sebelum ini. Saya sebut pengurusan ini yang kata tak cekap ini. Bagi sayalah, bila saya menilai kedudukan dan baikpulih kepada Dewan. Baik pulih kepada pasar, baik pulih kepada itu dan ini, kalau setakat belanja RM2.8 juta saya tak ada masalah sangat. Ataupun RM28 juta saya tak apa lagi. Tapi membelanjakan hanya perkara-perkara yang sedemikian rupa, RM280 Juta, RM280.01 juta, ada dalam Laporan Bajet Y.A.B. Air Putih muka surat 16, bilangan 36. Saya ingat. Saya tulis masa Yang Amat Berhormat sebutkan. Saya jadi nampak sangat. Dari segi pengurusan dan pentadbiran ini. Tak cekap dan tidak ada kesungguhan. Terima kasih.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa YB. Pinang Tunggal tak baca dengan cukup telitilah. Kerana sekiranya baca dengan cukup teliti akan tahu bahawa PDC adalah diantara agensi pembangunan ekonomi negeri yang paling baik di Malaysia. Dan ini bukan disebut oleh saya. Ini disebut oleh Laporan Ketua Audit Negara dan kali ini kita dapat 4 bintang daripada Laporan Ketua Audit Negara dapat 4 bintang. So, di sini memang ini dengan sendirinya dapat menangkis apa yang disebut tadi oleh Yang Berhormat dan seperti yang saya sebut tadi memang sumber kewangan ini hanya untuk supaya dapat meneberangi titian sementara dan tentu keadaan akan menjadi balik normal kemudian.

Saya rasa ini adalah sesuatu yang menunjukkan tumpuan pihak Kerajaan Negeri untuk meneruskan pembangunan. Seperti yang sebut tadi, kerana ini adalah merupakan perbelanjaan pembangunan iaitu infrastruktur, pengambilan tanah dan sebagainya, ini menunjukkan bahawa pihak Kerajaan Negeri memang mahu mengharungi sebarang kemungkinan krisis ekonomi dunia ala Trump. Yang saya sebut dalam pembentangan bajet saya pada awalnya. Kerajaan Negeri telah memperkenalkan bajet 2017 berteraskan pembangunan dimana perbelanjaan pembangunan merupakan 61.1%. dan itulah sebabnya pinjaman diberikan kepada PDC supaya kita dapat merealisasikan perlunya ada pembangunan untuk mengharungi krisis ekonomi yang mungkin berlaku. Dan kami harus menghargai hakikat ini. Perbelanjaan pembangunan sebanyak 61.1% pada bajet adalah paling tinggi dalam sejarah Negeri Pulau Pinang dan jauh lebih tinggi daripada belanjawan Persekutuan dimana perbelanjaan pembangunan hanya sekadar 17.6%. So, itulah hakikat angkanya. Tambahan pula...(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Jumlah yang tinggi itu tetapi sebahagian besar berbentuk pinjaman kepada PDC. Bukan? Kalau diberikan ikut projek lain. Tetapi diberikan duit itu untuk membeli tanah saya difahamkan. So, itu belum lagi jadi *income*.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu untuk pembangunan. Infrastruktur. Pembangunan infrastruktur yang akan menjanakan *multiply effect* yang saya sebut tadi. Projek-projek dijalankan dan terus disambung oleh pihak PDC.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

YB. Dato' Yang di-Pertua, nampaknya YB. Pinang Tunggal masih amat emosi tentang RM280 juta yang disebut oleh Y.A.B. Ketua Menteri yang akan dibiayai oleh MBPP untuk tujuan pembangunan infrastruktur dan dianggap untuk bina dan naik taraf pasar sahaja oleh YB. Pinang Tunggal di mana tadi

Yang Berhormat tak ada saya sudah jelaskan. Sebenarnya untuk tujuan pasar dan kompleks penjaja cuma RM5 juta lebih kurang akan dibelanjakan. Itupun dariapda sumbangan pemaju yang tidak dapat menyediakan kemudahan sedemikian. Tetapi RM280 juta itu memang ada senarai yang saya sudah perolehi. Tetapi memandangkan Yang Berhormat tak ada, saya pun jimat masa tak baca lah. Sekarang bacalah. Jalan kembar Paya Terubong, RM150.4 juta, membina underpass di *Mount Erskine* RM30 juta. Menaiktaraf jalan bahu jalan, parit, padang kota, laluan basikal, pondok perhentian bas RM19.5 juta, menaik taraf Jalan Masjid Negeri RM13 juta. Laluan Basikal di Pulau Pinang RM8.7 juta, CCTV di SPICE RM8.0 juta, naik taraf Lebuhraya Tun Dr. Lim Chong Eu RM5.5 juta, Membaik pulih bangunan Vetinari di Jalan Sungai RM5.0 juta, pembinaan kolam renang RM4.8 juta, menaik taraf premis dan perumahan awam RM4.0 juta, menaik taraf tanah lapang, padang dan *trim* pokok, RM 3.8 juta, menaik taraf Kompleks Sukan, Balai Raya, Taman Metropolitan RM3.66 juta, projek menambahbaikkan lalu lintas di kawasan Air Itam RM3.445 juta, sisem pengungsian basikal, itu *bike sharing program*, RM2.3 juta, menaik taraf rumah peranginan, kuarters, RM0.92 juta, lain-lain berkaitan pembangunan RM13.3 juta. Jumlah besar RM 280 juta. Bukan bina pasar sahaja atau kompleks penjaja.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Bagi laluan sikit, Yang Amat Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya habis ini dulu. Nanti saya bagi.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Nanti saya nak sentuh Padang Kota. Terima kasih banyak.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya nak ucapkan terima kasih kepada YB. Padang Kota atas maklumat diperincikan tadi. Seperti yang saya sebut, kita bagi pada PDC untuk membuat pembangunan dalam negeri. Lebih baik daripada bagi pinjaman kepada 1MDB. Yang Kerajaan Persekutuan bagi pinjaman kepada 1MDB, dia rugi *jolly*, *jolly* di luar negeri. Berjudi lagi. Terima kasih YB. Seri Delima. Ini bagi bola tanggung ini. So, bagi kepada 1MDB, tengok apa yang berlaku? Jho Low menjadi orang muda yang paling kaya. Saya tak tahulah sama ada Yang Berhormat kenal sama dia. Tapi yang pentingnya iyalah kita tumpukan pembangunan dalam negeri. Bukan macam 1MDB yang dibazirkan begitu sahaja sampai pinjaman RM53 billion. Sampai satu billion US Dollar, aset 1MDB dirampas oleh pihak *Department Justice* Amerika Syarikat. So, itulah perbezaannya. Sekiranya nak berpanjangan, saya boleh berpanjangan. Saya bagi YB. Pulau Betong.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Yang Berhormat saya tak mahu berdebat dengan Yang Berhormat tentang 1MDB. Saya nak fokus kepada isu PDC dan Pulau Pinang ini dalam 2 minit.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Pulau Pinang ada juga Jho Low orang Penang.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

PDC seperti kata YB. Pinang Tunggal telah pun berkembang menjadi sebuah anak syarikat Kerajaan Negeri yang begitu maju dan berjaya. Saya tak nampak sebenarnya setelah Yang Amat Berhormat, Pengerusi PDC mengambil pegawai-pegawai baru yang ramai diberikan gred 54 ada seorang Jusa C masuk ke PDC di peringkat *management* yang tertinggi. Takkanlah mereka tidak boleh menggunakan keupayaan kewangan dan pengalaman PDC ini untuk melakukan pinjaman daripada bank. Seperti Yang Berhormat kata tadi kita perlukan bank untuk membantu kita membuat pembangunan. Kenapa perlu kita pula bagi pinjaman kepada PDC. Padahal PDC boleh berdikari dah hari ini. Mereka

boleh sebenarnya menggunakan aset yang ada untuk membuat pinjaman. Untuk membangunkan apa juga pembangunan yang mereka hajatkan di bawah pemantauan Y.A.B. Air Putih sendiri.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Terima kasih. Ini memang telah diambil kira kerana bila kita sebut tentang bank. Ia perlu masa. Pada masa yang sama kita pun perlu dapat kelulusan daripada Kementerian Kewangan dan ini semua ikut aturcara yang ditetapkan. Kerana ia perlu masa. Itu sebab saya cakap untuk *matching, fund matching, time over* ini adalah untuk jangka masa pendek. So, ini saya rasa sesuatu yang perlu dilakukan supaya pembangunan tidak terbantut kerana ada kesuntukan ataupun kekangan kewangan sementara waktu.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Boleh saya tahu bila pinjaman itu akan dikembalikan kepada Kerajaan Negeri oleh PDC?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa itu akan dibayar balik secara berperingkat.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Berapa lama?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu saya rasa kita akan uruskan secara berperingkat. Jangan lupa, bahawa Kerajaan Negeri tidak bagi secara percuma. Kerajaan Negeri kenakan faedah 4%. Kerajaan Negeri pun ada dapat faedah.... (gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Sebenarnya nak bagi 4%, 10% mesti ada *time frame* dia. Bila duit diberikan kepada kamu, A, ambil duit ini bayar balik dengan faedah 4%, tapi...(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ada *time frame*. Tapi kita harap ia dapat disingkatkan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Iya lah. Berapa?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tapi kita harap dapat disingkatkan. Tengoklah, dibentuk pinjaman apa. Tapi ia mahu ia disingkatkan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Hj. Saad):

Yang Amat Berhormat berhajat untuk memberi kepada PDC dimasukkan dalam bajet bermakna tahun depan akan diserahkan oleh PDC, sampai ia ni tak tahu bila nak dapatkan balik duit itu? Bila nak mula kutip balik duit tu?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kita mahu ia disingkatkan....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Muhamad Farid Bin Hj. Saad):

Boleh bagitahu dalam Dewan ini, Kerajaan Negeri pinjamkan kepada PDC dan bila kita akan ambil balik pinjaman faedah 4%...(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini seperti yang saya sebut tadi. Yang Behormat Pulau Betong kena faham. Ini bukan macam bagi kepada 1MDB tak tahu bila wang itu akan dapat balik. Ini pasti akan dapat dipulangkan. Tapi saya sudah sebut bahawa kita nak ia disingkatkan. Kalau tak faham ini saya pun tak boleh bantu lagi.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Bila kita dah minta kelulusan daripada Dewan, nak bagi pinjaman kepada PDC tentu kita akan kata PDC. Okey, ambil duit ini 4% pinjaman dan perlu dibayar balik dua (2) tahun. Selepas kamu dah dapat pinjaman...(gangguan). Kita harus tahu, tak kan tak tahu?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kita mahu ia disingkatkan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Singkat tu berapa? 10 tahun?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tak ada 10 tahun, kita mahu disingkatkan dan ia akan dibayar secara berperingkat....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Yang Amat Berhormat, kita mahu berbahas untuk meluluskan bajet ini. Tapi kalau kita tak dapat balik, macam mana nak luluskan?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ia akan disingkatkan. Tak faham? Tak faham duduk.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Bukan tak faham tapi saya tak puas hati bagi pinjaman tapi tak tahu bila dapat balik...(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Sekarang ialah pinjaman diberikan kepada syarikat yang dimiliki 100% oleh Kerajaan Negeri. So, tak akan Yang Berhormat tak faham ini....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Betul dan kita tak pula mengecap mereka balik 4%....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini bukan dibayar kepada 1MDB di mana wang yang diberikan dipinjamkan tak dipulangkan. Ini pasti akan dipulangkan....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Iya, kalau pasti dipulangkan, bila? Soalan yang cukup mudah...(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ia akan disingkatkan. Ia ikut peringkat-peringkat.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Takkan tak ada perancangan nak bagi balik bila?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu yang saya sebut kalau boleh kita nak singkatkan seberapa yang boleh....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Okey tak apa saya tunggu jawapan sesi depan kita nak tahu bila akan dipulangkan. Kita ada masa lebih kurang lima (5) bulan untuk dibincangkan akan pastikan bila PDC akan bayar balik.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Yang Berhormat pun boleh tanya soalan untuk sesi yang akan datang untuk tanya terus apakah kedudukan pinjaman itu.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Nanti saya akan tunggu untuk menjawabnya.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Nanti you boleh tanya. Tak jadi masalah.

Ahli Kawasan Pinang Tunggal (YB. Dato' Haji Roslan Bin Saidin):

Saya nak redakan keadaan Dewan ini. Saya ambil kesempatan ucap berbanyak terima kasih kepada YB. Padang Kota. Pasal memberi jawapan yang secara lengkapnya. Inilah pemimpin yang terbaik. Inilah pemimpin yang paling baik. Jadi makna kata nak ganti bila-bila masa dah boleh. So, jadi ya saya setuju dengan YB. Sungai Acheh ada kemampuan. Tapi saya suka sebut apa yang diberikan maklumat kepada kita dalam buku bajet itu. Dalam muka surat 16, bilangan 36 dalam itu sebut hanya empat (4) perkara sahaja, baikpulih Dewan, baikpulih pasar dan dua lagi saya lupa dah.

Jadi empat (4) perkara sahaja yang disebut. RM280.01 juta. Orang kampung terkejut. Jadi, bila diperincikan sedemikian rupa, terima kasih banyak YB. Padang Kota. Kehebatan YB. Padang Kota terserlah dalam Dewan yang mulia ini. So, saya ingin menarik perhatian kepada Konvensyen DAP yang mana ucapan Y.A.B. Air Putih. Y.A.B. Air Putih dengan lantang menamakan YB. Padang Kota sebagai calon Y.A.B. CM. Saya dengar tepuk sorak. Viral. Video viral rata ni. YB. Dato' Speaker tengok tak video itu? Saya nak tanya Yang Berhormat? Yang Amat Berhormat dengan bersemangatnya menamakan YB. Padang Kota sebagai calon pengganti Ketua Menteri Pulau Pinang. Wah hebat. Saya rasa sudah tiba masanya itu. Terima kasih banyak.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Amat Berhormat, saya sikit saja.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Nanti lah. Ini YB. Pinang Tunggal, saya bagi peluang untuk berbahas, mula taruh minyak sebab itu jangan buat saya kesal bagi anda stesyen minyak. Tapi lain kali tanyalah yang bernas lah. Tanya yang bernas lah. Tambahan pula sepertimana yang telah dijelaskan dalam ucapan bajet tempoh hari kemudahan pinjaman kepada kedua-dua Badan Berkanun Negeri ini tidak menimbulkan risiko kewangan. Memandangkan Kerajaan Negeri akan mendapat pulangan pembayaran pokok dan keuntungan pinjaman mulai tahun 2018, dengan selama tempoh tahun-tahun berikutnya.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Y.A.B. Air Putih, ini yang saya kata risiko ni sebab kadar keuntungan PDC 2015 semakin menurun. Saya dah cakap dalam bahas saya. So, inilah risiko yang saya nampak. Kalau tak berhati-hati, takut nanti PDC *go to deep trouble*, dan tak dapat bayar hutang. Ini antara tempat-tempat yang merisaukan saya. Kalau Yang Amat Berhormat tak boleh bagi, mungkin saya boleh minta kepada PAC untuk *go through term and condition* yang akan diberikan kepada PDC untuk melihat apakah bentuk terma-terma yang diberikan kepada PDC dan bayaran balik....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Yang Berhormat berhak berbuat demikian. Tapi sekiranya ada masalah bank-bank tidak akan luluskan pinjaman dan bank telah meluluskan pinjaman. So, ini jelas menunjukkan keyakinan mereka.... (gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Meluluskan pinjaman untuk apa itu?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kepada PDC. Yang meluluskan pinjaman.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

RM600 juta?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Selain daripada RM600 juta, mereka pun telah meluluskan lagi RM500 juta.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Maknanya bank saya *recap* balik, maka bank akan meluluskan pinjaman kepada PDC RM600 juta campur RM500 juta, RM1.1 billion kepada PDC.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Sekarang yang diluluskan adalah RM500 juta.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

RM 600 juta tadi?

Y.A.B. Ketua Menteri:

RM600 juta telah diberikan oleh Kerajaan Negeri.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

RM600 juta diberikan oleh Kerajaan Negeri dalam bentuk pinjaman RM1.1 billion.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu sebelum tambahan diluluskan oleh bank.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Sekarang PDC ada RM1.1 billion.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Bukan lah. Dia tak ada RM1.1 bilion. Dia ada RM600 juta bank dan dia dapat tambahan fasiliti kemudahan RM500 juta. Ini yang saya sebut, sekiranya sepertimana yang di war-warkan oleh YB. Pulau Betong, pasti bank komersial tidak akan luluskan tambahan sebanyak RM500 juta. Itulah yang saya sebut. So, itulah bila kita lihat keperluan daripada PDC dan saya sebut bahawa sungguhpun kita bagi satu tempoh sehingga lapan (8) tahun, tapi sekiranya boleh kita nak singkatkan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Sekarang Yang Amat Berhormat bagitahu lapan (8) tahun. Tadi Yang Amat Berhormat tak boleh bagitahu lapan (8) tahun.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Iya lah kerana kita nak singkatkan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Bagi lah tahu tadi kita berikan pinjaman lapan (8) tahun dan kalau boleh kita nak singkatkan. Kan itu mudah daripada tadi lagi.

Y.A.B. Ketua Menteri:

You nak tanya itu sahaja. Okey lah. Saya tak tangkap apa yang YB. Pulau Betong nak. Saya ingat Pulau Betong nak jadual bila yang bayar? Okey baik. Saya faham. *Sometime you mak it hard to understand you*. Itu sebab saya sangat puji sama YB. Telok Bahang.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Muhamad Farid Bin Hj. Saad):

Setiap kali pinjaman diberikan, mesti ada bayaran balik...(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Okey baik. Saya faham. *Sometime you make it hard to understand you*. Itu sebab saya sangat puji sama YB. Telok Bahang.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Muhamad Farid Bin Hj. Saad):

Takkan soalan simple tak faham juga Yang Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kerana *you* bukan akauntan. Itu yang susah.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Iya, saya seorang Juruukur Bahan. Saya membuat ikut projek, sebab itu saya tanya.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Okey dah *settle*. Yang Berhormat daripada Telok Ayer Tawar, Okey. Minta maaf, Telok Bahang.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Saya nak cakap ini sebelum terlepas cerita PDC ini. Apa yang saya khuatir, bila saya tengok fungsi PDC, saya ambil contoh lah. Saya ambil contoh pegangan PDC dengan Uda sebagai contoh. Saya refer the case. Saya *refer* isu itu tapi matlamat dia. Contoh. Saya tengok PDC, UDA 51%. PDC 49%. So, Kerajaan Negeri guna PDC. Kerajaan Persekutuan guna UDA sebagai satu kes. So bila Kerajaan Negeri lepaskan pegangan dia bagi kepada syarikat yang akan mencari keuntungan, ini yang saya takut akan menjadi satu kes macam presiden kes yang mana bila agensi Kerajaan Persekutuan dan Pusat akan orientasikan kebajikan dan akan mengawal untuk kepentingan rakyat tapi bila PDC melepaskan pegangan dia memberi kepada satu syarikat perniagaan, so dia akan orientasikan keuntungan. So apa-apa saja yang akan berlaku akan diluar kawalan so fenomena ini saya nampak PDC kenapa PDC dengan UDA tidak boleh duduk bincang dan mencari keuntungan bersama kenapa kita kena dapat *company* lain yang kalau mereka boleh untung PDC pun ada kemampuan kalau presiden-presiden ini kita *start setting* maka makin hari makin jauh maka peranan PDC itu tak kan nampak sebagai pemaju, akan nampak sebagai satu agensi yang menjual harta.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini Yang Berhormat kena faham. Ini Pulau Jerejak saya akan rujuk balik lagi saya akan balik nanti. Saya nak sebut di sini bahawa UDA adalah majoriti *share holder*, sebagai majoriti *share holder* mereka adalah kawalan efektif, *effective control*. Ini bukan syarikat Bursa Malaysia di mana kita boleh jual beli saham, ini adalah syarikat Sdn. Bhd. Ikutlah perundangan syarikat kalau kita nak jual kita punya saham mesti melalui satu Mesyuarat Lembaga Pengarah barulah diluluskan baru boleh jual dan kita tak boleh jual kepada mana-mana pihak yang kita suka. Kita tak boleh kita buat tender terbuka kita jual kepada pihak ketiga tanpa kelulusan Lembaga Pengarah, ini adalah undang-undang syarikat. So dalam keadaan sedemikian yang menentukan segala-galanya tidak lain dan tidak bukan adalah UDA agensi Kerajaan Persekutuan....(gangguan). Nanti saya habis dahulu. So kita hanya mampu untuk menolak, kalau mereka buat satu tawaran kita rasa tawaran itu tak munasabah kita menolak. Kita hanya boleh menolak sahaja. Sekiranya kita nak bersetuju ia mesti menguntungkan kita dan akhirnya selepas berbincang lapan (8) tahun UDA menawarkan sebuah syarikat dengan tawaran bayaran yang kita rasa munasabah dan menguntungkan pihak PDC. So itu penting.

Tentang itu usahasama dan sebagainya saya rasa kami dalam Kerajaan Negeri ada satu dasar kami tak mahu melibatkan diri dalam perniagaan apabila kami adalah pemegang saham minoriti dan itulah sesuatu yang tidak memihak kepada Kerajaan Negeri....(gangguan). Bagi saya habis dulu, selama ini sejak kita menjadi Kerajaan 2008 kita ada satu *diversion policy*. *Diversion policy* sejak 2008 iaitu mana-mana syarikat yang kita adalah pemegang saham minoriti kita nak lepaskannya kita nak jualnya kerana kita tak ada kuasa langsung untuk menentukan hala tuju, sekiranya kita anda adalah pemegang saham minoriti tiap-tiap tahun dia tak mahu bayar dividen anda pun tak boleh buat apa-apa. *Investment* pelaburan di situ akan jumud di situ sahaja itulah sebabnya kita ambil dasar sedemikian tak mau melibatkan diri dimana-mana pelaburan yang kita bukanlah pemegang saham majoriti ataupun sekurang-kurangnya 50%.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan bin Ayoob Hussain Shah):

Okey Yang Amat Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri :

Sekarang siapa dulu?

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan bin Ayoob Hussain Shah):

Saya dulu, saya nak habiskan cerita saya ini

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kena habiskan.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Amat Berhormat, Yang Amat Berhormat seorang akauntan, saya seorang peniaga. *Article Association* Syarikat ini Yang Amat Berhormat kalau Yang Amat Berhormat tarifikan Yang Amat Berhormat meneliti bermaksud Yang Amat Berhormat pegang 50% *share* tapi Yang Amat Berhormat *substantial* memiliki 49% dan dalam *substantial* ini Yang Amat Berhormat boleh *block* resolution ini semua orang tau...(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

You dah confius dah...(gangguan). *No, no*, duduk...(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan bin Ayoob Hussain Shah):

Let me finish dia ada bentuk...(gangguan) dia ada *minority share anybody*...(gangguan)

Y.A.B. Ketua Menteri:

Yang Berhormat ingat ini adalah syarikat Bursa Malaysia, *this is not* syarikat Bursa Malaysia itu adalah Syarikat Sdn. Bhd. So jangan *confucius* tak sama...(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan bin Ayoob Hussain Shah):

No, no. Syarikat Sdn. Bhd. pun sama Yang Amat Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tak ada, tak sama, *no* lah.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Amat Berhormat boleh buat *suggestion*, boleh *block*.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tak ada *block* punya ini anda ingat adalah syarikat Bursa Malaysia, saya tak mahu bagi kuliahlah kalau saya nak bagi kuliah *company law* sampai dua (2) hari pun tak boleh habis, itu akta syarikat begitu tebal. Ini yang sebut adalah *material interest*, *material interest* berkaitan dengan Syarikat Bursa Malaysia, *this is not a listed company* ini adalah syarikat *Private Limited*, Sdn. Bhd. Di mana semua mesti melalui

Lembaga Pengarah, siapa yang ada pemegang saham majoriti dia lah yang menentukan segala-galanya, kalau kita boleh *block* perkara ini sudah lama selesai tapi mengapa tak boleh kerana kita tak ada kuasa kita hanya boleh menolak tawaran sebelum ini yang rendah dan akhirnya kita rasa ia munasabah dan menguntungkan PDC baru kita terima.

Saya nak teruskan Dato' Yang di-Pertua dan saya akan balik kepada Pulau Jerejak nanti ada satu tajuk di sini dan di sini saya kesal dengan dakwaan YB. Ketua Pembangkang yang membuat dakwaan palsu dan fitnah bahawa saya telah memanipulasikan angka bajet. Bagaimana saya boleh memanipulasikan angka bajet apabila ia disemak dan diauditkan oleh Jabatan Ketua Audit Negara?

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Penjelasan. Nak tahu Y.A.B. Air Putih ambil di mana saya menyatakan Y.A.B. Air Putih memanipulasikan?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu dalam laporanlah.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya harap boleh dapat *tape recording* yang mendapatkan sumber itu?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Di luar Dewan Yang Berhormat menyatakan sedemikian...(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid) :

Saya tak kata memanipulasikan, saya mengatakan ia adalah satu cara untuk kaburkan pandangan rakyat tentang penggunaan wang, saya pun nak tanya ya PDC memang dari dulu dok buat pengambilan tanah dan kali ini peruntukan di sediakan dibawah bajet Pejabat Ketua Menteri. Jadi saya menyoalkan bagaimana proses pengambilan ini menggunakan peruntukan daripada Pejabat Ketua Menteri baru tadi dok sebut kata, "oh ada pinjaman bank". Ini semua perkara baru yang baru timbul malam ini dan ada peruntukan tambahan daripada PDC, penjelasan tidak diberi dengan penuh bila diumumkan bajet macam itu dia menimbulkan banyak persoalan, soalnya di sini saya nak tanya Y.A.B. Air Putih ya bila umum nak bagi pinjaman kepada PDC sebanyak RM600 juta tentunya Y.A.B. Air Putih ataupun Kerajaan Negeri mempunyai *business plan* nak ambil di mana ini. Kita ingat RM600 juta sekarang malam ini dah jadi RM1billion. Jadi ini persoalan-persoalan yang ditimbulkan daripada pengumuman penyediaan bajet sebanyak RM600 juta dan kalau kata pinjam kalau ada *business plan* ada pinjaman bank macam mana YB. Pulau Betong tanya tadi bayaran baliknya macam mana? Dan selalunya kalau buat pengambilan tanah ianya *long term*, jangka panjang kalau nak bayar balik dalam masa lima (5) tahun bermakna Kerajaan Negeri kena *develop* tanah itu untuk dapat balik duit dan kalau nak *develop* tanah yang dibuat pengambilan sebanyak RM1billion ini maknanya besar ini, satu bandar baru mana boleh dibangun dalam masa lima (5) tahun dan ini juga menimbulkan persoalan kepada rakyat adakah PDC nak jual balik lagi sekali tanah-tanah yang dibuat pengambilan di mana yang dilakukan di Batu Kawan. Jadi inilah yang menjadi persoalan-persoalan.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa Yang Berhormat kena ingat balik apa Yang Berhormat sebut. Tadi Yang Berhormat pula sebut bahawa cuba mengaburkan mata rakyat. Ini angka-angka tak boleh kaburkan mata rakyat. Angka-angka ini telah disahkan oleh Jabatan Ketua Audit Negara, ini laporan Ketua Audit Negara yang baru yang terkini 2015. "Pada keseluruhannya analisis audit mendapati kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Pulau Pinang pada akhir tahun 2015 adalah baik".

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya tak soalkan yang itu....(gangguan)

Y.A.B. Ketua Menteri:

Bukan-bukan, tadi Yang Berhormat sebut jangan main-main dekat sini, tadi Yang Berhormat sebut bahawa saya menggunakan angka untuk mengaburkan mata rakyat, sendiri sebut. Di luar Dewan sebut saya memanipulasikan angka bajet bahawa pinjaman yang diberikan kepada PDC bila dikembalikan saya akan takrifkan dan anggapkannya sebagai pendapatan, mana boleh cakap macam itu. Sebutkan bahawa memanipulasikan secara demikian, ini sesuatu yang saya rasa tidak profesional....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya persoalkan, Y.A.B. Air Putih, saya persoalkan kenapa tiap-tiap tahun...(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya habis dulu baru saya habis duduk, duduk. *I think you better sit down. I haven't give you way you sit down, let me finish*, tak boleh cakap macam itu. Macam mana kita boleh benarkan angka-angka mengaburkan mata rakyat *you* ingat Ketua Audit Negara main-main kah? Ketua Audit Negara kalau kita bagi angka itu adalah tepat dan betul menerusi Pegawai Kewangan Negeri bila saya didakwa, dituduhkan mengaburkan mata rakyat dengan memainkan angka atau di luar Dewan memanipulasikan angka bajet ini bukan sahaja ditujukan kepada saya tetapi juga kepada Pegawai Kewangan Negeri. *So* itulah sesuatu yang amat tidak adil, saya berharap YB. Telok Ayer Tawar kalau nak kritik pun biar ia waras. Janganlah secara tidak rasional dan *no* saya habis dahulu dan untuk nyatakan di sini bahawa bila mereka buat pinjaman seperti yang saya sebut tadi dan harap dia dapat disingkatkan buat pinjaman pada tahun depan. Bila bayar balik ia akan dianggap sebagai pendapatan ia betul tak Yang Berhormat sebut macam ini dekat luar? Dekat luar ada tak bila bayar balik akan anggap sebagai pendapatan? Mana boleh *this is loan, loan must be return to loan*. Mana boleh anggap sebagai pendapatan harap janganlah anda jahil atau tak faham. *You are not accountant don't try to pretend to know about accounting. Then don't make this type of accusation is not fair*. Saya tidak pernah akan membuat tuduhan yang mempertikaikan profesionalisma anda sebagai seorang Peguam. Jangan buat sedemikian ke atas bukan sahaja kepada saya tapi pegawai-pegawai saya di Jabatan Kewangan Negeri. Ini tidak patut sama sekali dan jangan lupa bila kita sebut tentang laporan Ketua Audit Negara, Pulau Pinang adalah di antara Negeri yang paling baik sekali dalam Pengurusan Kewangan dan kami amat bangga selalu dapat empat bintang dan Pulau Pinang mencatat rekod berturut-turut empat (4) tahun membentangkan Penyata Kewangan paling awal di seluruh Malaysia.

Jangan sebut bahawa saya manipulasikan angka-angka. Saya tidak manipulasikan angka-angka, Pegawai Kewangan Negeri tidak pun buat demikian dan ini telah disahkan oleh Ketua Audit Negara sendiri. Ini sangat tidak adil dan bagi saya habis satu ayat lagi ini bercanggah dengan prinsip dan perakaunan dan adalah amat karut dan tidak waras sama sekali, saya harap janganlah perbodohkan diri tentang perkara yang anda jahil kerana ini tidak adil kepada pegawai saya dan juga Kerajaan Negeri Pulau Pinang yang antara terbaik dan kalau tidak terbaik di Malaysia. Inilah hakikatnya. Sila.

Ahli Kawasan Telok Ayer Tawar (YB. Dato' Hajah Jahara Binti Hamid):

Saya tidak mempertikaikan laporan kewangan itu ya, yang saya pertikaikan di sini yang mana banyak yang lain-lain juga ada bercakap kenapa setiap tahun ada lebihan, walhal jumlah-jumlah itu telah diperuntukkan untuk dibelanjakan dan setiap tahun ada lebihan dan ia berterusan beberapa tahun dan ini Y.A.B. Air Putih dengan bangga menyatakan bahawa ada penjimatan, penjimatan ini kerana Kerajaan yang CAT dan sebagainya. Kenapa tidak dibelanjakan dengan habis dan juga selalunya kalau tak habis belanja bajet seterusnya tahun hadapan tidak sepatutnya ditambah kerana tiap-tiap bahagian ataupun *department* itu tidak membelanjakan dengan habis dan ini menunjukkan bahawa akhirnya ada penjimatan walhal jumlah itu telah ditokok tambah.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini yang saya nak jawab sinilah, satu lagi tuduhan tidak berasas daripada pihak YB. Ketua Pembangkang dan persoalan berkenaan kewibawaan Kerajaan Negeri yang dinyatakan Kerajaan seolah-olah sengaja memperuntukan belanjawan yang tinggi namun tidak membelanjakan sepenuhnya dan *inflate...* (dengan izin), memperbesarkan peruntukan supaya mendapat lebih pada akhir tahun untuk dilihat berjimat. Itulah yang suka diperkotak-katikkan oleh YB. Ketua Pembangkang.

Untuk pengetahuan Ahli-Ahli Yang Berhormat sejak tahun 2008 Kerajaan Negeri mengakhiri tahun kewangan dengan *surplus* atau lebih bukan disebabkan peruntukan yang disediakan tidak dibelanjakan tetapi berpunca daripada peningkatan kutipan hasil negeri bagi tahun berkaitan di samping penjimatan dan perbelanjaan berhemah berdasarkan *value for money* daripada projek-projek yang dilaksanakan nanti biar saya habis dahulu. Penjimatan datang daripada mana? Dua (2) perkara pokok satu (1) ialah daripada pengambilan balik tanah kerana kita selalu mesti ada kontigensi sekurang-kurangnya 25%. Kalau sebelum ini pernah ada skandal tanah di mana kita selalu sebut pengambilan tanah tak boleh melebihi 10% daripada apa yang disyorkan oleh Jabatan Penilaian Perkhidmatan Harta JPPH, tapi apa yang berlaku ialah ini berlaku sebelum kami menjadi Kerajaan Negeri pada 2008. Mereka adalah pegawai tanah memberikan bayaran yang melebihi 10% sampai 100% daripada apa yang disyorkan oleh JPPH. Itulah sebabnya tidak ada penjimatan 25% sebaliknya kena tambah lagi. Ini kita pun telah laporkan kepada pihak berkenaan tapi itu berlaku sahaja tidak ada sebarang tindakan diambil, ini berlaku dalam kes yang paling ketara skandal ini berlaku dalam kes Empangan Air Mengkuang di mana pembayaran dibuat oleh Pegawai Tanah jauh lebih besar daripada dia punya kuasa had 10%. Bayar sekali ganda lebih dari apa yang disyorkan oleh Jabatan Perkhidmatan Penilaian Harta dan itulah sebabnya tak ada penjimatan.

Bila kita menjadi Kerajaan kita memastikan bahawa Pegawai Tanah bila mereka cadangkan bayaran pampasan tidak boleh melebihi 10% daripada apa yang disyorkan oleh JPPH. Disininya datang penjimatan di mana kita bagi kontigensi 25% kita dapat penjimatan, ini pertama. Kedua CAT tender terbuka. Bila kita laksanakan tender terbuka ada penjimatan inilah penjimatan, inilah hasil dividen Kerajaan Bersih, anti rasuah CAT dan kalau sebut tentang perbelanjaan nanti bagi saya habis perengan ini dahulu. Pencapaian perbelanjaan tahunan negeri adalah melebihi 85% iaitu penanda aras yang digunakan dalam piawai pengauditan yang digunakan oleh Jabatan Audit Negara. Prestasi pencapaian perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri adalah seperti berikut :

2008 – 89%, 2009 – 90%, 2010 – 93%, 2011 – 94%, 2012 – 90%, 2013 – 86%, 2014 – 88% dan tahun lepas 2015 – 93%. Sungguhpun kita anggarkan defisit perbelanjaan adalah RM293 juta tapi kita boleh rekod RM77 juta – RM78 juta *surplus* lebih tahun ini mengapa? Kerana saya sebut dua (2) perkara alasan yang saya sebut tadi bukan kerana kita tak belanja tapi perbelanjaan kita 93% Yang Berhormat. So itulah satu tuduhan yang tidak berasas sama sekali. YB. Telok Bahang dulu.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Saya tertarik dengan cara Yang Amat Berhormat mengulasinya. Walau bagaimanapun apa yang saya tengok Yang Amat Berhormat... (gangguan). Ini bahasa *Penang* Balik Pulau, ini orang Balik Pulau cakap... (gangguan). Okey saya tengoklah bajet bagi Pejabat Ketua Menteri, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri dari 2012 sehingga 2015 saya ambil Jabatan Yang Amat Berhormat Ketua Menteri sahaja, saya tengok pada tahun 2012 peruntukan yang diperuntukkan lebih kurang RM354 juta, perbelanjaan sebenar hanya RM204 juta. Peruntukan yang tidak dibelanjakan hampir 149,932 juta bersamaan dengan 42%. Lepas itu 2013 peruntukan RM236 juta tapi yang digunakan RM188 juta yang tak digunakan RM51 juta. 2014 peruntukan RM204 juta yang digunakan RM185 juta yang tak digunakan RM18 juta. 2015 peruntukan RM222 juta yang diguna RM203 juta tak digunakan RM19 juta akhirnya untuk empat (4) tahun ini peruntukan perbelanjaan sebenar hanya RM700 juta daripada RM1billion yang tak digunakan RM240 juta. Saya nak Yang Amat Berhormat bukan ulasnya tapi tolong cerita sikit macam mana *surplus* ini banyak sangat sebab dia boh bajet tu banyak, guna itu sikit dan nampak macam surplus ini mai macam mana? Kenapa jadi macam itu?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa Yang Berhormat kena tengok angka yang betul-betullah...(gangguan). Inilah.... (gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Ini yang saya ambil....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Inilah yang saya sebut di sini bahawa itu adalah peratusan perbelanjaan dan seperti yang saya jelaskan tadi bahawa sebenarnya kami lihat perbelanjaan yang kita peruntukan ini adalah anggaran, anggaran dan sebenar perbezaan peruntukan anggaran. Peruntukan sebenar, peruntukan anggaran berdasarkan apa yang diputuskan oleh Jabatan, apa yang disyorkan oleh Jabatan tapi bila kita jalankan tender terbuka tidak sampai ke tahap itu kerana tender terbuka kita pilih harga yang paling rendah itulah sebabnya projek itu jalan tapi kos dia tidak setinggi yang dianggarkan. Saya rasa Yang Berhormat kena faham ini, Yang Berhormat faham tak... (gangguan). Kalau faham duduk bagi kepada Pulau Betong.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Okey saya faham yang itu. Belum habis lagi sekejap sahaja, Pulau Betong sekejap.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kalau Pulau Betong tak mau saya akan teruskan...(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Tak habis lagi saya mau saya mau...(gangguan)

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Mana boleh Yang Amat Berhormat....(gangguan). Yang Berhormat *one sided* bagilah saya *explain* pula.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Nanti-nanti bagi YB. Pulau Betong dulu.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Okey Yang Amat Berhormat, tak apa saya nak merujuk kepada Laporan Audit, bahagian tiga Rancangan Pembangunan Kerajaan negeri 2015, muka surat 37 apa kata dia ini Laporan Audit yang telah memberi empat bintang kepada Pulau Pinang yang merupakan negeri yang terawal membuat laporan. Saya baca para ini, "Peruntukan telah diagihkan kepada 9 Jabatan untuk projek Pembangunan Negeri Pulau Pinang yang berjumlah RM951.61 juta atau 5.4% telah dibelanjakan, analisis audit menunjukkan 7 Jabatan telah membelanjakan antara 87.4% hingga 99.5% daripada peruntukan yang diluluskan sementara itu dua (2) jabatan iaitu Pejabat Ketua Menteri dan Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri dan Jabatan Kewangan Negeri membelanjakan masing-masing 39.9% dan 62.3% daripada peruntukan yang diluluskan".

Y.A.B. Ketua Menteri :

Ya, ya. Yang Berhormat muka surat apa? 37 ?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Yes 37 para 3.

Y.A.B. Ketua Menteri:

You ada muka surat 38 ka?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Itu tak ada.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itulah.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Saya tak ada sebab saya *print* yang ini dahulu

Y.A.B. Ketua Menteri :

Saya terus baca 38, saya tahu 37 saya tahu saya baca....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Saya nak baca apa yang diutarakan oleh(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

The answers is on the next page? Itu saya tahu 37 ada anda sudah baca, anda sudah cakup 55.4% dari segi perbelanjaan wang betul tak? *Look at the table at the neat.*

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Yes, yes.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Now you say yes.....(gangguan). *You* hanya dapat fotostat, saya ada buku.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Saya tak bawa semualah Yang Amat Berhormat saya bukan Ketua Menteri.

Y.A.B. Ketua Menteri:

You kena bawa semualah mana boleh tak bawa semua, itu yang ada silap. Tengok 37 saya nak jelaskan muka surat 38. Sepanjang tahun tempoh 2011 hingga 2015 sama dengan apa Yang Berhormat baca sebanyak 16,173 projek telah dirancang untuk dilaksanakan daripada jumlah itu 16,126 atau 99.7% telah siap sepenuhnya. Ini yang saya sebut tadi, duduk dulu. Ini yang saya sebut tadi projek jalan tapi peruntukan kurang dibelanjakan kerana kita "Bersih". Kita jalankan *open tender*, kita ada penjimatan daripada kontigensi 25%. Kita jimatkan 45% wang untuk rakyat Pulau Pinang, itulah CAT. Lain kali baca habis kalau tidak akan makan tuan, tak mau lah saya tak mau habiskan masa kerana ini jelas sebut di sini. *You are snooker, checkmate.....(gangguan).* Saya nak teruskan, kenyataan lebihan yang diperolehi

mengurangkan perbelanjaan adalah tidak berasas sama sekali memandangkan Kerajaan Negeri.... (gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhammad Farid Bin Haji Saad):

Y.A.B. Air Putih....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya habiskan perenggan ini dahulu, kalau tidak sampai besok pun tak habis...(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr.Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tak apalah. Sampai esok pagi pun tak apa.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tak boleh nanti *you all* semua nak pergi luar negeri.... (gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr.Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Sapa nak ke luar negeri Yang Amat Berhormat?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kerajaan Negeri menunjukkan sebenar dan juga peratus...(gangguan). Namun dalam masa yang sama masih dapat merekodkan lebih dalam akaun hasil dalam negeri disatukan. Laporan Ketua Audit Negara kepada penyata Kewangan Tahunan Kerajaan Negeri juga dibentangkan di Parlimen dan mendapat sijil bersih yang ini pengiktirafan kepada rekod perakaunan yang telah diselenggarakan dengan teratur dan kemaskini. Jangan sekali bahawa Yang Berhormat masih dianaiya dan menidakan nyata dan benar yang telah dilaporkan dalam Laporan Ketua Audit Negara dan saya baca lagi muka surat 38. Di mana hanya 45 projek atau 0.29% sahaja sedang dilaksanakan. Dan hanya dua (2) projek daripada 16, 926 projek atau 0.01% yang ditangguhkan ini adalah prestasi yang cemerlang sekali. Nak lagi, saya selamatkan Telok Bahang, kalau tidak Telok Bahang kena bantai. So Pulau Betong selamatkan Telok Bahang.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Tidak. Telok Bahang belum kena bantai....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Pulau Betong. Pulau Betong.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

CM tak bagi, satu demi satu dulu.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Bagi laluan sikit. *Floor* saya, saya bagi laluan pada YB. Telok Bahang menjelaskan isu ini.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tak ada, tak ada. *This is my right*, kalau tidak saya teruskan. So nak siapa? YB. Pulau Betong.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Boleh saya bagi. Yang Berhormat, bukan kawan baik Yang Berhormat. Saya baca yang ini sebab ada peruntukan ada perbelanjaan. Sebagai kerajaan atau Yang Berhormat sendiri bila kita buat peruntukan bila peruntukan yang betul-betul logik yang kita laksanakan. Kenapa kita nak peruntukan yang tinggi sekali belanja sikit bila buat nak buktikan kata kita menjimatkan ini kalau macam itu peruntukkan kurangkanlah. Ini merupakan tak efisien tak orang kata apa, tak efisien dalam membuat peruntukan.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini anggaran.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

No bukan. Itu jelas Yang Berhormat ini peruntukan RM100.00 contohnya, belanja RM50.00 macam RM50.00 itu kerana apa kita *open tender* kita dapat RM49.00 tapi kenapa peruntukkan yang banyak-banyak?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ada jimat tak?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

No.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ada jimat tak?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Memang ada jimat. Tapi kenapa nak peruntukan tinggi sekali.... (*gangguan*).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Baguslah. Sekarang ialah macam ini anggaran diberikan oleh Jabatan Teknikal, ia adalah anggaran itu sebab ia sebutkan anggaran.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Yang Berhormat, bila kita buat peruntukan kita dah *drawing* kita anggaran kita andaian kita berapa untuk dilaksanakan.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itulah sebabnya ERL naik daripada RM30 billion ke RM55 billion.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Yang Berhormat saya bercakap pasal Pulau Pinang.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu sebabnya ERL boleh naik daripada RM30 billion kepada RM55 billion.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya bercakap pasal Pulau Pinang. Ini laporan daripada Pulau Pinang. Nak cakap ERL pergilah cakap di Parlimen.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Sama, mengapa takut sebut tentang perkara yang betul.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya nak bercakap tentang Pulau Pinang.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Pulau Pinang adalah sebahagian daripada Malaysia, bukan?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Betul.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Kita gunakan *the wanness* sama. Dan di sini ialah anggaran yang diberikan oleh Jabatan Teknikal tapi kerana kita laksanakan *tender* terbuka kita nak jimatkan wang dan ini perbezaan bila di sini.... (gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Bila buat perbelanjaan, tengokkan.... (gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Muka surat 37.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Yang betul-betul. Anggaran logiklah.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

YB. Dato' Yang di-Pertua.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Kalau kata.....(gangguan).

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Yang lain. Ya, betul. Yang lain duduk.

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Terima kasih YB. Dato' Yang di-Pertua, saya bukan *accountant* saya bukan peguam. Saya belajar sosiologi saja ya. Saya mau belajar sedikit memandangkan YB. Pinang Tunggal kata saya bakal

pengganti. Saya nak belajar sikit-sikit *accounting* juga kalau tidak lain kali susah. Susah nak jawab. Katakan Ketua Menteri telah mengumumkan RM150 juta untuk projek tebatan banjir ada 9 projek, ada yang RM13 juta, RM20 juta dan sekian, sekian. Tetapi setelah *tender*, itu anggaran JPS. *Figure* yang diberikan oleh JPS, *total RM150 million* tetapi setelah reka bentuk dibuat *tender* dibuat katakan 9 projek ini harga yang dibida semua RM130 juta, RM150 juta diperuntukkan tetapi apabila projek siap RM130 juta, jimat RM20 juta. Adakah ini begitu, Yang Amat Berhormat?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Boleh saya bercakap dengan YB. Padang Kota? Boleh YB. Padang Kota? Tak apa saya nak.... (gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya nak jawab kepada pengganti saya. Saya nak jawab kepada pengganti saya. Saya jawab dulu.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tahniah YB. Padang Kota. Bilakah nak buat kenduri?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Sekarang sudah kalah *jack* sikitlah.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Belum kalah lagi Yang Amat Berhormat, belum kalah lagi. Belum, tak kalah.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Baik saya *respond* ini dulu. Ini memang apa yang berlaku. Bila kita lihat perbezaan di antara perbelanjaan wang sebenar berbanding dengan anggaran dan pelaksanaan projek yang dijalankan dan saya rasa itulah satu keistimewaan satu pencapaian yang tersendiri oleh Pulau Pinang. Saya harap bahawa Yang Berhormat daripada Pulau Betong bacalah buku Laporan Buku Ketua Audit Negara. Bacalah baik-baik jangan hanya baca satu muka surat sahaja. Bacalah habis daripada awal sampai habis. Baru anda boleh faham sedikit macam mana sistem perakaunan dijalankan. Okey, terakhir ya.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya nak merujuk contoh yang dibuat oleh YB. Padang Kota. Membuat perparitan RM130 juta. *A good estimate but a good coordinator engineer* dia tak lari daripada separuh 10%, 50% mungkin ada perbezaan anggaran dia dengan betul-betul yang buat. Tapi sampai kalau 50% ini bukan satu anggaran yang tepat, satu anggaran yang bijak....(gangguan).

Ahli Kawasan Padang Kota (YB. Chow Kon Yeow):

Apa yang saya pakai pun dalam lingkungan 10% sahaja.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tapi dalam hal ini Yang Berhormat banyak. Adalah anggaran, maksud saya ini YA.B. Air Putih dan YB. Padang Kota, bila kita buat anggaran biarlah anggaran yang munasabah yang boleh dilaksanakan. Kalau digandakan RM10 juta kita buat sembilan juta okeylah. Tapi jangan kita buat anggaran sepuluh juta, kita buat enam juta perbezaan yang banyak di antara peruntukan dengan perbelanjaan. Itu pun susah.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa YB. Pulau Betong pun pernah dengar projek ini buat RM1.0 juta, RM300,000 pun boleh selesai. Saya rasa itu bukan satu perkara baru.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Itu *cincai cincai* punya *estimate* ini kita bercakap tentang perbelanjaan Negeri Yang Berhormat yang disediakan oleh....(*gangguan*)

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini punya ucapan pun tak boleh *cincai cincai*.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

No, saya bercakap yang betul.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tak boleh. Tapi itulah hakikatnya. Dan bila kita persoalkan macam mana ini boleh berlaku. Anggaran yang diberikan berdasarkan satu piawaian yang mungkin tidak mengikut keadaan semasa. Tapi saya rasa itulah satu sistem yang terpakai sebagai sebahagian daripada Malaysia kita gunapakainya. Dan yang keistimewaan ialah kerana kita ada satu sistem tender terbuka yang efektif yang membolehkan kita menjimatkan wang. Saya rasa Yang Berhormat kena ucapkan tahniah dan syabas pada pihak kami bukan kritik sama kami, tapi kerana politik hanya boleh kritik saja.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya tidak mahu *argue* Y.A.B. Air Putih tentang *format tender* terbuka Pulau Pinang, saya boleh *argue* banyak benda sebabnya tentang...(*gangguan*).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Boleh. Boleh *argue* sikit, sebabnya takut kita tak minta kerana kita ada sokongan Laporan Ketua Audit Negara telah sahkan. Tak boleh *you cannot with infect the figure. Don't la. Don't try la.*

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Bukan nak *argue infect in figure*....(*gangguan*).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Untuk pengetahuan Ahli-ahli Yang Berhormat, ke semua lebih daripada tahun 2008 hingga tahun 2015 telah menyumbang kepada peningkatan dan pengukuhan Kumpulan Wang Disatukan Negeri

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Amat Berhormat kata nak bagi saya tadi. Tadi saya tunggu. Sikit saja.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya habis perenggan kali terakhirlah, nanti kali terakhirlah, saya habiskan perenggan ini. Walaupun dijangkakan akan berlaku defisit bagi tahun 2017, bahawa dengan jumlah defisit akan besar bukan mudah untuk mencatat lebih tapi sekiranya masih defisit kita harap dapat pulangkannya kepada satu angka yang paling rendah sekali. Dan saya ingin nak sebut satu ialah salah satu program

pembiayaan sosial rakyat yang kita masih nak teruskan ialah Agenda Ekonomi Sosial. Agenda Ekonomi Saksama (AES) yang membantu penduduk miskin tegar dalam menjaminkan mereka mendapat pendapatan sekurang-kurangnya RM700.00 sebulan dan kalau tak cukup Kerajaan Negeri akan tambah sehingga cukup genap RM790.00 sebulan. Dan ini saya rasa adalah suatu program yang kita rasa amat bangga kerana AES Kerajaan Negeri Pakatan adalah bagi wang bersama rakyat bukan AES Menteri Pengangkutan Liow Tiong Lai angkat wang daripada rakyat. Sila.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Amat Berhormat sebelum saya pergi soalan, bagi *last* kan saya nak cakap sikit saja. Ada dua (2) perkara saya nak cakap pertama sekali Yang Amat Berhormat kena tau sebab Y.A.B. Ketua Menteri sekarang dah kawan dengan Dr. Mahathir, Dr. Mahathir pun janji banyak kali dah janji kat Anuar Ibrahim....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini tak ada kaitan dengan bajet....(gangguan). Saya tarik balik....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang kedua....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Duduk, duduk dulu. Dalam ucapan Bajet 2017, pada 15 November 2016 tempoh hari.... (gangguan).

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ini bukan pasar.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Bahawa elaun bulanan bagi Pengerusi dan Setiausaha JKKK akan dinaikkan sebanyak RM50.00 sebulan daripada RM650.00 kepada RM700.00 untuk Pengerusi dan daripada RM550.00 kepada RM600.00 untuk setiausaha JKKK mulai tahun 2017, yang akan melibatkan pertambahan kos sebanyak RM352,800.00 setahun. Tidak lupa dalam mengiktiraf keahlian JKKK yang mewakili suara kerajaan di peringkat akar umbi, maka Kerajaan Negeri bersetuju untuk menaikkan elaun kehadiran mesyuarat sebanyak RM10.00 kepada semua ahli JKKK sekarang RM40.00 kita naikkan RM10.00 kepada RM50.00 mulai Januari 2017. Kenaikkan ini akan melibatkan pertambahan sebanyak RM458,640.00. Maka kos keseluruhan pengurusan JKKK bagi tahun 2017 akan melibatkan perbelanjaan berjumlah RM7,315,840.00 setahun.

Beberapa isu YB. Dato' Yang di-Pertua telah dibangkit berkaitan Bukit Bendera. Dari isu RFP bagi pembangunan Bukit Bendera sehingga pewartaan sebagai hutan simpan telah disentuh. Kerajaan Negeri sangat prihatin dengan alam semula jadi dan amat menggalakkan Kajian Biodiversiti dibuat di Bukit Bendera bagi memastikan kawasan bukit tersebut sentiasa dipelihara dan dipulihara. Kajian tersebut merupakan salah satu inisiatif Kerajaan Negeri untuk melindungi hutan simpan. Selaras dengan saranan daripada Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar, Kerajaan Negeri telah menerusi syarikat swasta yang menguruskan projek ini telahpun melantik pihak USM bagi tujuan Kajian Biosphers tersebut. Bajet yang terlibat adalah dianggarkan berjumlah RM206,000.00, Satu MOU akan ditandatangani di antara Perbadanan Bukit Bendera (PHC), pihak pengurusan *The Habitat Penang Hill*, telah berjaya dalam bidaan secara tender terbuka bagi projek Titian Silara dan pihak USM. Kerajaan Negeri melalui Perbadanan Bukit Bendera sedang menguruskan kajian ini bersama pihak pengurusan *The Habitat Penang Hill* memandangkan syarikat tersebut mempunyai pengetahuan luas dan mempunyai kepakaran yang bertaraf dunia seperti Prof. Dr. Margaret D. Lowman dan dikenali sebagai *Real Life Lorax* oleh National Geographic dan *Einstein of the Tree Tops* oleh *Wall Street Journal*. Beliau juga merupakan printis bagi sains *Canopy Ecology*. Pihak pengurusan *The Habitat Penang Hill* akan membantu dan memberi

sokongan kepada Kerajaan Negeri bagi menjadikan Bukit Bendera sebagai salah satu destinasi kajian lapangan *Center of Excellence for Rainforest, Conservation and Academia*. Bagi memastikan keberkesanan dan kelancaran Program Biodiversiti ini, Kerajaan Negeri juga sedang dalam perancangan membuka *Request For Proposal (RFP)* bagi mempelawa tawaran daripada syarikat yang berminat dan berkelayakan untuk pembinaan *The Rainforest Research Centre di Banglo Fernhill*. Tujuan utama

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Yang Amat Berhormat, Yang Amat Berhormat tak bagi saya tanya soalan saya nak pergi minum kopi.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Nanti sat bagi saya habis. Tujuan utama pusat penyelidikan ini adalah untuk meneroka kepelbagaian biodiversiti hutan di Bukit Bendera dengan penglibatan pakar penyelidikan antarabangsa berkongsi keunikan Bukit Bendera bersama para pengunjung dengan mengekalkan ekosistem sedia ada dan membantu Perbadanan Bukit Bendera dalam pelaksanaan kajian *Penang Hill Rainforest* bersama *UNESCO Biosphere Reserve*. Selain itu, sebagai pelengkap kepada produk eko-pelancongan sedia ada di Bukit Bendera seperti Educational Nature Trail dan Titian Silara. Kini Bukit Bendera menjadi salah satu destinasi pelancongan utama di Pulau Pinang dengan tarikan baru popular seperti *Sky Walk*, *Astaka*, *Festive Square*, *Elevator Walkway* dan Kereta Buggy, Seramai 1.9 juta penumpang yang melawat Bukit Bendera setiap tahun. Demi mengekalkan dan menambahkan lagi penumpang, ada beberapa cadangan telah pun dirancang termasuk membina kereta kabel yang berasingan ke atas Bukit Bendera. Kerajaan Negeri akan mendapat maklum balas daripada rakyat tentang cadangan untuk menambah lagi tarikan pelancongan dengan impak minima ke atas alam sekitar dan kawasan semula jadi Bukit Bendera.

Adalah tidak benar sama sekali bahawa Kerajaan Negeri berhasrat untuk membina sebuah kasino di sana. Ini bukan datang daripada Kerajaan Negeri Pulau Pinang sebaliknya daripada Ahli Parlimen UMNO Padang Besar. Kerajaan Negeri menolak apa-apa cadangan membina kasino di Pulau Pinang kerana ia tidak sesuai dengan keadaan setempat. Titian Silara dan *Nature Walk* sepanjang 1.6km serta *zip line* sepanjang 800 meter akan siap masing-masing pada tahun ini dan tahun hadapan dengan nilai projek sebanyak RM35 juta. Ini akan menyerikan Bukit Bendera dan mengukuhkan matlamat dan visi untuk menjadikan sebuah Bukit yang terunggul di Malaysia. Berkenaan isu cadangan untukewartakan Bukit Bendera sebagai Hutan Simpan Ekologi atau *Eco forest* kepada UNIESCO. Memang terdapat perancangan oleh Kerajaan Negeri dengan kerjasama The Habitat dan USM untuk merealisasikan hasrat untukewartakan Bukit Bendera sebagai *UNESCO Biosphere Reserve* bagi memastikan ekologi dan alam semula jadi terpelihara di Bukit Bendera. Panel daripada UNESCO akan dijemput untuk mendapatkan pandangan dan nasihat bagi tujuan perbincangan mengenai cadangan pewartaan tersebut.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Penjelasan Air Putih.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Nanti bagi saya habis penerangan ini. Ini yang terakhir sekali lagi ingin saya tegaskan bahawa semua tambahan tarikan di Bukit Bendera adalah secara minima dan terkawal. Pembangunan tersebut adalah terkawal bagi memastikan ekologi dan hutan simpan dipelihara selaras dengan cadangan Pewartaan Bukit Bendera sebagai *UNESCO Biosphere Reserve*.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Terima kasih Y.A.B. Air Putih. Saya cuma nak minta kepastian tentang Taman Botani adakah ianya akan dirancang sekali dengan Bukit Bendera untuk mendapatkan pengiktirafan daripada UNESCO itu.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Taman Botani akan diuruskan secara berasingan dan kita kerana Botani dan taman lain, bukit lain. Ia adalah satu diansiti akan dapat pakar-pakar tentu untuk Botani.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Proses yang serentak?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa tidak boleh diserentakkan kerana ia adalah satu bidang atau satu disiplin berlainan. Macam *civil* dengan *engineering* lain.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Betul tapi *civil engineering* boleh buat serentak.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ooo. *You* nak buat serentak.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Yes.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya rasa kalau kita boleh dapat pakar-pakar tentu ini akan digalakkan. Sekiranya kita boleh dapat pakar-pakar kerana pakar botani bukan senang nak cari bukan mudah nak cari. ini adalah satu disiplin berlainan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Kerana ini satu benda yang cukup berharga.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya faham tapi ini kerana ia cukup berharga itulah sebabnya kita kena cari orang yang betul orang yang pakar dan kita sedang usahakan. Terima kasih. Isu Pulau Jerejak. Saya juga faham kebimbangan Ahli-ahli Yang Berhormat mengenai masa depan Pulau Jerejak.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

YB. Telok Bahang masuk, YB. Telok Bahang.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tak akan YB. Telok Bahang merajuk. Saya pasti dia tak merajuk. Saya juga faham akan kebimbangan Ahli-ahli Yang Berhormat mengenai masa depan Pulau Jerejak. Namun saya suka saya jelaskan mengenai isu yang dibangkitkan mengenai Pulau Jerejak tersebut adalah berdasarkan tomahan dan fitnah. Kita perlu sedar bahawa bukanlah Kerajaan Negeri Pakatan tetapi sebenarnya Kerajaan Negeri terdahulu Barisan Nasional yang menjual tanah atau hilang kawalan dan kuasa ke atas pemilikan 80 ekar daripada jumlah keseluruhan 895 ekar tanah di Pulau Jerejak.

Pada tahun 2001, Kerajaan Negeri Barisan Nasional telah menjual 80 ekar tanah ini kepada Tropical Island Resort Sdn Bhd (TIRSB), selamat pulang. Yang telah ditubuhkan pada 1997 dengan kadar 73% di bawah harga pasaran. Melalui tindakan yang tidak bertanggungjawab itu rakyat Pulau Pinang telah dikhianati oleh Kerajaan Negeri Barisan Nasional yang telah menjual 80 ekar tanah tersebut kepada TIRSB hingga mengakibatkan kerugian sebanyak RM34.6 juta. Bukan itu saja, Kerajaan Negeri turut mengkhianati rakyat Pulau Pinang apabila hilang kawalan ke atas TIRSB dengan PDC hanya memegang 49% dengan pelaburan sebanyak RM15.44 juta. Biar saya bagi kronologi secara terperinci. YB. Pulau Betong saya rasa tau pada masa itu dalam kerajaan, ini YB. Telok Bahang tak tahu. Pada tahun 1997 TIRSB telah ditubuhkan oleh Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri yang kedua-duanya pada masa itu di bawah Barisan Nasional dengan modal berbayar RM31.5 juta. PDC telah ambil RM49%, UDA dapat 51%. Jelas sekali 1997 hampir 20 tahun dulu Kerajaan Negeri Pulau Pinang telah hilang kawalan dan kuasa ke atas TIRSB dengan hanya memegang saham minoriti 49%. saya habis sini saya pergi. Pada tahun 2001 Kerajaan Negeri meluluskan 80 ekar tanah untuk tempoh pajakan 60 tahun kepada TIRSB dengan nilai RM12.95 juta atau RM3.71 setiap kaki persegi.

Pengerusi Barisan Nasional Pulau Pinang pada 25 Mac 2011 menyatakan kenyataan pada 2011 bahawa nilai pasaran pada masa itu adalah RM13.65 deretan dijual dengan harga RM3.71 dengan itu kerugian RM34.6 juta harga pasaran adalah RM47.6 juta tapi Barisan Nasional hanya jual dengan harga RM13.65 juta rugi RM34.6 juta iaitu 73% di bawah harga pasaran. Pemilikan tanah berkenaan telah ditukar milik TIRSB pada 3 Januari 2001. sungguhpun premium tanah masih belum dibayar sepenuhnya. Ini adalah sesuatu yang tidak mengikut undang-undang hanya bila kita mengugut untuk mengambil balik pada 2012 barulah TIRSB iaitu UDA membayar penuh RM12.95 juta. Sungguhpun ia telah beroperasi begitu lama TIRSB mengalami kerugian tapi pada 2007 bulan Disember, 28 Disember PDC keluarkan pinjaman lagi rugi wang hilang kuasa, hanya memegang saham minoriti masih keluarkan pinjaman RM3.4 juta kepada TIRSB dengan kadar faedah 3.5% wang pinjaman tak dapat dipulangkan menjelang 2016 yang RM3.4 juta sudah menjadi RM4.4 juta. Bermakna RM20 juta pelaburan oleh PDC termasuk pinjaman kehilangan.

Now, UDA pada 2016 akhirnya kita memetriai menandatangani perjanjian dengan UDA, selepas berbincang begitu lama. UDA membawa masuk Q Islands yang merupakan anak syarikati Ideal Property Development untuk membuat tawaran pembelian 49% saham yang dimiliki PDC dengan harga RM156 juta. Kita terima seperti yang saya jelaskan lagi tadi, kita terima akhirnya kerana ia memenuhi syarat PDC bayar pinjaman dulu RM4.4 juta bayar dulu mereka setuju bayar. Baru kita terima RM156 juta untuk jual 49% saham. Bermakna kita untung RM140.6 juta dan ini akan dibayar dalam tempoh lapan (8) tahun.

Wang cagaran 10% sebanyak RM15.6 juta telah pun dibayar oleh PDC. Ini saya rasa sesuatu transaksi yang buktikan sekali lagi bahawa Kerajaan Negeri Pakatan sekali lagi menyelamatkan satu projek gagal Barisan Nasional. Daripada pelaburan awal RM15.44 juta kita untung RM140.6 juta iaitu hampir 10 kali ganda. Kita pergi Lembaga Pengarah untuk dapat *board resolution and approval*, itu adalah syarikat perundangan. Dengan kata lain, projek ini adalah satu projek gagal, satu projek yang merugikan Kerajaan Negeri kerana TIRSB telah mencatat kerugian sebanyak RM40 juta. Sudah tentu bila ia mencatatkan kerugian RM40 juta selepas ia beroperasi sepanjang lebih 15 tahun dan sekarang Tropical Island Resort pun dah tutup kita ingat ini RM20 juta sudah hangus tapi akhirnya mereka bawa masuk itu pihak swasta bukan daripada PDC atau Kerajaan Negeri daripada UDA sendiri. Kalau nak tanya mengapa bawa syarikat ini pergi tanya UDA. Pengerusi UDA sendiri jumpa saya dua kali. So apa janganlah sebut macam itu lah YB. Telok Bahang, kita G to G.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Kita pun tengok siapa kawan Yang Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini bukan kawan, itu G to G.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain Shah):

Cuba Yang Amat Berhormat tengok. UDA GLC, Yang Amat Berhormat *let go to private sector. UDA to do that. By right*, Yang Amat Berhormat kena jaga kepentingan.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Duduk, duduk. Terima kasih yang penting ialah kepentingan Negeri Pulau Pinang dijaga apa yang kita rugi kita dapat balik kita untung lagi dan sekarang dari segi plan yang mereka bentangkan ini dibentangkan oleh UDA, Pengurus UDA datang sendiri untuk bentangkan, bukan daripada syarikat swasta dibentangkan sendiri oleh Pengurus Besar UDA sendiri yang datang dari Kuala Lumpur. Ini projek UDA di mana kita pastikan dari segi pembangunan hanya terhad kepada 80 ekar. Kalau boleh minta dia beri lebih sedikit tidak mahu bangunkan semua, tidak boleh 80 ekar kalau boleh kurang dan bina jambatan tidak benarkan kereta-kereta, kecuali mungkin kereta letriklah, kereta-kereta tidak boleh menyeberang kecuali kereta letrik supaya kita pastikan Pulau ini hijau. Dari segi skop pembangunan ia adalah untuk taman bertema, rumah, 80 ekar dan juga *trekking track* sepanjang 11.5 km. Saya ingin tegaskan di sini Parti Gerakan rakan kepada UMNO menyatakan bahawa kita hendak bina kasino dekat Pulau Jerejak, ini adalah satu fitnah sekali lagi. Kerajaan Negeri Pakatan tidak akan membenarkan kasino dibina di Pulau Pinang. Jangan cakap di Pulau Jerejak, di Pulau Pinang kita tidak akan benarkan ini di bina hanya Ahli Parlimen Padang Besar sahaja yang mahu satu kasino di bina Pulau Pinang. Padang Besar minta maaf Nibong Tebal, mengapa dia nak buat kacau di Pulau Pinang? Padang Besar mengapa nak kacau di Pulau Pinang.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Yang tersirat ni Yang Amat Berhormat. Yang tersirat. UDA dengan Yang Berhormat siapakah yang kawan dengan IDEAL dahulu?

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini UDA, apa yang tersurat dan tersirat saya hanya cakap yang secara luar sahaja. Kita tidak mahu sebut hanya Tuhan yang tahu apa yang dalam hati Yang Berhormat....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Sana juga Yang Amat Berhormat, hanya Tuhan yang tahu.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Dakwaan Parti Gerakan bahawa Kerajaan Negeri Pakatan boleh menjual tanah tersebut pada harga yang paling tertinggi sejak tender terbuka amatlah tidak munasabah dan tidak benar sama sekali kerana bercanggah dengan undang-undang. Kalau nak tunjukkan beliau bodoh cakap macam itu. Tetapi kita semua bukan bodoh. Kita nak cakap berdasarkan undang-undang.

Macam mana seorang pemegang saham minoriti boleh memaksa pemegang saham majoriti untuk menerima sesiapa yang mereka nak jual sahamnya. Tak boleh, ini bukan undang-undang syarikat di Malaysia. Saya hanya dua perenggan sahaja. Tindakan Barisan Nasional menyerang kes jualan saham PDC semata-mata kerana mata merah atas kejayaan pentadbiran bersih Kerajaan Negeri Pakatan menyelamatkan pelaburan dan pinjaman dalam PRSP telah berjaya adalah amat ketara sehingga menyatakan bahawa kita mengkhianati rakyat Pulau Pinang. Barisan Nasional seharusnya berasa malu dengan diri mereka sendiri apabila bertindak menjual tanah Pulau Jerejak seawal tahun 1997 lagi. (Dengan izin)... Dato Speaker, *this is a classy case of a thief shouting thieves*.

Saya ingin bagi nasihat kalau nak tanya, mengapa syarikat itu dipilih? Pergi tanya sama UDA mengapa takut dapat butiran terperinci daripada UDA dan bukannya anda juga sebahagian daripada Barisan Nasional. Barisan Nasional Pulau Pinang dengan Barisan Nasional Persekutuan tak sama ka? Itu yang saya tak faham, sila siapa dulu YB. Pulau Betong ataupun YB. Telok Bahang .

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Y.A.B. Air Putih saya tidak setuju *last page* kita boleh berhentilah.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Itu kuasa saya....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Cadangan saya. Malam jumaat YB. Dato' Speaker. PDC 69%, UDA 51%, PDC milik Kerajaan Negeri, UDA milik Kerajaan Pusat bermakna dua-dua adalah milik kerajaan. Digabungkan untuk bangunkan TIRSB. Ini bermakna Ahli Lembaga Pengarah TIRSB adalah mewakili Kerajaan Negeri dan Kerajaan Pusat betul? Kalau kita menggadaikan tanah Pulau Pinang kepada UDA saya rasa tidak betul sebab masing-masing akan tentunya mengambil tanah itu dan mendapat keuntungan bersama dan nikmati oleh Kerajaan Pusat dan Negeri. Ahli Lembaga PDC juga sebahagian PDC juga adalah sebahagian daripada MKT dan Ahli Lembaga TRISB juga dari adalah gabungan UDA dan juga PDC. Yang menguruskan TRISB juga adalah UDA dan PDC. So mereka boleh bertanggungjawab dan memastikan TRISB untung atau rugi. Jika sekiranya TRISB, UDA, PDC harus membayar lagi tambahan sebanyak RM34 juta UDA juga kena tambah lagi. Betul? So ini bermakna ada sumbangan daripada kedua-dua pihak untuk menjayakan projek ini.

Dan bagi saya sebenarnya dalam ucapan saya kalau rasa susah sampai UDA nak libatkan Barisan Nasional dan sebagainya memberi kata kesat kepada BN dan sebagainya. Saya mencadangkan UDA menjual ini. Kalau pihak UDA, kalau pihak PDC boleh mendapat keuntungan sebanyak RM100 juta lebih, saya rasa pihak UDA harus menjual dan mendapat keuntungan dan saya rasa *to be fair* dan tidak lagi disabit dengan bukan-bukan.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu yang kami tidak boleh bersetuju dengan UDA kerana pada asalnya kami tawarkan UDA kalau nak jual, jual selepas bayar pinjaman kepada pihak kami. Mereka tidak terima kerana yang harga yang kita tawarkan *at cost*. Memandangkan syarikat ini telah rugi RM40 juta. Akhirnya atas kemampuan UDA mereka bawa itu syarikat masuk untuk membeli saham 49% dan Yang Berhormat kena ingat bahawa saya tanya itu Pengurus Besar Dato' Rosli itu pun saya sebutkan tadi tentang pinjaman RM500 juta yang diluluskan oleh bank komersial pada UDA ini hanya dimaklumkan oleh saya pada hari Isnin. Itu sebab tidak disebut dalam bajet kerana ini baru. Saya diberitahu kelulusan baru sahaja diberi oleh bank komersial hanya pada hari Isnin sahaja. Tetapi tentang itu pilihan Syarikat IDEAL Property anak syarikat ini bukan pilihan daripada PDC ini pilihan yang dibuat oleh Lembaga Pengarah UDA kemudian dimaklumkan.

Itulah atur cara. Itulah pengurusan apabila Lembaga Pengarah dijalankan pemegang saham majoriti, yang ada lebihan Pengarah. Itulah cara mereka buat keputusan. Saya nak cadangkan Yang Berhormat balik tanya sama UDA sama ada apa yang sebut ini benar atau tidak. Ini penting kerana rakan anda Teng Chang Yeow telah membuat tuduhan bahawa pada 2013 saya menolak satu tawaran usahasama yang membolehkan PDC mendapat keuntungan terjamin sebanyak RM220 juta. Ini adalah satu pembohongan dan penipuan. Tak pernah saya ditawarkan sedemikian. Dan itulah ayat yang keluar The Star juga telah kena saman, sekarang pula salahkan The Star lain kali tengoklah The Star laporkan *you* punya berita kena saman sekarang kerana cakap fitnah *you* pula buang sama dia. Tak boleh buat macam ini... (gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Berita itu saya tak baca, berita lain saya baca

Y.A.B. Ketua Menteri:

Yang tak berminat anda tak baca. So di sini biar saya habis dahulu. Di sini, ini adalah tohmahan demi tohmahan, fitnah demi fitnah, dan kita nak cari kebenaran. Kerana saya nak tegaskan di sini sekiranya ada *profit guarantee* RM220 juta saya tidak akan tolak, saya tidak akan tolak. Tidak ada sebarang tawaran untuk berikan keuntungan terjamin sebanyak RM220 juta dan sungguh pun saya minta untuk tunjukkan bukti tetapi sehingga hari ini beliau tidak berani, tidak boleh buat, tidak berani buat, tidak mahu buat, tidak mampu buat, kerana memang tidak ada. Itulah *standard* Barisan Nasional. Janganlah buat tuduhan melulu, liar dan tidak berasas langsung. Saya nak beri YB. Pulau Betong atau YB. Telok Bahang?

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya nak sambung tadi ja.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Bagi YB. Telok Bahang, dah lama dia tunggu.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Saya tadi saya nak cakap pasal bajet sekarang *mood* dah kurang dah. Tetapi saya nak cakap Yang Amat Berhormat sebenarnya pasal Pulau Jerejak ini kalau betul-betul kita nak selesaikan kita ada maklumat Yang Berhormat. Boleh tak kita tengok SNP syarat dia dan sebagainya barulah kita boleh berhujah. Di pihak kita ini kita tidak ada *that knowledge so* Yang Berhormat boleh cakap apa sahaja. Pemilihan IDEAL ini UDA yang pilih tetapi yang setahu saya kita perlu tengok SNP itu tidak perlu tanya UDA. Kalau Yang Amat Berhormat boleh tunjuk SNP itu kita boleh nampak dan boleh faham. Kita boleh tahu di mana datangnya IDEAL ini kalau kita tahu IDEAL ini *group* begitu *strong*, begitu kuat. Kalau dengan IDEAL ini macam *fastlane*. Sebab apa UDA pilih itu kita pun tidak tahu. Yang Amat Berhormat pula terlibat anak syarikat di situ, mesti ada perkara-perkara tersirat yang kita tidak dapat tahu. Kecualilah Yang Amat Berhormat dengan keikhlasan cerita dekat kita sebenar-benarnya dan memberi kita SNP itu untuk kita tengok.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tiada masalah. Kita adalah sebuah Kerajaan Negeri yang telus. Tiada masalah. Kita boleh beri Yang Berhormat tengok kerana tidak mahu tengok Yang Berhormat juga boleh tengok daripada UDA sama juga. So tak jadi masalah. Boleh beri tengok, tak jadi masalah.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Itu adalah *confidential* saya tidak boleh minta dekat dia, so saya minta dekat Dewanlah. Dekat Yang Amat Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Boleh, boleh tak jadi masalah kerana ini adalah atas jemputan dan juga pelawaan daripada UDA. Ini tidak menjadi isu. Saya harap perkara ini tolong beri nasihat kepada GERAKAN kalau nak buat tuduhan biar ada bukti janganlah syok sendiri sahaja. Kerana akhirnya pihak-pihak lain akan kena dan ini tidak adil.

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Kenapa Yang Amat Berhormat tidak saman Gerakan kenapa saman Star? Kenapa tidak saman dua-dua sekali....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya akan timbangkan nasihat Yang Berhormat.....(gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Kalau Yang Amat Berhormat saman kita akan tahu ini cerita di mahkamah....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Bagus-bagus saya akan pertimbangkan baik....(gangguan). Ini UMNO nak kenakan GERAKAN bagus. UMNO nak saman GERAKAN, bagus-bagus (gangguan).

Ahli Kawasan Telok Bahang (YB. Datuk Shah Headan Bin Ayoob Hussain):

Ini bukan nak kenakan tetapi ini nak cari kebenaran.

Y.A.B. Ketua Menteri:

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri saya nak buat satu Peraturan Mesyuarat Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri selaras dengan Peraturan 6A(i) Peraturan-Peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang saya mohon supaya persidangan ini 24 November 2016 Khamis tidak akan ditangguhkan. Minta maaf....(gangguan). Silap peraturan.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Silap peraturan.(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Ini semua salah YB. Telok Bahang. Dia nak saya kenakan GERAKAN pula. Minta maaf. Yang di-Pertua Negeri selaras dengan Peraturan 118(1) Peraturan-Peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang dan dengan persetujuan Tuan Yang di-Pertua, saya mengemukakan usul untuk mengantungkan kuatkuasa Peraturan Mesyuarat 6A(1) bagi membolehkan Majlis Mesyuarat menamatkan perkara yang patut diselesaikan pada hari yang berkenaan juga.

YB. Timbalan Ketua Menteri:

Ahli-ahli Yang Berhormat saya mohon menyokong.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat, dengar baik-baik. Ahli-ahli Yang Berhormat, Y.A.B. Ketua Menteri telah pun mengemukakan usul di bawah Peraturan 118(1) untuk mengantungkan kuatkuasa Peraturan Mesyuarat 6A(i) iaitu membolehkan Majlis Mesyuarat menamatkan perkara yang patut diselesaikan pada hari yang berkenaan juga. Ahli-ahli yang bersetuju katakan "Ya".

Ahli-ahli Kerajaan:

"Ya"

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat Yang tidak bersetuju katakan "Tidak". Lebih suara bersetuju. Usul dipersetujui.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Yang di-Pertua mengikut butiran rekod yang diperolehi daripada Jabatan dan Penilaian Harta Negeri Pulau Pinang pada November 2016 bilangan hartanah warisan yang berada dalam zon teras dan zon penampakan di Tapak Warisan Dunia Gorge Town yang dimiliki oleh individu atau syarikat asing sejak dari 2008 hingga setakat ini adalah sebanyak 61 buah. Dalam Tapak Warisan Dunia George Town ada sebanyak 5,013 hartanah. Oleh itu adalah tidak tepat untuk menyatakan bahawa hartanah di Tapak Warisan Dunia George Town dibeli secara besar-besaran oleh syarikat atau individu asing.

Isu kewangan PDC dan peranan yang dimainkan oleh PDC kedudukan kewangan PDC yang menurun dengan mendadak yang menyebabkan Kerajaan Negeri sentiasa memberi pinjaman, saya rasa saya telah jelaskan tadi dan saya ingin menyatakan bahawa pendapatan PDC sebelum cukai tahun iaitu di antara 2008 hingga 2015 adalah sebanyak RM276.86 juta berbanding dengan 2000 hingga 2007 iaitu sebanyak RM389.11 juta. Tentu jumlah pendapatan adalah kurang tapi ini adalah kerana RM500 juta telah dikeluarkan untuk membina rumah awam dan rumah mampu milik. Sepertimana yang dikeluarkan oleh pihak Kerajaan Negeri untuk membina 26,255 unit rumah tersebut. Di samping itu, PDC juga merupakan pelopor dengan membuka jalan perintis pembangunan kawasan baru seperti di Batu Kawan. Selain daripada membawa masuk universiti, hospital, kilang-kilang pembuatan antarabangsa dan tapak industri berteknologi tinggi.

PDC juga berjaya menarik pusat membeli belah berjenama seperti IKEA dan *Penang Design Village*. Semalam Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua saya telah merasmikan pembukaan *Penang Design Village* yang bernilai RM250 juta yang diharapkan dapat menandingi *Johor Premium Outlet* (JPO) atau *premium outlet* lain di Malaysia seperti di Johor dan Sepang. Dan saya nak mencadangkan Ahli-Ahli Yang Berhormat melawat *Penang Design Village*, kerana ini adalah sesuatu yang boleh menjadi destinasi pelancongan terbaharu untuk bukan sahaja pelancong tempatan tapi untuk pelancong luar negeri. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat berkaitan tindakan membanteras pusat judi, lesen tidak dikeluarkan oleh Kerajaan Negeri tetapi oleh Kerajaan Persekutuan.

Walau bagaimanapun, agensi yang melaksanakan penguatkuasaan secara fizikal adalah terletak di bawah tanggungjawab PDRM dengan sokongan Pihak Berkuasa Tempatan kerana ianya dilindungi dan diberi kuasa di bawah Enakmen Hiburan dan Tempat-Tempat Hiburan 1998. Syarat-syarat dalam memproses permohonan pusat hiburan keluarga juga diperketatkan iaitu pusat hiburan keluarga khususnya mesin simulator adalah tidak dibenarkan beroperasi berdekatan dengan institusi pendidikan, institusi keagamaan, institusi sosial dan lain-lain.

Di samping itu, Kerajaan Negeri telah membuat suatu keputusan iaitu Kerajaan Negeri akan mengharamkan semua kelulusan Lesen Pusat Hiburan Keluarga kecuali di kawasan hotel, pusat membeli-belah dan pusat pelancongan pada tahun 2017. Isu berapa kerap PDRM telah membuat pemeriksaan ke atas pusat jual hiburan dan internet haram pula, PDRM telah mengemukakan data iaitu serbuan berjaya, jumlah tangkapan dan rampasan mesin. Bagi tahun 2016 dan Januari sehingga Oktober, sebanyak 126 serbuan telah berjaya dibuat dengan rekod tangkapan 213 melibatkan juga 624 rampasan mesin.

PDRM menjalankan pemeriksaan ini secara berkala berdasarkan aduan orang awam dan intipan yang dibuat oleh Pegawai PDRM. Berhubung berapa banyak lesen kepada premis hiburan telah diluluskan dan kutipan hasil dari tahun 2008 hingga 2016, MBPP merekodkan sebanyak 2,738 premis dengan kutipan sebanyak RM365,370.00. Manakala lesen telah merekodkan sebanyak 338 premis untuk MPSP dengan kutipan sebanyak RM382,966.00,

Perhimpunan baju merah, Ahli-ahli Yang Berhormat bertanya bagaimana perhimpunan baju merah diluluskan di Kompleks Belia dan Sukan Pulau Pinang. Menurut PDRM, pihak mereka tidak dimaklumkan oleh penganjur berkenaan aktiviti perhimpunan ini sepertimana yang dituntut di bawah Seksyen 9(1) Akta Perhimpunan Aman 2012. Pada 1 Oktober 2016 Perhimpunan Bangkit anjuran Pekida Pulau Pinang telah diadakan di Bulatan Persiaran Gurney Pulau Pinang dihadiri lebih kurang 2,000 peserta. Peserta perhimpunan yang bermotosikal datang daripada sekitar kawasan Pulau Pinang dan datang dari luar kawasan Pulau Pinang dan berkumpul di kawasan Kompleks Belia dan Sukan Pulau Pinang Batu Uban sebelum berarak atau bermotosikal ke Persiaran Gurney. Terkini, PDRM telah jalankan siasatan di bawah Seksyen 9(5) Akta Perhimpunan Aman 2012 atas kesalahan kerana gagal

memaklumkan kepada pihak Polis sekurang-kurangnya 10 hari sebelum perhimpunan diadakan. Siasatan kes masih dijalankan.

Isu kesan pengurangan pendapatan PBT dari pengecualian 6% cukai pintu akan menyebabkan kualiti perkhidmatan penebangan pokok merbahaya di tepi jalan dan seterusnya akan berubah itu adalah kebimbangan Yang Berhormat-Yang Berhormat. Untuk makluman pengurangan cukai pintu sebanyak 6% yang akan diteruskan pada tahun 2017 adalah satu inisiatif Kerajaan Negeri dalam membantu meringankan beban rakyat yang kini dibelenggu oleh tekanan kewangan yang meliputi semua penghuni rumah kos rendah, rumah sederhana rendah dan juga rumah kampung. Pungutan yang dijangka dikecualikan dianggar berjumlah RM14 juta. Sama sekali sungguhpun kurang kutip ini tidak akan menjejaskan kualiti perkhidmatan oleh kedua-dua Pihak Berkuasa Tempatan MBPP dan MPSP. Ini adalah hasil pentadbiran yang kukuh dan pengurusan kewangan yang bersih bersandarkan CAT Cekap, Akauntabiliti dan Telus. Kerja-kerja penyelenggaraan tetap akan diteruskan seperti biasa dan dilaksanakan dengan cekap kerana ini merupakan tugas utama kedua-dua PBT bagi menyelenggara pokok teduhan dan memastikan pokok tidak merbahayakan keselamatan orang awam dan harta benda awam.

Sebelum saya habiskan ucapan saya, saya nak sebut di sini bahawa pihak Kerajaan Negeri rasa bersyukur kerana sekali lagi di bawah pengauditan Laporan Kedua Audit Negara kita mendapat kepujian dan tentulah Laporan Kedua Audit Negara mengharap kita meningkatkan prestasi kita dengan mengutip tunggakan hutang-hutang khususnya cukai pintu dan cukai tanah. Saya percaya YB. Pegawai Kewangan Negeri yang baharu akan berusaha tentang masalah ini dan kita harap kita dapat mempertingkatkan kutipan hasil yang tertunggak ini. Kita boleh lihat dari Laporan Ketua Audit Negara kita tidak ada masalah-masalah besar sepertimana yang dibongkarkan oleh Laporan Ketua Audit Negara ke atas PERDA.

Dan sehingga hari ini tidak ada satu jawapan baik oleh Pengerusi PERDA atau pun pihak-pihak berkuasa mengapakah mereka jual tanah bawah harga pasaran, kalau ikut anggaran pihak Kerajaan Negeri menimbulkan mengakibatkan kerugian sebanyak RM15.2 juta. Tanah di Seberang Perai Selatan di Jalan Keramatkan? Dekat Transkrian USM. Kehilangan RM15.2 juta sekarang disahkan oleh Laporan Ketua Audit Negara tentu mereka tidak sebut RM15.2 juta mereka sebut kerugian RM6.1 juta. Ada perbezaan tetapi macam mana pun rugi RM6.1 juta. Sekarang Ketua Audit Negara sendiri yang sahkan ini adalah satu kehilangan kepada rakyat. Sekarang mengapa tidak ada satu jawapan akauntabiliti baik daripada PERDA atau pun daripada ADUN-ADUN yang terbabit atau terlibat dalam PERDA. Tetapi YB. Sungai Dua bukan Ahli Lembaga Pengarah, YB. Permatang Berangan ya. YB. Permatang Berangan tidak ada. So kita jangan salahkan YB. Sungai Dua dia orang baik.

Kecuali YB. Permatang Berangan sahaja. Samalah dengan syarikat *so all not directors* terlepas nasib baik....(gangguan) semua. Tetapi ini saya rasa penting untuk rekod bila kita sebut ini dinafikan dengan sekeras-kerasnya sekarang Laporan Ketua Audit Negara sendiri yang menyatakan ini bila tak boleh jawab masuk Parlimen bila tidak boleh jawab masuk Parlimen tetapi tadi tunjuk itu tunjuk Laporan Ketua Audit Negara tetapi nasib baik atau nasib tak baik tak baca habis. Itu yang jadi masalah.... (gangguan). Lain kali saya nak nasihatkan baca habislah. Jangan ambil.... (gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Sr. Datuk Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Saya tidak reti. Yang Amat Berhormat ada PA. Saya tak ada, saya buat apa yang perlu sahaja.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Saya punya PA semua bukan akauntan.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Sr. Datuk Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tak perlu akauntan nak bawa buku ini.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itulah saya setuju. Lain kali baca sampai habis jangan baca satu dua muka surat.

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Sudah baca tetapi saya nak *highlight* tadi dua itu sahaja.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Itu *take out* content tak bagi habis. Akhirnya Kerajaan Negeri ...(gangguan).

Ahli Kawasan Seberang Jaya (YB. Dr. Afif Bin Bahardin):

Y.A.B. Air Putih, Yang Amat Berhormat setuju tak kita minta supaya rakan-rakan di sebelah sana untuk memastikan supaya selepas ini jangan ada lagi penjualan sedemikian rupa oleh pihak PERDA saya minta pandangan Yang Amat Berhormat.

Y.A.B. Ketua Menteri:

Tentu kita harap bahawa ini bukan sahaja bukan dekat Keramat dua keping tanah satu keping tanah kita tidak tahu tetapi telah dibongkarkan oleh Laporan Ketua Audit Negara. Jumlah tidak begitu besar tetapi juga di bawah harga pasaran. PDC kita jual kita tidak rugi kita tidak untung. Kalau untung tidak jadi masalah. Tetapi PERDA rugi satu keping tanah rugi. Ikut Laporan Audit Negara RM6.1 juta tetapi ikut kiraan kita RM15.2 juta so sekarang itulah isunya. Mengapa tidak boleh jawab. Itulah jawapannya tidak boleh jawab. Akhirnya.....(gangguan).

Ahli Kawasan Pulau Betong (YB. Datuk Sr. Haji Muhamad Farid Bin Haji Saad):

Tiada info nak jawab macam mana. Sudah pukul 12.00 dah Yang Amat Berhormat, tanya pada yang tahulah....(gangguan).

Y.A.B. Ketua Menteri:

Baik, akhirnya Kerajaan Negeri faham bahawa sungguhpun pengurusan kewangan adalah baik dan bersih, ekonomi berkembang, kita punya pekerja masih kekurangan tetapi kita haruslah bersatu-padu untuk menghadapi cabaran-cabaran iaitu tiga (3) cabaran utama seperti yang saya gariskan sebelum ini. Satu ialah masalah kesesakan trafik, kedua ialah masalah pembinaan rumah mampu milik, ketiga ialah masalah banjir. Saya percaya dengan kerjasama daripada semua pihak saya nak ucapkan terima kasih sekali lagi kepada pegawai-pegawai Kerajaan Persekutuan dan juga Kerajaan Negeri juga kepada Dato' Seri SUK, Dato' Penasihat Undang-Undang dan YB. Pegawai Kewangan Negeri kami percaya ketiga-tiga cabaran utama untuk 2017 dapatlah diatasi. Dengan ini saya ucapkan terima kasih dan saya mohon menyokong.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih, Y.A.B. Air Putih, Ahli-ahli Yang Berhormat saya mengucapkan terima kasih kepada semua yang telah mengambil bahagian di dalam sesi penggulangan dan juga tadi sesi perbahasan dan kita perlu teruskan dengan Susunan Mesyuarat.

Ahli-ahli Yang Berhormat masalah yang kita hadapi sekarang adalah Rang Undang-undang Perbekalan Tahun 2017 dibacakan bagi kali yang kedua, Ahli-ahli yang bersetuju katakan "Ya".

Ahli-ahli Yang Berhormat:

"Ya"

YB. Dato' Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, katakan “Tidak”. “Ya”, lebih banyak

Setiausaha Dewan:

Rang Undang-undang Bernama Suatu Enakmen bagi Menggunakan Sejumlah Wang Daripada Kumpulan Wang Yang disatukan Untuk Perkhidmatan Bagi Tahun 2017 dan bagi memperuntukkan wang itu Untuk Perkhidmatan Bagi tahun Itu.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Rang Undang-undang telah dibaca bagi kali kedua, Rang Undang-undang akan dipertimbangkan di dalam Jawatankuasa Perbekalan.

Setiausaha Dewan:

“Jadual”.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.01 Pejabat Ketua Menteri dan Pejabat Setiausaha Kerajaan RM154,337,840.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM154,337,840.00 sahaja untuk Kepala B.01 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.02 Pejabat Tanah dan Galian RM9,822,590.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM9,822,590.00 sahaja untuk Kepala B.02 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.03 Pejabat Daerah dan Tanah Timur Laut RM8,345,590.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM8,345,590.00 sahaja untuk Kepala B.03 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.04 Pejabat Daerah dan Tanah Barat Daya RM6,900,010.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM6,900,010.00 sahaja untuk Kepala B.04 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.05 Pejabat Daerah dan Tanah Seberang Perai Utara RM8,823,070.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM8,823,070.00 sahaja untuk Kepala B.05 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.06 Pejabat Daerah dan Tanah Seberang Perai Tengah RM8,007,210.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM8,007,210.00 sahaja untuk Kepala B.06 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.07 Pejabat Daerah dan Tanah Seberang Perai Selatan RM6,618,790.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM6,618,790.00 sahaja untuk Kepala B.07 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.08 Jabatan Pengairan dan Saliran RM38,668,570.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM38,668,570.00 sahaja untuk Kepala B.08 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.09 Jabatan Perhutanan RM3,938,630.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM3,938,630.00 sahaja untuk Kepala B.09 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.10 Jabatan Taman Botani RM4,974,780.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM4,974,780.00 sahaja untuk Kepala B.10 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.12 Jabatan Kerja Raya RM38,785,370.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM38,785,370.00 sahaja untuk Kepala B.12 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.13 Jabatan Hal Ehwal Agama Islam RM21,469,280.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM21,469,280.00 sahaja untuk Kepala B.13 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.14 Jabatan Kebajikan Masyarakat RM10,757,530.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM10,757,530.00 sahaja untuk Kepala B.14 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.15 Jabatan Perancang Bandar dan Desa RM5,441,050.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM5,441,050.00 sahaja untuk Kepala B.15 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.16 Jabatan Kewangan Negeri RM973,275,205.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM973,275,205.00 sahaja untuk Kepala B.16 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.17 Jabatan Perkhidmatan Veterinar RM7,244,605.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM7,244,605.00 sahaja untuk Kepala B.17 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.18 Jabatan Pertanian RM9,440,480.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM9,440,480.00 sahaja untuk Kepala B.18 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.19 Jabatan Mufti RM2,964,270.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM2,964,270.00 sahaja untuk Kepala B.19 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Kepala B.20 Jabatan Kehakiman Syariah RM7,642,330.00 sahaja.

Bahawanya jumlah wang sebanyak RM7,642,330.00 sahaja untuk Kepala B.20 adakah menjadi sebahagian daripada jadual?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

Setiausaha Dewan:

Fasal 1

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Fasal 1, adakah menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

Setiausaha Dewan:

Fasal 2

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Fasal 2, adakah menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

Setiausaha Dewan:

Rang Undang-undang bernama Suatu Enakmen bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan bagi tahun 2017 dan bagi memperuntukkan wang itu untuk perkhidmatan bagi tahun itu.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Tajuk penuh dan fasal yang mengundangkan adakah menjadi sebahagian daripada Rang undang-undang?

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Dewan bersidang semula

Y.A.B. Ketua Menteri:

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, saya mohon melaporkan bahawa Rang Undang-undang Perbekalan Tahun 2017, telah pun dipertimbangkan sefasal demi sefasal dalam Jawatankuasa dan dipersetujui tanpa pindaan. Saya mohon mencadangkan supaya Rang undang-undang ini sekarang dibacakan bagi kali Yang Ketiga serta diluluskan.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat masalah yang kita hadapi sekarang ialah Rang Undang-undang dibacakan bagi kali yang ketiga serta diluluskan. Ahli-ahli yang bersetuju katakan “Ya”. Yang tidak bersetuju katakan “Tidak”.

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ya, lebih banyak

Setiausaha Dewan:

Enakmen Perbekalan Tahun 2017, maka dengan ini adalah diperundangan oleh Kuasa Undangan Negeri Pulau Pinang.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Rang Undang-undang telah dibacakan bagi kali yang ketiga dan diluluskan.

Ahli-ahli Yang Berhormat masalah yang kita hadapi sekarang adalah usul yang dikemukakan oleh Y.A.B. Ketua Menteri yang berbunyi “Bahawanya Dewan ini meluluskan perbelanjaan sebanyak RM887,437,890 (Ringgit Malaysia: Lapan ratus Lapan Puluh Tujuh Juta, Empat Ratus Tiga Puluh Tujuh Ribu, Lapan Ratus Sembilan Puluh) yang tertera di dalam Anggaran Pembangunan Tahun 2017 yang dibentangkan sebagai Risalah Dewan Bil. 3 Tahun 2016 dan menetapkan bahawa jumlah yang tersebut hendaklah digunakan bagi tujuan-tujuan yang ditetapkan dalam anggaran pembangunan Tahun 2017 itu. Ahli-ahli Yang Berhormat yang bersetuju katakan “Ya”, yang tidak bersetuju katakan “Tidak”.

Ahli-ahli Kerajaan:

“Ya”.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

“Ya”, lebih banyak usul dipersetujui, silakan YB. Pantai Jerejak

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Saya ada satu usul, YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri saya ingin membuat satu usul bahawa Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang membuat ketetapan di Bawah Peraturan 34(viii) seperti berikut: “Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang yang bersidang pada hari ini mengambil ketetapan untuk membuat usul tergepar agar Dewan meluluskan usul mengecam kezaliman dan penindasan ke atas kaum Rohingya Myanmar yang tidak berperikemanusiaan. Mutakhir ini rakyat Malaysia sedia maklum bahawa kaum Rohingya ditindas secara zalim dan tidak berperikemanusiaan. Terjadi terbaru yang melanda umat Islam Rohingya adalah pembunuhan 400 orang awam dan lebih 430 buah rumah dan di tiga buah kampung telah dibakar. Seramai 150 orang wanita termasuk kanak-kanak perempuan berusia 10 tahun telah dirogol manakala sejumlah 3,500 buah rumah telah musibah akibat telah dibakar setakat ini. Tindakan tersebut adalah kejam dan zalim serta tidak berperikemanusiaan seluruh rakyat Pulau Pinang membantah dan menggesa agar kezaliman tersebut dihentikan serta merta.

Kerajaan Negeri Pulau Pinang menyeru agar diambil tindakan ke atas mereka yang zalim dan meminta Kerajaan Malaysia agar membuat sesuatu supaya agar kezaliman itu diberhentikan”.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat, YB. Pantai Jerejak telah pun mengemukakan usul yang memerlukan kesegeraan tetapi tanpa memberitahu di bawah peraturan 34(viii) isu Rohingya adalah isu Hak Asasi Manusia dan isu sejagat dan pandangan saya bersetuju dengan usul untuk dibawakan. Ahli-ahli Yang Berhormat ada sokongan, saya perlu sepuluh sahaja. Sila duduk, terima kasih.

Usul telah pun disokong dan memandangkan terdapat ke semua Ahli-ahli yang Berhormat di dalam Dewan ini bangun dan berdiri dan menyokong usul ini dan saya membuat keputusan supaya usul ini tidak perlu dibahaskan dan diterima sebulat suara oleh Ahli-ahli Dewan.

Setiausaha Dewan:

Enakmen Penternakan Babi 2016

Ahli Kawasan Seberang Jaya (YB. Dr. Afif Bin Bahardin):

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, saya mohon mencadangkan supaya Rang Undang-undang Bernama Suatu Enakmen Untuk mengadakan peruntukan bagi pelesenan dan Peraturan-peraturan Penternakan Babi dan perkara yang berkaitannya dibacakan bagi kali yang pertama.

Ahli Kawasan Sungai Puyu (YB. Phee Boon Poh):

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, saya mohon menyokong.

Setiausaha Dewan:

Rang undang-undang Bernama Suatu Enakmen untuk mengadakan peruntukan bagi pelesenan dan peraturan-peraturan bagi penternakan babi dan perkara yang berkaitan dengannya.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat, Rang Undang-undang telah dibacakan bagi kali yang pertama

Ahli Kawasan Seberang Jaya (YB. Dr. Afif Bin Bahardin):

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, mengikut Peraturan 59, Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang saya mencadangkan bacaan bagi kali yang Kedua Rang Undang-undang ini diteruskan dengan serta merta.

Setiausaha Dewan:

Rang Undang-undang Enakmen Penternakan Babi 2016 bacaan kali yang kedua.

Ahli Kawasan Seberang Jaya (Dr. Afif Bin Bahardin):

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, saya mohon mencadangkan supaya Rang undang-undang Bernama Suatu Enakmen untuk mengadakan peruntukan bagi pelesenan dan peraturan-peraturan bagi penternakan babi dan perkara yang berkaitan dengannya dibacakan bagi kali yang kedua.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Silakan.

Ahli Kawasan Seberang Jaya (YB. Dr. Afif Bin Bahardin):

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri dan Ahli-ahli Yang Berhormat, Kerajaan Negeri Pulau Pinang sebagai sebuah Kerajaan yang prihatin, yang peduli rakyat komited untuk terus menjadikan Pulau Pinang sebagai Negeri yang bersih, hijau, sihat dan selamat. Industri penternakan babi di Pulau Pinang adalah sebuah industri yang cukup penting untuk ekonomi dan *food security* negeri ini. Pada tahun 2015 sahaja mengikut rekod MBPP dan MPSP negeri ini mempunyai sebanyak 155 ladang berlesen merangkumi 189 penternak dengan jumlah ternakan sebanyak 294,429 ekor. Sepanjang masa ini pelesenan ladang babi di Negeri Pulau Pinang adalah termaktuk di bawah penguatkuasaan Akta Kerajaan Tempatan 1976, Undang-undang Kecil Bayaran Lesen Majlis Perbandaran Seberang Perai (MPSP) 1980 dan Majlis Bandaraya Pulau Pinang 1991.

Walau bagaimanapun pengawalan penyebaran penyakit dan pencemaran alam sekitar kurang berkesan di bawah undang-undang kecil ini, para penternak babi masih lagi menjalankan aktiviti penternakan secara tradisional sedangkan pada masa kini kerajaan menyarankan semua penternakan tradisional bertukar kepada penternakan moden dan berteknologi. Masalah kaedah ternakan sekarang, selain menyebabkan pencemaran alam sekitar dari segi bau dan air terutamanya di kawasan Kampung Selamat di Seberang Perai Utara dan di Kampung Valdor di Seberang Perai Selatan, selain itu juga ada isu-isu lain, iaitu isu keselamatan produk dan juga penyalahgunaan penggunaan ubat-ubatan terlarang, maka menjadi tanggungjawab Kerajaan Negeri agar satu Undang-undang baru iaitu Enakmen Ternakan Babi 2016 diperkenalkan bagi mengawal selia dan memastikan industri ini berkembang dengan sihat dan lestari untuk masa depan generasi yang akan datang, pengenalan enakmen ini adalah bertepatan pada waktunya memandangkan kitalah satu-satunya negeri di dalam Malaysia yang masih belumewartakan Enakmen ini. Justeru pada 17 September 2014 Kabinet Malaysia telah memutuskan Pelaksanaan Sistem Modern *Pig Farming* di semua ladang babi di Malaysia, kriteria-kriteria utama MPF adalah meliputi empat perkara, iaitu kandang babi tertutup, *close house* sistem pengurusan sisa kumbahan ladang *zero discaj* mempunyai zon penampungan dengan jarak minimum dari rumah, sekolah, klinik, tempat ibadat dan *public amenity* seperti kawasan rekreasi, pasar dan tempat makan awam dan juga mengamalkan amalan ladang ternakan yang baik.

Sehubungan itu, selaras dengan dasar Kerajaan Persekutuan Rang Undang-undang Penternakan Babi 2016 diwujudkan bagi menangani isu berkaitan bagi Penternakan Babi yang membawa kepada penyakit dan pencemaran alam sekitar, Rang Undang-undang ini terdiri daripada lapan bahagian, bahagian satu mengandungi tajuk ringkas dengan permulaan kuatkuasa serta taksiran, bahagian dua berhubung dengan sistem Penternakan Babi Moden atau *Modern Pig Farming*, bahagian tiga mengenai perkara berhubung dengan pelesenan, bahagian empat adalah berhubung dengan rayuan kepada Pihak Berkuasa Negeri, bahagian lima mengandungi perkara berhubung dengan kesalahan yang dilakukan di bawah enakmen ini, bahagian enam mengenai perkara berhubung dengan penguatkuasaan, bahagian tujuh menjelaskan tentang kuasa sampingan mahkamah dan akhir sekali bahagian lapan mengandungi peruntukan am, dipohon untuk Ahli-ahli Yang Berhormat untuk mempertimbangkan dan meluluskan Undang-undang Penternakan Babi 2016, terima kasih.

Ahli Kawasan Sungai Puyu (YB. Phee Boon Poh):

YB. Dato' Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, terima kasih di atas keizinan untuk saya mengambil bahagian untuk menyokong usul Rang Undang-undang Penternakan Babi Tahun 2016. Perindustrian Penternakan Babi adalah satu industri yang dikehendaki daripada segi *food security* kawalan pelesenan keadaan babi di Negeri Pulau Pinang pada kini adalah di bawah Undang-undang Kecil dan Akta Kerajaan Tempatan 1976, ini memang lepas zaman, terdapat isu-isu semasa yang hendak ditangani seperti terdapat ladang-ladang babi yang tidak mematuhi amalan peladang yang baik, *good animals house practice* terdapat ladang-ladang babi yang di mana najis penternak babi yang tidak dilupus atau dilupus tanpa rawatan atau dirawat tanpa tidak ikut SOP menyebabkan pencemaran bau dan air. Terdapat aduan mengenai pencemaran bau dan air sering diterima oleh Jabatan Perkhidmatan Veterinar, Pihak Berkuasa Tempatan dan pemimpin-pemimpin masyarakat tempatan. Terdapat aduan bahawa adanya produk-produk babi tertentu yang tidak terjamin dari segi aspek keselamatan makanan kerana penggunaan bahan kimia larangan. Penyalahgunaan ubat-ubatan larangan yang semakin meningkat, menguruskan ladang yang kurang baik menyebabkan pendedahan kepada penyebaran penyakit zoonotik. Kekangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar untuk memantau, mengawal dan membasmi penyakit disebabkan pelesenan dan penguatkuasaan yang sedia ada terletak pada satu pihak manakala pemantauan penyakit terletak pada pihak yang lain. Di sini juga terdapat pihak penternak menghadapi

masalah-masalah tertentu. Seperti dalam sejarah kebanyakan penternak babi memberi kerjasama kepada Pihak Berkuasa. Amat dukacita bahawa nasihat dan terlibat diri dalam projek-projek perintis yang dicadangkan gagal dan menghadapi implikasi kewangan. Oleh demikian telah kurangkan keyakinan Pihak Berkuasa. Cadangan pihak penternak babi untuk mewujudkan PFA *Pig Farming Area* tidak dapat perhatian daripada pihak berkuasa kerana *mentality nimby not in my back yard* di pentadbiran yang lalu. Penternak babi apabila menukar konsep ladang terbuka ke ladang-ladang penternakan tertutup, mereka menghadapi cabaran dan masalah kelulusan pelan perancangan dan bangunan.

Oleh demikian cadangan semoga PBT wujudkan satu pelan bangunan yang diluluskan boleh digunakan oleh semua penternak ladang-ladang babi tanpa palang halangan dan juga kesulitan, akan tetapi ini belum dapat satu maklum balas kelulusan rasmi. Pihak penternakan babi juga merasa perasaan menghadapi tidak ketentuan dasar kerajaan apabila mereka melabur dalam cadangan penternakan ladang-ladang babi tertutup adakah PBT akan menjamin ROI iaitu lesen akan diberikan sekurang-kurangnya tempoh tujuh tahun. Mereka merayu bahawa jika mereka mengubah dan bertukar dari ladang-ladang terbuka ke tertutup ROI dapat menjamin. Terdapat juga kebimbangan bahawa tanpa rundingan bersama-sama dengan *state holder* untuk kesedaran dan kemampuan untuk mematuhi syarat-syarat Rang Undang-undang ini mereka merayu bahawa tempoh masa sebelum penguatkuasaan dan meminta tempoh masa untuk berbincang. Dari segi untuk mengekalkan bekalan makanan penternak babi juga hendak diberi perhatian dari segi *food security*. Kami tidak ingin bahawa semua sumber-sumber protin melalui daging hendak di import kerana *lost of foreign revenue*, kami juga mengambil kira hasil keluaran penternak babi *production rate* berbanding dengan lembu dan kambing. Oleh yang demikian cadangan untuk mewujudkan RUU penternakan babi 2016 Negeri Pulau Pinang adalah wajar untuk meneliti syarat-syarat kawalan semasa dan mampu ditunaikan, antaranya seperti, ladang-ladang penternak tertutup dan sifar sisa, produk daripada ladang-ladang yang terkawal dengan aspek kesihatan dan kebersihan akan menghasilkan produk yang sihat dan berkualiti, penggunaan ubat-ubatan larangan dapat dikawal dan dipantau dengan lebih berkesan oleh yang demikian saya di sini mohon menyokong.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat kita berada di dalam sesi perbahasan Rang Undang-undang Enakmen Penternakan Babi 2016, ahli-ahli Yang Berhormat sesiapa yang ingin mengambil bahagian

Ahli Kawasan Penanti (YB. Dr. Hajah Norlela Binti Ariffin):

Berikutan lawatan tapak saya pada 18 Ogos 2016 saya bersama dengan Jabatan Pengairan dan Saliran SPU, SPS dan SPT bersama dengan PPAG penternakan babi di Kampong Selamat. Di Kampong Selamat di KADUN Pinang Tunggal mendapati air buangan kandang babi yang berwarna hitam pekat telah mencemar parit air yang mengalir ke Sungai Perai dan terus ke kampong saya dan Sungai Dua sedang membangunkan Pelancongan Sungai. Terima kasih kepada YB. Seberang Jaya yang telah membuat permohonan kepada Kerajaan Negeri supaya satu tindakan diambil dan saya berterima kasih kepada Seberang Jaya dan juga pada Padang Kota yang telah membantu, mengadakan mesyuarat yang di pengerusikan oleh EXCO, Seberang Jaya, satu mesyuarat bersama dengan Ketua-ketua Jabatan Haiwan, MPSP, persatuan-persatuan penternak babi pada 19 Ogos 2016 dan juga saya telah mendapat desakan dari dialog daripada penduduk bersama nelayan pada 21 Ogos 2016.

Jadi dari situ, mesyuarat itu kita diberitahu berkenaan dengan tindakan yang akan diambil oleh Kerajaan Negeri selari dengan enakmen Rang Undang-undang Ternakan Babi yang baru oleh Kerajaan Persekutuan yang akan dikuatkuasakan pada 2016. Jadi enakmen ini diberi masa dua (2) tahun, apa yang bagus pasal enakmen ini ialah dalam Seksyen 18 Enakmen mengumumkan Perternakan Babi 2016, menyatakan seorang pemegang lesen yang gagal untuk mengambil langkah mencegah pembuangan ataupun pelepasan sisa babi dari ladang babinya adalah melakukan kesalahan dan apabila disabitkan akan didenda tidak melebihi RM30,000 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi tiga tahun ataupun kedua-duanya.

Jadi Seksyen 19 juga menyatakan seseorang pemegang lesen yang gagal mencegah pelepasan atau pengeluaran bau atau asap yang busuk dan tidak enak daripada ladang babi telah melakukan kesalahan dan apabila disabitkan akan didenda dengan sama juga. Jadi dengan ada undang-undang ini, maknanya kuasa dipindahkan daripada PBT kepada Jabatan Veterinar dan lesen adalah dibawah kuatkuasa Kerajaan Negeri. Saya rasa ini dapat membantu untuk kita menyelesaikan masalah

pencemaran di sungai dan bau busuk dan akan menjadi ternakan babi ternakan yang bersih. Dengan ini saya mohon menyokong. Terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

YB. Jawi, sila.

Ahli Kawasan Jawi (YB. Soon Lip Chee):

Terima kasih YB. Dato' Speaker. Saya memang sokong Rang Undang-undang di mana Kerajaan Negeri Pulau Pinang ingin mengamalkan sistem penternakan babi moden iaitu *close house system*... (dengan izin), di mana Negeri Pulau Pinang ternakan babi yang paling banyak ataupun tertumpu di kawasan Kampong Selamat. Selain di Kampong Selamat iaitu di Seberang Perai Selatan di mana kawasan Speaker, kawasan Timbalan Speaker, kawasan saya di Jawi, kawasan Sungai Acheh di mana ia terlibat di kedua-dua Parlimen Batu Kawan dan juga Parlimen Nibong Tebal. Kebanyakan penternak-penternak mereka ada yang saiz kecil dan bermula dengan saiz besar di mana mereka adalah penternakan bapa mereka, datuk mereka, mereka sambung sehingga hari ini. Tetapi mereka menggunakan penternakan secara tradisional. Maka kerajaan hari ini, kita hendak melaksanakan satu sistem penternakan babi moden yang baik yang eko sistem di mana ia akan memberikan manfaat kepada semua penternak. Bukan sahaja memberikan manfaat kepada penternak selain daripada itu ia juga dapat memainkan satu peranan dan juga dapat menjaga kebersihan kawasan alam sekitar. Di mana penternak-penternak kalau mengamalkan Sistem Penternakan Babi Moden ia akan mengurangkan kumbahan sifar, ia akan mengurangkan pencemaran udara berbau dan juga kandang mereka adalah tertutup.

Selain daripada menjaga kebersihan alam sekitar dan juga mengurangkan pencemaran bau ia juga mendatangkan faedah kepada penternak di mana babi-babi yang ditenak oleh penternak akan lebih sihat, khinzir lah....(dengan izin). Di mana kalau khinzir ka babi yang ditenak mereka sihat maka itu baik juga untuk pengguna-pengguna yang beragama bukan Islam, minta maaf iya. Di sini ada satu cetakan buku dipublish oleh Star Manual People, Star Manual Group Bhd., The People Paper dan di sini ada *interview* dengan seorang penternak Encik Wong di Kampong Selamat di mana beliau mengamalkan sistem *close house system*. *Close house system* ini memang berjaya kerana beliau seorang pemuda yang sanggup mengambil cabaran tersebut untuk di Kampong Selamat dan pada tahun 2009 beliau mencuba untuk mengamalkan *close house system* untuk penternakan babi. Pada hari ini kita dapati beliau telah berjaya dengan menggunakan *close house system* dan saya percaya penternak-penternak yang lain perlulah mengamalkan sikap sebegitu kerana ianya positif sedia untuk menerima cabaran ataupun teknologi yang moden.

Maka hari ini Kerajaan Negeri Pulau Pinang ingin membuat satu dasar undang-undang untuk Sistem Penternakan Babi Moden adalah untuk kebaikan kepada penternak-penternak. Kita tidak mahu penternak-penternak salah faham di mana kita hendak hadkan mereka ataupun hendak memberikan ketidakyakinan ataupun mengalakkan mereka supaya terus untuk sambungkan perniagaan penternakan babi ini kerana mungkin mereka tidak berapa faham ataupun kurang faham dari segi cara-cara untuk menggunakan penternakan *close house system* ini. Kerajaan Negeri sememangnya amat menggalakkan penternak agar menaikkan taraf reban atau ladang terbuka yang sedia ada kepada *close house system* agar lebih mesra alam dan tidak menimbulkan kacau ganggu. Setiap kali di kawasan Seberang Perai Selatan di mana kita melihat ada pemajuan dari segi perumahan di lot-lot ataupun bersebelahan dengan penternak babi ini. Maka selepas rumah ini disiap dipindah masuk untuk diduduki oleh penduduk, penduduk akan membuat aduan kepada kita kerana ada bau, kebersihan sistem perparitan dan sistem penternakan yang mereka guna ini mencemarkan parit-parit yang sedia ada dan hari ini kita dapat menyaksikan bahawa penternak yang telah menggunakan *close house system* ini di Kampong Selamat telah berjaya mengurangkan kacau gangguan di lot-lot berjiran bukan sahaja tidak ada kacau ganggu dan tidak berbau maka ia mendatangkan lebih banyak hasil kepada penternak-penternak.

Kerajaan Negeri Pulau Pinang bersama dengan Jabatan Veterinar pernah menganjurkan program kesedaran tentang penternakan ladang tertutup yang telah diadakan pada 26 April 2016 dan 8 September 2016. Program ini mengandungi sesi penerangan oleh syarikat-syarikat swasta kepada penternak mengenai sistem peladangan moden dan rawatan kepada penternakan moden ini. Mungkin Kerajaan Negeri Pulau Pinang bersama Jabatan Veterinar perlu mengadakan lebih banyak sesi dialog dan sesi penerangan kepada penternak-penternak terutama di mana mereka masih belum menerima atau takut untuk menerima sistem ini di ladang-ladang mereka.

Saya memang sokong untuk Sistem Penternakan Baby Moden ini.....(gangguan) sudah malam. Sistem Penternakan Baby Babi, anak babi lah di mana sistem penternakan ini seharusnya juga diperluaskan kepada haiwan-haiwan yang lain seperti ayam, lembu, kambing dan lain-lain. Saya berharap Kerajaan Negeri Pulau Pinang dengan hati yang ikhlas, suci, bersih ingin memajukan penternak-penternak di kalangan yang sedia ada dan mengamalkan Sistem Penternakan Babi Moden ini supaya kita dapat bersama-sama terus memajukan penternak-penternak yang telah lama menternak babi ini kerana saya percaya Kerajaan Negeri Pulau Pinang juga mengalakkan dan akan menukarkan kouta-kouta ataupun keluasan tanah zonning di daerah-daerah tertentu untuk kegunaan penternakan. Ini adalah salah satu sikap yang berpositif kerana kita tidak menghadkan sesiapa untuk menternak. Kita cuma hendak menggunakan cara yang lebih bersih, lebih berkesan, lebih efektif dan menjaga alam sekitar.

Di sini saya menyokong untuk Rang Undang-undang ini, Sistem Penternakan Babi Moden ini, sekian, terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

YB. Air Itam.

Ahli Kawasan Air Itam (YB. Wong Hon Wai):

Satu minit saja. Industri Penternakan Babi merupakan industri yang penting di Pulau Pinang. Ia membekalkan setiap hari 1200 ekor babi untuk ke pasaran bukan di Pulau Pinang tapi di Kedah dan juga Perak, Utara Perak dan Perlis. Oleh itu saya ingin melihat *legislation* ini dapat mengalakkan pertumbuhan industri penternakan babi dan bukan mengurangkan industri ini, hendak mengalakkan pertumbuhan. Saya juga meminta *legislation* ini selain *legislation* untuk babi juga dibuat *legislation* untuk ayam, itik dan dikategorikan sebagai ungas, lembu dan juga kambing. Saya sudah ucapkan satu tahun lalu tentang *legislation* ungas, lembu dan kambing hendaklah disama rata supaya pertumbuhan industri-indutri penternakan ini menampakkan pertumbuhan. Itu saya, saya sokong enakmen ini.

Ahli Kawasan Machang Bubuk (YB. Lee Khai Loon):

Satu minit. Terima kasih YB. Dato' Speaker, saya rasa malam ini kita akan buat satu undang-undang yang saya rasa sangat penting dan ia membawa implikasi yang amat besar bukan sekadar kepada penternak babi moden tetapi kepada pengguna-pengguna juga. Saya mendapati kesalahan-kesalahan sekiranya sesiapa yang menyalahi undang-undang ini akan dikenakan hukuman yang amat berat. Ini lebih berat saya tengok orang yang membuat sampah di unit-unit kosong itu pun tidak mendapat hukuman seberat ini. Saya rasa undang-undang ini ada ketidakadilan itu. Saya tahu jika kita hendak menguatkuasakan sesuatu undang-undang lebih berat mungkin mereka akan takut dan akan ikut. Tapi ia pun akan *reversed* juga sekiranya undang-undang itu tidak menggambarkan keadaan yang setimpalnya maka ia mungkin akan berlaku ketidakadilan kepada penternak-penternak yang sedia ada.

Saya berharap dan memang inisiatif ini saya sokong dan ingin ingatkan pihak yang berkuasa supaya boleh dengan kerjasama bersama dengan penternak untuk bersama-sama memodenkan penternakan babi itu dan mengenal pasti supaya kerajaan dan Pihak Berkuasa membantu mereka mengatasi masalah dan bukan menguatkuasa dengan begitu keras ke atas penternak-penternak babi yang sedia ada. Sekian, terima kasih. Saya memohon untuk menyokong.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat, saya rasa sekarang kita berada dalam sesi penggulungan Rang Undang-undang Enakmen Penternakan Babi 2016. Saya sila Ahli Yang Berhormat Kawasan Seberang Jaya untuk gulung.

Ahli Kawasan Seberang Jaya (YB. Dr. Afif Bin Bahardin):

Terima kasih YB. Dato' Yang di-Pertua Dewan. Saya mengucapkan kepada semua Ahli Yang Berhormat pada pagi ini kerana sanggup tunggu sehingga waktu sekarang untuk membahaskan Rang Undang-undang Enakmen Penternakan Babi 2016. Saya pasti undang-undang ini kita pun maklum

Negeri Pulau Pinang adalah satu-satu negeri lagi yang belum melaksanakan undang-undang ini, belum memperkenalkan undang-undang ini. Saya memberi idealogi yang mudah kepada ramai yang bertanya kepada saya tentang enakmen ini. Kalau kita ambil contoh penggunaan telefon ataupun *handphone*. Kalau dulu, 10 tahun, 20 tahun dulu kita pakai Nokia 3310, sekarang kita dah pakai *iPhone*. Tak kan kita nak pakai lagi sistem peladangan yang sama selepas berpuluh-puluh tahun sebab itu kita memperkenalkan enakmen ini.

Jadi saya juga percaya ianya selari dengan slogan Kerajaan Negeri untuk kita menjadi Negeri Pulau Pinang ini sebagai negeri yang bersih, hijau, sihat dan selamat. Makluman-makluman dan juga cadangan-cadangan dibangkitkan oleh Yang Berhormat semua tadi termasuk Machang Bubuk, Jawi, Penanti dan Air Itam akan kita pertimbangkan terutamanya dalam soalan *facilitation* atau untuk memudahcara kepada penternak-penternak supaya mereka dapat melaksanakan *close house system* ini. Saya cukup yakin dengan pelaksanaan *close house system* ini, *the industry will grow bigger*, industri ini akan berkembang dengan lebih besar dan tak mungkin ia akan berpatah balik, maknanya ia akan menurun.

Saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih sekali lagi kepada Ahli Yang Berhormat Dewan dan saya memohon agar semua untuk menyokong sepenuhnya sebulat suara Enakmen Penternakan Babi Moden ini. Terima kasih YB. Dato' Speaker.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Seberang Jaya. Masalah yang kita hadapi sekarang ialah Rang Undang-undang dibacakan bagi kali Yang Ketiga serta diluluskan. Ahli yang bersetuju katakan "Ya"; yang tidak bersetuju katakan "Tidak".

Ahli-ahli Kerajaan:

"Ya."

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

"Ya", lebih banyak.

Setiausaha Dewan:

Enakmen Penternakan Babi 2016. Maka dengan ini adalah diperundangan oleh Kuasa Undangan Negeri Pulau Pinang.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Ahli-ahli Yang Berhormat, Rang Undang-undang telah dibacakan bagi kali Yang Ketiga dan diluluskan.

Y.A.B. Ketua Menteri:

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri, hari ini adalah hari bersejarah kerana kita hentikan waktu dan jam. Saya rasa inilah kali pertama dan nak ucapkan terima kasih kepada semua ADUN-ADUN atas bakti dan usaha begitu lama dan juga larut malam dan saya ucapkan terima kasih dan saya mohon Dewan ini ditangguhkan sekarang.

YB. Timbalan Ketua Menteri I:

Saya mohon menyokong.

Setiausaha Dewan:

Ahli-ahli Yang Berhormat, Y.A.B. Ketua Menteri telah mencadangkan supaya Dewan ini ditangguhkan dan usul telah mendapat sokongan. Sebelum itu terdapat satu notis ucapan penangguhan di bawah Peraturan 29 daripada Ahli Kawasan Tanjong Bunga.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Dipersilakan YB. Tanjong Bunga untuk memberi ucapan penangguhan tidak lebih dari 7 ½ minit.

Ahli Kawasan Tanjong Bunga (YB. Teh Yee Cheu):

Terima kasih YB. Dato' Speaker kerana memberi peluang kepada saya untuk memberi ucapan dalam penangguhan kali ini dalam Mesyuarat Kedua Penggal Keempat Dewan Undangan Negeri Pulau Pinang Yang Ketiga Belas bulan November 2016. Saya berpendapat bahawa satu kerajaan yang berurus tadbir yang baik adalah selalu melaksanakan polisi yang membawa kegembiraan, kebahagiaan, kehormatan dan harapan kepada rakyatnya. Sebaliknya akan menghapuskan harapan dan membawa kesengsaraan, kesedihan kepada mereka.

Polisi-polisi yang telah diwartakan perlulah dilaksanakan dengan urus tadbir yang baik dan adil. Manusia berpotensi dan kelemahan menyalahgunakan kuasa dan menyelewengkan *resources* dan kejadian terutamanya korupsi dalam masyarakat bila diberikan kuasa yang lebih. Dalam sistem *separation of power...*(dengan izin), terdapat *legislative*, *executive* dan *judiciary* yang berfungsi masing-masing tetapi tiada satu badan berfungsi pemantauan kerajaan dan kakitangannya dari segi kelemahan tersebut. Justeru sistem *ombudsmen* dicadangkan iaitu satu mekanisme mustahak yang berperanan bukan sahaja memainkan peranan pentadbiran Kerajaan Negeri malah berkuasa untuk memastikan urus tadbir baik dijalankan dengan adil, saksama dan juga CAT dan mencegah rasuah. Ombudsment atau institusi nisbah ditubuhkan untuk tujuan tersebut telah wujud di beberapa negara yang menjadi sebahagian dari mekanisme pentadbiran CAT yang efektif. Dengan adanya tata kelola dan undang-undang akan dapat dipatuhi dan salah guna kuasa tidak berlaku dalam penyelenggaraan pentadbir kerajaan. Institusi ini bukanlah satu yang baru. Ia sudah diperkenalkan seawal pemerintahan Khalifah Omar. Beliau merupakan pemimpin Islam pertama yang mengasaskan institusi nisbah ini. Manakala pada zaman pemerintahan Bani Arbasyiah, institusi nisbah ini telah wujudkan sebahagian daripada cabang penting dalam pemerintahan.

Kuasa nisbah mempunyai kuasa bukan sahaja segala aspek yang berhubung dengan rakyat dan manusia malah mencakupi juga ternakan dan alam sekitar. Falsafah dan modul operandi ini turut dijadikan ciri penting pentadbiran moden iaitu negara barat dikenalkan sebagai *ombudsment*. Jadi *ombudsment* telah dianggapkan institusi penting untuk fungsi *check and balance* seperti dilaksanakan di United Kingdom, Australia, Pakistan dan beberapa negara lain. Misalnya Taiwan juga mengamalkan institusi yang dikenali sebagai *..(bahasa Cina)*, yang dianggap sebagai cabang khas kerajaan di bawah prinsip *..(bahasa Cina)*.

Ombudsment merupakan satu keperluan mustahak dalam pentadbiran serta keperluan utama demi kebajikan rakyat pada zaman baru ini. Jadi satu sistem *ombudsment* dengan kuasa tertentu untuk mewujudkan pentadbiran terutama hendaklah diketuai seseorang ahli yang benar-benar berani menegakkan keadilan. Dengan wujudnya demikian menjadikan pula satu alat melawan rasuah dengan berkesannya. Tetapi dari segi *politic view* dari kemampuan untuk menubuh *ombudsment* yang tidak dicemari tangan-tangan politik serta benar-benar bebas amatlah penting. Jikalau tidak ia tidak akan membawa sebarang kepentingan awam.

Visi penubuhan sistem atau badan *ombudsment* ini adalah salah satu politikal *flash* dan reformasi mahupun Pakatan Harapan atau rakyat pada PRU 12 tahun 2008. Antara reformasi lain yang telah ditunaikan seperti *Freedom of Refomasi Act*, *Asset The Declaration*, *The Return of The Third Vote*, *Term Administration to Chief Ministership* walaupun ini masih didebat dengan hangat dan belum ditunaikan lagi. Tetapi saya fikir satu hari nanti ia akan ditunaikan. Kerajaan Pakatan Harapan atau Rakyat Negeri Pulau Pinang perlu tunaikan badan *ombudsment* ini sepertimana telah ditubuhkannya misalnya SELCAT oleh Kerajaan Negeri Selangor untuk maksud tersebut. Demi kepentingan rakyat dan keyakinan rakyat terhadap Pakatan Harapan. Saya amat berharap reformasi ini berlaku dalam Dewan yang mulia ini demi rakyat dan untuk rakyat.

Sekian, terima kasih, ADUN Tanjong Bunga.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Tanjong Bunga. Saya ingin mempersilakan Ahli Yang Berhormat yang akan memberi ucapan balas. Sila YB. Perai.

YB. Timbalan Ketua Menteri II:

Terima kasih YB. Yang di-Pertua Dewan. Sistem *ombudsment* berperanan sebagai badan atau individu berkecuali dan bertanggungjawab untuk menyiasat penyalahgunaan kuasa termasuk mengemukakan cadangan penambahbaikan. Sistem *ombudsment* bermula di Sweden pada tahun 1809 hingga 1810 dan kemudian dicontohi oleh Britain, Jerman, New Zealand, Norway dan Finland. Ia berasal daripada perkataan Ombud bererti Suruhjaya Penyiasat atau tengah yang bebas. Tujuan utama ialah untuk membolehkan rakyat biasa mengadu mengenai pelbagai hal termasuk salah laku atau salah gunakan kuasa. Pada tahun 1971 Sweden mengadakan Pejabat *Ombudsment* untuk melindungi kepentingan para pengguna. Parlimen Eropah pula mengadakan Pejabat Ombudsment bagi mengelakkan penyelewengan dalam urusan pejabat-pejabat kerajaan kesatuan Eropah, *European Union*. Peranan Pejabat Ombudsment di Sweden meliputi perlindungan hak-hak dan segala kepentingan kanak-kanak *ombudsment* untuk orang-orang cacat yang mengawasi hak dan kebajikan mereka dan untuk mengatasi deskriminasi antara kaum.

Di Finland, *ombudsment* dilantik oleh Parlimen dan bertanggungjawab memastikan bahawa semua pejabat dan pengawal kerajaan bertindak menurut undang-undang. Ia berkuasa memeriksa segala kemudahan kerajaan termasuk segala dokumen dan boleh meminta Polis menyiasat jika perlu. Selain daripada itu ia meliputi hak-hak sama bagi kamu lelaki dan wanita, hak kanak-kanak dan hak golongan minoriti. Di Ireland pula, *ombudsment* pula terletak dibawah kuasa Presiden setelah dicalonkan oleh Parlimen. Ia boleh menerima aduan daripada jabatan-jabatan kerajaan, pejabat kesihatan dan pejabat pos. Manakala di Britain jawatan *ombudsment* juga terletak di Parlimen.

Di Pulau Pinang, sehingga kini pelbagai saluran telah disediakan oleh Kerajaan Negeri kepada orang awam bagi mengemukakan sebarang masalah, aduan serta cadangan penambahbaikan berkaitan dengan perkhidmatan yang disediakan. Kerajaan Negeri tidak pernah mengabaikan sebarang atau aduan atau keluhan yang sering dibuat oleh orang awam. Pada ketika ini Kerajaan Negeri telah pun mewujudkan beberapa jawatankuasa yang mempunyai peranan dan fungsi yang sama dengan *ombudsment* ini adalah seperti Jawatankuasa Pelaksanaan Projek, Jawatankuasa Pengurusan Aset Kerajaan, Jawatankuasa Pemandu Penubuhan Projek ICT Negeri, Jawatankuasa Tetap Pengaduan Awam, Lembaga Perolehan Negeri, Lembaga Tatatertib Perkhidmatan Awam Negeri, Jawatankuasa Integriti dan Tadbir Urus, Jawatankuasa Audit, Jawatankuasa Kerja Pengurusan Kewangan dan Akaun dan Jawatankuasa Kira-Kira Awam.

Di samping itu, Kerajaan Negeri dari masa ke masa sentiasa memantau prestasi berhubung perkara ini supaya peranan dan fungsi berada di atas landasan yang telah ditetapkan bagi memastikan perkhidmatan yang cemerlang kepada semua lapisan masyarakat di Negeri Pulau Pinang.

Justeru itu, Kerajaan Negeri berpandangan bahawa inisiatif yang sedia ada adalah mencukupi dan mampu memberi keberhasilan yang baik berlandaskan prinsip kompetensi, akauntabiliti, transparansi iaitu CAT yang menjadi teras kepada Pentadbiran Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Terima kasih.

YB. Yang di-Pertua Dewan Undangan Negeri:

Terima kasih YB. Perai. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya ingin mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih di atas kerjasama semua sepanjang perjalanan persidangan Dewan ini. Dengan ini, Dewan ditangguhkan ke suatu tarikh yang akan dimaklumkan kelak. Terima kasih.

Dewan ditangguhkan pada jam 1.05 pagi.